T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

208 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYON VE TAHLİLİ 1798–1800 (H 1213–1215)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Vedat TURĞUT

Enstitü Anabilim Dalı : Tarih
Enstitü Bilim Dalı : Yakınçağ Tarihi

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Atilla ÇETİN

MAYIS–2006

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

208 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYON VE TAHLİLİ 1798–1800 (H 1213–1215)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Vedat TURĞUT

Enstitü Anabilim Dalı : Tarih
Enstitü Bilim Dalı : Yakınçağ Tarihi

Bu tez 27/06/2006 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı	Jüri Üyesi	Jüri Üyesi
Prof.Dr. Atilla ÇETİN	Doç.Dr. Mehdi ERGÜZEL	Yard.Doç.Dr. Turgut SUBAŞI

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Vedat TURĞUT

26.05.2006

ÖNSÖZ

Osmanlı Devletin'de Divân-ı Hûmayun da alınan kararların suretlerinin kaydedildiği defterler olan mühimme defterleri içinde birçok bilgiyi barındıran birinci elden kaynak olma özelliğine sahiptirler.

Üzerinde çalışmış bulunduğumuz defter, III. Selim'in saltanatı dönemine denk gelen (1798–1800) yıllarında mühimme defteridir.

Bilindiği gibi bu dönem Mısır Eyaletinin Fransız Generali Napolyon tarafından işgal edildiği bir dönemdir. Bu açıdan bu Çalışmanın, tarih araştırmacılarına büyük faydalar sağlayacağı kanaatindeyim.

Çalışmamız 208 numaralı mühime defterinin tahlil ve transkripsiyonundan meydana gelmektedir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında büyük yardımlarını gördüğüm başta danışmanım Prof. Dr. Atilla Çetin olmak üzere saygı değer hocalarım Prof. Dr. Azmi Özcan ve Yard. Doç Dr. Turgut Subaşı'na, ve yazım aşamasında gösterdiği yardımlardan dolayı Başak Doğru'ya en içten teşekkürlerimi sunarım.

Vedat Turgut

28.05.2006

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR…….....ii

ÖZET…….....iii

SUMMARY…….....iv

GİRİŞ……...1

BÖLÜM 1: DEĞERLENDİRME …….....15

1.1 Şekil Özellikleri…...……..15

1.1.1 Fiziki Durum…….....15

1.1.2 Diplomatik ve Teknik Özellikler…….....15

1.1.3 Tarihler.…….....17

1.2 Muhteva Özellikleri……....18

1.2.1 Şikayet ve Arz-ı Hâl Hükümleri……..18

1.2.2 Talimat Hükümleri……....19

BÖLÜM 2: HÜKÜM ÖZETLERİ……23

BÖLÜM 3: METİN TRANSKRİPSİYONU……...54

KAYNAKÇA……...232

EKLER……..234

ÖZGEÇMİŞ.....263

KISALTMALAR

AGE. :Adı Geçen Eser

AGM. **:**Adı Geçen Makale

BKZ. **:**Bakınız

BOA. **:**Başbakanlık Osmanlı Arşivi

BOAKR **:**Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katolokları Rehberi

BOAR **:**Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi

C **:**Cilt

D. G. B. İ. T. **:**Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi

DİA. **:**Diyanet İslam Ansiklopedisi

ED. **:**Editör

HKM. **:**Hüküm

MEB. **:**Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi

MHM. **:**Mühime

S. **:**Sayfa

SAÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı: 208 Numaralı Mühime Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi (1798-1800)	
Tezin Yazarı: Vedat Turgut	**Danışman:** Prof. Dr. Atilla Çetin
Kabul Tarihi: 27/06/2006	**Sayfa Sayısı:** IV (ön kısım) + 232 (tez) + 29 (ekler)
Anabilimdalı: Tarih	**Bilimdalı:** Yakınçağ Tarihi

Bu çalışma 208 numaralı mühimme defterinin (H. 1213–1215/M. 1798–1800) transkripsiyon ve değerlendirmesinden oluşmaktadır.

Mühime Defterleri Divân-ı Hümayûn toplantılarında alınan kararların suretlerinin kaydedildiği defterlerdir.

III. Selim'in padişah olduğu döneme denk gelen bu defteri incelerken öncelikle giriş bölümü oluşturarak mühime defterleri hakkında bilgi verdik ve çalışma incelenirken üzerinde durulması gereken hususları belirttik.

I.Bölüm tahlil bölümü olup bu bölümde defter şekil ve içerik olarak ele alınmıştır

II. Bölümde ise kolaylık sağlaması için defterde yer alan hükümlerin özetlerini hazırladık.

III. Bölüm defterin tamamının transkripsiyonundan oluşmaktadır.

Ekler bölümde ise defterin orijinalinin bir suretinin eklenmesinden oluşmaktadır..

Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, Divan-ı Humayun, Ferman, Mühimme Defteri.

Sakarya University Insitute of Social Sciences Abstract of Master's/PhD Thesis

Title of the Thesis: Transcription and evaluation of Number 208 Muhimme Book (1798-1800)

Author: Vedat Turgut **Supervisor:** Prof. Dr. Atilla Çetin

Date: 27/06/2006 **Nu. of pages:** IV(pre text)+232(main body)+29 (appendices)

Department: History **Subfield:** Modern Age

This study consists of the transcription and evaluation of the 208 numbered *Muhimme Defter*.

Muhimme Defters are the notebooks that the judgements of the meetings of *Divan-i Humayun* are written.

We gave information about the *Muhimme Defters* at the introduction chapter of this study while we were examining this Defter which is at the timely with the reign of Selim III and we specified the important points while it is being evaluated.

First chapter is evaluation chapter and we examined shape and contents of the text in this chapter.

At the second chapter we prepared the summaries of the judgments at the *Defter* to make this study useful.

Third chapter come into existence from the transcription of the text.

And the concluding chapter consists of the original copy of the Defter

Keywords: Ottoman Empire, Divan-ı Humayun, Firman, Muhimme Book

GİRİŞ

Divân-ı Hümayûnun muntazaman yapıldığı zamanlarda her divan toplantısında müzakere edilen siyasî, ictimaî, malî, örfî, idarî kararların kaydını ihtiva eden defterlere mühimme defterleri denir (Uzunçarşılı, 1988 : 79).

Mühime Defterleri:

Osmanlı merkez karar organı olan Divan-ı Hümayûn'da dahili ve harici meselelere ait siyasî, askerî ve sosyal önemi haiz bir çok konunun müzakere edilip karara bağlandığı defterler olan Mühimme defterlerinde açıklandığı üzere bir çok konuya ait hükümler bulmak mümkündür. Konuların veya hükümlerin hangi kritere göre mühim sayılıp deftere kaydedilme gereği duyulduğu konusu netleşmiş değildir. Divan kalemlerinin şefi olan Reisülküttab'ın *"ehemm-i umûr"*dan saydığı konuların yazımı ile mühimme defterleri oluşmuştur. Bu gün bize hiç de önemli gelmeyen bazı konuların o günün şartları içerisinde önemli sayıldığını görmek mümkündür (Kılıç, 2003: 249-260).

Mühimme defterlerinin terkibinde şekil ve muhteva yönünden bir tekamülden söz edilebilir. Klasik döneme ait 1553-1642 yıllarına ait ilk defterler başlık taşımazlar. İlk dönem Mühimme defterlerinde yazılar daha karmaşıktır. İlk sayfalarda başlık yerine sadece kayıt tarihini belirten toplantı günü ve onun hemen altında ay ve yıl yazılıdır. 90 nolu mühimme defterinden itibaren defterlerin ilk sayfalarında hükümlerin hangi sadrazam zamanında çıktığı ve hangi reisülküttabın başkanlığında kaleme alındığını belirten başlıklar görülmektedir. 1649 yılına kadar bütün fermanlar ve hükümler, bu tarihten itibaren yalnız devlete ait işler kaydolunmuş, şahsî davalara veya şikayet konularına ait fermanlar ise şikayet defterlerine kaydolunmuştur. 1553 yılından önceki Mühimmelerin durumu hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır (Çetin, 1979 : 56).

Mühime Defterleri, hükümlerin verildiği divanlara göre dört grup halinde değerlendirilir.

1- Mühimme: Padişah ve Sadr-ı azamın İstanbul'da olduğunda Sadr-ı azam başkanlığında ki divan toplantılarındaki hükümlerin kaydolduğu defterlerdir.

2- Rikâb Mühimmesi: Sadr- azam sefer veya başka bir nedenle İstanbul dışında olduğunda yerine bıraktığı Rikâb Kaymakamı veya Sedaret kaymakamı başkanlığında divan toplantıların ki hükümlerin kaydolduğu defterlerdir.

3- Ordu Mühimmesi: Ordu ile sefere çıkan Sadr-ı azam'ın seferdeyken yaptığı divantoplantılarındaki hükümlerin kaydolduğu defterlerdir.

4- Kaymakamlık mühimmesi: Hem Padişah hemde Sadr-ı azamın İstanbul dışına çıktığında tayin edilen kaymakam başkanlığında yapılan divan toplantılarında ki hükümlerin kaydolduğu defterlerdir (*BOAR*, 2000: 7-8 ; Pakalın, 1993, C 2 : 605).

Ayrıca devlet yönetimi açısından çok gizliliği olan özel önemdeki hükümlerin kaydedildiği Mektum mühimmesinin sayısı onu geçmemektedir. Mısır'ın merkezden uzak olması ve bölgesinde önemli bir mevkide olma eğilimini kazanmasından dolayı divan oluşumu kendiliğinden meydana gelirken burada görüşülen konularla *Mühimme-i Mısır* adlı defterler oluşmuştur (Uzunçarşılı, 1988 : 82; Emecen, 2006 :107-139).

Önemli bir hususta deftere kaydolmayan hükümlerin fermanı yazılsa bile geçersiz sayılmasıdır (*BOAR*, 2000 : 8).

Mühimme defterleri muhteva bakımından Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatındaki idari ve askeri organların yapısı, karşılıklı münasebetleri, çalışma tarzları Osmanlı Devleti'nin işleyişini anlama da ayrıca komşu ülkeler, gayrimüslim teba ile olan münasebetler, azınlıkların hukuku, halkın sosyal ve ekonomik durumu, hac organizasyonları, kültür ve sanat faaliyetleri sağlık, eğitim, belediye işleri ve askeri tarih, lojistik hizmetler konularında birinci elden kaynak olma özelliğine sahiptirler (*BOAR*, 2000 : 9).

Bu defterler divan-ı hümayünda alınan kararların süretlerinin kaydedildiği zabıtlar olduğundan içerik itibariyle birçok konuda bilgi verebilmektedirler. Üzerinde en çok durulan modern Tarih çalışmalarında oldukça erken Tarihlerde fark edilen temel kaynaklar olarak dikkat çeken mühimme defterleri Osmanlı Arşivinin ilk sırada gelen defter serilerinden biridir. Bu serilerin tasnifi son yıllarda bulunanlarla birlikte 267

adetten ibarettir. Bu defterler H. 961–1323/M.1553–1905 yılları arasını içermektedir. 1 ve 2 numaralı defterin Latin harfli ve eski Türkçe, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 261 numaralı defterlerin ise eski Türkçe indeksleri mevcuttur. 5 ve 7 numaralı defterlerin ise sadece indeksleri vardır.3 ve 5 numaralı Mühimme Defterleri Osmanlı Arşivi tarafından yayınlanmıştır (BOAKR, Ankara, 1995: 189–190). Son tesbit edilen 267 numaralı defter 18. yy'ın ikinci yarısına aittir. Mühimme tasniflerindeki defterlerin tamamı klasik mühimme değildir. Mesela bir ve iki numaralı defterler tahvil ve ruus hükümlerini de içerir. Bu tip defter sayısının 13 olduğu tesbit edilmiştir. 20 numaralı defter ise mevcut değildir (Çetin, 1979: 56). Klasik mühimme formundaki defter sayısı iki yüz elli beş olarak gösterilse de bu defterlerin bazıları da maliye ve şikâyet hükümleri içerdikleri görülmüştür. Mesela 42 numaralı defter maliye ve ruus kayıtlarını ağırlıklı olarak içerirken 92 numaralı defter başlığında şikayet hükümlerini içerdiği belirtilir (Emecen, 2006: 107-139).

Mühimme defterleri tasnifi yapıldıktan sonra bulunan defterler "*mühimme zeyli"* defterleri adı altında toplanmıştır. Bu tasnifte H. 980–1195/M. 1572–1780 yıllarını içine alan 17 defter vardır. 17 numaralı defter daha sonra Name-i Hümayun tasnifine katılmıştır. 1781 yılından sonra tutulmuş olan askeri teşklat, tevcihatlar, askeri sahadaki ıslahatlar ve askeriye ile ilgili önemli konularla ilgili kararların yazıldığı "*mühimme-i asakir"* defterleri kataloğunda H. 1196–1328 / M.1781–1910 tarihleri arsını içeren 68 adet defter bulunmaktadır. Divan-ı Hümayun defterleri kataloğundaki "*mühimme-i mektume"* defterleri tasnifinde H. 1203–1302/ M. 1788-1885 yılları arsını içeren 10 adet defter bulunmakla birlikte Bab-ı asâfi defterleri kataloğunda H. 1223-1224 / M. 1808-1809 tarihleri arasını içeren 44 sayfalık bir adet "*mühimme-i mektume"* defteri mevcuttur. Mısırla ilgili olarak bu eyaletin önemi ve işlerinin yoğunluğu açısından buraya ait hükümlerin suretleri ayrı bir defter serisi halinde oluşturulmuştur. Bu defterler H. 1119–1333/M. 1705-1915 yıllarını içeren 15 defterden oluşmaktadır. Ayrıca yeni oluşturulan A.DVN. MHM. kodu altında H. 977–1252/M. 1570–1836 tarihleri arasında çoğu parça halinde 43 adet defter vardır. Farklı hüküm kayıtlarını içeren parçalara rastlamak mümkündür. Kamil Kepeçi tasnifinde Ahkam defterleri adı altında 70 ve 71 numaralı defterlerin mühimme defteri oldukları anlaşılmıştır. Hadariye defterleri içinde kayıtlı 5 numaralı defterin de mühimme olarak kaydedildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca arşivin çeşitli defter ve evrak serileri ile ilgili tasniflerde

Mühimme parçalarının bulunma ihtimali büyüktür. Henüz tasnif edilmekte olan ve 5 milyon olduğu tahmin edilen merkez evrakında da bu kabil parçalar çıkabilir (Emecen, 2006 : 107-139; *BOAR*, 2000 : 18).

BOA'den başka yurtiçi ve yurtdışındaki bazı kütüphanelerde de mühimme defterlerinin mevcut olduğu bilinmektedir. İstanbul'da köprülü kütüphanesinde 1734-1735 yıllarına ait bir sefer mühümmesi vardır. Ayrıca yurt dışında 1660-1665 yıllarına ait bir ordu mühimmesi ve 1680 tarihli bir şikayet defteri vardır. Bunun dışında milli kütüphanede 1563-1564 yıllarına ait bir mühimme defteri varsa da su teması nedeniyle yazıları okunamaz hale gelmiştir (Emecen, 2006 : 107-139).

Divan toplantıları sırasında önemli konuların zaptı, bunların bir deftere kaydedilmesi, hazırlanan defterlerin türleri ve ne zamandan beri tutuldukları henüz tam olarak aydınlatılamamıştır. Divan-ı hümayunun oluşumundan beri alınan karaların bir suretlerinin kaydedildiği defterlerin ortaya çıkışı bu gün Osmanlı arşivinde bulunan "*mühimme defterleri"* adı altındaki tasnifte yer alan defterler ile açıklığa kavuşturulamamıştır. Bu tasnifte yer alan 1 ve 2 numaralı defterler klasik mühimme şeklini taşımamaktadırlar.3 numaralı defterin ise tam bir mühimme şeklinde olduğu aşikârdır. Ancak bu defter ilk mühimme örneğini oluşturmaktadır. Bu özellikteki ilk defter Topkapı sarayı müzesi arşivinde bulunan 1552 yılına ait defterdir. Bundan önce herhangi bir defter gerçekten var mıdır? Sorusuna karşı 1884 yılında Mısır meselesi ile ilgili bir araştırma yapılması istenince Divan-ı Hümayun kalemi tarafından bu yıldan bir kayıt olmadığı cevabı verilerek bir sonuca ulaşılamamıştır. J. Matuz ise en eski defterin 1544-1545 yıllarına ait olmasının bundan önce bu tip defterlerin olmayacağı anlamına gelmeyeceğini söylemiştir.

Tasnife Ahkam defteri adıyla giren 1501 tarihli defter şekil itibariyle dar ve uzun tipte olup klasik mühimme tarzına benzememekle birlikte benzer türde hükümler içermektedir. Sadece timarla ilgili hükümlere pek rastlanmaz. Nitekim bu konuda başka defterlerin mevcut olduğu bilinmektedir. Klasik mühimme defterleri şeklindeki bir başka seriye Kamil Kepeci tasnifindeki "*Ahkam defterleri"* adıyla rastlamaktayız. Bu serideki 13 defter içinde 1520-1521 tarihli mali kayıtların ağırlıkta olduğu defter 1501 tarihli defter ile paralellik göstermektedir. 1501 tarihli ve 1544-1545 tarihli defterler ile klasik formuna kavuştuğu anlaşılan Ahkam kayıtlarını ihtiva eden defterlere başlangıçta

mühimme denmediğini belirtmek gerekir. Defterlerin üzerlerine mühimme defteri ve ait olduğu tarihler yapıştırılmış ise de bunlar 19. yy da yapılan ciltleme sırasında hazırlanmıştır (Emecen, 2006 : 107-139).

Bilindiği üzere divanda konuşulan konular sonunda çıkan kararlar hukuki bir çerçeveye sahip olup ileride tekrar aynı mesele gündeme gelirse bunlara yeniden bakılıp ilgili kaydı bulmak Kalemiye için önemli bir mesele oluşturuyordu. Bürokratik işlemler açısından eski kayıtlara dönmek icab ettiğinde bunların çabucak bulunması için bir takım usuller geliştirilmesi doğaldı. 1544-45 tarihli defterin müsvedde tarzındaki belge suretlerini ihtiva etmesi, bunların kaydediliş şekilleri o sırada görevde bulunan divan katiplerinin tercih şekilleridir (Emecen, 2006 : 107-139).

Müzakere sonucu alınan kararların sureti divan katipleri tarafından yazılır ve Reisü'l-küttab tarafından gözden geçirilir, doğrulanır daha sonrada ilgili yere tuğra çekilerek yollanır, müsvette kayıtlar defterde yer alırdı. Bunlar genellikle müzakere sırasında değil sonradan kaydedilirdi (Uzunçarşılı, 1988 : 79-80). U. Heyd bir şikayet yahut arz karşılığı doğrudan divanın kararı üzerine buna uygun bir metin taslağı hazırlanır gerekiyorsa üzerine düzeltmeler yapılır, bu işlemler sırasında metin taslağının düzeltilmiş şekilleri bir araya getirilerek mühimme defterlerine kaydedilir. Bir bakıma mühimmeye kaydedilen suretler son aşamada fermanın gönderilmesinden hemen öncesine aittir (Emecen, 2006 : 107-139).

16. yy. nişancılarından Feridun Bey 1570 yılında Reisü'l-küttab tayin edildiğinde "*divan kalemi*"nin halini perişan bulmuştur. Reisü'l-küttab divandan gelen asıl ferman suretlerini birer kağıt parçasına temize çekmekte ve bunu yerine yazmakta ihmal göstermiş bu yüzden önemli karışıklıklar çıkmıştır. Feridun bey müsvette defteri usulünü getirmiş, ulaşan emirleri buraya kayd ve kim yazdıysa katibin adı belirtilmek üzere bir sistem oluşturmuştur. Bu durum müsvette meselesine bir açıklık getirmektedir (Emecen, 2006 : 107-139).

Defterlerin şekil itibariyle değişimi yeni ahkam suret defterlerinin ortaya çıkşıyla bağlantılı olmalıdır. Nitekim tam bu devirde adli ve idari konularım birbirinden ayrıldığı, şikâyetlerle ilgili olarak yeni bir defterin tutulmaya başlandığı görülür. Bu defterlerin oluşmasıyla mühimme defterlerinin içeriğinde bir zayıflama görüldüğü kesindir. Fakat bu defter ayrımlarının kesin bir çizgiyle olduğu söylenemez. Aynı tür

hüküm kayıtlarının farklı defterlerde bulunduğu görülmektedir. 1699 yılından itibaren Name-i Hümayunlar için ayrı defterler tanzim edilmiş böylece "*Name-i Hümayun*" defterleri ortaya çıkmıştır. Mühimmelere bağlı olarak doğan şikayet hükümlerinin suretlerini içine alan defterler tasnifte 1649–1837 tarihleri arasında atik şikayet defterleri koduyla belirtilmiş ve atik, ordu, rikab olarak bölümlenmiştir (Emecen, 2006: 107–139).

Mühimme defterlerinde Hüküm metninin başında sağ üst kısımda *"yazıldı"* kaydı vardır. Bu söz konusu metnin ferman veya emir şeklinde ilgili yere gönderildiği anlamına gelir. Bunun üzerinde bazen *"ba-hatt-ı şerif"* yazısı bulunur, bu yazı bizzat padişahın kendisi tarafından yazıldığına işaret eder. Bu kısımda bazen metnin yazılış aşamalarını ilgilendiren ibareler de bulunabilir. Hükmün sol üst tarafında hükmün kime teslim edildiğine dair şerhler düşülür. Yine üst tarafta *"bu dahi"* ibaresine sık sık rastlanır. Bu ifade yazılan emrin bir üstteki emirle ilişkisini anlatır ve hükmün teslim edildiği şahsa bunun da verildiği anlamına gelir. Hükmün altında ise birkaç yeri veya şahsı ilgilendiriyorsa *"bir sureti"* klişesi ile sadece muhatab yazılır, metin tekrarlanmaz (Emecen, 2006: 107–139).

Hükümler içinde geçen bazı dua cümlelerinin kullanılış yerlerini ve bazı memuriyetlerin anlamlarını ve durumlarını açıklamak faydalı olacaktır. Ancak metin incelendiğinde de görüleceği üzere bu dua bölümleri değişebilmektedir.

Dâme ikbâlehu : Beylerbeyi, Muhassıl-ı Emvâl, Muhafız, kaymakam

Dâme mecduhu : Mütesellim, Kethuda, Voyvoda, mutasarrıf

Tâle bekahu : Reisülküttab

Zîde mecduhu : Voyvoda, mütesellim

Zîde fazluhu : Kadı

Zîde ilmuhu : Nâib

İclâlehu : Vezir

zîde kadruhu : Ayan, zabitan

dâmet meâliyehû : Mirmiran(Kılıç, 2003 : 249-260)

Mısır'ın Tarihi ve Önemi Üzerine:

Mısır konusununda ülkemizde şimdiye kadar yapılan çalışmaların yetersizliği, dolayısıyla tarihi bakımdan bu kadar önemli bir yerin bilimsel açıdan hak ettiği teveccühü görmemiş olması ve Avrupa'yı istila ederek dengeleri alt üst eden Napolyon önderliğindeki Fransa'nın bu yüzyılın en önemli hareketinin basamak noktasını teşkil eden Mısır seferinin tarihi önemi bizi bu çalışmayı yapmaya itmiştir. Ancak bu konuya girmeden evvel Mısır'ın tarihi süreci hakkında kısaca bilgi vermek yerinde olacaktır.

Dünyanın en eski medeniyetlerinden biri olan Mısır Afrika kıtasının kuzeydoğusunda Nil nehrinin aşağı kesimlerinden başlayarak her iki yanından Akdeniz'e kadar uzanır. Kuzeyde Akdeniz, batıda Libya, güneyde Sudan, doğuda Kızıldeniz ve İsrail ile sınırlıdır. Çok az bir kısmı verimli, büyük bir bölümü ise çöl olan Mısır'da insanların büyük çoğunluğu Akdeniz'in 5000 km güneyinden doğan Nil nehrinin vadisi etrafında toplanmışlardır (*DGBİT*, 1993, C 13 : 295).

Mısır çok eski ve önemli medeniyetlerin mirasına sahiptir. Sümerler ile çağdaş olan eski Mısır Firavunları konusunda şimdiye kadar edinilen bilgiye göre otuz sülale ve üç yüz otuz firavun Mısır'ı yönetmiştir.

Bundan sonra Mısır, M.Ö. 332-30 yılları arasında Yunanlılar'ın, M.Ö. 30-M.S. 395 yılları arasında Romalılar'ın, M.S 395-642 yılları arasında Bizans'ın yönetiminde kalmıştır. Helen uygarlığının da izlerini taşıyan Mısır, daha sonra Hz Ömer Döneminde Amr Bin As tarafından fethedilerek İslam hakimiyetine girmiştir. Bu fetihden sonra "Fustat" ismiyle kurulan ordugâh şehri gelişerek bugünkü Kahire haline gelmiştir. Bundan sonra tamamen İslam egemenliğine geçen bu bölge sırasıyla Emeviler (658-750), Abbasiler(750-880, 905-935), Tolunoğulları(880-905), İhşitler(935-969), Fatimiler(969-1171), Eyyubiler (1171-1250), Memluklüler (1250-1517), Osmanlılar (1517-1882)1, İngilizler (1882-1954)'in egemenliği altında kalmıştır (*DGBİT,* C:13 : 299-302 ; Hekimoğlu, 2001 :258-259).

[1] Mısır ayrıca 1798-1800 yıllarıarasında Osmanlı hakimiyetinde iken 2 yıl Fransız işgalinde kalmıştır.

Osmanlı Hâkimiyetinde Mısır ve Fransa'nın Mısır'ı işgali:

Osmanlı idaresinde salyaneli ve mümtaz bir eyalet olan bu ülke, Yavuz Sultan Selim'in Memlükler üzerine düzenlediği sefer sonucu 1517 yılında Osmanlı egemenliğine girmiştir. Selim ve kanuni zamanlarından itibaren Mısır vilayetinde başkentten gönderilen vezir rütbesinde bir "vali" ve bu valinin kabinesi anlamında "küçük divan" , olağan işleri görüşmek için toplanan memleket ileri gelenlerinden kurulu "büyük divan", ayrı ayrı ödevleri bulunan "yedi askeri ocak" ve mülki idareyi ellerinde tutan "kölemenler"'den kurulu bir örgütlenme bulunuyordu (Çetin, 1998 : 13; DİA, C 29 ; MEB, C .8)[2]. Mısır'dan her sene karayolu ile İstanbul'a "irsaliye hazinesi" namında nakdî ve aynî vergi yollanırdı. Bundan başka harp esnasında "fevkalade irsaliye" olarak asker, hayvan, buğday ve barut yardımında bulunulurdu (Soysal, 1999 : 218).

Yavuz Sultan Selim burayı fethettikten sonra burada hüküm süren kölemenleri hala idarede söz sahibi olarak bırakmıştı. Kölemen kuruluşunun özünü Kafkas ve Çerkez köleler oluşturuyordu. Bey denilen kölemen başbuğlarının askeri terbiyesi ile "kaşif" adıyla mülki idarede kullanılır, kabiliyetli olanlar bey sınıfına yükselirdi. Bu kuruluşun en önemli şahsiyeti "Şeyh'ül Beled" idi. Kölemenler tarihteki biricik Çerkez saltanatına son veren Osmanlı Devletine karşı her zaman bir husumet içerisinde olmuşlardı(Çetin, 1998:14-15). Osmanlı devleti'nin gerilemeye başlamasıyla valiler kölemen derebeylerinin adeta esiri haline gelmişlerdi (Soysal, 1999 : 218). Ancak Osmanlı hakimiyetinde kendi aralarında "kasımıye" ve "fıkariye" namıyla fırkalara ayrılarak sürekli çatışma içerisinde bulunmuşlardır. 18. yüzyılda büyük Avrupa devletlerinin de teşvikiyle birçok kez bağımsız bir devlet olmak gayesiyle harekete geçmişlerdir. Bulut Kapan Ali Bey, İbrahim, Murat ve İsmail Beyler bunların başlıcaları olup Kaptan-ı Derya Gazi Cezayirli Hasan Paşa'nın gayretleri ile düzene sokulmuşlarsa da bu sükun devresi uzun zaman devam etmemiştir. Kölemenler ile Osmanlı arasındaki bu mücadeler sırasında ezilen Mısır halkı kozmopolit bir özellikteydi (Çetin, 1998 : 14-15).

Yedi yıl savaşlarında (1756-1763) denizaşırı sömürgelerinin büyük bir kısmını rakibi İngiltere'ye kaptıran Fransa Amerikan bağımsızlık savaşına verdiği destek yüzünden ekonomisinin bozulmasının da etkisiyle 1789'da bir ihtilal ile çalkalanmış ve bu ihtilali tüm Avrupa'ya yayma istekleri diğer büyük Avrupa devletlerinin düşmanlığını

[2] Kaynak olarak geçen DİA ve MEB İslam ansiklopedilerinin "mısır" maddelerinden yararlanılmıştır.

çekmişti. Yeni siyaseti anavatana yakın yerlerde yeni sömürgeler elde etmek olan Fransa'nın bu amacına en uygun yer ekonomik bakımdan çok zengin fakat dahili olarak çok zayıf olan ve aralarındaki husumetten dolayı İngiltere'nin Hindistan ticaret yolu üzerinde çok mühim bir yeri olan Mısır'dı (Çetin, 1998 : 15; Soysal, 1999 : 176).

Directoire hükümetinin en büyük düşman ilan ettiği İngiltere'yi adaya çıkartma yaparak vurmak yerine Mısır'ı zaptederek ölümcül bir darbe planını kuran Napolyon ve Talleyrand'a göre Omanlı İmparatorluğu yirmi beş seneden fazla yaşamayacak ve Rusya ile Avusturya'ya yem olacaktı. Bu kanaat Montesquieu'nun tezi ile çelişse de Fransa bu yüzden kendine en uygun payı almak için harekete geçmeliydi (Çetin, 1998 : 15; Soysal, 1999 : 177). Uzun ve pahalıya mal olan Ümit Burnu yolu yerine Süveyş üzerinden Hindistan ticareti yapılması Fransız ekonomisi için bir çok fayda sağlayacağı gibi İngiltere aleyhine bir gelişme olacaktı. Bu konuda Bâb-ı Âli'nin kendilerine harp ilan etme ihtimalini pek imkan dahilinde görmeyen Talleyrrand'a göre Bâb-ı Âli'nin Mısır'da otoritesi zayıfladığından oradaki Kölemen beylerinin Fransız tacirlerine karşı giriştikleri zulümlerin önüne geçememesi ve Mısır'dan çok fazla fayda görmemeleri nedeniyle kendilerine bu seferin gerçekte İngilizlere karşı düzenlendiği ve bu hususun Osmanlılar içinde çok faydalı olacağı anlatıldığı takdirde Mısır kolayca elde edilebilirdi. Ancak directoire hükümeti bu hareketin Avrupa'nın diğer büyük devletlerin tepkisini çekeceğinden tek düşman olarak gördükleri İngiliz ana vatanına direk çıkarma yapmanın daha doğru olacağını düşünüyordu (Soysal, 1999 : 180-182).

III. Selim döneminde Paris'e büyükelçi olarak gönderilen Ali Efendi Fransa ile Osmanlı arasında tam Mütekabiliyete dayanan bir ticaret sözleşmesinin derhal müzakeresini teklif etmişti. Bunun anlamı tek taraflı imtiyazları ihtiva eden kapitülasyonların ortadan kaldırılması idi ki bu Fransızların hiç işine gelmiyordu. İhtilalin çıkmasından beri Fransız gemilerinin Akdeniz'deki seyirleri durmuş gibi idi. Otuz yılı aşkın bir süredir Fransız tacirlerinin Osmanlı ülkesinde emniyetli bir şekilde ticaret yapamadıklarını defalarca Bâb-ı âli'ye şikayet eden Fransızlar Bâb-ı Âli'nin bu isteklerine cevap verecek güçte olduğuna inanmıyordu (Soysal, 1999 : 201-204).

Napolyon'un Tulon Limanındaki hazırlıkları biryandan devam ederken diğer yandan İngilizleri şaşırtmak için kuzey denizinde de filo bulundurmayı ihmal etmiyordu. İngiliz amirali Nelson Atlantik'te mi yoksa Akdeniz'de mi konuşlanacağını kestiremiyordu.

Ali Efendi'nin şüphelenmesi üzerine Talleyrand ile yaptığı görüşmelerde Talleyrand kaçamak cevaplar vererek seferin Mısır üzerine olacağını gizli tuttu. Bu konuda Fransa'nın İstanbul büyükelçisi Ruffin ile görüşen Reisülküttab Atıf Efendi Ruffin'in gerçekleri saklamak amacıyla söylediklerine kızarak "Bâb-ı Âli Fransız tacirlerinin emin olarak ticaret yapabilmeleri için gerekli tedbirleri aldı, semeresi de görüldü. Her memlekette itaatsizlikler olabilir. Fransa'da ihtilal çıktığında memleketinizde ihtilal var ve müdiranın nüfuzu kalmadı diye Bâb-ı Âli Marsilya'ya donanma ve asker gönderse Fransa bunu reva görür mü?"demiş ve Fransa'nın Mısır'a olası bir seferinin savaş sebebi olacağını vurgulamıştır (Soysal, 1999 : 204-210).

Napolyon mısır seferine çıkarken ilk durağı bu adanın Akdeniz hakimiyeti için kilit görevi görmesi nedeniyle malta adası olmuştur. Ali Efendi seferin Malta adasına olduğunu öğrenince tüm hazırlıkların malta adasına olduğu zannına kapılarak Bâb-ı Âli'ye bir rapor göndermiş, onun bu hareketi onun bu hareketi görevini layıkıyla yapmayan bir büyükelçi sıfatıyla anılmasına neden olmuştur. Ancak hareketleri büyük bir endişeyle takip eden İngiltere'nin dahi seferin Mısır'a olduğunu anlayamamasını da göz önüne alırsak bu yargının çok haksız olduğu aşikardır.

Malta adasını işgal ederek bir kısım asker bırakıp buradan ayrıldıktan sonra Napolyon İskenderiye'ye doğru hareket etti. İngiliz amirali Nelson bu sırada Akdeniz'de Napolyon'u aramaktaydı. Napolyon'un İskenderiye'ye doğru gittiğini tahmin eden Nelson gümrükçü Sait Mehmet Kerim'e Fransızları takip ettiklerini şayet gelirlerse her türlü yardıma hazır olduklarını bildirdi ancak bunu bir İngiliz hilesi olduğunu zanneden ve kölemen kuvvetine güvenen Sait Mehmet İngilizlerin bu teklifini geri çevirdi. Napolyon İtalya seferinde olduğu gibi işgal edeceği memleket halkının menfaatlerine, inanışlarına, adetlerine saygıya önem vererek onların itimadını kazanma hesaplarını yaptığından harekat sırasında hırsızlık, yağmacılık, zorbalık yapanların ölümle cezalandırılacağını zorba memlüklere ait emlakın ise müsadere olunacağını ilan etmişti. Mülazım Emin Kaptan ile yaptığı görüşmede Fransızların amacının memleketi kölemen zulmünden kurtarmak ve kendilerine edilen hakaretlerin intikamını almak olduğunu açıklamıştır (Soysal, 1999 : 218-222; DGBİT, 1993, C 11 : 268). Bu arada Napolyon'un İskenderiye'ye girdiğinde yapacağı ilk iş daha önce hazırlatıp bastırdığı beyannamesini

ilan etmek olacaktı.3 Ancak ne Bâb-ı Âli Mısır'ın işgaline razı olacak ne de Müslümanlar ona inanacaktı. Bab-ı ali Napolyon'un yapmış olduğu propaganda faaliyetlerini izale için Müslüman halkı ikaza başladı. Bu maksatla "Fransız taifesi kafir ve asidir. Tanrının birliğine ve peygamberimize iman etmezler. Artık diğer dinleri de tanımıyorlar. Onlara göre her şey bu dünyadadır. Bu batıl itikatlarından kilise mallarına da el koydular, rahip ve keşişleri soydular. Fransızlar kurdukları dünya düzenini kabul etmeyenlere karşı aç köpekler gibi saldırdılar. Onların dinlerini ve idarelerini yok ettiler. Fransızlar hileleri ve iyi sözleri ile sizleri kandırmak istiyorlar. Asıl maksatları Mekke'yi ve Medine'yi ve Kabe'yi bütün mescit ve camileri tahrip ederek çocuk ve kadınlardan başka bütün erkekleri katletmektir.. ey tanrıya ve peygambere iman eden

---

[3] Çok ilgi çekici olduğundan bu beyannamenin özetini vermek istedik. Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, İstanbul, 1993, c.11, s. 269-270 ve İsmail Soysal, Fransız ihtilali ve Türk-Fransız Diplomasi Münasbetleri, Ankara, 1999 s. 224'te bu beyanname özet olarak şu şekilde belirtilmiştir. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla, Allahtan başka tapacak yoktur ve onun evladı ve ortağı yoktur. Uzun zamandan beri mısıra musallat olmuş olan beyler, Fransız milletini hakir görüp şerefini lekelemekte ve tüccarlarını bir çok zarara uğratmaktadırlar. Şimdi onların sonu gelmiştir. Ne yazık ki bunca zamandan beri Kafkas dağlarından getirilmiş kimselerden kurulu bu memlük sürüsü dünyanın bu en güzel yerini çoktan beri zulüm içinde tutuyordu. Fakat her şeye kadir olan Allah artık bu hükümdarlığın son bulmasını emretmiştir.

Ey mısırlılar! Size benim buraya dininizi yıkmak için geldiğim söylenecektir. Bu açık bir yalandır. Mütegallibelere benim buraya onlar tarafından gasbedilmiş haklarınızı size iade için geldiğimi, memlüklerden daha fazla Allah'a ve peygamber Muhammed ile hayranlığımı celbeden Kur'an'a hürmet ettiğimi söyleyiniz. Onlara Allah'ın huzurunda bütün insanların eşit olduğunu aralarında ancak akıl, fazilet ve bilgi bakımından fark bulanabileceğini ifade ediniz. Nerde verimli toprak varsa memlüklere aittir. Eğer Mısır toprağı onların çiftliği ise Allah'ın bunu onlara verdiğine dair tapu senedini göstersinler. Fakat Allah adil ve merhametlidir. Onun yardımıyla hiçbir Mısır'lı önemli memuriyetlerden uzak tutulmayacak herkes en yüksek mertebelere yükselebilecektir.

Ey Şeyhler, imamlar, çorbacılar ve memleketin ileri gelenleri! Halka deyinizki Fransızlar halis Müslümanlardan sayılırlar. Bunun ispatı Fransızlar, hristiyanları Müslümanlarla daima savaşa kışkırtan Papa'nın taht kurduğu Roma'ya varıp tahrip etmişlerdir. Sonra Malta adasını alarak Müslümanlarla savaşı bir din borcu sayan şovalyeleri oradan kovmuşlardır. Bununla beraber İslam Padişahı Fransızların hakiki dostu olup düşmanına düşmandır. Ne mutlu bizimle zaman geçirmeden birleşecek Mısır halkına ki, onların geleceği daha iyi olacak itibarları yükselecektir. Fakat memlüklere katılanların ve onlara bizimle savaş yapmak üzere yardım edenlerin vay haline! Onlar için hiçbir kurtuluş yolu yoktur. Dünyadan vücutları silinecektir.

Müslüman halkı, bu dalalete sapmış kafirlerle mücadele etmek hepimize farzdır" (Soysal, 1999 : 240).

İskenderiye'yi kolayca alan Napolyon buradan Kahire'ye doğru harekete geçti.(6 Temmuz 1798) mısır valisi Ebubekir Paşa ve kölemen beyi Murat büyük divanı toplayarak konuyu müzakere ettiler ve Kahire'deki Fransız konsolosluğu mensupları dahil bütün Fransızlar hapsetme ve Murat Bey'in ordusu ile Fransızlara taarruz etmesine karar verdiler. 13 Temmuz 1798 Rahmaniye ve 21 Temmuzda Piramitler'de Fransızlar Murat Bey'in ordusunu bozguna uğratarak Kahire'ye girdiler. Napolyon Kahire'ye girdikten sonra halkın korkması gereken hiçbir şeyin olmadığına dair bir beyannameyi burada da yayınlamıştır (Soysal, 1999 : 228-231; DGBİT, 1993, C 11 : 272-273).

Bu sırada Osmanlı Devleti'nde Fransızların bu beklenmedik hareketi sonrası III. Selim devletin ileri gelenlerine layihalar hazırlatmaya başlamıştı. Atıf Efendinin "Müvazene-i Politikaya dair", yazdığı layihada Fransızların başka devletlerin topraklarında gözü olmadığına dair iddiaların yalan olduğu, bunun Sardunya ve Felemek'in ilhakı ile ortaya çıktığı, ispanya ve İtalya ile perçinlendiği Fransa'nın dost düşman ayırmadan her tarafa saldırdığı Osmanlı Devleti'nin Fransız işgaline karşı gösterdiği tarafsızlık politikasının diğer devletlerin şikayetlerine sebep olduğu gibi bir bakıma Fransa'ya yadım ettiği buna karşılık Napolyon'un Arnavutluk sahili ve yedi adayı buradaki reayayı istiklal için teşvike başladığı açıklanmış, Osmanlı'nın Fransa'ya karşı Avrupa'da oluşan ittifaka katılıp katılmaması sorgulanmış, dış politikada iki esas vurgulanarak birincisi içinde bulunulan olağanüstü koşullardan dolayı normal şartlara dönülünceye kadar Fransa'ya karşı mücadele ve diğer devletlerle ittifak yapılmasının daha doğru olacağı ikincisi ise Avusturya ve Rusya'nın kadim düşman oldukları ve bunların güçlenmemesi için düşmanları ile ittifak yapılmasının lüzumu belirtilmiştir (Soysal, 1999 : 207-208; DGBİT, 1993, C 11 : 279-280).

Fransızlar Kahire ve İskenderiye'yi ele geçirip Mısır'a yerleştikten sonra amiral Nelson komutasında ki İngiliz kuvvetleri saldırıya elverişli konumdaki Fransız donanmasını ortadan kaldırarak onların anavatanla olan bağlantısını kesmiş oldu (1 Ağustos 1798) (Soysal, 1999 : 232; DGBİT, 1993 C 11 : 282; Aksun, 1994, C 3 : 56; MEB, C 8; DİA, C 29; Öztuna, 1994, C 5 : 88-95). İngilizlerin bu yardımından sonra Osmanlı devleti

İngiltere ve Rusya ile yakınlaşma içine girdi. İngiltere'nin Hindistan yolu üzerindeki menfaatlerine yukarıda değinmiştik. Aynı şekilde Rusya'nın da Osmanlı devleti üzerindeki emellerine güçlü bir Fransa'nın bu bölgede yerleşmesi ters düştüğünden Rusya devleti de Osmanlı ile yakın ilişki kurma yollarına başvurdu. Özellikle Fransa'dan yayılan akım ve Fransa'nın Adriyatik'e doğru genişleme politikası Rusya'yı rahatsız ediyordu. Rusya Fransa'nın eline geçen Arnavutluk sahillerini ve yedi adayı Fransa'dan geri almak için 23 Aralık 1798'de Osmanlı ile ittifak antlaşması düzenledi. 28 Aralıkta bir İngiliz-Rus antlaşmasını müteakip İngiliz-Osmanlı ittifak antlaşması da akdedildi (DGBİT, 1993, C 11 : 288-292; Aksun, 1994, C 3 : 56; MEB C 8; DİA, C 29; Öztuna, 1994, C 5 : 88-95). Adriyatik'te yapılan savaşlar sonunda Fransızlardan alınan adalarda "birleşmiş yedi ada cumhuriyeti" kuruldu ki bu ada Osmanlı'ya bağlı olup ona vergi verecek ve Rusya'nın kefilliği altında olacaktı (DGBİT, 1993, C 11 : 293-294; Aksun, 1994, C 3, : 60).

Napolyon Mısır'ı ele geçirdikten sonra Osmanlıların İngiltere ve Rusya ile ittifak imzalamasıyla Mısır'da yerleşmekten başka çaresinin olmadığını anladığından Suriye üzerine sefer düzenledi. 22 Aralık 1798'de yola çıkarak şubat 1799'da El Ariş'i 24 şubat'ta Gazze'yi aldı. 24 Şubat'ta Akka önlerine gelerek şehri kuşattı. Ancak muhasarada başarı gösteremeyip Cezzar Ahmet Paşa'nın da üstün zekası ile hayatının en büyük ve ilk yenilgisini alarak geri çekildi. Bundan sonra Köse Mustafa Paşa komutasında denizden Mısır'a gönderilen öncü Osmanlı kuvvetleri bazı İngiliz kuvvetleri ile birleşerek İskenderiye'ye çıkarma yapmışlarsa da Suriye seferinden dönen Napolyon tarafından bozguna uğratılmışlardır (17 temmuz 1798). Napolyon Fransız kuvvetlerinin Avusturya önünde yenilmeye balaması üzerine komutayı 22 ağustos günü Kleber'e bırakarak Fransa'ya döndü. Bundan sonra Fransızlar, Mısır'da tutunmanın imkansızlığını kavradığından mısır'dan çıkma teklifinde bulundular. Ancak 24 ocak 1800'de başlayan barış görüşmeleri akim kaldı. Bundan sonra ise Yusuf Ziya Paşa kumandasındaki Osmanlı ordusu 20 Mart 1800 de Kalyop'ta Fransızlar tarafından bozguna uğratıldı. Bu olay bir müddet daha Fransızların Mısır'da tutunmasını kolaylaştırdı. 8 Mart'ta Fransızların yenilmesinden sonra İskenderiye'de kuşatılan Fransızlar önce 27 Haziran'da Kahire'yi üç gün sonra da İskenderiye'yi terke mecbur kaldılar. 25 Haziran 1802'de yapılan Paris antlaşması ile Mısır Osmanlı devleti'nin elinde kalıyor, Fransa yedi ada cumhuriyetini tanıyor, kapitülasyonlar aynen yenilenmiş

sayılıyordu (DGBİT, 1993, C 11 : 298-305; Çetin, 1998 : 17-19; Aksun, 1994, C 3 : 56; MEB C 8; DİA, C 29; Öztuna, 1994, C 5 : 88-95; Armaoğlu, 2003 : 86-87).

BÖLÜM 1: DEĞERLENDİRME

1.1. Şekil özellikleri

1.1.1 Fizîki Durum

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA.) Mühimme serîsi 208 numarada kayıtlı bulunan defter; 36 x 25 cm. ebadında, ebrû cildli olup, 67 sayfadan müteşekkildir. 56. sayfadan itibâren boş olan defterin ilk üç sayfası da boştur.

Defterde her birisine teknik olarak "hüküm" adı verilen 314 karar sûreti bulunmaktadır. Ancak aynı hükmün suretlerine de hüküm numarası verilmiştir.

310 no'lu hükmün eksik bırakıldığı defterde, sûret ve kayıtların numaralandırılmasında hata yapılmamıştır.

1.1. 2 Diplomatik ve Teknik Özellikler

Defterdeki kayıtlar, Dîvân-ı Hümâyûn'dan çıkan ve hüküm olarak adlandırılan kararların sûretleri olup, asıllar ilgili makamlara gönderilmekteydi. Hükmün aslında bulunan davet, tuğra, mahall-i tahrîr ve târih gibi rükünler defterde yer almamaktadır.

Hükümlerin hemen başında hitap formülleri bulunmaktadır. Genellikle şahsın görev yaptığı yer ve makamından oluşan hitaplar, "...hüküm ki" ibâresiyle son bulur. "Medîne-i İzmir ve havâlîsi muhâfazasına me'mûr Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn dâme-mecdühuya ve İzmir nâ'ibine ve İzmir Hâsslar voyvodası ve yeniçeri zâbiti ve a'yân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki"(Bkz. 28. hkm.) Tire mollasına hüküm ki" (Bkz. hkm. 2).

Hitaptan sonra, hükmün yazılmasına sebep olan olayın anlatıldığı nakil-iblâğ rüknü gelmektedir. Bu bölümde, genellikle, Dîvân-ı Hümâyûn'a sunulan arz, arz-ı hâl, mektûb veya şahısların bizzât Dîvân'a gelerek yaptıkları şikâyetler ve verdikleri ifâdeler veya taşradaki resmi devlet görevlilerinin yazıları yer almaktadır. "Hanya civârında vâki' Halipa karyesinde Francelü Makalon nâm tâcirin konağı füruht olunmak bâbında egerçi evâmir-i şerîfem sâdır olup ancak tâcir-i mersûm Dubrevnik himâyesinde (olmak) mülâbesesiyle halâs olduğuna binâ'en zuhûr eden tâlibi keff-i yed ve kimesne tarafından

iştirâsına rağbet olunmadığı ve bundan böyle dahı füruhtu adîmü'l-imkân olduğunu beyân birle konak-ı mezkûr on beş bin guruşa Hanya mütemevvilîninden ismi tasrîh olunmayarak bir kimesneye verilmesiyçün emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Kandiye Muhâfızı düstûr Vezîrim el-Hâc Mehmed Hakkı Paşa iclâlühu tarafından mukaddemâ Hanya muhâfızlığı evânında bâ-tahrîrât inhâ olunduğuna ibtinâ'en"(Bkz. 306. hkm)

Nakil-iblâğdan sonra, karşı tarafın neler yapacağı veya yapmayacağını öğütleyen emir-hüküm rüknü gelmektedir. "imdi" klişesiyle başlayan bölümde, nakil-iblâğ rüknünde bahsedilen şeyler kısaca tekrar edilir. Bazen bu bölümden sonra " şöyle ki" ibâresiyle başlayan ve durumun önemine binâen yumuşak veya sert olabilen te'kîd-tehdîd rüknü gelmektedir.

Hükümler, " imdi, keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûrun ibrâz eylediği fermâna im'ân-ı nazar-ı dikkat birle emr-i mezkûr Ordu-yı Hümâyûnum tarafından dahı verilmiş olmadığı takdîrce emr-i mezkûru yedinden ahz ve Dersa'âdetime irsâl ve mesfûru yine habsde ibkâ edüp ve mukaddem gelen defterde muharrer ol mikdâr guruşluk zimemâtı yerli yerinden alâ-eyyi hâl tahsîl ve Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün Dersa'âdetime tesyîre ihtimâm ve dikkat ve andan mâ'adâ emvâl-i mektûmesi var ise gereği gibi taharrî ederek ve hâtır ve gönüle ri'âyet etmeyerek tamâmen zâhire ihrâca mübâderet ve ser-i mû taksîr ve tehâvün misillü vaz'dan mücânebet olunmak bâbında"(Bkz. 299. hkm.).

Hükümlerin başlarında , nâdiren, hükümlerin ilgili resmi daierelerin defterlerine kaydedildiğine dair şerh bulunmaktadır. "Mu'ahharan emr-i âlî yazılup Cezâyir-i Sefîd defterinde mukayyeddir. Fî Evâ'il-i B. Sene (1)220."(Bkz. 297. hkm.), "Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir"(Bkz. 295. hkm.)

Öte yandan, Dîvân'a sunulan arz, arz-ı hâl, takrîr veya tezkirelerin de kime ait oldukları işâret edilmekteydi. "İngiltere ilçîsinin rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir takrîri mefhûmunda"(Bkz. 288. hkm.).

Daha önce bahsedildiği gibi, defterdeki kayıtlar, Dîvân'dan çıkan kararların sûretlerini teşkîl etmektedir. Orijinalleri ise muhâtab veya muhâtabaların mahalline gönderilmek üzere ilgili görevliye teslim edilirdi.

Bazı hükümlerin altlarında o hükmün nerelere yazılması gerektiğini gösteren sûret kayıtları bulunmaktadır. Ancak defterde ki bu suretlere de hüküm numaraları verilmiştir. Bazen bu hüküm suretlerine de şerh verilmiştir. “İşbu emr-i âlî kayd olunup, mesfûrların oldukları mahal dıyk olmayup vâki‘ olan emre cevâb idüğini nâtık Hanya Kâdîsının vârid olan i‘lâmı ve müşârun-ileyhin tahrîrâtı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 14 Ş. Sene (1)214”(Bkz. 255. hkm).

Bazı hükümlerde kime teslim edildiği de şerh de gösterilmiştir. “Mersûmân mübâşirine teslîmen irsâl olunduklarını mübeyyin Hanya kâdîsının vârid olan i‘lâmının mefhûmu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 19 Ca. Sene 1214”(Bkz. 290. hkm.)

Defterin transkripsiyonunda, daha önce yayınlanmış olan Ahkâm ve Mühimmeler esas alınarak basit bir yol izlenmiştir. Yazının bozukluğu veya mikrofilm çekiminden dolayı okunamayan yerler düz noktalarla (...); defterin aslında atlanılan kişi, yer ve şahıslara ait sözlü ifâdeler çift apastrof ("..."); hemze işâretleri ters apostrof (x’); ayn işâreti düz apostrof (x‘); elif, vav, ya 'ya karşılık gelen harfler â, î, û harfleri ile boş bırakılan özel isimler ( ) ile bazı satırların son kısımları veya baş tarafları eksik olduğunda (-----) işareti ile Orijinal metinde olması gereken bazı kelimeler ( ) içinde, Orijinal metinde hatalı yazıldığı düşünülen kelimeler dipnotlarda transkripsiyon harfleri kullanılarak gösterilmiştir.

1.1.3. Târihler

Hüküm altı târihlerde hükmün alt sol kısmında günün târihi "evâ’il"," evasıt " veya "evâhir" şeklinde tahmînî olup, ay isimlerinin rumuzu kullanılarak tamâmı yazıyla atılmıştır. " Fî Evâsıt-ı B. Sene (1)215” gibi.

Başlık târihlerde, tahvîl cetveli yoluyla yapılan tetkîkte, aynı ayın târihi ile haftanın günü arasında tutarsızlıklar olduğu anlışılmaktadır.

1.2. Muhteva Özellikleri

Defterdeki kayıtlar, Fî Evâhır-ı Ra. Sene 213 / Fî Evâsıt-ı B. Sene (1)215 târihleri arasında, yaklaşık 2 yıllık sürede, Dîvân-ı Hümâyûn'da alınan, büyük oranda Fransa Mısır'ı işgal ettiğinden buna bir tepki ve tedbir olarak büyük oranda kapitülasyondan yararlanan Fransızların mallarına el konulması, Fransız tacirlerin, konsolosların, tercüman v.b hapsedilmeleri , hapishaneler arası nakilleri, Fransız tebaası olduğu zannedilerek hapse atılan veya mallarına el konulan başka devlet tabiiyetindekilerin serbest bırakılmalar gibi aynı konuda ki hükümlerden oluşmaktadır.

Hükümler dikkatle okunduklarında cinslerine göre 2 gruba ayrıldıkları anlaşılmaktadır. Herhangi bir şikâyete dayanmaksızın, merkezden bir işin yapıldığını veya yapılmasını bildiren talîmât hükümleri ve bir şikâyete mebnî kaleme alınan şikâyet veya arz-ı hal hükümleri. Hükümlerin çoğu talimat hükümleri olmakla birlikte çok az şikayet ve arz-ı hale dayalı hükümlerde bulunmaktadır.

Ayrıca hükümlerin incelenmesini kolaylaştırmak amacıyla konularına göre yedi başlık altında toplamayı uygun gördük.

1.2.1 Şikâyet ve arz-ı hal Hükümleri:

Sadır olan emr-i şerif uyarınca habse atılan bazı Fransız veya Fransız tabiyyetinde zannedilen konsolos, tüccar ve tercümanların salıverilerek mallarının geri verilmesi, Fransız esirlerinin bulundukları zor koşullar sebebiyle yerlerinin değiştirilmesi, bazı yerlerde esirlerin boyunlarına zincir vurulması gibi kötü davranımlarda bulunulması, el konulan Fransız mallarının haksız yere el konulduğu vb. sebeplerle Avusturya, Prusya, İngiltere, İsveç gibi devletlerin elçileri, mallarına el konulan tüccarların kendileri veya ortakları tarafından verilen arz-ı haller ve şikayetnameler sonucu verilen hükümlerdir. "Ancak bu bâbda mübtelâ olacağın masârif-i zarûriyyene medâr olmak içün senin cânib-i mîriyçün tahsîl edeceğin mebâliğden onda bir guruşı ücret-i tahsîldâriyye tahsîs olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle….."(Bkz. 277. hkm.) ; "Siz ki mûmâ-ileyhimsiz; Bu def'a tarafınızdan rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtda ve i'lâmda……"(Bkz. 243. hkm.) ; "Siz ki mûmâ-

ileyhimsiz; Bu def‘a tarafınızdan rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtda ve i‘lâmda….”(Bkz 241. hkm.)

1.2.2 Talimat Hükümleri:

İlk hükümdeki Fransızların Mısır’ı istila etme girişimlerine karşılık tepki ve tedbir olarak verilen “konsolos-ı mersûmdan mâ‘adâ ol tarafda bulunan sahîh Francelüleri ve anlara tâbi‘ olanları iktizâsına göre münâsib mahaller tahsîsiyle habs ü tevkîfe ve konsolos-ı mesfûrun ve sâ’ir Francelülerin elbiselerinden mâ‘adâ ticârete müte‘allik emvâl ü eşyâlarını ma‘rifet-i şer‘le bir hılâli zâyi‘ u telef olmayarak ol tarafda tahrîr ve temhîr ve cümlesini mahall-i me’mene vaz‘ u hıfz ve defterini Dersa‘âdetime ib‘âsa müsâra‘at ve yanlarına hâricden ferd-i vâhidin duhûlüne ve kimse ile hafî vü celî ihtilât ve muhâbere ve mükâtebe etmelerine vechen mine'l-vücûh ruhsat verilmeyerek leyl ü nehâr muhâfazaları husûsuna dikkat ve nezâret ve içlerinden ba‘zıları emvâl ü eşyâlarını sâ’irlere muvâza‘aten devr ve teslîm etmek ve İskenderiye vak‘ası istimâ‘ından sonra âhar düvel himâyetine girmek ve patente almış olmak mülâhazadan ba‘îd olmadığına binâ’en o makûleleri dahi taharrî ve tedkîk ve zâhire ihrâc ve fi'l-asl düvel-i sâ’ire himâyetinde olanlara bu takrîb ile ta‘arruz vukû‘a gelmemesine bi'l-ittifâk dâmen-i dermiyân-ı gayret ve bir gûne münâfî-i me’mûl bâ-cerâyim bir hâlet vukû‘ından ve bir ferdin bir (hılâli) zâyi‘ u telef olmakdan ve mesfûrların kimesne ile ihtilât ve ülfet etmemek ve yanlarına kimesne gitmemek üzre muhâfaza ve zabt u rabtlarında ser-i mû kusûr ve rahâvet zuhûrundan be-gâyet tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında”(Bkz 1. hkm.). Hükmüne binaen Osmanlı devleti sınırları içindeki tüm önemli vilayetlere, ticaret merkezlerine hükmün icrası için gönderilen hükümlerdir. “sen ki mûmâ-ileyhsin; senin uhdene ihâle olunduğu sûretde der-akab varup derûn-ı sefînede mevcûd olan eşyâ dahı zabt u tahrîr ve defterini Der‘aliyyeme tesyîr ü takdîme ikdâm edüp bu def‘a tarafundan Der‘aliyyeme vârid olan tahrîrâtda derc ü iş‘âr olunmuş Francelünün hafî vü celî kâffe emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemlerinin zâhire ihrâc ve tahsîline irâde-i dâverânem müte‘allik olmakdan nâşî Sakız'da tevkîf olunan sefîne-i mezkûre derûnunda mevcûd emvâl ü eşyânın zabt u tahrîr ve defterinin Der‘aliyyeme ba‘s ü tesyârına ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında” (Bkz. 116. hkm.).

Talîmâtlar doğrudan hazırlanırken, şikâyetler bir başvuru netîcesinde hazırlanmaktadır. Şahıs veya şahıslar ya bizzat Dîvân-ı Hümâyûn'a gelerek ya da çeşitli vâsıtalar kullanarak başvuruda bulunmaktadırlar.

Şikâyetler bir konuya ayrılmışken, talîmâtlar birden fazla konuyu ihtivâ edebilmektedir. Örneğin "Ricâl-i Devlet-i Aliyyemden France emvâli tahrîrine me'mûr Tevkî'î-i sâbık Osmân dâme mecdühunun der-bâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği takrîrinde Francelü Boyleb* nâm bâzergânın Bükreşde mütemekkin iken mürd olan Tarnovide nâm Boyar zimmetinde verdiği Rûmiyyü'l-ibâre temessük ve kopya ta'bîr olunur sened-i sahîh mûcebince"(Bkz. 141. hkm.) ve "İmdi, siz ki kapucıbaşı ve mevlânâ vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; Re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden iken sonradan refte refte Francelüye berât ve fermân ve patente ile tâbi' olanlardan ticâret ile me'lûf olanlar kimler ise ma'rifetiniz ve me'rifet-i şer'le zâhire ihrâc ve Francelüler misillü elbiselerinden mâ'adâ bi'l-cümle nukûd u eşyâ ve zimemlerini cânib-i mîriyçün zabt ve ism ü resmleriyle defterini Der'aliyyeme irsâl ve takdîme ve bu bahâne ile ticâret ile me'lûf olmayan berâtlı ve fermânlılara ta'arruz olmakdan ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz irâde-i şâhânem idüği ve bu vesîle ile hilâf-ı fermân ve mugâyir-i rızâ vaz'a cesâret ve mürtekib olanlar haklarında mü'eddî-i nedâmet olacağı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i (meşrûh) amel ve harekete mezîd-i sa'y ü gayret ve ikdâm ve hilâfı vaz'ı tecvîzden ittikâ-i tâmm eylemenüz bâbında"(Bkz 117. hkm.). Şikayet ve talimat hükümleridir.

Bunların yanında defterdeki hükümler konulara göre incelendiğinde ;

Fransız esirlerin kötü hallerinden dolayı bir yerden diğer yerlere nakillerine dair; örneğin "İmdi, Amasra Kal'ası'nda mahbûs olan üserâ-yı mesfûrenin Sinob Kal'ası'na tahvîl olunması husûsuna irâde-i hümâyûnum ta'alluk eylediği ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer mesfûrların yanlarına muhâfazaya kâfî âdemler terfîkıyla Sinob'a irsâl ve tesyîre mezîd-i sa'y u gayret ve esnâ-yı râhda firârları gâ'ilesi çekilmeyecek ve rencîde olunmayacak vechile muhâfazalarına mübâderet ve taksîr ü tehâvünden mübâ'adet eyleyesiz. Şöyle ki; üserâ-yı mesfûrenin Sinob'a nakli vesîlesiyle fukarâdan akçe tahsîl olunmak lâzım gelür ise o makûleleri lede't-tahkîk mazhar-ı akîb-i mülûkânem olacağı mukarrerdür. Ana göre amel ve hareket ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet eyleyesiz. Ve siz ki Sinob kâdîsı ve a'yân ve dizdârı mûmâ-ileyhimsiz; üserâ-yı mesfûre vusûllerinde Sinob Kal'ası'na vaz' ve muhâfaza olunmaları husûsuna

ikdâm ve dikkat ve Mâliye cânibinden sudûr eden emr-i şerîfim mûcebince iktizâ eden ta‘yînâtlarını i‘tâya mübâderet ve muhâfazalarında ser-i mû tekâsül ve rehâvetle mübtelâ-yı nedâmet olmakdan ittikâ mübâ‘adet eylemeniz bâbında ”(Bkz 313. hkm.) vb.

Bazı bölgelerde hükmün yanlış değerlendirilerek esirlere kötü muamelede bulunulduğu ve buna sultanın rızasının olmadığına dair ; örneğin “Medîne-i İzmir'de habsi fermânım olan Francelülerün o misillü ta‘addiyâtla tazyîk ve ızrârlarına irâ’et-i ruhsatdan mübâ‘adet ve cesâret edenler her kimler ise men‘u tahzîrlerine ikdâm ve dikkat ve tenefüüs mümkin olan mahallerde ikâmet etdirilmeleri emrine nezâret ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim nâtık olduğu üzre hâricden kimesne girmemek ve ferd-i vâhid ile ülfet ve ihtilât ve mükâtebe edememeleri sûretlerini istihsâle ve oldukları mahallerde mu‘temed ve kâr-güzâr âdemler ta‘yîniyle muhâfaza ve muhâreseleri husûsuna ihtimâm ve gayret ve akçe mutâlebe ve vücûh-ı sâ’ire ile tazyîk ve iz‘âcdan ittikrâ ve mübâ‘adek olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve te’kîden hâssaten işbu emr-i şerîfim”(Bkz. 250. hkm.) Vb.

Fransız zannedilerek tutuklanan veya Fransız olup da ehl-i ırz olarak kendi halinde ticaret yapanların rencide edilmemelerine dair; “mesfûr Francelü olmayup fi'l-asl Kefalonya re‘âyâsı olduğu hâlde cezîre-i merkûme el-hâletü hâzihi Devlet-i Aliyyemin zabt u tasarrufuna geçmiş olmağla bu sûretde mesfûra ve emvâline ta‘arruz iktizâ etmemekle siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ilyehimâsız; Bî-vech kimesne tarafından rencîde olunmayup himâyet ü sıyânet olunmak bâbında”(Bkz. 227. hkm.) vb.

Bazı bölgelerden ordu tertib edilerek sefere gönderilmesine dair; örneğin “Ma‘rifetinüz ve ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle kazâ-i mezbûrdan serî‘an ve ıcâlen bir aded serdengeçdi bayrağı küşâd ve yüz yigirmi beş neferden noksân olmayarak serdengeçdi neferâtı tahrîr ve birkaç gün zarfında mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle ihrâc ve sadr-ı a‘zamım müşârun-ileyh ma‘iyyetinde isbât-ı vücûd etmek üzre Şâm-ı Şerîf tarafına doğrı irsâl ve kesyîre ikdâm ve dikkat ve îrâd-ı özr ü illet ve imrâr-ı vakti mûcib olur mütekâsilâne vaz‘ u hareketden gâyetü'l-gâye tehâşî mücânebet eylemeniz bâbında”(Bkz. 218. hkm.) Vb.

Hükmün icrasına mani olan rüşvet olaylarına dair; örneğin “İmdi mübâşir-i sâbık-ı merkûmun hesâbı rü’yet ile zimmetinde zuhûr eden emvâlin tamâmen tahsîli ve emvâl-i

mektûmenin zâhire ihrâcı matlûb idüği ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mübâşir-i sâbık-ı merkûmun muhâsebesini muhassıl-ı mûmâ-ileyh nezâreti ve ma‘rifet-i şer‘ vücûh-ı belde ma‘rifetleriyle kemâl-i dikkat ve taharrî vechile rü’yet ve ahz eylediği rüşvet ve emvâl-i mîriyyeden zimmetinde zuhûr eden her ne ise tamâmen tahsîl ve ahz birle Der‘aliyyeme i‘âdeye ikdâm ve dikkat ve husûsât-ı merkûmeyi dahı yine muhassıl-ı mûmâ-ileyh nezâreti ve ma‘rifet-i şer‘le rü’yet ederek emvâl-i mezkûreyi bi't-tamâm zâhire ihrâca mîrîyi serî‘an tahsîle dâmen-i dermiyân-ı gayret lâzımü'l-inhâ olan ahvâli peyderpey Der‘aliyyeme tahrîr ve inhâya mübâderet ve senden me’mûl olan sadâkat ve kârgüzârî levâzımını ibrâza bezl-i vüs‘ ü kudretde ser-i mû kusûr ve rehâvet ile ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem vaz‘ı tecvîz etmekden be-gâyet hazer ve mücânebet eyleyesin. Ve siz ki mevlânâ ve muhassıl ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahı meczûmunuz olarak mûceb ve iktizâsıyla amel ve harekete ve infâz-ı hükm-i münîfime ihtimâm ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında”(Bkz. 273. hkm.) Vb.

Bazı devletlerin elçilerinin ve tüccarlarının hükmün icrasına engel olmak için çeşitli hileli yöntemlere başvurması ve bunun engellenmesine dair örneğin “Cizvid kenîsesine Nemçe konsolosu tarafından müdâhale olduğundan takdîm olunan icârâtın bir vechile tahsîli mümkün olmadığından alâ-hâlihi terk olunduğu ve konsolos-ı mesfûr ba‘zı büyûtlar çün dahı; "Bana istiklâldür ve kimesnenin medhali yokdur." Deyü gûnâ gûn güt ü gû ile tasaddî ve sâ’ir Efrenc tâ’ifesi dahı kezâlik zikr olunan büyâtlar içün müdâhaleden hâlî olmadıklarını beyân birle fî mâ ba‘d zuhûr eden müdâhalelerinin men‘u def‘i ve derûnlarında sâkin olanlar icârâtlarını edâda mümâna‘atları zuhûr ider ise tard ve ihrâc olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru tahrîr ve istid‘â olunmuş (olup)”(Bklz. 293. hkm.) vb.

Bu gibi genel konuların dışında bir defa olmak üzere Hollandalı elçilerin memleketlerinin Fransızlar tarafından işgaliyle bağımsızlığını yitirdiğinden memleketlerine sağlimen gönderilmesinin sağlanmasına dair (Bkz. 189. hkm.) olarak yedi konuya ayırabiliriz.

BÖLÜM 1: HÜKÜM ÖZETLERİ

1- General Bonapart idaresinde Mısır'a asker çıkaran Fransızlar'a karşı savaş açılmasına karar verilmiş olduğundan Mısır taraflarında Fransızların el koyduğu Osmanlı tüccar gemileri ve mallarına karşılık olmak üzere Osmanlı topraklarındaki Fransız tüccarlarının mallarına devlet tarafından el konulması hususundaki emir gereği Kıbrıs'ta bulunan Fransız Konsolosluğu evrakına el konulup mühürlenerek Dersaadet'e gönderilmesi, konsolos dışındaki diğer Fransız tebeasının uygun mahallerde gözetim altında tutulmaları ve kimseyle görüştürülmemeleri, ayrıca bütün ticari mallarına ve eşyalarına da el konulup defterinin Dersaadet'e gönderilmesi ve bu olaydan sonra gizlice başka bir devletin himayesi veya uyruğuna geçenlerin de araştırılarak açığa çıkartılması.

2- Aynı emrin bir kopyasının Sakız'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Sakız naibine gönderildiği.

3- Aynı emrin bir kopyasının Kandiye'deki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Kandiye muhafızına gönderildiği.

4- Aynı emrin bir kopyasının Rodos'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Rodos mutasarrıfına gönderildiği.

5- Aynı emrin bir kopyasının Mora'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Mora valisine gönderildiği.

6- Aynı emrin bir kopyasının Boğaz Hisarları'ndaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Boğaz Hisarları muhafızı ve kaymakamlarına gönderildiği.

7- Aynı emrin bir kopyasının Atina'daki ve İnebahtı kazalarındaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Atina naibiyle İnebahtı kazalarındaki kadılar, naibler ve yeniçeri zabitlerine gönderildiği.

8- Aynı emrin bir kopyasının Eğriboz'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Eğriboz yöneticilerine gönderildiği.

9- Aynı emrin bir kopyasının Midilli'deki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Midilli yöneticilerine gönderildiği.

10- Aynı emrin bir kopyasının Draç ve Avlonya'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Draç ve Avlonya yöneticilerine gönderildiği.

11- Aynı emrin bir kopyasının Mürted Adası'ndaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak adanın bağlı bulunduğu kaza kadısına gönderildiği.

12- Aynı emrin bir kopyasının Halep'teki ve bağlı kazalardaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Halep valisi ve kadılarına gönderildiği.

13- Aynı emrin bir kopyasının Narda'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Narda kadısına ve voyvodasına gönderildiği.

14- Aynı emrin bir kopyasının Selanik'deki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Selanik mutasarrıfı ile kadılarına gönderildiği.

15- Aynı emrin bir kopyasının Sayda'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Sayda valisine gönderildiği.

16- Aynı emrin bir kopyasının Trablusşam'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Trablusşam beylerbeyisine ve kadılarına gönderildiği.

17- Aynı emrin bir kopyasının Miknos ve İstendil adalarındaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Miknos ve İstendil yöneticilerine gönderildiği.

18- Aynı emrin bir kopyasının Üsküdar'dan başlayarak Anadolu'nun sağ kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

19- Aynı emrin bir kopyasının Anadolu'nun orta kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

20- Aynı emrin bir kopyasının Anadolu'nun sol kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

21- Aynı emrin bir kopyasının Rumeli'nin sağ kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

22- Aynı emrin bir kopyasının Rumeli'nin orta kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

23- Aynı emrin bir kopyasının Rumeli'nin sol kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

24- Aynı emrin bir kopyasının İstanköy Adası'ndaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak İstanköy naibi ve yeniçeri zabitine gönderildiği.

25- Aynı emrin bir kopyasının Limni Adası'ndaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Limni naibi ve yeniçeri zabitine gönderildiği.

26- Aynı emrin bir kopyasının Bozcaada, Taşöz, Nakşa, Nara ve Sisam adalarındaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak bu adaların yöneticilerine gönderildiği.

27- Aynı emrin bir kopyasının Edirne'deki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Edirne yöneticilerine gönderildiği.

28- General Bonapart idaresinde Mısır'a asker çıkaran Fransızlar'a karşı savaş açılmasına karar verilmiş olduğundan Mısır taraflarında Fransızların el koyduğu Osmanlı tüccar gemileri ve mallarına karşılık olmak üzere Osmanlı topraklarındaki Fransız tüccarlarının mallarına devlet tarafından el konulması hususundaki emir gereği İzmir'de bulunan Fransız Konsolosluğu evrakına el konulup mühürlenerek Dersaadet'e gönderilmesi, konsolosundan başka diğer Fransız tebeasının uygun mahallerde gözetim altında tutulmaları ve kimseyle görüştürülmemeleri, ayrıca bütün ticari mallarına ve eşyalarına da el konulup defterinin Dersaadet'e gönderilmesi ve bu olaydan sonra gizlice başka bir devletin himayesi veya uyruğuna geçenlerin de araştırılarak açığa çıkartılması.

29- Aynı emrin bir kopyasının Bağdat, Basra ve Şehrizol'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Vali Süleyman Paşa'ya gönderildiği.

30- Aynı emrin bir kopyasının Eflak'taki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Eflak voyvodasına gönderildiği.

31- Aynı emrin bir kopyasının Boğdan'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Boğdan voyvodasına gönderildiği.

32- İzmir'de bulunan Fransız konsolosuyla diğer Fransız tüccarlarının güvenli bir yerde gözetim altında tutulmaları, bütün ticari mallarına ve paralarına el konularak bu

şahısların kimseyle görüştürülmemeleri, yiyeceklerini ücretini kendileri ödemek şartıyla görevlilerin tedarik etmeleri ancak halktan olan Fransızlara devlet tarafından günde bir ekmek verilmesi, bu olaydan sonra gizlice başka bir devletin himayesi veya uyruğuna geçenlerin de araştırılarak açığa çıkartılması.

33- Aynı emrin bir kopyasının Mora'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Mora valisine ve kadılarına gönderildiği.

34- Aynı emrin bir kopyasının Selanik'deki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Selanik mutasarrıfı ile kadılarına gönderildiği.

35- Aynı emrin bir kopyasının Halep'teki ve bağlı kazalardaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Halep valisi ve kadılarına gönderildiği.

36- Mısır'a asker çıkaran Fransa'ya karşı sefer açılması sebebiyle İzmir Limanı'nda bulunan Fransız bandıralı bütün gemilere el konulup dümenleri sökülerek mürettebatının göz altına alınması ve içindeki eşyaların sayılarak defterinin Dersaadet'e gönderilmesi.

37- Aynı emrin bir kopyasının Çanakkale Boğazı'ndan başlayarak Anadolu sahillerinde bulunan bölgelerin idarecilerine gönderildiği.

38- Aynı emrin bir kopyasının Çanakkale Boğazı'ndan başlayarak Rumeli sahillerinde bulunan bölgelerin idarecilerine gönderildiği.

39- Aynı emrin bir kopyasının Kıbrıs naibiyle muhassılına gönderildiği.

40- Aynı emrin bir kopyasının Kandiye muhafızıyla kadısına gönderildiği.

41- Aynı emrin bir kopyasının Hanya muhafızıyla kadısına gönderildiği.

42- Aynı emrin bir kopyasının Resmo muhafızıyla kadısına gönderildiği.

43- Aynı emrin bir kopyasının Midilli nazırıyla naibine gönderildiği.

44- Aynı emrin bir kopyasının Rodos muhafızına gönderildiği.

45- Aynı emrin bir kopyasının İstanköy naibiyle voyvodasına gönderildiği.

46- Aynı emrin bir kopyasının Sakız naibiyle muhassılına gönderildiği.

47- Aynı emrin bir kopyasının Limni naibine gönderildiği.

48- Aynı emrin bir kopyasının Bozcaada naibine gönderildiği.

49- Mısır'a asker çıkaran Fransızlar'a karşı savaş açılmasına karar verilmiş olduğundan Mısır taraflarında Fransızların el koyduğu Osmanlı tüccar gemileri ve mallarına karşılık olmak üzere Osmanlı topraklarındaki Fransız tüccarlarının mallarına devlet tarafından el konulması hususunda gönderilen emir gereği Kıbrıs'taki Fransız konsolosu ve tüccarlarının mallarına el konulmasının yanısıra Osmanlı tüccarında ve tebeasında olan alacaklarının da görevlendirilen mübaşir vasıtasıyla tespit edilmesi.

50- Mısır'a asker çıkaran Fransızlar'a karşı savaş açılmasına karar verilmiş olduğundan Mısır taraflarında Fransızların el koyduğu Osmanlı tüccar gemileri ve mallarına karşılık olmak üzere Osmanlı topraklarındaki Fransız tüccarlarının mallarına devlet tarafından el konulması hususunda gönderilen emir gereği Kıbrıs'taki Fransız konsolosu ve tüccarlarının mallarına el konulmasının yanısıra Osmanlı tüccarında ve tebeasında olan alacaklarının da görevlendirilen mübaşir vasıtasıyla tespit edilmesi.

51- Aynı emrin bir kopyasının Sakız'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Sakız naibine gönderildiği.

52- Aynı emrin bir kopyasının Girit'eki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Kandiye muhafızına gönderildiği.

53- Aynı emrin bir kopyasının Rodos'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Rodos mutasarrıfına gönderildiği.

54- Aynı emrin bir kopyasının Mora'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Mora valisine gönderildiği.

55- Aynı emrin bir kopyasının Boğaz Hisarları'ndaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Boğaz Hisarları muhafızı ve kaymakamlarına gönderildiği.

56- Aynı emrin bir kopyasının Atina'daki ve İnebahtı kazalarındaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Atina naibiyle İnebahtı kazalarındaki kadılar, naibler ve yeniçeri zabitlerine gönderildiği.

57- Aynı emrin bir kopyasının Eğriboz'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Eğriboz yöneticilerine gönderildiği.

58- Aynı emrin bir kopyasının Midilli'deki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Midilli yöneticilerine gönderildiği.

59- Aynı emrin bir kopyasının Draç ve Avlonya'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Draç ve Avlonya yöneticilerine gönderildiği.

60- Aynı emrin bir kopyasının Mürted Adası'ndaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak adanın bağlı bulunduğu kaza kadısına gönderildiği.

61- Aynı emrin bir kopyasının Halep'teki ve bağlı kazalardaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Halep valisi ve kadılarına gönderildiği.

62- Aynı emrin bir kopyasının Narda'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Narda kadısına ve voyvodasına gönderildiği.

63- Aynı emrin bir kopyasının Selanik'deki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Selanik mutasarrıfı ile kadılarına gönderildiği.

64- Aynı emrin bir kopyasının Sayda'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Sayda valisine gönderildiği.

65- Aynı emrin bir kopyasının Trablusşam'daki ve Lazkiyetülarap'taki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Trablusşam beylerbeyisine ve kadılarına gönderildiği.

66- Aynı emrin bir kopyasının Miknos ve İstendil adalarındaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Miknos ve İstendil yöneticilerine gönderildiği.

67- Aynı emrin bir kopyasının Üsküdar'dan başlayarak Anadolu'nun sağ kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

68- Aynı emrin bir kopyasının Anadolu'nun orta kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

69- Aynı emrin bir kopyasının Anadolu'nun sol kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

70- Aynı emrin bir kopyasının Rumeli'nin orta kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

71- Aynı emrin bir kopyasının Rumeli'nin sol kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

72- Aynı emrin bir kopyasının İstanköy Adası'ndaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak İstanköy naibi ve yeniçeri zabitine gönderildiği.

73- Aynı emrin bir kopyasının Limni Adası'ndaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Limni naibi ve yeniçeri zabitine gönderildiği.

74- Aynı emrin bir kopyasının Bozcaada, Taşöz, Nakşa, Nara ve Sisam adalarındaki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak bu adaların yöneticilerine gönderildiği.

75- Aynı emrin bir kopyasının Edirne'deki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Edirne yöneticilerine gönderildiği.

76- Aynı emrin bir kopyasının Bağdat ve Basra'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Bağdat ve Basra valisine gönderildiği.

77- Aynı emrin bir kopyasının İzmir'deki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak İzmir yöneticilerine gönderildiği.

78- Aynı emrin bir kopyasının Eflak'taki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Eflak voyvodasına gönderildiği.

79- Aynı emrin bir kopyasının Boğdan'daki Fransız tebeası ve konsolosluk görevlileriyle ilgili olarak Boğdan voyvodasına gönderildiği.

80- Mısır'a asker çıkaran Fransızlar'a karşı savaş açılmasına karar verilmiş olduğundan Mısır taraflarında Fransızların el koyduğu Osmanlı tüccar gemileri ve mallarına karşılık olmak üzere Osmanlı topraklarındaki Fransız tüccarlarının mallarına devlet tarafından el konulması hususunda gönderilen emir gereği evi ve ofisi mühürlenerek mallarına el konulan ve kendisi de oğullarıyla beraber hapsedilen Edirne sakinlerinden Fransız beratlısı Sarraf Artin'in Mısır olayını işittiği anda beratını iade ederek tekrar Osmanlı

reayası olmayı kabullenmesi ve oğullarıyla birlikte cizye evrakı alması sebebiyle serbest bırakılarak mallarının iade edilmesi.

81- Mısır'a asker çıkaran Fransızların el koyduğu Osmanlı tüccar gemileri ve mallarına karşılık olmak üzere Osmanlı topraklarındaki Fransız tüccarlarının mallarına devlet tarafından el konulması hususunda gönderilen emir gereği bazı bölgelerde aslen Devlet-i Aliyye reayasından olup Fransız konsolosları yanında tercüman veya tercüman hizmetkarı olanların da gözaltına alınarak evlerinin mühürlendiğinin duyulması sebebiyle bu gibilerin gözaltına alınmayıp, hanelerinin de mühürlenmemesi ancak ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınarak kendilerinin tekrar raiyyete kabul edilip cizye evrakının dağıtılması gerektiğinden Selanik Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan Daniel, İsak ve Yakop ile bunların hizmetkarı olanların ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

82- Halep Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan altı kişi ile bunların hizmetkarı olanlar aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemeleri, evleri mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

83- Hanya'daki Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan iki kişi ile bunların hizmetkarı olanlar aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemeleri, evleri mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

84- Kıbrıs'taki Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan iki kişi ile bunların hizmetkarı olanlar aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemeleri, evleri mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

85- İzmir'deki Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan beş kişi ile bunların hizmetkarı olanlar aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemeleri, evleri mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

86- Sakız'daki Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan Andon aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemesi, evi mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

87- Mora'daki Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan üç kişi ile bunların hizmetkarı olanlar aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemeleri, evleri mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

88- Boğaz Hisar Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan Mosi aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemesi, evi mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

89- Yanya ve Narda Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan iki kişi ile bunların hizmetkarı olanlar aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemeleri, evleri mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

90- Sayda'daki Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan üç kişi ile bunların hizmetkarı olanlar aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemeleri, evleri mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

91- Trablusşam'daki Fransız konsolosu yanında tercümanlık yapan dört kişi ile bunların hizmetkarı olanlar aslen Osmanlı tebeasından olduklarından diğer Fransızlar gibi hapsedilmemeleri, evleri mühürlenerek mallarına el konulmaması sadece ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

92- Akdeniz'in Rumeli kıyılarında Fransız konsolosu bulunan bölgelerdeki konsolos tercümanları ve hizmetkarlarının ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

93- Aynı emrin bir kopyasının Rumeli'nin orta kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

94- Aynı emrin bir kopyasının Rumeli'nin sağ kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

95 Akdeniz'in Anadolu kıyılarında Fransız konsolosu bulunan bölgelerdeki konsolos tercümanları ve hizmetkarlarının ellerindeki berat ve yol emirlerinin geri alınması.

96- Aynı emrin bir kopyasının Anadolu'nun orta kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

97- Aynı emrin bir kopyasının Anadolu'nun sol kolunda bulunan bölgelerin yöneticilerine gönderildiği.

98- Rodosçuk'ta bulunan dört Fransız tebeası ve bir hizmetkarlarının gözaltına alınmalarından sonra yapılan araştırmalarda Venedik'e bağlı Aya Mavra Adası reayasından Dimitri Kadar'ın uzun zamandır Rodosçuk'ta ikamet ederek burada evlenip çoluk çocuğa karıştığının anlaşılması ve üzerine düşen vergileri verdiğinin belirlenmesi ayrıca kendisine Rum ve Ermeni kocabaşılarının kefil olmaları üzerine adı geçenin Devlet-i Aliyye reayası sayılması lazım geleceği.

99- İzmir'de bulunan Fransız konsolosuyla diğer Fransız tüccarlarının güvenli bir yerde gözetim altında tutulmaları, bütün ticari mallarına ve paralarına el konularak bu şahısların kimseyle görüştürülmemeleri, yiyeceklerini ücretini kendileri ödemek şartıyla görevlilerin tedarik etmeleri ancak halktan olan Fransızlara devlet tarafından günde bir ekmek verilmesi, bu olaydan sonra gizlice başka bir devletin himayesi veya uyruğuna geçenlerin de araştırılarak açığa çıkartılması gerektiği halde Fransız tüccarının çoğunluğu mallarını Flemenk (Belçika), Avusturya ve İngiltere tüccarları vasıtasıyla kaçırdıkları ve kendilerinin de bu devletlerin himayelerine girdikleri anlaşılmasına rağmen bunlar talep edildiğinde söz konusu ülke konsoloslarının sert davrandıkları bildirildiğinden İstanbuldaki elçiliklerden adı geçen konsolosluklara uyarı yazıları gönderildiği.

100- İzmir'deki Fransız tüccarlarının mallarını çevredeki hane ve mahzenlere kaçırmış oldukları bildirildiğinden bu malların araştırılarak açığa çıkartılması.

101- İzmir'deki Fransız tüccarlarının mallarını gizlemeleri muhtemel olan hane ve mahzenlerin teker teker aranması.

102- İzmir Limanı'nda demirli Dubrovnik (Hırvatistan) bandıralı beş geminin aranarak içlerinde Fransız malı bulunursa el konulması.

103- İzmir'deki Avrupalıların "gedik" adı altında işlettikleri mülkler araştırılarak Fransazı emlakı olanların deftere kaydedilmesi.

104- İzmir'de bulunan Avrupalı devletlerin himayesi altındaki kiliselerde gümüş eşya bulunmayıp birkaç billur avize olduğu bildirilmekle bu kiliselerde Fransız parası ve malı varsa el konulması.

105- Gerçek Fransızların gözaltına alınarak elbiseleri dışında kalan ticari mallarına ve paralarına el konulması hususu emredilmesine rağmen malının pek çoğunu gizlediği anlaşılan Halep'teki Fransız tüccarlarından Vayan'ın, dellalı olan Kara Eli oğlu Yasef'in gözaltına alınarak saklanan Fransız mallarının açığa çıkartılması.

106- Kandiye İskelesi'nden Mısır'da bulunan Fransızlara açıktan veya gizli olarak içki ve sair eşya satışına ve nakline kesinlikle engel olunması, buna teşebbüs edenlerin cezalandırılacakları.

107- Aynı emrin bir kopyasının Hanya için gönderildiği.

108- Aynı emrin bir kopyasının Resmo için gönderildiği.

109- Fransaya tabi oldukları iddiasıyla mallarına el konularak Bursa'da Mahmut Paşa Hanı'ndaki dükkanları mühürlenen kendileri de hapsedilen Corci veled-i Yani ile Rahame veled-i Yani adlı zimmîlerin aslen Andre Şira adaları halkından ve Devlet-i Aliyye tebeasından oldukları bildirilerek serbest bırakılmaları ve mallarının geri verilmesi talep edilmiş olmasına rağmen bu gibiler işlerini yürütmek gayesiyle Fransaya tabi olduklarını söyleyip çıkarları ne yönde ise o tarafa meylettiklerinden durumlarının iyice araştırılarak Dersaadet'e haber verilmesi.

110- Fransa'ya tabi oldukları iddiasıyla mallarına el konularak kendisi hapsedilen Edirne'de sakin Petri veled-i Corci adlı zimmînin aslen Andre Şira adaları halkından ve Devlet-i Aliyye tebeasından olduğu bildirilerek serbest bırakılması ve mallarının geri verilmesi talep edilmiş olmasına rağmen bu gibiler işlerini yürütmek gayesiyle Fransaya tabi olduklarını söyleyip çıkarları ne yönde ise o tarafa meylettiklerinden durumunun iyice araştırılarak Dersaadet'e haber verilmesi.

111- Fransa'ya açılan sefer sebebiyle İnebahtı ve Karlıeli taraflarının korunması için Katrin Kazası'ndan istenen beş yüz piyade askerini tedarik edemeyeceğini bildiren

kapıcıbaşılardan Katrinli Mehmet'in söz konusu askerleri bir an önce hazırlayarak İnebahtı Muhafızı Vezir Ahmet Paşa tarafına göndermesi.

112- Edirne'de olan Fransız tüccarlarının mallarını araştırarak el koymakla görevlendirilen Edirne mollası, bostancıbaşısı ve mübayaacısının Fransız Mosi Maynar'a ait kahveyi deftere eksik kaydederek aralarında bölüştükleri ayrıca Edirne'de adı geçen tüccara ait hâlâ çok miktarda kahve bulunduğu haber alındığından bu devlet görevlilerinin saklanmış olan kahveyi bulmaları ve zimmetlerine geçirdikleri kahve parasını da ödemeleri.

113- Fransız tüccarlarından olup Mısır vakasının ortaya çıkmasından sonra kendini gizleyen Gayer'in dürüst ve zararsız bir kimse olması sebebiyle gözaltına alınmayarak kimseyle görüşmemek kaydıyla oğluyla birlikte kendi evinde kalmasına izin verilmesi ve İzmirdeki Fransız tüccar mallarının araştırılmasına devam edilmesi.

114-Yapılan soruşturma neticesinde Fransız vatandaşlığıyla hiçbir ilgisinin bulunmadığı anlaşılan Resmo sakinlerinden Mehli'ye görevlilerce müdahale edilmemesi.

115- Edirne'de bulunan Fransız tüccarlarından Mosi'nin yapılan araştırma sonucu ortaya çıkan emlakının gerçek değeri üzerinden satılması.

116- Sakız Limanı'nda el konulan gemideki eşyaların İzmir'deki Fransız tüccarlarından Ferari Botam'a ait olduğu anlaşıldığından bu tüccarın gerek söz konusu gemide, gerekse İzmir'de ele geçirilen mallarının kayıt altına alınarak defterinin Dersaadet'e gönderilmesi.

117- Memalik-i Osmaniye'deki Fransız elçisi ile konsoloslarının ve maslahatgüzarlarının yanlarında tercüman olanlara berat ve her tercümana hizmetkar olmak üzere ikişer kişiye muafiyet emirleri verilmiş iken bunların büyük çoğunluğu aslî görevlerini yapmayıp ayrıcalıklarını ticari avantaja dönüştürdüklerinden ve Fransız tabiiyyetine geçtiklerinden İzmir'de böyle kişiler varsa araştırılarak mallarına el konulması.

118- Aynı emrin bir kopyasının Selanik'teki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Selanik mutasarrıfı ile kadılarına gönderildiği.

119- Aynı emrin bir kopyasının Halep'teki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Halep valisi ile kadısına gönderildiği.

120- Aynı emrin bir kopyasının Hanya'daki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Hanya muhafızı ile kadısına gönderildiği.

121- Aynı emrin bir kopyasının Kıbrıs'taki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Lefkoşa naibiyile Kıbrıs muhassılına gönderildiği.

122- Aynı emrin bir kopyasının Sakız'daki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Sakız naibine ve muhassılına gönderildiği.

123- Aynı emrin bir kopyasının Mora'daki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Mora valisiyle Traboliçe kadısına gönderildiği.

124- Aynı emrin bir kopyasının Boğaz Hisarlarındaki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Boğaz Hisarları idarecilerine gönderildiği.

125- Aynı emrin bir kopyasının Yanya ve Narda'daki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Yanya ve Narda kadılarına gönderildiği.

126- Aynı emrin bir kopyasının Sayda'daki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Sayda valisine ve kadısına gönderildiği.

127- Aynı emrin bir kopyasının Trablusşam'daki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Trablusşam beylerbeyisiyle naibine gönderildiği.

128- Aynı emrin bir kopyasının Akdeniz'in Rumeli sahillerindeki bölgelerinde bulunan Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak söz konusu bölgelerin idarecilerine gönderildiği.

129- Aynı emrin bir kopyasının Rumeli'nin orta kolundaki bölgelerde bulunan Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak söz konusu bölgelerin idarecilerine gönderildiği.

130- Aynı emrin bir kopyasının Rumeli'nin sol kolundaki bölgelerde bulunan Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak söz konusu bölgelerin idarecilerine gönderildiği.

131- Aynı emrin bir kopyasının Akdeniz'in Anadolu sahillerindeki bölgelerinde bulunan Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak söz konusu bölgelerin idarecilerine gönderildiği.

132- Aynı emrin bir kopyasının Anadolu'nun orta kolundaki bölgelerde bulunan Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak söz konusu bölgelerin idarecilerine gönderildiği.

133- Aynı emrin bir kopyasının Anadolu'nun sol kolundaki bölgelerde bulunan Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak söz konusu bölgelerin idarecilerine gönderildiği.

134- Aynı emrin bir kopyasının Kandiye'deki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Kandiye muhafızına ve kadısına gönderildiği.

135- Aynı emrin bir kopyasının Rodos'daki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Rodos mütesellimine gönderildiği.

136- Aynı emrin bir kopyasının Midilli'deki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Midilli yöneticilerine gönderildiği.

137- Aynı emrin bir kopyasının İstanköy ve Limni'deki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak İstanköy ve Limni naiblerine gönderildiği.

138- Aynı emrin bir kopyasının Mürted ve Miknos adalarındaki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Bu adaların bağlı bulunduğu kazaların kadılıklarına gönderildiği.

139- Aynı emrin bir kopyasının Bozcaaada, Taşöz, Nakşa ve sair Akdeniz adalarındaki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Bu adaların yöneticilerine gönderildiği.

140- Aynı emrin bir kopyasının Edirne'deki Fransız konsolosluk tercümanları ve hizmetkarlarıyla ilgili olarak Edirne yöneticilerine gönderildiği.

141- Mallarına el konulmuş olan Fransız tüccarlarından Boyleb'in Bükreş'te sakin iken vefat etmiş bulunan Tarnovide adlı şahısta olan alacağının geride bıraktığı mallardan tahsil edilerek Darphane-i Amire'ye teslim edilmek üzere gönderilmesi.

142- Fransalı olduğu iddiasıyla Gelibolu'daki düğmeci dükkanı ve sahip olduğu değirmeni mühürlenen Düğmeci Dimitri'nin aslen Venedik'e bağlı Kefalonya Adası halkından olduğundan bahisle emlakının iadesi hususunda İstanbul ve tevabii Rum Patrikliği tarafından yapılan müracaat üzerine adı geçen Dimitri hakkında araştırma yapılarak durumun Dersaadet'e bildirilmesi.

143- Fransız tüccarlarının İzmir'de oldukça fazla malları bulunduğu kesinlikle bilinmesine rağmen ortaya çıkarılanların çok az miktarda olması görevlilerin bu konuda gevşek davrandıklarını gösterdiğinden yeni tayin edilen Kapıcıbaşı Süleyman vasıtasıyla tekrar araştırma yapılarak gizlenen malların açığa çıkartılması konusunda azami gayretin gösterilmesi.

144- Fransız tüccarlarının Halep'te oldukça fazla malları bulunduğu kesinlikle bilinmesine rağmen ortaya çıkarılanların çok az miktarda olması görevlilerin bu konuda gevşek davrandıklarını gösterdiğinden yeni tayin edilen kapıcıbaşı vasıtasıyla tekrar araştırma yapılarak gizlenen malların açığa çıkartılması konusunda azami gayretin gösterilmesi.

145- İzmir sakinlerinden olup mallarına devlet tarafından el konulan Fransız tüccar Etyen Bathiya'ya borcu olan İzmir kocabaşıları ile Evengelino Papas oğlu isimli zimmiden bu alacakların tahsil edilerek Darphane-i Amire'ye teslim edilmek üzere Dersaadet'e gönderilmesi.

146- Kale-i Sultaniye'deki Fransız konsoloshanesi ve bitişiğinde bulunan ekmekçi fırını ve bir küçük menzil Fransız devletinin beylik malı olduğundan satılarak bedelinin Darphane-i Amire'ye teslim edilmesi.

147- Edirne sarraflarından Karacaoğlu Mihal'e, Kara Osmân-zâde el-Hâc Ömer'in on bin guruş verdiği bu kişinin de Mosi Manyar isimli şahsa verdiği bu kişilerin malları zabtedilmekle bu borç meselesinin araştırılarak bildirilmesi

148- Saatçi Neyil isimli Fransız tüccarın zimmetinde ki borcun tahsili ile Darphane-i Amire'ye teslim edilmesi.

149- Hanya'da kapı tercümanlığı yapan Apostol'ün babası petraki Fransız hizmetinde olmakla eğer tüccarlık yapıyorsa mallarının zabtı ile Darphane-i Amire'ye teslim edilmesi.

150- Prusya elçisi, fransız Mosi Belid'in Edirne deki sevahilhanesinin zabtedildiğini ancak buranın Prusyalı Korteni'nin olduğunu bildirmekle konunun araştırılması

151- Kafelonyalı Anderya Papa'nın gemisine el konularak mağdur edildiği ve bu malların Yerasico Foya'ya teslim edilmesi

152- Haleb'de faransız mallarına tecavüz eden Butros Deyab isimli şahsın mallarının ihracına dikkat edilmesi.

153- İzmir'de mallarına el konulan Fransız Bonin'in İsveçli Anderyan'ın himayesine girdiğini iddia etmesiyle araştırılarak gereğinin yapılması.

154- Antalya'da iki Fransız gemisindeki ondört kişinin İngiltere bandırası açarak limandan taşraya gittikleri bu kişilerin yakalanarak hapsedilmeleri ve mallarına el konularak İstanbul'a gönderilmesi.

155- İzmir'de Fransız Fose Erbaon isimli kinin Belgrad'dan Selanik'e ve oradan İzmir'e gelerek İngiliz Maltas'a mallarını teslim etmesi üzerine bu malların zabtı.

156- Sakız adasında Fransız konsolosuna ait malların yirmibin guruşa satın alınmasına dair daha önce var olan emrin Nemçe piskoposu Selmiyali'nin bu mallarının kira bedellerinin kendisinin maaşı olduğunu iddia etmesiyle konunun araştırılması.

157- Kudüs'te Fransızlara tabi olan piskopos ve Fransız mezhebindeki ruhban taifesinin bulundukları mahallerde ayinlerinin icrasından men edilmemeleri ve bunların Kudüs'te ve başka yerlerdeki ziyaretgah ve mnanastırlarının kaç adet ve ne halde olduklarının tesbit.

158- Aynı emrin bir kopyası Haleb yöneticilerine

159- Aynı emrin bir kopyası Sakız adası yöneticilerine

160- Aynı emrin bir kopyası Trablusşam yöneticilerine

161- Aynı emrin bir kopyası Yafa yöneticilerine

162- Aynı emrin bir kopyası Sayda yöneticilerine

163- Aynı emrin bir kopyası Akka yöneticilerine

164- Aynı emrin bir kopyası Lazkiyet'ül-Arab yöneticilerine

165- Aynı emrin bir kopyası Şam yöneticilerine

166- Aynı emrin bir kopyası İzmir yöneticilerine

167- Aynı emrin bir kopyası Kıbrıs yöneticilerine

168- Aynı emrin bir kopyası Anabolu yöneticilerine

169- Aynı emrin bir kopyası Kandiye yöneticilerine

170- Aynı emrin bir kopyası Atina yöneticilerine

171- Aynı emrin bir kopyası Hanya yöneticilerine

172- Edirne'de Mosi Manyar isimli Fransızın Ermeni sarraf Artin'de bulunan mallarının zabtı.

173- Edirne'de devlet-i aliye reayasından olup daha sonra Fransızlara tabi olarak tercümanlıktan başka ticaretle uğraşan şahısların mallarına el konulması.

174- Edirne3de Mosi Manyar'ın mallarının kendisinde olduğuna binaen mallarına el konulan sarraf Artin ve oğlunun itirazları üzerine gereğinin araştırılması.

175- Mora'da Der-Aliyye^den Yani Meşter isimli kişinin Fransız tabiyetinde olup Vabsari'nin mallarına el konulmasına binaen Hollanda ve Avusturyalı gibi birçok ortak olduğunu, malların şirketin malı olduğunu beyanıyla şahıs sadece tercümanlıkla uğraşmışsa malların iadesi aksi halde zabtı.

176- Bozcaada'da konsolos vekili Yorgaki isimli şahsın mallarına el konup hapsedilmesi.

177- Tırhala'da Sarıgöl ve civarında bin kişilik askerin gönderilen maaşlarının verilerk sefere gönderilmesi.

178- Kıbrıs'ta konsolos ve yirmi nefer fransızın mallarına el konulduğu ve değerinin ellibin guruş olduğuna binaen bunların asla değerinden az bahaya satılmayıp gerekirse İstanbul'a gönderilmesi.

179- Trablusşam'da Fransızların mallarına el konularak şimdiye kadar Der-Aliyye'ya teslim edilmediği bu hususta gereğinin yapılması.

180- Mora'da Fransız mallarına el konulduğu, petro vedrcaki adlı kişinin ise O smanlı tabiyyetinde olduğundan mallarının iadesine dair defterin henüz gönderilmediğinden acilen gönderilmesi.

181- İzmir'deki Fransız tüccarlar mallarını başka devletlerin tebaalarının mahzenlerine koyduğu bunun araştırılarak bazı malların değerinin bildirilmesi.

182- İzmir'de Fransız himayesinde olanların deftere kaydı ile firar etmemeleri için cizye evrakı isteyenlere verilmesi ve kadınlardan Fransız mahiyetinde olanların araştırılması.

183- İzmir'de Fransız himayesindekiler deftere kaydolmakla bunların içinden tüccar ve tercüman varsa mallarının zabtı ve habsedilmeleri.

184- İzmir'de Şah Sultan'ın tezkiresine sahib olan Şira Andre adası reayasından fermana mugayir olarak mallarının zabtedildiğinden gereğinin yapılması.

185- Haleb'de Fransız tacir Zareşan Dedon'un habse atıldığı ancak bu kişinin kral yanlısı olup Rusya tercümanı Fonoton'un akrabası olduğundan İsveç konsolosuna teslimi.

186- Haleb'deki Fransız tacir Vayan'ın karısının yirmibin guruşluk mücevharatı olduğu ve bu kişinin Hollanda konsolosunun kızı olduğundan değersiz eşyalarının teslimi ile kalanının zabtedilerek satılması.

187- Haleb'deki Fransız tacir Vayan'ın dellalı Karaeli oğlu Yasef'in mallarının satılması.

188- Selanik'te Kotorniye isimli kişinin Fransız mallrını kendi üzerine aldığı anlaşılmakla bulunursa tüm mallarının zabtı ve gümrükte olan mallarının satılarak parasının gönderilmesi.

189- Nederland Fransa tarafından işgal edilerek bağımsızlığını kaybettiğinden Flemenk elçisi ve konsoloslarının memleketlerine dönmelerini sağlanması.

190- Aynı emrin bir kopyası Haleb yöneticilerine

191- Aynı emrin bir kopyası Kıbrıs yöneticilerine

192- Aynı emrin bir kopyası Sakız adası yöneticilerine

193- Aynı emrin bir kopyası Selanik yöneticilerine

194- Aynı emrin bir kopyası Mora yöneticilerine

195- Aynı emrin bir kopyası Merhalo ve Değirmencik adaları yöneticilerine

196- Aynı emrin bir kopyası Kala-i Sultaniye yöneticilerine

197- Selanik'te Yahudi taifesinden üç kişinin malları zabtedilmiş ise de İsveç, Prusya ve İngiltere konsolosları bu kişilerin beratli tercümanları olduğunu söylediklerinden yapılan araştırmada bunların işgalden sonra berat aldıkları anlaşılmakla mallarının zabtı.

198- Sakız adasında kaptanı Fransız diye zabtedilen geminin Trablusgarblı tüccar Mehmed'e ait olduğu anlaşılmakla satıldığı Prusyalıya poliçelerinin iadesiyle geminin mehmed'e teslimi.

199- İzmir meyve gümrüğünde bulunan bir torba kahve ile bir kafes sandalosun sahibi olmadığından satılması.

200- Fransızların barışı bozan hareketleri sebebiyle Akdeniz kıyıları ve adalarındaki gemilerine el konularak mürettebatının hapsi ve içlerindeki eşyanın deftere kaydedilmesi hususundaki emir gereği Hanya Limanı'nda el konulan Fransız bandıralı Kefalonya kayığının açık arttırma yoluyla satılarak bedelinin Darbhane-i Amire'ye gönderilmesi.

201- Sakız'daki Fransız konsolosunun kanunlara ve iki devlet arasındaki anlaşmaya aykırı bir şekilde mülk edindiği konağın Sakız kocabaşılarına açık arrtırma yoluyla satılması emredilmişken adı geçen konak içinde kilise bulunduğu bildirilmesi üzerine söz konusu kilise hakkında gerekli araştırmaların yapılması ve eğer halka açık bir mabet konumunda ise konağın kilise haricinde kalan bölümlerinin satışa çıkartılması.

202- Devlet-i Aliyye tebasından iken tercümanlık ve tercüman hizmetkarlığı gibi görevlerle Fransa tabiiyetine geçtikten sonra bu görevlerle yetinmeyip ticaretle uğraşanların diğer Fransızlar gibi elbiselerinden başka bütün eşya, para ve alacaklarına devlet adına el konulması hususundaki emir gereği Edirnede bulunan Yazıcıoğlu Tanaşaki ve Sakızlı Dominiko'nun dükkanları mühürlenmiş olmasına rağmen adı geçen şahıslar, tekrar Devlet-i Aliyye tabiiyyetine geçktiklerini ve cizye evraklarını aldıklarını bildirdiklerinden Darphane-i Amire'ye ödemeleri gereken borçlarını ödemeleri durumunda dükkanlarını tekrar açmalarına izin verileceği.

203- Fransa'ya açılan savaş sebebiyle Osmanlı topraklarındaki Fransızların mallarına el konulması yolundaki emr-i şerife tercümanların elbise ve eşyaları dahil olmamasına rağmen mallarına el konulan ve Halep kalesi'nde haps edilen Halep Fransız Baş Tercümanı olan Konton'un hapisten çıkartılması el konulan mllarından satılmayanlarının kendisine geri verilmesi, satılanlarının da bedelinin ödenmesi.

204- Bir süredir İstanbul, Edirne ve İzmer'de tecaret yapan FraNsız tüccarlarından Botiyen'in devlet tarafından el konulan malları üzerinde alacağı olduğunu ve kendisinin İsveç himayesinde bulunduğunu iddia eden Andezya isimli tüccar hakkında derinlemesine soruşturma yapılarak kendisinin yüklü miktarda borç para verebilecek kadar sermayesi olup olmadığının ve ne zaman İsveç himayesine girdiğinin öğrenilmesinin ardından Fransız Botiyen'in el konulan mallarıyla ilgili olarak düzenlenen defterin incelenip meselenin karara bağlanacağı.

205- Fransa'nın tarafında yer alan Venedik Cumhuriyeti tercümanlarına ve tercüman hizmetkarlarına verilen berat ve emirlerin geri alınması hususundaki emir gereği Halep'te bulunan Venedik tercüman ve hizmetkarlarının ellerindeki berat ve emirlerin de geri alınarak söz konusu şahısların tekrar raiyyet statüsüne geçirilip ellerine cizye evrakı verilmesi.

206- İzmir'de bulunan Venedik konsolosunun tercümanına ve iki tercüman hizmetkarına verilen berat ve yol hükümlerinin geri alınarak Divan-ı Hümayun'da saklanmak üzere Dersaadet'e gönderilmesi.

207- Kıbrıs'ta bulunan Venedik konsolosunun tercümanına ve tercüman hizmetkarına verilen berat ve yol hükümlerinin geri alınarak Divan-ı Hümayun'da saklanmak üzere Dersaadet'e gönderilmesi.

208- Nablus'ta bulunan Venedik konsolosunun tercümanına ve iki tercüman hizmetkarına verilen berat ve yol hükümlerinin geri alınarak Divan-ı Hümayun'da saklanmak üzere Dersaadet'e gönderilmesi.

209- Dersaadet'te bulunan Venedik elçisi ile diğer bölgelerdeki konsoloslarının yanlarındaki tercümanlar ve tercüman hizmetkarlarına verilmiş olan berat ve yol emirlerinin geri alınarak Divan-ı Hümayun'da saklanmak üzere Dersaadet'e gönderilmesi.

210- Fransa konsoloslarının maiyyetlerinde gerek fermanlı ve beratlı, gerekse patenteli olarak tercümanlık veya tercüman hizmetkarlığı yapmakta olan ancak bu görevle yetinmeyip ticaretle de uğraşanların elbiselerinden başka bütün mal ve eşyalarıyla alacaklarına devlet adına el konularak düzenlenen defterinin Dersaadet'e gönderilmesi hususunda sadır olan emir gereği İzmir'de bulunan Fransalı tüccarlardan Evanis ile Yovakim vesairlerinin depoları ve evleri aranarak içindekilere el konulmuş olmasına rağmen Evanis'in bazı zorunlu nedenlerden dolayı Fransız tebaasına geçtiği ve daha sonra asıl tebasına geri döndüğü Rus elçisi tarafından bildirildiğinden affedilerek kendisinin ve iki arkadaşının mallarının geri verilmesi.

211- İzmir'de Fransız gemilerin birinin içinde olan malların çürüyeceğinden rayiç bedel üzerinden satılması

212- Kıbrıs'da Tercünam hizmetarı iken buna kanat etmeyip ticaret ile uğraşanlardan Yorgaki Veled-i Yani'nin hizmetkarı Veled-i Paavlo'nun eşyalarının canibi miriden tahriri yanlış olduğu.

213- Kıbrıs'da Fransız Konsolosu yanında tercünman olan Seyid Veled-i Evan'ın malları ticaretle uğraştığından zabtedilmiş ise de şahıs İngiliz Konsolosu tercümanlığına geçtiği ve bu konuda berat verildiğinden mallarının iadesi

214- Kıbrıs'da Fransız Konsolosu yanında tercüman olan Kirkor'un malları ticaretle uğraştığından zabtedilmiş ise de şahısa Danimarka konsolosu tercümanı olarak berat verildiğinden mallarının iadesi

215- Haleb'de Fransız Vayan isimli tacirin dellalı Kara Eli oğlu Yasef tüccarın mallarının hepsinin öğrenilemediği tekraren zahire ihracı defterinin bildirilmediği anlaşılmakla bunların temini ile Dersaadete gönderilmesi.

216- Mora adalarındaki Fransızların emval-i eşyalarının zabtı daha önce emredilmiş ise de Faransız Konsolosu Naibi'nin evindeki eşyaların zabt kaydının yapılmadığından bunların zabtı ve bu gibilerin, elbiselerinde başka ticaret için eşyalarının olmaması.

217 - Kıbrıs'da bundan önce Fransız tercümanı Yani'nin yazılan mallarının değerinin 750 guruş ve hizmetkarı Parlo'nun 4900 guruşa tekabül ettiği.

218- Akşehir'de Fransızlar Mısır'ı işgal ettiğinde ve ordu Sadrazam Yusuf Ziya Paşa ile harekete geçtiğinden 125 kişiden az olmamakla asker asker toplayarak Şam tarafına orduya katılmak üzere gönderilmesi.

219- Aynı emrin bir kopyası Seferihisar yöneticilerine.

220- Aynı emrin bir kopyası Gökçedağ yöneticilerine.

221- Aynı emrin bir kopyası Eğin yöneticilerine.

222- Aynı emrin bir kopyası Harput yöneticilerine.

223- İzmir'deki Cizvid kilisesinin 1176 senesinde yapıldığı ve tekrar inşasına ruhsat verilemsi ancak buradaki mahzenlerin deftere kaydedildiği konsolosların ve papasların karşı çıktığından bunların neden karşı çıktığı ve kimler olduğunun bildirilmesi.

224- İzmir'deki Fransız Luziye mallarını tahrirden kaçırmak için İngiltere Konsolosunun oğluna muvazaalı bir şelilde verildiği, onun da Bedros isimli zımmiye on üç bin dört yüz beş guruşluk kısmını sattığı anlaşılmakla bunların tahriri ile bu bedelin tahsili.

225- İzmir'de Fransız Lu isimli şahıs tahrir sırasında Manal isimli kişiye 6097 guruş verip geriye aldığını söylemiş ise de bu parayı borcuna mahsuben Somon isimli şahsa verdiğinden bu paranın tahrirat da bu şekilde yazılması.

226- İzmir'de Fransız Lotam ve Remeş'in Ermeni Kırkağaçlı Bedrosdan olan iki kalem 43787 buçuk guruş alacağı için 474.5 guruş çekip gerisi karşılığında penbe verdiğini söyleyen Bedros'tan olan davaların çözülmesi.

227- Kıbrıs'da Venedik ceziresinden Kefalonya cezires reyasından olan Kostando Beristiyani adlı tüccarın Fransız olmamasına rağmen iç kimse tarafından rencide edilmemesi.

228- İzmir'de İngiliz elçisinin İngiliz tüccarları olan İli Şerik Moriyer ve Vilkanon'un Fransız Balanfar'a 5 ay vadeli 614 kantar yapağıyı İngiliz Dözali valisi Jebnikar ve Yoko Dözali marifetiyle 12281 guruşa fütuht ve ahzetmiş olup Hurmalı mahzende 2500 kantar yapağı İngilizlere rehin olarak veridği bunların İngiliz malı olduğu ve bunların ... iblağ birde ghasık olan semenini Darbhane-i Emineye teslimi.

229- İzmir'de Kaarağaç tüccarlarından Ermeni Salmon , Fransız vakasında 5-6 ay önce aldığı meblağ için sakızlı Manol ile beraber hile yaptığı ve bu hususta gerekli tahsilatın Salmon'dan yapılarak Darbhene-i amire'ye intikalinin yapılması.

230-Selanik'te Fransız Vafo'nun kendi halinde olduğu ikaet ettirilmesi ve kimse tarafından rahatsız edilmemesi.

231- Mora'da Tüccar ve sakin Felemenklerin ahz-ı italarını tanzim kendilerine ve eşyalarına taarruz edilmemesi ve kendilerine Osmanlı raiyetinden tercüman ile sekiz neferden beşine de "sizler beratlı ve fermanlı idiniz" diye rencide ettirilmemesi.

232- Haleb'de tacir Fransız Vayan'ın külliyetli nakit ve malları mesfurun dellalı olan koca eli oğlu Yasef tercümanı olduğuna binaen emval-i mezkurenin zahire zahire ihracı babında Vayan'ın Kıbrıs'tan penbe alıp almadığı.

233- İzmir'de İsveç elçisinin takririnde Andaryan adlı İsveçlinin Fransız tüccar Bonin'in bezergan malıdır diye canib-i miriden zabtolunan zimematın tahsili ile 16856 guruş alacağının ödenmesi hakkında olayın tekrar incelenmesi.

234- Sakız Adasında Fransız malı diye bir han ve dükkanların satılması ve paralarının İstanbul'a gönderilmesi gerektiği buyrulmuş, ancak Konsolos bunarlın gelirlerinin papazlara ait olduğuna dair iadesini talep etmiş ise de ferman üzere bunların satılıp paralarının İstanbul'a gönderilemesi.

235- Haleb'deki Fransız tüccarın Vayan isimli şahsın malları zabdetilmiş ise de el-Hac İbrahim isimli kişiden borç aldığından bu malların On iki bin guruşluk kısmının bu şahsa teslim edilmesini ve gerisinin de satılarak parasının Darbhene-i amire'ye gönderilmesi.

236- İzmir'de birçok Fransız malı olduğu halde bunların zabtı ve satışı çok yavaş işlediğinden satılanların paralarının derhal gönderilip diğerlerinin zabtı ve satışına hızlı ve tamamen yapılmasının takibi.

237- Aynı emrin bir kopyası Halep'te Fransız mallarını zapta memur Salih'e

238- Selanik'te Fransız tüccarı Grepar isimli şahsın toplam 25485 guruşluk malı olduğu ancak bunların kime teslim edildiğinin yazılmadığı anlaşılmakla bunun bildirilmesi.

239- Fransalı diye Ankara Kalesine kalebend yapılan Espire Epsimari'nin Zanta Adası'ndan olduğunu patrik bildirmekle bu kişinin serbest bırakılması.

240- Halebde Fransız mallarının satılmasından elde edilen 10 Bin guruşun valinin kethüdasına teslim edildiği ve bu kişinin Şam'a memur edildiğinden parayı vermeyeceğini beyan etmekle bu paranın alınması.

241- Halep'te İsveç konsolos vekili Bagos'un malları Fransızlarla bağlantılı diye zabtedilen Yasef Kara Eli isimli tüccardan senet karşılığı 5622 guruş alacağı olduğunu söylemekle ancak senetlerin üzerinden 2.5 yıl geçtiği anlaşıldığından bu durumun araştırılarak bildirilmesi.

242- İzmir'de Baci isimli Fransız tüccar 20000 guruşluk kırmızı ve çuhanın, Matlaş adlı İngiliz'in mahzene koyduğu ve bu İngiliz'in bu malları borcuna mahsuben aldığını söylediğinden bu konunun iyice araştırılarak bildirilmesi

243- Mekrili Necelniso isimli zımmi Fransızlar Mısır'ı işgal ettiklerinde onlarla beraber Müslümanların mallarını Kaptanı Kalafat İbrahim olan gemiyle İzmir'e Taşkanlı isimli bir tacire getirildiği öğrenilmekle bu kişinin tabiiyeti araştırılarak bilgi verilmesine dair.

244- Selanik Fransız konsolosu vekili Torna hapsedilmişsede kişinin bu işi kendi isteğiyle değil zoraki yaptığı ve Selanik sakinlerinden olduğundan serbest bırakılması.

245- Mısır Fransa tarafından istila edildiğinden konsolos ve tüccarlarının hapse atılıp mallarının zabtedilmesi yönünde hüküm verildiği ancak bazı yerlerde zincire vurulduğu anlaşılmakla bunların harp esiri olmadığından bu gibi hareketlerinden kaçınılması.

246- Aynı emrin bir kopyası İzmir yöneticilerine.

247- Yanya beratli reayalarından Mişo'nun beratının alınarak gönderilmesi.

248- İzmir'de fransız Botan ve Fisen'in Kırkağaçlı ermeni Bedros ile olan davalarında bezirganlarının penpeyi alıp almadıklarının araştırılarak bildirilmesi.

249- Fransız Kalokin ve oğlunun haps ve mallarının zabt olnmasına karşın kişinin Pir-i fani olduğu bildirilmekle serbest bırakılarak Hanya da ikametine izin verilmesi

250- Mısır Fransa tarafından istila edildiğinden konsolos ve tüccarlarının hapse atılıp mallarının zabtedilmesi yönünde hüküm verildiği ancak bazı yerlerde zincire vurulduğu anlaşılmakla bunların harp esiri olmadığından bu gibi hareketlerinden kaçınılması

251- Aynı emrin bir kopyası Mora yöneticilerine.

252- Aynı emrin bir kopyası Halep yöneticilerine.

253- Aynı emrin bir kopyası Rodos yöneticilerine.

54- Aynı emrin bir kopyası Selanik yöneticilerine.

255- Aynı emrin bir kopyası Bursa, Kütahya, Ankara, Kayseri, Konya, Karahisar-ı Sahib yöneticilerine.

256- Aynı emrin bir kopyası Hanya yöneticilerine.

257- Aynı emrin bir kopyası Kastamonu, Sinop, Amasra, Samsun,Giresun, Boyabad, Tokat yöneticilerine.

258- Aynı emrin bir kopyası Varna, Kararine, Misevri, Vekelfere, Karaharman, Balçık yöneticilerine.

259- Aynı emrin bir kopyası Edirne, Dimetıoka yöneticilerine.

260- Kohin oğlu isimli yahudide faransız konsolosu Doses'in bin iki yüz guruşu olduğundan bu kişi Bağdata gelirse bu paranın tahsili ile daha önce zabtedilen Fransız mallarının satılarak paralarının darbhane-i amireye gönderilmesi.

261- Bursa'da hapis Fransız esirlerinden Masi ve Bolvar isismli kişilerin Fransız Sarayına hapsedilmek üzere İstanbul'a gönderilmesi

262- Zanta adası sakinlerinden isimleri yazılı on bir kişinin ticaret için bulundukları Tunus limanında yakalanıp hapsedilerek mallarına el konulduğu bildirilmekle derhal serbest bırakılmaları.

263- Rusya elçisinin baş tercümanı Kosto'nun kardeşi Fonton Fransız diye Halep'te hapsedildiği bildirilmekle bu kişinin tahliyesi ve İspanya konsolos vekilinin himayesinde Halep'te kalmasına izin verilmesi

264- İzmir'deMalları zaptedilen Fransızlardan Fezaykoddon ve Şişman Frank'in belirtilen tarlalarının İngiliz konsolosuna dörtbin beşyüz guruşa satıldığı ancak bu tarlaların yanlışlıkla deftere kayıt edilmediği anlaşılmakla bu emlakın değer pahasıyla satılıp bildirilmesi

265- İzmir'de Satılan Fransız mallarının satılarak paralarının gönderilmesine ihtimam olunması.

266- İzmir'de Hapis ve tutuklu olan iki Fransız neferin kendi hallerinde ırz ve ticaretleriyle meşgul olduğu, sebilleri tahliye ederek Prusya himayesinde İzmir'de ikamet ettirilmesi.

267- Selanik'te Fransız konsolos vekili Turna isimli Fransız ile tüccar oldukları zannedilen beş kişinin ehl-i ırz olduğu ve ticaret ehli olduğu ve hapsedildikleri yerden serbest bırakılmaları.

268- Fransızlardan Vayan'ın Haleb'deki mazı hanında iki bâb mahzeninde 150 kantar penbe kozağını eski Şam valisi İbrahim Paşa'nın el koyması ve zikrolunan malların Faransız tüccarına ait olup Paşa ile alakasının olmadığı.

269- İzmir'deki Fransızların mal ve zimmetlerindeki emlakın tedricen satılacağı anlaşılmakla şimdilik yerliden birine kiraya verilmesi.

270- İzmir'de hapsedilen Fransız tüccarlarının isteği üzerine İstanbul'daki konsolosluklarının yanına gelmeleri için izin verilmesine dair.

271- İstanbul'da Saatçi Nibel diğer Fransızların hapis oldukları sırada bütün mal ve eşyaları canib-i miriden zabt, Danimarka himayesinde olmak sebili tahliye olunmuş olmakla bir Yahudi ve Ermeni borcu olmadan borçlu kimseye borcu yokken kendisine garezi olanların dava açtıklarını dava açtıklarını buna karşın meşruh-u amel ve ihtimamam gösterilmesi.

272. Mora'da Fransız malları zabtedildiğinden Petraki isimli tacirin Elli Bin guruşluk emvali olduğu halde deftere hiç kayıt edilmediği, bu kişinin reaya oğlu olduğunu söylediği anlaşılmakla, bu kişinin Fransız oğlu olduğu ve hapiste tutularak bu malların zabtedilmesi.

273- Halep'te Daha önce Fransız mallarını zabta memur edilen Salih'in rüşvet aldığı, satılmayı bekleyen malların halen satılmadığı anlaşılmakla bu kişinin azl edildiği, yerine ömer'in tayin olunduğu be nedenle eski muhasebe defteri defterlerinin incelenmesi ve aldığı rüşvetlerin tahsili.

274- Nakşa adasından olup fakir olduğundan Eflak'ta Fransa konsolosuna hizmetkar olan Anderya Giresun kalesine hapsedilmişse de zevcesi arzuhal ile perişanlıklarını bildirmiş olduğundan karısı ve çocuklarına merhameten bu kişinin tahliyesi.

275- Aya mavra adasından olup Tekfurdağında ikamet eden Dimitriyof oğlu Dimas'tan fermana aykırı olarak cizye istendiğinden bunun düzeltilmesi ve himayet edilmesi.

276- Halep'te oturan Fransız tercümanlarından Kürkçü Yosif'in mallarının zabtedildiği ancak şahsın başkaca malları olduğu ve rüşvetle bunların zabtına engel olduğu anlaşılmış ve şahıs Trablusşam tarafına kaçmış olduğundan mal varlığının iyice araştırılarak bildirilmesi.

277- Halep'te Fransız mallarının satışından elde edilen gelirin onda birinin ücret olarak Ömer'e verildiği.

278- İzmir'de ki Cizvit kilisesinin 1166 yılında yandığı arsasının boş olduğu ancak yanındaki depolardan alınan kiralarını Fransız tabiiyetinde ki papazların aldığı anlaşılmış ve satışına karar verilmişken Buradaki konsolosların buna karşı çıktığı

belirtidiğinden, bunların kim olduğu ve ne için karşı çıktıklarının araştırılması, buraların satışının yapılması ve hapsedilen papaz varsa serbest bırakılması.

279- Kıbrıs'ta hapsedilen Fransız konsolosu ve adamlarından iki kişiyi İngiliz komitası maiyetlerine istemekle konsolos ve başkatip dışında iki kişinin güvenli bir şekilde İstanbul'a getirilmesi.

280- Rodos'ta hapsedilen Fransız esiri Kotar'ı İngiliz komiteratı istemekle Esir olarak teslimi

281- Mora da Balyabadra kazasında Fransızlara ait iki evin satılmayıp kiraya verildiği bildirilmekle bunların satılması ve paralarının gönderilmesi.

282- Atina'da Fransız mallarının zaptedilerek deftere kaydedilip gönderilmesine dair ferman mucibince defter gönderilmediği anlaşılmakla tekraren bir defter kaydı ile gönderilmesi.

283- Halep'te Daha önce malları zaptedilen ve hapsedilen Vayan isimli fransızın dellalı Yasef otuz bin guruş sermaye gönderdiğini söylemekle defter kaydedilmişse de bunu garezinden söyleyebileceğinden iyice araştırılması.

284- Selanik'te hapsedilen Fransız Kirebe isimli kişinin kral taraflısı olduğu, zorla cumhuri olduğunu İspanya maslahat güzarı taahhüt etmekle Fransa yanında olmamak şartıyla serbest bırakılması.

285- Halep'te Vayan isimli fransızın malları zaptedilmişsede elli bin guruşluk malının belirtilen yerlerde olduğu anlaşılmakla bunların satışı ile El-Hac İbrahim'e olan yirmi beş bin guruşun verilip gerisinin gönderilmesi

286- Halep'te hapsedilen Fransızlar yüzbin guruş öderlerse serbest bırakılıp paraların gönderilmesi.

287- İzmir'de Cizvit kilisesinin zaptına karşı çıkan Nemçe konsolosunu yazısı incelenmiş ve şimdilik senelik bin guruşa kiraya verilip taliplisi çıkınca satılması

288- Mora'da Fransız konsolosu olan Matsobilan İngiliz konsolosu Nikolo Esterdi den iki bin sekiz yüz guruş alıp evlerini rehin verdiği anlaşılmakla bu evlerin daha önce satılmasına ferman verilen evler olup olmadığının araştırılması.

289- Selanik'te Revaslem Jam isimli Fransız yazıcılıkla meşgul iken hapsedildiği anlaşılmakla serbest bırakılması.

290- Hanya Fransız konsolosu ve kardeşinin İstanbul da Fransız tüccarlarının bulunduğu sarayda hapsedilmesi gerekmekle gönderilmesi.

291- Fransız Kasbovirci Novil'in Atina da hapsedildiği ve İstanbul daki dost ülke elçilerinin iltimasları hatırına kişinin İstanbul'a nakli ve sağ salim getirilmesi.

292- İzmir'de Cizvit kilisesinin zaptına karşı çıkan Nemçe konsolosunu yazısı incelenmiş, kilisenin yangından sonra inşasına ruhsat verilmediği ve birkaç mahzenden ibaret olduğundan satılmak parasının gönderilmesi.

293- İzmir'de Cizvit kilisesinin zaptına karşı çıkan Nemçe konsolosunu yazısı incelenmiş muvazaalı hususlar şeriat üzere çözülünceye dek yerlilerden birine kiraya verilmesi.

294- Kandiye'de Halipa karyesinde Fransız Makolon isimli tacirin konağının onbeş bin guruşa Köse Ağa Zade emin'e satılması.

295- Halep'te Satılan Fransız mallarından elde edilen paradan beşbin guruşunu mübaşir tayin olunan Ömer zimmetine geçirdiğinden bu kişinin yakalanarak ne şekilde ferman gelirse ona göre hareket edilmesi.

296- Aynı emrin bir kopyası bu hususta mübaşir tayin olunan kişiye.

297- Mora'da Zenta adası ahalilerinden Çorci Patrino'nun Fransız diye hapsedildiği zenta vekillerince bildirildiğinden eğer Zentalı ise mallarının iadesi ile serbest bırakılması.

298- İzmir'de Fransız mallarının şimdilik satılana kadar yerliden birilerine kiraya verilmesi ve Fransuva Eta isimli şahısın Fransız olmadığı bildirilmekle araştırılıp ona göre hareket edilmesi

299- Atina'da Fransız mallarını zabta memur edilen Gördoslu Nuri Bey Mebsokoz isimli şahsın müzayede esnasında halka vesvese vererek bu malların satışı tereddütlüdür dediğini bildirmekle bu kişinin affına dair kayıt olmadığından hapsedilerek mallarının zabtı

300- Selanik'te Fransız Polon isimli şahıs hapsedilmişse de fakir olduğu anlaşılmakla Danimarka konsolosu himayesinde serbest bırakılması.

301-Aynı emrin bir kopyası Mote için.

302- Aynı emrin bir kopyası olman için.

303- Fransız esirlerinden Amasra kalesinde kalebend yapılan 16 yaşındaki lero isimli Fransız ın kendisine verilmasini isteyen kaza ayanına teslim edilmemesi.

304- Amasra'daFransız Jozef Mişel Nerodet isimli şahıs Fransa da ihtilal olunca kaçarak buraya geldiği ve hapsedildiği anlaşılmakla mübaşire teslim ile İstanbul'a gönderilmesi.

305- Girit ahalilerinden yanına adam alarak korsanlığa çıkan Salih isimli şahıs Kıbrıs sahillerin de ispanya ve Fransızlardan esir aldığı Fransızlardan 3 esiri Girit'te sattığı anlaşılmakla bu kişilerin korunarak tersane-i amire zindanına konulması.

306- Hanya'da Halipa karyesinde Fransız Makalon'un konağının Köseağazade Emin'e satılmış isede bu kişi evin kilise ve Fransız usulündeki yapısından rencide olduğunu bildirmesi üzerine başka birine satılması.

307- Hanya'da Halipa karyesinde Fransız Makalon'un konağını satın alan Köseağazade Emin'in rencide edilmemesi.

308- Atina'da Mesekor isimli fransızın mallarından Nuri Beyin tahsil ettiği hariç üç bin sekiz yüz doksan altı buçuk guruşluk emvalinin voyvoda Hasan'a verildiği.

309- Gemi mühendisi İsveçli Flanberik Rodos da kalyon inşa ederken hastalandığı bu şahsın Galata da Fransızlara tahsis edilen hanede kalmak üzere gönderilmesi.

310- Sakız adasında Fransız konsolosuna ait yirmi bin guruş değerli konak bahçe ve tarlaların satışı (hüküm yarım bırakılmış)

311- Fransız esirlerinin Dimetoka hapishanesinde zor koşullarda kaldığı bildirilmekle buradan Edirne hapishanesine nakilleri.

312- Aynı emrin bir kopyası Sinop ve Amasra yöneticilerine.

313- Amasra kalesindeki esirlerin Sinop kalesine nakilleri.

314- Gemi mühendisi İsveçli Flanberik Rodos da kalyon inşa ederken hastalandığı bu şahsın Galata da Fransızlara tahsis edilen hanede kalmak üzere gönderilmesi.

BÖLÜM: 3 METNİN TRANSKRİPSİYONU

Ordu-yı Hümâyûnla istıshâb olunan

defterlerden ihrâc olunmuşdur.

1- Lefkoşe nâ'ibine ve Kıbrıs Muhassılı ( ) ve Yeniçeri zâbiti ve a'yân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki;

Bu esnâda Francelünün donanma sefîneleriyle Bonaparte nâm ceneralleri Akdeniz tarafına gelüp bağteten İskenderiye-i Mısr'a hücûm ve bi'l-muhârebe zabt ve Reşîd tarafını dahı istîlâ ve Mısr-ı Kâhire'ye sû-i kasd ile kal'a-i Mısr'ı zabt ve ol taraflarda olan Müslimîn ile muhârebe ve mukâtele ederek dürlü dürlü ekâzîb ü erâcîf neşr eyleyerek ibâdullâha ne mertebelerde gadr u ihânet etmiş oldukları şimdiye kadar her tarafda cümlenin ma'lûmı olmuş olmağla bu husûslar îrâd ve tafsîlden müstağnîdür kaldı ki France keferesinin böylece bilâ-mûcib ve bi-gayr-ı hak kâ'ide-i düvel ve rüsûm-ı milele mugâyir bilâ-haber bağteten vâki' olan harekât-ı gaddârânelerine nazaran sâ'ir bilâd-ı İslâmiyye'nin cümlesine tasallut dâ'iye-i fâsidesinde olacaklarında şübhe olmayup, belki ellerinden gelür ise [bi']l-cümle aktâr-ı âlemi ifsâd ve ıdlâl etmeğe azm ü cezm etmiş bir kavm-i mağrûr oldukları ve ma'âzallâhi te'âlâ kefere-i mesfûre cânib-i Mısr-ı Kâhire'de bir müddet temekkün ve tekarrür etmek lâzım gelür ise hayyiz-i[*zamîr-i] hıyânet-semîrlerinde menvî olan hıyâneti icrâ dâ'iyesinde teşebbüs edecekleri zâhir olmağla kefere-i mesfûrenin berren ve bahren külliyetli tedârikât ile üzerlerine varılup avn ü ınâyet-i Cenâb-ı Hayrü'n-nâsırîn ve imdâd-ı rûhâniyyet-i Hazret-i Fahrü'l-mürselîn ile Mısr-ı Kâhire ve havâlisini vücûh-ı mefsedet-nümûdlarından tasfiye vü tathîr ve giriftâr-ı abâdî-i [*eyâdî-i] ihânetleri olan ibâdullâhı tahlîs emrine ikdâm ve hamiyyet-i İslâmiyye ve gayret-i dîniyye muktezâsınca muhâfaza-i nâmûs-ı dîn-i mübîne ihtimâm ve dikkat-i tâmm farz-ı ayn olduğundan cânib-i şerî'at-i mutahharadan verilen fetâvâ-yı şerîfe ve sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûceblerince ittifâk-ı ârâ-yı erbâb-ı şûrâ ile kefere-i mesfûre üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk etmiş olmakdan nâşî siz ki Kara Osmân-zâde ve mevlânâ ve voyvoda ve yeniçeri zâbiti vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; Mısr tarafında olan Devlet-i Aliyyem ve tevâbi'i ve tüccârına ve ahâlî-i Mısr'a ve emvâl ve sefînelerine bedel olmak üzre bundan akdemce sudûr eden emr-i şerîfimde tevkîfleri irâde olunmuş olan Kıbrıs

Konsolosunun kancılarına ve ganbeto ta‘bîr olınur mevkî‘de bulunan Firengî ve Türkî vesâ’ir tahrîrât ve mecmû‘-ı evrâkını memhûren Dersa‘âdetime irsâl ve tesyîre ve konsolos-ı mersûmdan mâ‘adâ ol tarafda bulunan sahîh Francelüleri ve anlara tâbi‘ olanları iktizâsına göre münâsib mahaller tahsîsiyle habs ü tevkîfe ve konsolos-ı mesfûrun ve sâ’ir Francelülerin elbiselerinden mâ‘adâ ticârete müte‘allik emvâl ü eşyâlarını ma‘rifet-i şer‘le bir hılâli zâyi‘ u telef olmayarak ol tarafda tahrîr ve temhîr ve cümlesini mahall-i me’mene vaz‘ u hıfz ve defterini Dersa‘âdetime ib‘âsa müsâra‘at ve yanlarına hâricden ferd-i vâhidin duhûlüne ve kimse ile hafî vü celî ihtilât ve muhâbere ve mükâtebe etmelerine vechen mine'l-vücûh ruhsat verilmeyerek leyl ü nehâr muhâfazaları husûsuna dikkat ve nezâret ve içlerinden ba‘zıları emvâl ü eşyâlarını sâ’irlere muvâza‘aten devr ve teslîm etmek ve İskenderiye vak‘ası istimâ‘ından sonra âhar düvel himâyetine girmek ve patente almış olmak mülâhazadan ba‘îd olmadığına binâ’en o makûleleri dahi taharrî ve tedkîk ve zâhire ihrâc ve fi'l-asl düvel-i sâ’ire himâyetinde olanlara bu takrîb ile ta‘arruz vukû‘a gelmemesine bi'l-ittifâk dâmen-i dermiyân-ı gayret ve bir gûne münâfî-i me’mûl bâ-cerâyim bir hâlet vukû‘ından ve bir ferdin bir [hılâli] zâyi‘ u telef olmakdan ve mesfûrların kimesne ile ihtilât ve ülfet etmemek ve yanlarına kimesne gitmemek üzre muhâfaza ve zabt u rabtlarında ser-i mû kusûr ve rahâvet zuhûrundan be-gâyet tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı Ra. Sene 213

2- Bir Sûreti;

Sakız nâ’ibine ve muhassıl ve yeniçeri zâbiti vesâ’ire; kezâlik "*Sakız konsolosı ile"*

3- Bir Sûreti;

Kandiye Muhâfızı Vezîr Ferhâd Paşaya ve kâdî ve yeniçeri zâbiti ve sâ’ire; *"konsolos [ve] sâ’ire Francelü" içün.*

4- Bir Sûreti;

Ümerâ-i deryâdan Rodos Sancağı Mutasarrıfı Murâbıt-zâde Hasan Beğ *dâme-izzühu*ya ve kâdî ve yeniçeni zâbiti vesâ’ire; *Minvâl-i meşrûh üzre "Rodos konsolosı ve sahîh Francelüler" içün.*

5- Bir Sûreti;

Mora Vâlîsi Vezîr Mustafa Paşaya ve cezîre-i Mora'da vâki‘ kazâların kuzât u nüvvâbına ve yeniçeri zâbitleri vesâ’ire; *"Mora konsolosıyla Mora cezîresinde vâki‘ sâ’ir kazâlarda bulunan Francelüler"* ta‘bîri derciyle minvâl-i meşrûh üzre.

6- Bir Sûreti;

E‘âzım-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyeden sâbıkâ tevkî‘î olup hâlâ Boğaz Hisârlarında muhâfız Kâ’îm-makâmı olan Osmân *dâme-mecdühu*ya ve Boğaz Hisârları nâ’iblerine vesâ’ir; *"Boğaz Hisârları konsolosı ve sahîh Francelüler"* içün ber-vech-i muharrer.

7- Bir Sûreti;

Atina nâ’ibine ve İnebahtı Sancağı'nda vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri zâbitleri vesâ’ir; *"Atina ve İnebahtı konsolosıyla İnebahtı Sancağı'nda vesâ’ir kazâlarda olan Francelüler"* ta‘bîri derciyle. Kezâlik.

8- Bir Sûreti;

Eğriboz kâdîsıyla Eğriboz Sancağı'nda vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Eğriboz Mütesellimi Ca‘fer Beğe vesâ’ire; *"Eğriboz konsolosıyla Eğriboz Sancağı'nda vâki‘ sâ’ir kazâlarda bulunan Francelüler"* ta‘bîri derciyle. Kezâlik.

9- Bir Sûreti;

Midilli Nâzırı Kapucı-başı İsmâ‘îl *dâme-mecduhu*ya ve Midilli nâ’ibiyle Midilli cezîresinde vâki‘ kuzât ve nüvvâb vesâ’ire; *"Midilli cezîresinde vâki‘ Değirmenlik ve tevâbi‘i konsolosıyla sâ’ir cezîre-i mezkûre kazâlarında bulunan Francelüler"* ta‘bîri derciyle. Ber-vech-i meşrûh.

10- Bir Sûreti;

Dırac nâ’ibine, Avlonya Sancağı'nda vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına vesâ’ire; *"Dırac ve Avlonya konsolosıyla Avlanya Sancağı'nda olan sâ’ir kazâlarda bulunan Francelüler"* ta‘bîri derciyle. Kezâlik.

11- Bir Sûreti;

Mürted Adası tâbi‘ olduğu kazânın kâdîsına vesâ’ire; Kezâlik *"ada-i mezkûrede olan konsolosıyla sâ’ir Francelülerin"*

12- Bir Sûreti;

Haleb Vâlîsine ve Haleb kâdîsıyla eyâlet-i Haleb'de vâki‘ kazâların hükkâmına ve Haleb yeniçeri zâbiti vesâ’ire; *"Haleb konsolosıyla sâ’ir taht-ı hükûmet ve kazâlarında olan Francelüler"* ta‘bîri derciyle. Ber-siyâk üzre.

13- Bir Sûreti;

Narda kâdîsına ve Narda voyvodası vesâ’ire; *"Ber-vech-i meşrûh kazâ-i mezbûrda olan konsolosıyla sâ’ir Francelülerün."*

14- Bir Sûreti;

Selânik mutasarrıfı vezîre ve Selânik kâdîsıyla Selânik Sancağı'nda vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına vesâ’ire; *"Selânikde olan konsolos vekîli ile livâ-i mezbûrda vâki‘ sâ’ir kazâlarda olan Francelüler"* ta‘biri derciyle.

15- Bir Sûreti;

Sayda vâlîsine; "*Sayda ve Beyrut ve Akka konsolosıyla dâhil-i hükûmetinde sâ’ir mahallerde bulunan Francelüler*" ta‘biri derciyle.

16- Bir Sûreti;

Trablusşâm Beğlerbeği Halîl Paşa *dâmet-me‘âlîhi*ye ve Trablusşâm kâdîsiyla Trablusşâm Eyâleti'nde sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına vesâ’ire; "*Trablusşâm konsolos vekîli ile eyâlet-i mezkûrede vâki‘ sâ’ir kazâlarda olan Francelüler*" ta‘bîri derciyle. Ber-minvâl-i meşrûh.

17- Bir Sûreti;

Miknos Adası'nın tâbi‘ olduğu kazânın kâdîsıyla İstendil Cezîresi'nin nâ’ibine ve zâbitân ve vücûh-ı memlekete; "Miknos ve İstendil Konsolos vekîli ile ol taraflarda bulunan sâ’ir Francelüler" ta‘bîri derciyle.

18- Bir Sûreti;

Üsküdar'dan Anadolu'nun sağ sağ kolıyla nihâyetine varınca vâki‘ olan vüzerâ-yı ızâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve mevâlî-i fihâm ve kuzât u nüvvâb ve yeniçeri zâbitleri ve mütesellimîn ve voyvodagân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine; *"Tâ’ife-i mesfûrenin konsolos ve konsolos vekîlleri olan büldân u emsâr ve cezâ’ir u sevâhile dîger evâmir-i şerîfe ısdâr olundığı beyânıyla taht-ı eyâlet ve havza-i hükûmetlerinde vâki‘ kasabât u kurâda bulunan Francelüler"* ta‘bîriyle. Ber vech-i meşrûh.

19- Bir Sûreti;

Anadolunun orta kolıyla nihâyetine varınca... Sağ kol misillü.

20- Bir sûreti

Anadolunun sol kolıyla nihâyetine varınca... Kezâlik.

21- Bir Sûreti;

Rûm-ilinin sağ kolına; Ber-vech-i meşrûh.

22- Bir Sûreti;

Rûm-ilinin orta kolına; Ber-minvâl-i meşrûh.

23- Bir Sûreti;

Rûm-ilinin sol kolına; Ber-minvâl-i meşrûh.

24- Bir Sûreti;

İstanköy Cezîresi nâ’ibine ve yeniçeri zâbiti vesâ’ire; *"İstanköy'de olan Francelüye"* ber-minvâl-i muharrer.

25- Bir Sûreti;

Limni nâ’ibine ve yeniçeri zâbiti vesâ’ire; *"Limni Cezîresi'nde olan Francelülere"* kezâlik.

26- Bir Sûreti;

Bozca Ada ve Taşöz ve Nakşa, Para ve Sisam adaları vesâ'ire Francelülerin bulundukları adaların nâ'iblerine ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine; *"Sâlifü'z-zikr adalarda olan Francelüler"* içün. Kezâlik.

27- Bir Sûreti;

Edirne mollâsına ve Dergâh-ı Mu'allâm kapucı başılarından Edirne Bostancıbaşısı Mustafâ *dâme-mecdühu*ya ve yeniçeri zâbiti ve a'yân zîde-mecdühumâ vesâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine; *"Edirne ve nevâhî vü kurâsında bulunan Francelüler"* ta'bîriyle. İktizâsına göre.

28- ***Medîne-i İzmir ve havâlîsi muhâfazasına me'mûr Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn*** *dâme-mecdühu****ya ve İzmir nâ'ibine ve İzmir Hâsslar voyvodası ve yeniçeri zâbiti ve a'yân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki;***

Bu esnâda Francelünün külliyetli donanma sefîneleriyle Bonabarte nâm ceneralleri Akdeniz tarafına gelüp bağteten İskenderiye-i Mısra hücûm ve bi'l-muhârebe zabt ve Reşîd tarafına dahı istîlâ ve Mısr-ı Kâhire tarafına sû-i kasd ile Kal'a-i Mısrı zabt ve ol taraflarda olan Müslimîn ile muhârebe vü mukâtele ederek dürlü dürlü ekâzîb ü erâcîf neşr eyleyerek ibâdullâha ne mertebelerde gadr u ihânet etmiş oldukları şimdiye kadar her tarafda cümlenin ma'lûmı olmuş olmağla bu husûslar da îrâd ve tafsîlden müstağnîdür. **Kaldı ki** France keferesinin böylece bilâ-mûcib ve bi-gayr-ı hak kâ'ide-i düvel ve rüsûm-ı milele mugâyir bilâ-haber bağteten vâki' olan harekât-ı gaddârânelerine nazaran sâ'ir bilâd-ı İslâmiyyenin cümlesine tasallut dâ'iye-i fâsidesinde olacaklarında şübhe olmayup belki ellerinden gelür ise bi'l-cümle aktâr-ı âlemi ifsâd ve ihtilâl etmeğe azm ü cezm etmiş bir kavm-i mağrûr oldukları ve ma'âzallâhi te'âlâ kefere-i mesfûre cânib-i Mısr-ı Kâhire'de bir müddet temekkün ü takarrür etmek lâzım gelür ise zamîr-i hıyânet-semîrlerinde menvî olan hıyâneti icrâ dâ'iyesinde teşebbüs edecekleri tahkîka resîde olduğundan kefere-i mesfûrenin berren ve bahren külliyetli tedârikât ile üzerlerine varılup avn ü ınâyet-i Cenâb-ı Hayrü'n-nâsırîn ve imdâd-ı rûhâniyyet-i Hazret-i Fahrü'l-mürselîn ile Mısr-ı Kâhire ve havâlîsini vücûh-ı mefsedet-nümûdlarından tasfiye vü tathîr ve giriftâr-ı eyâdî-i ihânetleri olan

ibâdullâhı tahlîs emrine ikdâm ve hamiyyet-i İslâmiyye ve gayret-i dîniyye muktezâsınca muhâfaza-i nâmûs-ı dîn-i mübîne ihtimâm ve dikkat-i tâmm farz-ı ayn olduğundan cenâb-ı şerî‘at-i mutahharadan verilen fetâvâ-yı şerîfe ve sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûceblerince ittifâk-ı ârâ-yı erbâb-ı şûrâ ile kefere-i mesfûre üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk etmiş olmakdan nâşî siz ki Kara Osmân-zâde ve mevlânâ ve voyvoda ve yeniçeri zâbiti vesâir mûmâ-ileyhimsiz; Mısr tarafında olan Devlet-i Aliyyem ve tevâbi‘i ve tüccârına ve ahâlî-i Mısra ve emvâl ve sefînelerine bedel olmak üzre bundan akdemce sudûr eden emr-i şerîfimde tevkîfleri irâde olunmuş olan İzmir konsolosu yanında mevcûd olan etbâ‘ u âdemleri ve kancılarına ve **ganbeto** ta‘bîr olınur mevkî‘de bulunan Frengî ve Türkî vesâ’ir tahrîrât ve mecmû‘-ı evrâk **ile** ma‘an ta‘yîn olunan mübâşire teslîm ve Dersa‘âdetime irsâl ve ihzâra ve mâ‘adâ ol taraflarda bulunan sâ’ir Francelüleri ve anlara tâbi‘ olanları iktizâsına göre münâsib mahaller tahsîsiyle habs u tevkîfe ve konsolos-ı mesfûrun vesâ’ir Francelülerin elbiselerinden mâ‘adâ ticârete müte‘allik emvâl ü eşyâlarını ma‘rifet-i şer‘le bir hılâli zâyi‘ u telef olmayarak ol tarafda tahrîr ve temhîr ve cümlesini mahall-i me’mene vaz‘ u hıfz ve defterini Dersa‘âdetime irsâl ve tesyîre müsâra‘at ve yanlarına hâricden ferd-i vâhidin duhûlüne ve kimesne ile hafî ve celî ihtilât ve muhâbere ve mükâtebe etmelerine vechen mine'l-vücûh ruhsat verilmeyerek leyl ü nehâr muhâfazaları husûsuna dikkat ve nezâret ve içlerinden ba‘zıları emvâl ü eşyâlarını sâ’irlere muvâza‘aten devr ve teslîm etmek ve İskenderiye vak‘ası istimâ‘ından sonra âhar düvel himâyet[in]e girmek ve patente almış olmak mülâhazadan ba‘îd olmadığına binâ’en o makûleleri dahi taharrî ve tedkîk ve zâhire ihrâc ve fi'l-asl düvel-i sâ’ire himâyetinde olanlara bu takrîb ile ta‘arruz [vukû‘a] gelmemesine bi'l-ittifâk dâmen-i dermiyân-ı gayret ve bir gûne münâfî-i me’mûl **bâ-cerâyim** bir hâlet vukû‘ından ve bir ferdin bir hılâli zâyi‘ u telef olmakdan ve mesfûrların kimesne ile ihtilât ve ülfet etmemek ve yanlarına kimesne gitmemek üzre muhâfaza ve zabt u rabtlarında ser-i mû kusûr ve rahâvet zuhûrundan ve konsolos-ı mesfûrın bu cânibe ihzârı bâbında te’hîre kalmakdan be-gâyet tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî evâ’il-i Ra. Sene 213

29- Bir Sûreti;

Bağdâd ve Basra ve Şehr-i zor Vâlisi Vezîr Süleymân Paşa iclâlühuya, kezâlik. Mübâşir ma‘rifetiyle Basra konsolosunun ihzârı ve sâ’ir taht-ı eyâletinde ve havza-i hükûmetinde olan Francelülerün habs u tevkîfi içün. Ber-vech-i meşrûh.

30- Bir Sûreti;

Eflâk voyvodasına, kezâlik. Eflâk konsolosunun mübâşir ma‘rifetiyle ihzârı ve mâ‘adâ kayd-ı habs ve tevkîfi içün siyâk-ı meşrûh üzre.

31- Bir Sûreti;

Boğdan Voyvodasına; Boğdan'da olan konsolos vekîlinin kezâlik mübâşir ma‘rifetiyle ihzârı ve mâ‘adâ Francelülerin habs u tevkîfi içün sibâk-ı sâbık üzre.

Bu dahı.

32- ***Medîne-i İzmir ve havâlîsi muhâfazasına me’mûr Dergâh-ı Mu‘allâ'm kapucıbaşılarından Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn*** *dâme-mecdühu* ***ya ve İzmir nâ’ibine ve İzmir Hâssı Voyvodası ve yeniçeri zâbiti*** *zîde-mecdühumâ* ***ya ve a‘yân vesâ’ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki;***

İzmir konsolosunun ihzârına dâ’ir dîger sâdır olan emr-i şerîfim nâtık oldığı üzre France üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk etmekden nâşî memâlik-i mahrûsemde mevcûd France konsolosu ve tüccârı ve Francelüye tâbi‘ olanların habsleri ve kendi esbâbları ve eşyâlarından mâ‘adâ bey‘ u şirâ içün tüccâr malı ve nukûdu olarak ne mikdâr malı var ise Mısr cânibinde olan ehl-i İslâmın eşyâlarına bedel ma‘rifet-i şer‘le cümlesi tahrîr ve mahall-i me’mene hıfz olunması lâzıme-i hâlden oldığına binâ’en France tüccârı konsolosı hânesine mi olur, yoksa âhar bir mahalle mi olur? iskân edüp kapularına muhâfızlar ta‘yîn ile bir mahalle bir kâğıd göndermemeleri ve bir mahalden kendilere kâğıd gelmemesi emrine dikkat ve me’kûlât istediklerinde kendi akçeleriyle muhâfızlar alıverüp bir kimesnenin taşra çıkmasına ruhsat virilmeyüp vesâ’ir ahad-ı nâsı münâsib mahallere veyâhûd civârda olan kal‘alara ve kal‘alar gibi münâsib ve mahfûz mahallere vaz‘ u habs ile fakat ahad-ı nâsdan olup mahbûs olanlara yevmiye birer etmek cânib-i mîrîden virilmek ve Francelüye tâbi‘ iken bu sefer takrîbiyle âhar devlet bandırasına ilticâ etmiş var ise anlar dahı taharrî olunup o makûleler dostâne mutâlebe olunarak ahz

u habslerine ikdâm ve kendilere mahsûs libâs ve mâ-lezime-i beytden mâ‘adâ emti‘a vü eşyâ ve nukûd her ne var ise ma‘rifet-i şer‘le defter ve me’men mahalle hıfz olunup gerek mahbûs olanların ve gerek emvâl ü eşyâlarının defteri Dersa‘âdetim'e irsâline müsâra‘at olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı Ra. Sene 213

33- Bir Sûreti;

Mora vâlîsi ve Cezîre-i Mora'da vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâb ve yeniçeri zâbitlerine vesâ’ir; *"konsolosunun ihzârı"* lafzı tayy ile *"France konsolosını ve tüccârını Konsoloshânesine mi olur?"* ta‘bîri derc olunarak ikitzâsına göre.

34- Bir Sûreti;

Selânîk mutasarrıfına ve kâdîsına ve Selânîk Sancağı'nda vâki‘ hükkâm ve zâbitâna vesâ’ireye; Yazıldığı gibi.

35- Bir Sûreti;

Haleb vâlîsine ve kâdîsına ve kapucıbaşı muhassılına ve zâbitân ve a‘yân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine, kezâlik.

Bu dahı.

36- ***İzmir mollâsına ve İzmir voyvodasına ve yeniçeri zâbiti zîde-mecdühumâya ve gümrük emîni vâsâ’ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erleri*** *zîde-kadruhum***a hüküm ki;**

France keferesinin bilâ-haber bağteten Mısr tarafına sû-i kasd ve nakz-ı ahd-i ümmet-i Muhammed'e vâki‘ olan gadr u ihânetlerine binâ’en cânib-i şerî‘at-i mutahharadan verilen fetevâ-yı şerîfe ve şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûceblerince ittifâk-ı ârâ-yı erbâb-ı şûrâ ile kefere-i mesfûre üzerine berren ve bahren sefer-i hümâyûnum tahakkuk etmiş olmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve voyvoda ve yeniçeri zâbiti ve sâ’ir mumâ-ileyhimsiz; Medîne-i İzmir liman ve sevâhilinde France bandaryarasıyla mevcûd kaç kıt‘a sefîne var ise cümlesini zabt ve dümenlerini ahz ve derûnlarında bulunan Francelüleri habs u tevkîf ve çend rûz mukaddemce dîger sâdır olan emr-i âlî-şânımda münderic vasâyâ ve tenbîhât muktezâsına tatbîk ederek içlerinde

olan emvâl ü eşyâlarını ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve temhîr ve mahall-i me’mene vaz‘ u hıfzbirle defterini Dersa‘âdetim'e irsâl ve tesyîre mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî evâhır-ı Ra. Sene 213

37- Bir Sûreti;

Bahr-ı Sefîd Boğazı'ndan Anadolu sevâhiliyle nihâyetine varınca.

38- Bir Sûreti;

Bahr-ı Sefîd Boğazı'ndan Rûm-ili sevâhiliyle nihâyetine varınca.

39- Bir Sûreti;

Kıbrıs nâ’ibine ve muhassıl *zîde-mecdühu*ya ve sâ’ire, kezâlik.

40- Bir Sûreti;

Kandiye muhâfızı vezîre ve kâdîsına ve sâ’ire, kezâlik.

41- Bir Sûreti;

Hanya muhâfızına ve kâdîsına vesâ’ire, kezâlik.

42- Bir Sûreti;

Resmo muhâfızına ve ve kâdîsına vesâ’ire, ber-vech-i muharrer.

43- Bir Sûreti;

Midilli nâzırı ve nâ’ibi ve sâ’ire, kezâlik.

44- Bir Sûreti

Ümerâ[yı] deryâdan Rodos Sancağı mutasarrıfına ve kâdîsına, kezâlik.

45- Bir Sûreti;

İstanköy nâ’ibine ve voyvodasına vesâ’ire.

46- Bir Sûreti;

Sakız nâ’ibine ve Sakız muhassılına vesâ’ire, kezâlik.

47- Bir Sûreti;

Limni nâ'ibine vesâ'ire kezâlik.

48- Bir Sûreti;

Bozca Ada nâ'ibine vesâ'ire siyâk-ı meşrûh üzre.

Bu dahı.

49- ***Lefkoşe nâ'ibine ve Kıbrıs muhassılı ( ) ve bu husûsa Der-aliyyemden mübâşir ta'yîn olunan ( ) ve yeniçeri zâbiti ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki;***

Bundan akdemce sudûr eden evâmir-i aliyyem nâtık oldığı üzre cânib-i şerî'at-i garrâdan verilen fetâvâ-yı şerîfe ve sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince ittifâk-ı ârâ-yı erbâb-ı şûrâ ile France keferesi üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk etmekden nâşî memâlik-i mahrûsemde mevcûd France konsolosı ve tüccârı ve Francelüye tâbi' olanların habsleri ve kendi libâsları ve eşyâlarından mâ'adâ bey' u şirâ içün ticâret malı ve nukûd olarak ne mikdâr şey var ise Mısr cânibinde olan ehl-i İslâmın eşyâlarına bedel ma'rifet-i şer'le cümlesi tahrîr ve mahall-i me'mene vaz' ve hıfzı ve defterinin Der'aliyyem'e ib'âsı ve sahîh Francelüler ve anlara tâbi' olanların iktizâsına göre münâsib mahaller tahsîsiyle habs u tevkîfi husûsı tenbîh ü te'kîd kılınmış idi. Ancak France konsolosı ve tüccârı ve anlara tâbi' olanların Devlet-i Aliyyem re'âyâsı ve tüccâr ve esnâfından kimlerde alacakları var ise tahkîki ve defter-i sıhhat-eserinin takdîmi lâzimeden olduğundan ol bâbda çend rûz zarfında egerçe emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuş olup lâkin bu husûsa mübâşir ta'yîni muktezî oldığına binâ'en mûmâ-ileyh mahsûs mübâşir ta'yîn kılınmağla i'lâmen ve ifhâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur; İmdi bu husûs her ne kadar bu tarafda taharrî ve tahkîk olunmakda ise dahı kat'â iştibâhı mûcib bir şey kalmayacak vechile mahallinden etrâfıyla tahkîk ve ferden ferden ismü resmleri beyânıyla memhûr ve mümzâ defterinin celbi lâzım geldüği ma'lûmınuz oldukda ber-minvâl-i muharrer o makûle Francelü olanlara tâbi' olanların Devlet-i Aliyye'm tevâbi'inden olan tüccâr ve esnâfı zimmetlerinde olan sahîh alacakları ne mikdâr ise mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle gereği gibi tashîh ve tahkîk olunarak ism ü resmlerini ve alacaklarının mikdârını mübeyyin defter-i sıhhat-eserini Der'aliyyem'e ib'âsa mübâderet ve taharrî ve

tahkîkde kusûr u rahâvetden tehâşî ve mücânebet ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, sen dahı mazmûn-ı emr-i şerîfim üzre Francelünün sahîh alacağın defter-i sıhhat-eserini Der‘aliyye'me ib‘âs birle sen ol tarafda ikâmet ve ba‘dehu sudûr edecek emr-i şerîfim mü’eddâsı üzre amel ve hareket ve icrâ-yı mübâşeretine dikkat eylemen bâbında.

Fî evâhır-ı Ra. Sene 213

50- ***Lefkoşe nâ’ibine ve Kıbrıs muhassılı ( ) ve yeniçeri zâbiti ( ) zîde-mecdühumâya ve a‘yân ve sâ’ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki;***

Bundan akdemce sudûr eden evâmir-i aliyyem nâtık oldığı üzre cânib-i şerî‘at-i garrâdan verilen fetâvâ-yı şerîfe ve sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûceblerince ittifâk-ı ârâ-yı erbâb-ı şûrâ ile France keferesi üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk etmekden nâşî memâlik-i mahrûsemde mevcûd France konsolosı ve tüccârı ve Francelüye tâbi‘ olanların habsleri ve kendi libâsları ve eşyâlarından mâ‘adâ bey‘ u şirâ içün ticâret malı ve nukûd olarak ne mikdâr şey var ise Mısr cânibinde olan ehl-i İslâmın eşyâlarına bedel ma‘rifet-i şer‘le cümlesi tahrîr ve mahall-i me’mene vaz‘ ve hıfzı ve defterinin Der‘aliyyem'e ib‘âsı ve sahîh Francelüler ve anlara tâbi‘ olanların iktizâsına göre münâsib mahaller tahsîsiyle habs u tevkîfi husûsı tenbîh ü te’kîd kılınmış idi. Ancak Kıbrıs'da France konsolosı ve tüccârı ve anlara tâbi‘ olanların Devlet-i Aliyyem re‘âyâsı ve tüccâr ve esnâfından kimlerde alacakları vardır, tahkîki ve defter-i sıhhat-eserinin takdîmi bâbında.

Fî evâhır-ı Ra. Sene 213

51- Bir Sûreti;

Sakız nâ’ibine ve muhassıl ve yeniçeri zâbiti ve mübâşir vesâ’ire, kezâlik. *"Sakız konsolosı ile sâ’ir Francelüler"* Mora yazıldığı gibi.

52- Bir Sûreti;

Kandiye Muhâfızı vezîr Ferhâd Paşa'ya ve kâdî ve yeniçeri zâbiti vesâ’ire; Ber-minvâl-i muharrer Girid konsolosıyla sâ’ir Francelüler içün.

53- Bir Sûreti;

Ümerâ-i deryâdan Rodos Sancağı Mutasarrıfı Murâbıt-zâde Hasan Beğ *dâme-mecdühu* ve kâdî ve yeniçeri zâbiti vesâ'ire; Minvâl-i meşrûh üzre Rodos konsolosı ve sahîh Francelüler içün.

54- Bir Sûreti;

Mora Vâlisi Vezîr Mustafâ Paşa'ya ve cezîre-i Mora'da vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbıyla ve husûs-ı âtîye Der‘aliyyemden mübâşir ta‘yîn olunan ve yeniçeri zâbitleri vesâ'ire; "*Mora konsolosuyla Mora cezîresinde vâki‘ sâ'ir kazâlarda olan Francelüler*" ta‘bîri derciyle "*Sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, mazmûn-ı emr-i şerîfim üzre Francelünün alacaklarının defter-i sıhhat-eserini Der‘aliyye'ye ib‘âsbirle sen ol tarafda ikâmet ve ba‘dehu ne vechile emr-i şerîfim sâdır olur ise mûceb-i muktezâsı üzre amel ve harekete mübâderet eylemesiyçün.*"

55- Bir Sûreti;

E‘âzım-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyeden sâbıkâ tevkî‘î olup hâlâ Boğaz Hisârlarında muhâfız kâ'im-makâmı olan dâme-mecdühuya ve Boğaz Hisârları nâ'iblerine vesâ'ire; Boğaz Hisârları konsolosı ve sahîh Francelüler içün, ber-vech-i muharrer.

56- Bir Sûreti;

Atina nâ'ibiyle İnebahtı Sancağı'nda vâki‘ kaz‘ların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri zâbiti vesâ'ire; *"Atina ve İnebahtı konsolosıyla İnebahtı Sancağı'nda (-----) kazâlarda olan Francelüler."* ta‘bîri derciyle.

57- Bir Sûreti;

Ağrıboz kâdîsına ve Ağrıboz Sancağı'nda vâki‘ sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Ağrıboz Mütesellimi Ca‘fer Bege vesâ'ire; Ağrıboz konsolosıyla Ağrıboz Sancağı'nda vâki‘ sâ'ir kazâlara "*Francelü"* ta‘bîri derciyle. Kezâlik.

58- Bir Sûreti;

Midilli Nâzırı Kapucıbaşı İsmail *dâme-mecdühu*ya ve Midilli nâ'ibiyle Midilli Cezîresi'nde vâki‘ kuzât ve nüvvâb vesâ'ire; "*Midilli Cezîresi'nde vâki‘ Değirmenlik ve*

tevâbi‘i konsolosıyla sâ’ir cezîre-i mezkûre kazâlarında bulunan Francelüler" ta‘bîri derciyle, Ber vech-i meşrûh.

59- Bir Sûreti;

Dırâc nâ’ibiyle Avlonya Sancağı'nda vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına vesâ’ire; "*Dırâc ve Avlonya konsolosıyla Avlonya Sancağı'nda olan sâ’ir kazâlarda bulunan Francelüler*." ta‘bîri derciyle, kezâlik.

60- Bir Sûreti;

Mürted Adası tâbi‘ oldığı kazânın kâdîsına vesâ’ire kezâlik ada-i mezkûrda olan konsolosıyla sâ’ir Francelülerün.

61- Bir Sûreti;

Haleb Vâlîsine ve Haleb kâdîsıyla eyâlet-i Haleb'de vâki‘ kazâların hükkâm ve Haleb yeniçeri zâbiti ve mübâşire vesâ’ire; "*Haleb konsolosıyla sâ’ir taht-ı hükûmet ve kazâlarında olan Francelüler*" ta‘bîri derciyle. Ba‘dehu yazıldığı gibi.

62 Bir Sûreti;

Narda kâdîsına ve Narda voyvodası vesâ’ire; "*Ber-vech-i meşrûh kazâ-i mezbûrda olan konsoloslarıyla sâ’ir Francelülerün*."

63- Bir Sûreti

Selânik mutasarrıfı vezîre ve Selânik kâdîsıyla Selânik Sancağı'nda vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına vesâ’ire; "*Selânikde olan konsolos vekîli ile livâ-i mezbûrda vâki‘ sâ’ir kazâlarda olan Francelüler*" ta‘biri derciyle.

64- Bir Sûreti

Sayda vâlîsine; "*Sayda ve Beyrut ve Akka konsolosıyla dâhil-i hükûmetinde sâ’ir mahallerde bulunan Francelüler*" ta‘biri derciyle.

65- Bir Sûreti

Trablusşâm Beğlerbeğisi Halîl Paşa *dâmet-me‘âlîhi*ye ve Trablusşâm kâdîsiyla Trablusşâm Eyâleti'nde vâki‘ Lazkıyetü'l-Arab ve sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve

mübâşir aslına bakılacak vesâ'ire; "*Trablusşâm konsolos vekîli ile eyâlet-i mezbûrede vâki' sâ'ir kazâlarda olan Francelüler*" ta'bîri derciyle. Mora yazıldığı gibi.

66- Bir Sûreti

Miknos Adası'nın tâbi' olduğu kazânın kâdîsıyla İstendil Cezîresi'nin nâ'ibine ve zâbitân ve vücûh-ı memlekete; "Miknos ve İstendil Konsolos vekîli ile ol taraflarda bulunan sâ'ir Francelüler" ta'bîri derciyle.

67- Bir Sûreti

Üsküdar'dan Anadolu'nun sağ sağ kolıyla nihâyetine varınca vâki' olan vüzerâ-yı ızâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve mevâlî-i fihâm ve kuzât u nüvvâb ve yeniçeri zâbitleri ve mütesellimîn ve voyvodagân ve a'yân ve zâbitân vücûh-ı memleket ve iş erlerine; *"Tâ'ife-i mesfûrenin konsolos vekîli olan büldân u emsâr ve cezâ'ir ve sevâhile dîger evâmir-i şerîfe ısdâr olundığı beyânıyla taht-ı eyâlet ve havza-i hükûmetlerinde vâki' kasabât u kurâda bulunan Francelüler"* ta'bîriyle. Ber vech-i meşrûh.

68- Bir Sûreti

Anadolunun orta kolıyla nihâyetine varınca... Sağ kol misillü.

69- Bir Sûreti

Anadolunun sol kolıyla nihâyetine varınca... Kezâlik.

70- Bir Sûreti

Rûm-ilinin orta kolına... Ber-vech-i meşrûh.

71- Bir Sûreti

Rûm-ilinin sol kolına... Ber-vech-i meşrûh.

72- Bir Sûreti

İstanköy Cezîresi nâ'ibine ve yeniçeri zâbiti vesâ'ire; "*İstanköy'de olan Francelüler*" içün... Kezâlik.

73- Bir Sûreti

Limni nâ'ibine ve yeniçeri zâbiti vesâ'ire; "Limni Cezîresi'nde olan Francelüler içün." kezâlik.

74- Bir Sûreti

Bozca Ada ve Taşöz ve Nakşa Nara ve Sisam adaları vesâ'ir Francelülerin bulundukları adaların nâ'iblerine ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine; "*Sâlifü'z-zikr adalarda olan Francelüler*" içün. Kezâlik.

75- Bir Sûreti

Edirne Mollâsına ve Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılarından Edirne Bostancıbaşısı Mustafâ *dâme-mecdühu* ve yeniçeri [zâbiti] ve a'yân ve mübâşir *zîde-mecdühumâ*ya vesâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine; "*Mahrûse-i Edirne ve nevâhî vü kurâsında bulunan Francelüler*" ta'bîriyle. *Mora'ya yazıldığı.*

76- Bir Sûreti

Bağdâd ve Basra vâlîsine

77- Bir Sûreti

İzmir nâ'ibine ve vayvodası ve yeniçeri zâbiti ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan Âmedî hulefâsından Ahmed Rızâ zîde-mecdühuma[*mecdühuya]; İzmir konsolosı ve tüccârıyçün *Mora'ya yazıldığı gibi.*

78- Bir Sûreti

Zikri âtî husûsa Der'aliyyemden ta'yîn olunan ( ) zîde-mecdühuya ve Eflâk voyvodasına Eflâk'da olan France konsolosı ve tüccârının... *Mora'ya yazıldığı gibi iktizâsına göre.*

79- Bir Sûreti

Zikri âtî husûsa Der'aliyyemden ta'yîn olunan mübâşire ve Boğdân voyvodasına ve Boğdân'da olan France konsolos vekîlinin ve tüccârıyçün. *Mora[ya] yazıldığı gibi. İktizâsına göre.*

Bu dahı.

80- ***Edirne mollâsına ve Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılarından Edirne Bostâncıbaşısı Mustafâ*** *dâme-mecdühû* ***ya ve yeniçeri zâbiti ( ) ve a'yân ( )*** *zîde-mecdühumâ* ***ya vesâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki;***

Mısr tarafında olan Devlet-i Aliyyem tevâbi' ve tüccârına ve ahâlî-i Mısra ve emvâl ü sefînelerine bedel olmak üzre memâlik-i mahrûsemde bulunan France konsolosları ve vekîlleri ve sahîh France tüccârının iktizâsına göre münâsib mahaller tahsîsiyle habs u tevkîfleri ve elbîselerinden mâ'adâ ticârete müte'allik emvâl ve eşyâlarının ma'rifet-i şer'le bir **hılâli** zâyi' ve telef olmayarak ol tarafda tahrîr ve temhîri ve cümlesini mahall-i me'mene vaz' ve hıfz ile defterinin Dersa'âdetime ib'âsı husûlarına irâde-i şâhânem ta'alluk etmiş olmak hasebiyle bundan akdemce ol bâbda size hitâben emr-i şerîfim sâdır olmış idi. Bu def'a tarafınızdan vârid olan i'lâm ve tahrîrâtda emr-i şerîf-i mezkûra mebnî Edirne'de mütemekkin sarrâf tâ'ifesinden Artin zimmî Francelü berâtlusı oldığından mesfûr oğullarıyla ahz u habs ve menzil ve odası temhîr olundığı ve ancak mesfûr eben an ceddin Devlet-i Aliyyem re'âyâlarından olup İskenderiye vak'asını istimâ' etdüği anda berâtı gerüye irsâl birle işbu sene-i mübâreke Muharreminde küşâd olunan cizye evrâkını oğullarıyla kendisi ahz eylediğinden mâ'adâ üzerine edâsı lâzım gelen tekâlîfden hissesini vermiş olduğundan bahsle mesfûrun ve oğullarının sebîlleri tahliye ile menzil ve odalarının mührü fekk ve küşâd olunması husûsı tahrîr olunmuş, bâlâda muharrer emr-i şerîfim mefhûmına ve irâde-i şâhâneme nazaran Devlet-i Aliyyemin ani'l-asl cizye-güzâr re'âyâsından iken sonradan yedlerine tercümânlık berâtı ve hıdmetkâr evâmiri verilmiş olanların yedlerinde olan berevât ve evâmir ahz ve kendileri kemâ-kân hükm-i ra'iyyete tenzîl ve cizye evrâkı i'tâ ve yedlerinden alınan berevât ve evâmir Dîvân-ı Hümâyûnum kaleminde battâlda hıfz ve kaydları terkîn olunmak içün bu tarafa irsâl ve isrâ olunmak ve bu misillüler habs ve hâneleri temhîr olunmamak iktizâ eylediği bedîdâr olmağla mesfûrların sebîlleri tahliye ve hâne ve odalarının mührleri fekk ile ber-vech-i meşrûh o makûle Devlet-i Aliyyem re'âyâsından iken tercümânlık berâtı ve hıdmetkâr evâmiri tahsîl etmiş olanların yedlerinden berevât ve evâmir ba'de'l-ahz cizye evrâkı i'tâsıyla hükm-i ra'iyyete tenzîl ve haklarında re'âyâ mu'âmelesi icrâ kılınmak ve; *"Sen asldan France tercümânı ve hıdmetkârı idin."* deyü kimesne tarafından bî-vech ve hilâf-ı şer' ve resm-i ra'iyyete münâfî tavr u hareketden

mübâ‘adet eylemeleri dahı mesfûrlara tenbîh ve te’kîd olunarak yedlerinden ahz olunan berevât ve evâmir memhûren Der‘aliyyeme irsâle mübâderet olunmak fermânım olmağın.

Fî Evâ’il-i R. Sene 213

Bu dahı.

81- ***Selânîk Sancağı Mutasarrfı Vezîr ( ) Paşa*** *iclâlühu****ya ve Selânîk nâ’ibine ve a‘yân vesâ’ir zâbitân*** *zîde-kadruhum****a hüküm ki;***

Mısr'da olan Devlet-i Aliyyem tevâbi‘i ve tüccârına ve ahâlî-i Mısra ve emvâl ü sefînelerine bedel olmak üzre memâlik-i mahrûsemde olan France konsolosları ve vekîlleri ve sahîh France tüccârının iktizâsına göre münâsib mahaller tahsîsiyle habs u tevk[î]fleri ve elbîselerinden mâ‘adâ ticârete müte‘allik emvâl ve eşyâlarının ma‘rifet-i şer‘le bir **hılâli** zâyi‘ ve telef olmayarak ol tarafda tahrîr ve temhîr ve cümlesi mahall-i me’mene vaz‘ ve hıfz ile defterinin Dersa‘âdetime ib‘âsı husûlarına irâde-i şâhânem ta‘alluk etmiş oldığı beyânıyla ol bâbda lâzım gelen vasâyâyı hâvî bundan akdemce Bahr-ı Sefîd cezîrelerine vesâ’ir mahallere başka başka evâmir-i aliyyem neşr ü tesyâr olunmış idi. Ancak ba‘zı mahallerde evâmir-i mezkûrede re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden France tercümânı olanlar ve oğulları ve hıdmetkârları ahz u habs ve hâneleri temhîr olunmuş idüği mesmû‘-ı şâhânem olup bâlâda muharrer emr-i şerîfim mefhûmına ve irâde-i şâhâneme nazaran Devlet-i Aliyyemin an-asl cizye-güzâr re‘âyâsından iken sonradan yedlerine tercümânlık berâtı ve hıdmetkâr evâmiri verilmiş olanların yedlerinde olan berevât ve evâmir Dîvân-ı Hümâyûnum kaleminde battâlda hıfz ve kaydları terkîn olunmak içün bu tarafa irsâl ve isrâ olunmak ve bu misillüler habs ve hâneleri temhîr olunmamak iktizâ eylediği bedîdâr olmağla Selânîk konsolosı ma‘iyyetinde tercümân olan Danîl veled-i Yako ve İsak veled-i Samuîl Merdiyako ve Yakop Feros nâm üç nefere berevât ve tercümân-ı mesfûrların hıdmetkârları olmak üzre Senmon veled-i Menahem ve Avram veled-i Hablabil ve Menahem Gayno ve Salamon Aron Feriro nâm dört nefere başka başka mu‘âfiyet ve yol emirleri verilmiş olmağla mesfûrlar el-hâletü hâzihi ol tarafda iseler re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden olduklarında şübhe olmamağla gerek anlarun ve gerek âhar mahallere tercümânlık berâtı ve hıdmetkâr evâmiri tahsîl edüp ba‘dehu yedlerine başka yol emrleri ahz ile ol cânibe gelmiş var ise anlarun dahı yedlerinden berevât ve evâmir ba‘de'l-ahz cizye evrâkı

i‘tâsıyla hükm-i ra‘iyyete tenzîl ve haklarında re‘âyâ mu‘âmelesi icrâ kılınmak ve; *"Sen aslından Francelü tercümânı hıdmetkârı idin."* deyü kimesne tarafından bî-vech ve hilâf-ı şer‘ ta‘addî vukû‘a gelmemesi lâzım gelenlere ve resm-i ra‘iyyete münâfî tavr u hareketden mübâ‘adet eylemeleri dahı mesfûrlara tenbîh ve te’kîd olunarak yedlerinden ahz olunan berevât ve evâmir memhûren Der‘aliyyeme irsâle mübâderet olunmak fermânım olmağın.

Fî evâ’il-i R. Sene 213

82- Bir Sûreti;

Haleb vâlîsine ve Haleb mollâsına ve a‘yân vesâ’ir zâbitâna; Haleb konsolosı ma‘iyyetinde tercümânlık olmak üzre Andon veled-i Menhamil ve Yasef veled-i Farko ve Trablûsî Şükrü veled-i Lutfi ve **Sarafinyan** oğlu Maroki ve Hana veled-i Anderya ve Hana veled-i Haco Agop nâm altı nefere tercümânlık berevâtı verilmiş oldığı ve tercümân-ı mesfûrların hıdmetkârları olmak üzre Yasef veled-i Menhamil Azal ve Hana Azal ve Vanis Kirkor Kara ve Haco veled-i Agop ve Micon veled-i Ciyo ve Kivork veled-i Arotin ve Anderlak Sofyali veled-i Kivork ve Abostol veled-i Nikola ve Onko Ferrendi ve Yanaki Somarina ve Cebrayil veled-i Ankon Govz ve Aydale veled-i Kosi nâm on iki nefere mukaddemâ başka başka mu‘âfiyet emrleri verilmiş olup fakat mesfûr Hana veled-i Haco Agop'un yedinde olan berevât bu def‘a ahz ve battâlda hıfz olunup mâ‘adâ mesfûrlar el-hâletü hâzîhî ol tarafda mevcûd ise berevât ve mu‘âfiyet evâmirlerinin vesâ’ir yol hükmlerinin ahzıyçün iktizâsına göre.

83- Bir Sûreti

Mîr-i Mîrândan Hanya muhâfızına ve kâdîsına ve yeniçeri zâbitine vesâ’ir vücûh-ı memlekete ve iş erlerine; Hanya konsolosı yanında tercümânlık olmak üzre Yudas Fıranko veled-i Mosi ve Tenanyas Sezane veled-i Yako Sezane iki nefere berât ve mesfûrânın hıdmetkârı olmak üzre Avram veled-i İlya ve Sarvaki Yerafaki veled-i Ahi Nikola Hertero ve Hacakil veled-i Mıgırdıc nâm dört nefere başka başka mu‘âfiyet evâmiri verilmiş oldığı beyânıyla berâtlar ve evâmiri ve yol hükmlerinin ahzıyçün ber-vech-i muharrer.

84- Bir Sûreti

Lefkoşe nâ'ibine ve Kıbrıs muhassılı ( ) *zîde-mecdühu*ya ve a'yân vesâ'ir vücûh-ı memlekete; kıbrıs konsolosı yanında tercümân olmak üzre Serkiz veled-i Avrak ve Aci Yorgaki veled-i Yanaki nâm iki **nefere berât** ve tercümân-ı mesfûrların hıdmetkârı olmak üzre Betri veled-i Mihail ve Yorgi veled-i Kefteri ve Yavlok Reyetri ve Mihalaki veled-i Yavko nâm dört nefere mukaddemâ başka başka muâfiyet evâmiri verildiği beyânıyla ber-vech-i muharrer.

85- Bir Sûreti

İzmir mollâsına ve İzmir voyvodasına ve yeniçeri zâbiti *zîde-mecdühumâ*ya vesâ'ire; İzmir konsolosı yanında tercümân olmak üzre Covan Mekerdeş Vadateş veled-i Esaye ve Yovakim veled-i Abraham ve Yorgi veled-i Yovani Efomolo ve Kofo Damyalo nâm beş nefere berevât ve tercümân-ı mesfûrların hıdmetkârları olmak üzre Manol ve Terfarye ve Kokı veled-i Petri ve Felino veled-i Arotin ve Arakil veled-i Esaye ve Karabet veled-i Serkiz Kobhar oğlu ve Hıristo veled-i Kiryako ve Yanna Bofi veled-i Yavko ve Aci Manol veled-i Aci Kiryako nâm dokuz nefere başka başka mu'âfiyet emrleri verildiği beyânıyla.

86- Bir Sûreti

Sakız nâ'ibine ve Sakız muhassılına ve a'yân vesâ'ir zâbitâna; Sakız konsolosı yanında tercümân olmak üzre Anton veled-i Ciral nâm bir nefere berevât verilmiş oldığı beyânıyla ber-vech-i meşrûh.

87- Bir Sûreti

Mora vâlîsi vezîre ve Trablice kâdîsıyla cezîre-i Mora'da vâki' kuzât ve nüvvâba ve a'yân ve zâbitân ve iş erlerine; Mora konsolosı yanında tercümân olmak üzre Kika Ayameştaş ve Dimitraki Cane veled-i Valtinali ve Anefnosi veled-i Aci Nikola ve **İsak nâm** üç nefere berevât ve tercümân-ı mesfûrların hıdmetkârları olmak üzre Yorgi veled-i Manoli Mavriko ve Corhoyo Yergezari ve İlyas Hana ve Nikolo Setroko veled-i Kafos Korden veled-i Yanzazi ve Anderya veled-i Kazar nâm altı nefere başka başka mu'âfiyet emrleri verilmiş oldığı beyânıyla ber-vech-i muharrer.

88- Bir Sûreti

Boğaz Hisârları Muhâfızı Vezîrim Hasan Paşa'ya ve Boğaz Hisârları nâ'iblerine ve dizdârân vesâ'ir zâbitâna; Boğaz Hisâr konsolosı yanında tercümân olmak üzre Mosi veled-i Salamon nâm bir nefere tercümân ve hıdmetkârı olmak üzre Nikogos Başyosekri ve Samuel Boşof veled-i Yasef nâm iki nefere mu'âfiyet emrleri verilmiş oldığı beyânıyla ber-vech-i muharrer.

89- Bir Sûreti

Yanya ve Narda kâdîlarına ve a'yân vesâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine; Yanya ve Narda konsolosı yanında tercümân olmak üzre Abasto Deraso Anastasno ve İstefani veled-i Mişo nâm iki nefere berât ve hıdmetkârları olmak üzre Covani Velasabulo veled-i Avez veled-i Kegorok ve Simon veled-i Arasti ve Yorgi Bevandemopulo nâm dört nefere başka muâfiyet emrleri verilmiş oldığı beyânıyla ber-vech-i muharrer.

90- Bir Sûreti;

Sayda vâlîsi vezîre ve Sayda kâdîsına ve a'yân vesâ'ir zâbitâna; Sayda konsolosı yanında tercümân olmak üzre Hebvarlo veled-i Doynak ve Yasef veled-i Yorgaki Naaş ve Anton veled-i cevrk nâm üç nefere berât ve hıdmetkârları olmak üzre Fıranko İnacyo Vernas ve Hayım Hezovi veled-i Gavril ve Covani Embero ve Nikola Mavrofor Dalo ve Boberce ve Hayım Salomon nâm altı nefere başka başka mu'âfiyet emrleri verildiği beyânıyla ber-vech-i muharrer.

91- Bir Sûreti;

Trablusşâm Beglerbegisi ( ) Paşa *dâmet-me'âlîhi*ye ve Trablusşâm nâ'ibine ve a'yân vesâ'ir zâbitân; Trablusşâm konsolosı yanında tercümân olmak üzre İlyas Grail ve Latok Vaher ve Yasef Feram veled-i Fransiz **Feram** ve İsak Torye veled-i mihail Torye nâm dört nefere berevât ve tercümân-ı mesfûrların hıdmetkârları olmak üzre Apral veled-i Cercis Mansûr ve İlyas Ferce veled-i Cercis Ferce ve Rakol veled-i Tavişojak ve Anton Fuvam ve Butros **Salne** ve Nikola veled-i Bosak Mesabin ve Yazıcı Hana Mansur ve Hana veled-i Butros Gazal nâm sekiz nefere başka başka yol emrleri verilmiş oldığı beyânıyla ber vech-i muharrer.

92- Bir Sûreti;

Bahr-i Sefîd'in Rûm-ili sâhiliyle nihâyetine varınca vâki‘ olan mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve a‘yân ve zâbitân ve vücûh-ı memlekete; France konsolosı mukîm mahallerde tercümân ve hıdmetkârlanının yedlerinde bulunan berevât ve evâmirin ahzı ve memhûren Der‘aliyye'ye gönderilmesiyçün bu def‘a evâmir-i aliyye sâdır oldığı beyânıyla o makûle re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyeden olup âhar mahalde tercümânlık berâtı ve hıdmetkârlarına muâfiyet evâmiri tahsîl etmiş ve yedlerine kul emrleri ahzıyla taht-ı kazâlarına gelmiş var ise o makûlelerin yedlerinden berevât ve evâmir ba‘de'l-ahz cizye evrâkı verilmek üzre iktizâsına göre.

93- Bir Sûreti;

Rûm-ilinin orta kolında vâki‘ mevâlî vesâ’ir kuzât ve nüvvâba ve sâ’ire ber-vech-i muharrer.

94- Bir Sûreti;

Rûm-ilinin sağ kolında vâki‘ kuzât ve nüvvâba ve a‘yân-ı sâ’ireye ber-sibâk-ı meşrûh.

95- Bir Sûreti;

Bahr-ı Sefîd'in Anadolu sâhiliyle nihâyetine varınca mahallerin kuzât ve nüvvâbına vesâ’ire ber-vech-i meşrûh.

96- Bir Sûreti;

Anadolunun orta kolında vâki‘ mevâlî ve hükkâma vesâ’ire ber-vech-i meşrûh.

97- Bir Sûreti;

Anadolunun sol kolında vâki‘ hükkâma vesâ’ire vech-i meşrûh üzre.

Bu dahı.

98- ***Rodoscuk Kazâsı nâ’ibine hüküm ki;***

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Hatîb-zâde Osmân *zîde-ilmuhu*sun, bu def‘a tarafından südde-i sa‘âdetime vârid olan sahîh i‘lâmında Francelüleri ve anlara tâbi‘ olanlar ahzu habs ve tevkîf olunmak bâbında bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfim Rodoscuk

Mahkemesi'ne vusûl ve imtisâlen der-akab kazâ-i mezbûrda mütemekkin ve müsâfir dört nefer Francelü ve tâbi‘ bir nefer hıdmetkârı ahz u habs ve tevkîf ve Der‘aliyye'me i‘lâm olundukdan sonra medîne-i mezbûre teftîş kemâl-i taharrî ile tefahhus olundukda Venedik'e tâbi‘ Aya Mavra Cezîresi re‘âyâsından Dimitri Kadar yigirmi beş seneden berü kazâ-i mezbûrda mutavattın u mübâhil[*müte’ehhil] ve zî-ıyâl ve evlâd ve sâhib-i emlâk ve bedel-i avârıza dâhil ve beher sene hissesine isâbet eden tekâlîfi edâ idegelüp Rûm ve Ermeni kocabaşıları kâffe-i umûrına kefîl olduklarını bi'l-iltimâs tahrîr ve iş‘âr olunmuş mesfûr re‘âyâ Devlet-i Aliyyemden olmak iktizâ eylediği ber-vech-i muharrer vârid olan i‘lâmından müstebân olmağla mazmûnı verilen emrin kaydı bâlâsına şerh verilmekle mesfûra ta‘arruz olunma[ma]k bâbında.

Bu dahı.

99- ***Medîne-i İzmir ve havâlîsi muhâfaz[as]ına me’mûr Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn*** *dâme-mecdühu* ***ya ve İzmir nâ’ibine ve bundan akdemce dîger sudûr eden emr-i şerîfimle Franselü emvâli tahrîrine me’mûr Âmedî hulefâsından Ahmed Rızâ ve İzmir Hâssı voyvodası ( )ve yeniçeri zâbiti ( )*** *zîde-mecdühum* ***a ve a‘yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm ki;***

Francelü üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk eylediğine binâ’en memâlik-i mahrûsemde mevcûd France konsolosı ve tüccârı ve Francelüye tâbi‘ olanlarun habsleri ve kendi libâsları ve eşyâlarından mâ‘adâ bey‘ u şirâ içün tüccâr mâlı ve nukûdu olarak ne mikdâr mal var ise Mısr cânibinde olan ehl-i İslâmın emvâl ü eşyâlarına bedel ma‘rifet-i şer‘le cümlesi tahrîr ve mahall-i me’mene vaz‘ olunması lâzım-ı hâlden olduğuna binâ’en İzmir'de olan France tüccârına konsoloshânesine mi olur, yoksa âhar mahalle mi olur? iskân edüp kapularına muhâfızlar ta‘yîn ile bir mahalle bir kağıd göndermemeleri ve bir mahalden kendilere kağıd gelmemesi emrine dikkat ve me’kûlât istediklerinde kendi akçeleriyle muhâfızlar alıverüp bir kimesnenin taşra çıkmasına ruhsat virilmeyüp vesâ’ir ahad-ı nâsı münâsib mahallere veyâhûd civârda olan kal‘alara ve kal‘alar gibi münâsib ve mahfûz mahallere vaz‘ u habs ile fakat ahad-ı nâsdan olup mahbûs olanlara yevmiye birer etmek cânib-i mîrîden verilmek ve Francelüye tâbi‘ iken bu sefer takrîbiyle âhar devlet bandırasına ilticâ etmiş var ise anlar dahı taharrî olunup o makûleler dostâne mutâlebe olunarak ahz u habslerine ikdâm ve kendilere mahsûs libâs

ve mâ-lezime-i beytden mâ‘adâ emti‘a vü eşyâ ve nukûd her ne var ise ma‘rifet-i şer‘le defter ve me’men mahalle hıfz olunup gerek mahbûs olanların ve gerek emvâl ü eşyâlarının defteri Dersa‘âdetim'e irsâline müsâra‘at olunmasını hâvî sudûr eden emr-i şerîfim lede'l-vusûl huzûr-ı şer‘de cümle konsoloslar muvâcehesinde feth u kırâ’et ve mazmûn-ı emr-i âlî egerçi i‘lân u işâ‘at olunmuş olup ancak emr-i şerîf-i mezkûr vürûdundan üç gün mukaddem Dersa‘âdetimde France maslahat-güzârının fârir oldığı ve sefer-i hümâyûnumun tahakkukı ve Francelü mu’âhaze olundukları ol tarafda olan Francelülerin ma‘lûmları oldığından tüccâr makûlesinin ekseri Filemenk ve Nemçe ve İngiltere vesâ’ir bâzergânlarına ilticâ ile mallarını kaçırup kendileri dahı himâyelerinde ihtifâ etmiş oldukların kendilerine ve ihfâ eyledükleri mallarına dest-res olunamadığı ve zikr olunan muhtefî Fransızlar mutâlebe olundukda Filemenk ve Nemçe ve İngiltere konsolosları izhâr-ı huşûnet eyledükleri siz ki kapucıbaşı ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz; Bu def‘a Der‘aliyyeme vârid olan tahrîrât ve i‘lâmda derc ve tastîr olunmuş zikr olunan üç devletin bu tarafda ilçilerinden ol cânibde olan konsoloslara tenbîh-nâmeler ahz ve irsâl olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i münîfim mûcebince amel ve hareket eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı R. sene 1213

100- Bir Sûreti;

Kapucıbaşı ve nâ’ib mûmâ-ileyhimâya ve bundan akdemce zikri âtî husûsına me’mûren ol cânibde olan ( ) ve İzmir Hâssı voyvodası ( ) ve Yeniçeri zâbiti ( ) ve sâ’ire; Bâlâda muharrer emr-i âlî sâdır olmış idi, bu def‘a kapucıbaşı mûmâ-ileyhin gelen tahrîrâtında medîne-i İzmirde Francelü bâzergânları dükkân ve mahzen ve hânelerinde olan eşyâlarını civârlarda vâki‘ hâne ve mehzeninde nakl etmiş olduklarını tahrîr etmekle eşyâ-yı mezkûreyi ne mahalle nakl etmişler ise mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle bundan akdemce sâdır olan emr-i âlî mûcebince taharrî ve zâhire ihrâc olınmasıyçün iktizâsına göre.

101- Bir Sûreti;

Kapucıbaşı ve nâ’ib ve mübâşir ve sâ’ir mûmâ-ileyhime; Bâlâda muharrer sâdır olan emr-i âlî mahalline lede'l-vusûl France bâzergânlarının zâhirde olan kilidli olup miftâhları yanlarında olmağla egerçi taraf-ı şer‘den temhîr olunup lâkin zikr olunan

mahzenler derûnunda olan eşyâ ne olduğu ma‘lûm olmadığın kapucıbaşı mûmâ-ileyh tahrîrâtında derc ve iş‘âr etmekle marrü'z-zikr mahzenlerin içlerinde olan eşyâ ferden ferdâ tahrîr ve Franselü malı ise zabt ve keyfiyet Der-aliyyeme i‘lâm olınmasıyçün iktizâsına göre.

102- Bir Sureti;

Yine mûmâ-ileyhime, Bâlâda muharrer emr-i şerîf vürûdından on beş gün mukaddem Dubrevnik sefînelerinden üç kıt‘ası hamûleli, evâmir-i aliyye vürûdunda dahi iki kıt‘a sefînesi olup bir kıt‘ası hamûleli ve bir kıt‘ası boş olmağla cânib-i gümrükden "reft defteri" ihrâc ve irsâl olundığı ve beş aded sefîne limanda mevcûd idüğin kapucıbaşı mûmâ-ileyh tahrîrâtında derc ve iş‘âr etmekle bu gemilerde Franse malı var ise zabt ve defteri takdîm olunup asıl sefînelere ta‘arruz iktizâ etmediği beyânıyla ikitzâsına göre.

103- Bir Sureti;

Yine mûmâ-ileyhime; Bâlâda muharrer emr-i âlî sâdır olmış idi, kapucıbaşı mûmâ-ileyhin gelen tahrîrâtında şehr ve kurâda Efrenc tâ’ifelerinin mülkünde ve **gedik** nâmıyla zabt u tasarruflarında olan ma‘rifet-i şer‘le tahrîr olunup hâli üzre olduğu derc ü tastîr olunmuş Franselü emlâki ne mikdâr ise tamâmen defter olunup Der-sa‘âdetime gönderilmesiyçün iktizâsına göre.

104- Bir Sureti;

Yine mûmâ-ileyhime; Emr-i âlî vusûlünden bahsle medîne-i İzmirde kâ’in Efrenc kenîseleri derûnında evânî-i sîme dâir bir şey olmayup birkaç billûr âvîzeleri oldığını kapucıbaşı mûmâ-ileyh tahrîrâtında derc ü tastîr etmekle zikr olunan kenîseler derûnlarında Franselünün nukûd ve emvâli var ise zabt u ahz olunmak ve asl-ı kenîselere ta‘arruz olunmamak içün iktizâsına göre.

Bu dahı.

105- ***Haleb mollâsına ve Dergâh-ı Mu‘allâm kapucıbaşılarından Haleb muhassılına hükümki;***

Sahîh Francelü ve ana tâbi‘ olanları habs ve tefkîf ve elbiselerinden mâ‘adâ ticârete* müte‘allik emvâl ve eşyâlarını Mısrda olan emvâl-i Müslimîne bedel olarak cümle

ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve temhîr mahall-i me’mene mahall-i me’mene vaz‘ u hıfz ve mümzâ defterini Ders‘aliyyeme irsâl ve tesyîre ihtimâm ve dikkat olunması husûsı mukaddemce ve egerci mahsûs emr-i şerîfimle tenbîh ü te’kîd olunmuş olup ancak Francelü Vayan nâm tâcirin külliyetli emvâl ü eşyâsı ketm ü ihfâ olunduğu tahkîk olunmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhimâsız; Francelü mersûmun dellâlı Kara Eli oğlu Yasefi ahz u habs ve istintâkbirle muhtefî olan sahîh Francelü malı her ne ise bir hılâli ketm ü ihfâ etdirilmeksizin cümlesini zâhire ihrâc ve keyfiyeti serî‘an Der‘aliyyeme tahrîr ve i‘lâma ikdâm ve mübâderet ve ba‘dehu ne vechile emr-i şerîfim sâdır olur ise mûceb ü muktezâsı üzre amel ve harekete dikkat eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i Ca. Sene 1213

Bu dahı.

106- ***Kandiye muhâfızı vezîre ve Kandiye kâdîsına ve zâbitân ve voyvoda ve a‘yân ve iskele ümenâsı ve iş erleri*** *zîde-kadruhum****a hüküm ki;***

Kandiye iskelesinden İskenderiye ve Reşîd ve Dimyât taraflarında râyic olan eşyâyı hafî ve celî nakl olunmaması husûsuna bi'l-ittifâk mezîd-i i‘tinâ ve dikkat ve bu makûle eşyâ nakline mütecâsir olanların men‘ u def‘ ve tahzîr u tehdîdlerine ve İskenderiye ve Reşîd ve Dimyât câniblerinden o makûle sefîne gelür ise derhâl ahz u tevkîf ve Der‘aliyyeme keyfiyeti tahrîre mübâderet ve ba‘dehu ne vechile emr-i şerîfim sâdır olur ise mûcebiyle amel ve harekete ikdâm u gayret olunmak vasâyâsını ve tenbîhât-ı lâzımeyi muhtevî siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ vesâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; size hitâben emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. El-hâletü hâzihi Kandiye tarafından Mısrda olan Franceli melâ‘îninine hamr ve sâ’ir eşyâ nakl ve füruht olunmakda idiği bu def‘a vâsıl-ı sâmi‘a-i şehr-yârânem olup bu keyfiyet mücerred sizün tama‘-ı hâm-ı vehâmet-ilhâma meyl ü mütâba‘at ve infâz u icrâ-yı emr u irâde-i şâhânemde irtikâb-ı kusûr ve rahâvetinüzden neş’et eylediginde ve bu hareket dîn ü devlet-i aliyyeme mahzâ ihânet ve Francelüye i‘ânet kabîlinden idiğinde kat‘â iştibâh olmamağla fî mâ ba‘d dahı sırren ve alenen Kandiye tarafından İskenderiye ve sâ’ir ol havâlîde hamr ve eşyâ-yı sâ’ire nakl ve füruhtuna cesâret olunduğu haber alınmak lâzım gelür ise alâ-eyyi hâl mazhar-ı mu’âhaze vü ıkâb-ı şâhânem kılınacağınız muhakkak ve mukarrer olmakdan nâşî ana göre amel ü hareket ederek isâ’et ve kabâhat-i sâbıkanızı imhâ ve insâ itdürecek etvâr-ı

lâyıka ibrâzına ikdâm ve sa‘y-i mâ lâ-kelâm ve hilâfından tevakkî-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ca. Sene 1213

107- Bir Sûreti;

Mîr-i mîrândan Hanya Muhâfızı Hâfız Mehmed *dâme-ikbâlühu* ve sâ’ire; Ber-minvâl-i meşrûh.

108- Bir Sûreti;

Mîr-i mîrândan Resmo Muhâfızı Ali *dâme-ikbâlühu* ve sâ’ire; Minvâl-i muharrer üzre.

Bu dahı.

109-***Burusa Kazâsı Nâ’ibi ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan Burusa Defter Nâzırı Abdü'nnâfî*** *zîde-mecdühu****ya hüküm ki;***

Francelünün bu esnâda devlet-i aliyyeme olan gadr ü ihânetlerine binâ’en Francelü ve ana tâbi‘ olanları habs ve tevkîf ve elbiselerinden mâ‘adâ ticârete müte‘allik emvâl ü eşyâları cümle ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve temhîr ve mahall-i me’mene vaz‘ u hıfz ve mümzâ defteri Der‘aliyyeme irsâle müsâra‘at olunmak bâbından ısdâr ve etrâfa neşr olunan evâmir-i şerîfeme imtisâlen mahrûse-i mezkûrede mütemekkin Corci veled-i Yani ve Rahame oğlu Yani nâm zimmîler Francelüye tâbi‘dir deyü cânib-i şer‘-i şerîfe ba‘de'l-ihzâr mersûmân ahz u tevkîf ve istintâk olundukda Francelüye teba‘iyyetlerini inkâr ve Andre Şira adaları re‘âyâlarından olduklarını ifâde ve yedlerinde voyvodaları tarafından cizye evrâkı misillü i‘tâ olunan tezkireleri ibrâz edüp yedlerinde gayrı gûne olmadığı ve mahrûse-i mezkûrede kâ’in Mahmûd Paşa Hanında odaları temhîr ve kendileri tevkîf olunmuş olduğu Burusa tarafından lede'l-inhâ mesfûrlar re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden ve yedlerinde cizye evrâkı olduğu ve kendilerde Francelü malı olmayup ve münâfî-i resm-i ra‘iyyet hareketde olmadıkları tahakkuk eylediği sûretde bu makûle Devlet-i Aliyyem re‘âyâsına ta‘arruz iktizâ etmemekle haklarında re‘âyâ mu‘âmelesi icrâ olunmak ve bî-vech mesfûrlara ta‘arruz olunmamak bâbında iş bu sene-i mübâreke evâhir-i Rebî‘û'l-âhiresinde Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim sâdır olmış idi. Bu def‘a hemşîre-i muhteremim Şâh Sultân *dâmet-ismetühâ ve zâdet-iffetühâ*nun Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyunumdan Matbah-ı Âmirem Emîni sâbık el-Hâc

Ahmed Azîz *dâme-mecdühu*nun der-bâr-ı atûfet-karârıma takdîm eyledüği bir kıt‘a takrîri mefhûmında sultân-ı müşârun-ileyhânın havâssından olan Şira Cezîresi re‘âyâları yedlerinde kethudâları mevcûd olup cezîre-i mezbûre re‘âyâlarından el-yevm Burusa'da ticâret ile mukîm olan Corci veled-i Yani ve oğlu Yani nâm zimmîlerin yedlerinde kethudâ tezkireleri var iken mahrûse-i mezkûre mütesellimi tarafına Francelü diyerek ahz u habs olunduklarını mersûmânın kız karındaşı Antone duhter-i Yani ile kızı Katrine duhter-i Corci nâm nasrâniyelerin dahı hâneleri temhîr olunup mersûmun Francelü gürûhundan olmayup havâss-ı müşârun-ileyhâ re‘âyâlarından oldukların ve mârru'z-zikr yedlerinde memhûr kethudâ tezkireleri bulunduğun cezîre-i mezbûre kocabaşı vekîli ihbâr ve şehâdet etmeleriyle mersûmunun yedlerinde olan memhûr tezkire[lere] ba‘de'n-nazar habsden ihrâc ve emvâl ü eşyâları redd ü i‘tâ olunmak üzre size hitâben emr-i şerîfim sudûrını tahrîr ve istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda târîh-i merkûmda ber-vech-i meşrûh emr-i şerîfim verildiği mukayyed ve bu makûleler an-asl re‘âyâ-yı devlet-i aliyyemden iken ve inhâ olundığı üzre yedlerinde cizye evrâkı misillü senedât var iken aralıkda Francelü ve sâ’ir düvel-i Efrenceye ilticâ ve istinâd eyledükleri ve *müddet-i vâfireden berü Fransızluya tâbi‘iz* deyü kârlarına revâc vermekde olup böyle vakt-i ihtiyâcda kangı taraf kendisine enfa‘ u eslem ise ol tarafa tercîh ile iddi‘âya muktedî ve tahlîs-i girîbân ide geldükleri mücerrebâtdan olmağla ve mesfûrlar mahrûse-i mezbûrede sâkin ve mütemekkin olalı kaç sene oldı ve bu müddetde bunlar ra‘iyyet veyâhûd Francelüye teba‘iyyet sûretlerinden kangısını iddi‘â ile imrâr-ı vakt eylemişler idi gereği gibi tahkîk ve bi'l-iştirâk ve Der-sa‘âdetime tahrîr ü imlâ eylemenüz bâbında emr-i şerîfim tahrîrini France emvâli taharrîsine me’mûr ricâl-i devlet-i aliyyemden Tevkî‘î-i sâbıkım Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî evâsıt-ı Ca. Sene 213.

110- Bir Sûreti;

Edirne Mollâsına ve Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından Edirne Cizyedârı Ahmed *dâme-mecdühu*ya ve Edirne müte‘ayyinânından Mahmud *zîde-kadruhu*ya; Yine cezîre-i mezbûre re‘âyâlarından Betr veled-i Corci zimmî dahı ahz u habs ve mal u eşyâsı temhîr olunmağla kezâlik *isti‘câli hâvî mukaddem fermân sâdır oldığı* lafzı terk ile iktizâsına göre.

Bu dahı.

111- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından Katrinli Mehmed*** *dâme-mecdühu****ya hüküm ki;***

İnebahtı ve Kastel-i İnebahtı ve Karlı-ili muhâfazası zımnında sen ki kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin, ma‘rifetinle Katrin Kazâsı'ndan beş yüz nefer piyâde asker tertîb ve tahrîr ve üzerlerine sen başbuğ olarak istishâb birle hâlâ İnebahtı Muhâfızı düstûr Vezîrim Ahmed Paşa *iclâlühu* ma‘iyyetine îsâl eylemen bâbında mukaddemâ me’mûriyet ve bi'd-defe‘ât isti‘câli hâvî evâmir-i şerîfem ısdâr ve tesyâr kılınmış idi. Bu def‘a tarafından der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrâtında neferât-ı merkûmeyi tahrîre kudretlerı olmadığını ahâlî-i kazâ cevâb verdiklerinden bahsle me’mûriyet-i mezkûreden afvın husûsu derc ü tastîr olunmuş olup asker-i mezkûrun bir neferinin afv u tenzîli mümkin olmamağla asker-i mezkûru kendine mu‘âdil ser-gerde ile irsâl eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 213

Bu dahı.

112- ***Edirne Mollâsına ve Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından hâlâ Edirne Bostâncıbaşısı Mustafâ ve Edirne Mübâya‘acısı Ahmed*** *dâme-mecdühumâ****ya hüküm ki;***

Francelünün mugâyir-i sulh u salâh hareketlerine binâ’en Edirne'de olan Fransızların elbiselerine müte‘allik eşyâlarından mâ‘adâ ticâret mallarının cânib-i mîrîden zabt u tahrîr ve defterleriyle Dersa‘âdetime arz ve i‘lâm olunmak bâbında bundan akdem Dîvân-ı Hümâyûnumdan ısdâr ve irsâl olunan emr-i şerîfim mûcebince emvâl-i mektûmenin zâhire ihrâcına siz ki mevlânâ ve bostâncıbaşı ve mübâya‘acı-ı mûmâ-ileyhimsiz; kemâliyle dikkat eylemek lâzıme-i zimmetiniz iken bu bâbda kat‘â mehâmm ve vazîfeniz olmayup hattâ malı zabt u defter olunan Francelü Mosi Manyar'ın ahd-i karîbde Giridli el-Hâc Velî nâm kimesneden beher kıyyesini dörder guruş beşer paraya mübâya‘a eylediği doksan bir kîselik kırk sekiz **kurde** kahveden başka bir mâh mukaddem İzmir cânibinden dahı yüz torba kahvesi geldiği muhakkak iken sizler tama‘-ı hâm ve irtikâbınuzdan nâşî bu kahveleri beyninüzde ittifâk edüp pek cüz’îsinin bahâsı olarak üç bin dört yüz doksan altı guruş ile iki bin yetmiş guruş defter-i mezkûra

sebt ve idhâl eylemişsiz. Siz Devlet-i Aliyyem hademesinden olup böyle mâddeleri siz tahkîk ve zâhire ihrâca dikkat edecek iken Mısrda bulunan bu kadar külliyetli kahveleri tamâm aralıkdır deyü beyninüzde iktisâm ve ihfâ eylemenüz mahz-ı irtikâb ve hıyânet idügi ve Francelü mersûmun hâlâ Edirne'de kırk bin kıyye kadar kahvesi mektûm olduğunu erbâb-ı vukûf sahîhan haber verdükleri ve eger tâcir-i mesfûr Mosi Matyar'ın ol mikdâr kahveleri kable'l-habs furuht etmiş idi demek lâzım gelür ise hâsıl olacak külliyetli bahâsı meydânda olmayup mübâşir-i merkûm ile gönderdüğünüz defterde nakde müte‘allik bir nesne zuhûr etmediği hod sizün ma‘lûmınuz olmağla imdi sizün bu mâddede irtikâbınız nezd-i Devlet-i Aliyyemde tahkîk vechile zâhir olmuş olduğundan kat‘â inkâra mecâl olmamağla alâ eyyi hâl mektûm olan külliyetli kahveyi zâhire ihrâca müsâra‘at ve işbu kahve bahâsından zimmetinize geçirüp ihfâ eylediğinüz mebâliğin edâsına mübâderet olınmasıyçün Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim tastîri bâbında bi'l-fi‘l Baş Defterdârım el-Hâc İbrahim Reşid *dâme-ulüvvuhu* i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 213

Bu dahı.

113- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir muhâfazasına me’mûr Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn dâme-mecdühuya ve medîne-i İzmir'de Francelülerin emvâl ve eşyâlarının tahrîrine me’mûriyetle el-yevm ol cânibde olan Âmedî hulefâsından Ahmed Rızâ zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Fransız bâzergânlarından olup bu vak‘anın zuhûrunda kendüyi ihfâ eden Gayer nâm bâzergân kral tarafdârlarından iken mücerred Pârisde olan oğlunun selâmet ü istihlâsıyçün başına kokarde vaz‘ eylemiş olduğundan ve bâzergân-ı mesfûr ehl-i ırz olup erbâb-ı fesâddan olmadığı haber ve[ril]diğinden ve muhtefî olan bâzergânlar ve sâ’ir Franselüler mersûmu görerek meydâna çıkacakları âşikâr idüğinden istimâlet verilerek bâzergân-ı mesfûr kimesne ile görüşmemek ve bir mahalle çıkmamak şartıyla gerek kendisi ve gerek oğlu hânesine vaz‘ olunup kapusına mu‘temed bekciler ta‘yîn olunmuş olduğunu ve böyle istimâlet ile ele girenler ahz ve bu vechile habs olunarak keyfiyetleri tahrîr ü iş‘âr olunacağından gayrı bâzergân-ı mesfûrun ve muhtefî olan bâzergânların emvâl ü eşyâları pey der pey zabt u tahrîr olunup ba‘de'l-hitâm defteri takdîm olunacakdır. Siz ki mûmâ-ileyhimâsız, bu def‘a tarafınızdan bi'l-iştirâk

Der‘aliyyeme vârid olan tahrîrâtda derc ü iş‘âr olunmuş ve medîne-i İzmir'de Francelünün kati vâfir ticâret malları ve zimem-i nâsda külliyetli alacakları ve sâ’ir eşyâ ve nukûdları olduğu cümleye ma‘lûm ve elsine-i nâsda mütevâtir olmakdan nâşî siz ki kapucıbaşı ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâsız; muktezâ-yı gayret ü sadâkatinüz üzre bi't-taharrî zâhire ihrâcı tarîkına teşebbüs ve kemâliyle dikkat ve defterini irsâle müsâra‘at eylemeniz bâbında Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim sudûrını Francelülerün emvâl ü eşyâları taharrîsine me’mûr e‘âzım-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemden sâbıkâ Tevkî‘î Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle siz ki kapucıbaşı ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâsız, vech-i meşrûh üzre bu mâddeye dahı mahallinde kemâliyle dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 213* [*Orijinali katip tarafından yanlışlıkla **123** şeklinde yazılmıştır.*]

Bu dahı.

114- ***Resmo Kazâsı nâ’ibine hüküm ki;***

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, bu def‘ a tarafından südde-i sa‘âdetime vârid olan i‘lâmında Francelüler ve anlara tâbi‘ olanların ahz u habs ve tevkîfleri bâbında şeref-bahş-ı sudûr olan emr-i şerîfime imtisâlen mahrûse-i Resmo mütemekkinlerinden Sabo Necaki Mehli nâm zimmînin kefyfiyet-i hâlî tecessüs olundukda mesfûr beş-on sene mukaddem Hanya Kal‘ası'nda mukîm Fransız bâzergânlara yağ iştirâsıyçün simsârlık etmekle hıdmeti mukâbilinde Fransızlıdur deyü egerçi yedine bir kıt‘a berât vermişler olup ancak mesfûr Mehli cizye-güzâr re‘âyâ olmak hasebiyle berât-ı mezbûrı kabûl etmeyüp redd etmiş olduğunu beyân birle mersûm Mehlinin cizye-güzâr re‘âyâ olduğunu ve emr-i şerîf-i mezkûra mebnî mesfûra ta‘addî olunmamasını müş‘ir yedine emr-i şerîf i‘tâsını tahrîr ve inhâ olunmuş iken husûs-ı mezbûr ricâl-i Devlet-i Aliyyemden France emvâli taharrîsine me’mûr Tevkî‘î-i sâbık Osmân *dâme-mecdühu*ya lede'l-havâle mesfûrun hâli erbâb-ı vukûfdan tahkîk içün Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından sâbıkâ Matbah-ı Âmirem Emîni Ömer *dâme-mecdühudan* istifsâr eylediğinde kapucıbaşı mûmâ-ileyh dahı Dersa‘âdetimde mukîm ba‘zı Resmolulardan tecessüs ve su’âl etdükde mersûm Mehli'nin simsârlık hıdmetinden gayrı Fransız ile alış ve verişi olmayup ve zimmetinde Fransız malı olarak bir akçe ve bir habbe olmadığını

alâ tarîkı'ş-şehâde haber verdüklerini ihbâr eylediğini tevkî'î-i sâbık mûmâ-ileyh bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 213

Bu dahı.

115- ***Edirne Mollâsına ve Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından Edirne Bostâncıbaşısına ve ol tarafda olan mübâşir ( ) ve a'yân ve sâ'ir zâbitâna hüküm ki;***

Mahrûse-i Edirne'de bulunan Francelülerin emvâl ü eşyâlarının bi't-taharrî zâhire ihrâc ve defterinin Dersa'âdetime irsâli bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mübâşir ta'yîn olunan Sadr-ı a'zam çukadârlarından Mehmed Nûri *zîde-kadruhu* ile irsâl olunmuş idi. El-hâletü hâzihi mübâşir-i mûmâ-ileyhin getürdiği tahrîrâtın bir mâddesinde Edirne'de sâkin Francelü Mosi pelîdin mahrûse-i merkûmede Selîmiye Câmi'-i Şerîfi kurbünde hâriciye ve dâhiliyeli "yalı" ta'bîr olunur bir bâb menzil ile yine mahrûse-i mezbûreye tâbi' Kara Ağac Karyesinde bir bâb dîger menzili olduğu muharrer ve mastûr olup an-asl bu makûle Frengin memâlik-i İslâmiyede ittihâz etmeleriyle hilâf-ı olduğunu Francelünün emvâl ü eşyâları taharrîsine me'mûr e'âzım-ı ricâl-i Devlet-i Aliyyemden Tevkî'î-i sâbık Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre menzileyn-i mezkûreynin füruhtıyçün Dîvân-ı Hümâyûn tarafından emr-i şerîf tahrîri bâbında bi'l-fi'l Baş Defterdârım olan el-Hâc İbrâhîm Reşîd *dâme-ulüvvuhu* i'lâm etmekle siz ki mevlânâ bostâncıbaşı ve mübâşir ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; i'lâmı mûcebince menzileyn-i mezkûreyn ma'rifetiniz ile mahallinde değer bahâlarıyla füruht ve semeni Der'aliyyeme irsâl olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 213

Bu dahı.

116- ***Sakız Nâ'ibine ve Âmedî hulefâsından olup medîne-i İzmir'de bulunan Francelülerin emvâl ü eşyâlarının zabt u tahrîrine me'mûriyetle ikâmet üzre olan Ahmed Rızâ*** *zîde-mecdühu****ya hüküm;***

Bu esnâda Franse tarafından mahmûlen gelür iken Sakız'da tevkîf olunan bir kıt'a sefîne derûnunda İzmir'de olan Franse bâzergânlarından firârî Botam nâm bâzergânın malı

olduğu haber alındığı ve medîne-i İzmir'de bi't-taharrî zâhire ihrâc ve zabt u tahrîr olunan emvâlin ekseri firârî mersûm Botam bâzergânın malı idüği beyânıyla bâzergân-ı mersûmun gerek İzmir'de ve gerek Sakız'da tevkîf olunan sefîne-i mezkûre derûnunda ne mikdâr malı var ise bir defterde mazbût olmak içün gerek bâzergân-ı mersûmun ve gerek sâ'ir Franselülerün derûn-ı sefînede olan emvâl ü eşyâlarınun zabt u tahrîri dahı Sakız'ın İzmir'e kurbiyyeti hasebiyle sen ki mûmâ-ileyhsin; senin uhdene ihâle olunduğu sûretde der-akab varup derûn-ı sefînede mevcûd olan eşyâ dahı zabt u tahrîr ve defterini Der'aliyyeme tesyîr ü takdîme ikdâm edüp bu def'a tarafundan Der'aliyyeme vârid olan tahrîrâtda derc ü iş'âr olunmuş Francelünün hafî vü celî kâffe emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemlerinin zâhire ihrâc ve tahsîline irâde-i dâverânem müte'allik olmakdan nâşî Sakız'da tevkîf olunan sefîne-i mezkûre derûnunda mevcûd emvâl ü eşyânın zabt u tahrîr ve defterinin Der'aliyyeme ba's ü tesyârına ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i C. Sene 213

Bu dahı.

117- ***Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından İzmir muhâfazasına me'mûr Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn dâme-mecdühuya ve İzmir Nâ'ibine ve a'yân ve zâbitân ve iş erlerine hüküm;***

France keferesi bî-vech nakz-ı ahd birle İskenderiye ve Reşîd ve Dimyât ve Mısr-ı Kâhire taraflarına hücûm ve tasallut eylediklerine ve ehl-i İslâma gadr ü ihânetlerine mebnî cânib-i şerî'at-i garrâdan verilen fetâvâ-yı şerîfe ve sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûceblerince (-----) kefere-i mesfûre üzerlerine berren ve bahren sefer-i hümâyûnum tahakkuk eylediğinden gerek memâlik-i mahrûsemde olan Francelülerün malları Mısr cânibinde olan ehl-i İslâm tüccârının emvâline bedel olarak zabt olunması bâbında bundan akdem ısdâr ve neşr ü tesyâr olunan evâmir-i şerîfem mûceblerince o makûle sahîh Francelülerün elbiselerinden mâ'adâ nukûd u eşyâ ve zimemât ve ticâret mâlları cânib-i mîrîden zabt u tahrîr olmakda olunduğu ve re'âyâ-ı Devlet-i Aliyyemden France konsolosı mukîm olan mahallerde konsolos ma'iyyetinde ve Dersa'âdetimde France ilçîleri ve maslahat-güzârları yanlarında tercümân olmak üzre berevât ve her bir tercümâna hıdmetkâr olmak üzre ikişer nefere mu'âfiyeti hâvî evâmir verilmiş olduğundan o makûle tercümânlık berâtı ve hıdmetkâr evâmirinden taşrada ve

Âstâne'de olanların şimdiye dek ba‘zısı ashâbı yedlerinden nez‘ ve kemâ kân hükm-i ra‘iyyete tenzîl etdirilmekde ve mâ‘adâsı taharrî ve zâhire ihrâc olunmakda idiği hâlât-ı ma‘lumeden olup ancak o makûle ilçî ve konsolos ma‘iyyetlerinde tercümân olmak üzre berevât verilen tercümânların ilçî ve konsolos ma‘iyyetlerinde tercümânlıkları ve tercümân hıdmetkârı olmak üzre mu‘âfiyet evâmiri olanların hıdmetkârlığı lafzî murâd kabîlinden ve murâd-ı maksûdları hemân Francelüye teba‘iyyet ve ilticâ ile ticâret edüp ticâret mâlından Efrenc misillü yalnız resm-i gümrükden mâ‘adâ Devlet-i Aliyyem tüccârı hakkında mu‘tâd u mersûm olan masdariyye ve tekâlif misillü vermemek içün olduğu ve bû gûne hareket re‘âyâ-ı Devlet-i Aliyyemden mütemevvil olanlar hoşca gelüp müftehir ü mübâhî olduğu ra‘iyyet-i şâhânemi terk ve Francelüden tercümânlık berâtı veyâhûd tercümân hıdmetkârlığı emri tahsîl ve ba‘zıları dahı patente ahz edüp ma‘a-hâzâ o misillülerün yedlerindeki berevât şurûtı muktezâsı üzre ilçî veyâhûd konsolos ma‘iyyetinde tercümânlık etmeyüp *ben berâtlı ve fermânlı ve patenteliyim* deyü emr-i tecârete karışup yalnız resm-i gümrükden mâ‘adâ sâ’ir vergüleri ve emlâk ve arâzîsi tahsîsiyçün i‘tâsı lâzım olan tekâlîf-i **beldeden** mu‘ayyenesini vermeyüp ve lede'l-iktizâ meclis-i şer‘a da‘vet olunsa yedinde berâtı ve hıdmetkâr emrini sened ittihâz ile huzûr-ı şer‘a gitmeyüp gûnâ gûn evzâ‘ u etvâr ile harekât-ı nâ-hemvâra mücâseretleri zâhir olmağla el-hâletü hâzihi re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden gerek berâtlı ve fermânlı [gerekse] patenteli her kangı kısmdan olur ise olsun ber-mûceb-i şurût-ı berât tercümânlığa ve tercümân hıdmetkârlığına kanâ‘at etmeyüp ticâret ile me’lûf olanların ve Francelüden patente alanların mallarının zabt u tahrîrine irâde-i aliyyem ta‘alluk itmeğin mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, siz ki kapucıbaşı ve mevlânâ vesâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden iken sonradan refte refte Francelüye berât ve fermân ve patente ile tâbi‘ olanlardan ticâret ile me’lûf olanlar kimler ise ma‘rifetiniz ve me‘rifet-i şer‘le zâhire ihrâc ve Francelüler misillü elbiselerinden mâ‘adâ bi'l-cümle nukûd u eşyâ ve zimemlerini cânib-i mîriyçün zabt ve ism ü resmleriyle defterini Der‘aliyyeme irsâl ve takdîme ve bu bahâne ile ticâret ile me’lûf olmayan berâtlı ve fermânlılara ta‘arruz olmakdan ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz irâde-i şâhânem idüği ve bu vesîle ile hilâf-ı fermân ve mugâyir-i rızâ vaz‘a cesâret ve mürtekib olanlar haklarında mü’eddî-i nedâmet olacağı ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i [meşrûh] amel ve harekete mezîd-i sa‘y ü gayret ve ikdâm ve hilâfı vaz‘ı tecvîzden ittikâ-i tâmm eylemenüz bâbında.Fî avasıt-ı ca. Sene 213

118- Bir Sûreti;

Selânîk Sancağı mutasarrıfı vezîre ve Selânîk nâ'ibine ve a'yân vesâ'ir zâbitâna; Ber-vech-i muharrer.

119- Bir Sûreti;

Haleb vâlîsine ve kâdîsına ve a'yân ve sâ'ir zâbitâna; Ber-vech-i muharrer.

120- Bir Sûreti;

Mir-i mîrândan Hanya muhâfızına ve kâdîsına ve sâ'ire; Ber-vech-i muharrer.

121- Bir Sûreti;

Lefkoşe nâ'ibine ve Kıbrıs muhassılına ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı mezbûr aslına bakılacak

122- Bir Sûreti;

Sakız nâ'ibine ve muhassılına ve sâ'ire; Ber-vech-i meşrûh.

123- Bir Sûreti;

Mora vâlîsi vezîre ve Tıraboliçe kâdîsıyla cezîre-i Mora'da kazâların kuzât ve nüvvâbına ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı sâbık.

124- Bir Sûreti;

Boğaz Hisârları Muhâfızı ve Ser-askeri Vezîr Hasan Paşa'ya ve Boğaz Hisârları nâ'iblerine ve dizdârân ve sâ'ir zâbitân[a]; ber-vech-i muharrer.

125- Bir Sûreti;

Yanya ve Narda kâdîlarına ve sâ'ire: Ber-vech-i meşrûh.

126- Bir Sûreti;

Sayda vâlîsine ve kâdîsına ve sâ'ire; Ber-vech-i meşrûh.

127- Bir Sûreti;

Trablusşâm beglerbegisine ve nâ'ibine ve sâ'ire; Ber-minvâl-i muharrer.

128- Bir Sûreti;

Bahr-i Sefîdin Rûm-ili sâhiliyle nihâyetine varınca hükkâm ve sâ'ire; Ber-vech-i muharrer.

129- Bir Sûreti;

Rûm-ilinin orta kolında vâki' mevâlî ve hükkâm ve sâ'ire; Ber-[vech-i muharrer]

130- Bir Sûreti;

Rûm-ilinin orta kolında vâki'hükkâm ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı sâbık.

131- Bir Sûreti;

Bahr-i Sefîdin Anadolu sâhiliyle nihâyetine varınca hükkâm ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı meşrûh.

132- Bir Sûreti;

Anadolunun orta kolında vâki' hükkâm ve sâ'ire; Ber-vech-i muharrrer.

133- Bir Sûreti;

Anadolunun sol kolında; Ber-siyâk-ı sâbık

134- Bir Sûreti;

Kandiye muhâfızı vezîre ve kâdîsına ve sâ'ire; Kezâlik.

135- Bir Sûreti;

Rodos kâdîsına ve Rodos mütesellimine ve sâ'ire; Ber-minvâl-i muharrer.

136- Bir Sûreti;

Midilli nâzırına ve Midilli cezîresinde vâki' hükkâm ve sâ'ire; Ber-vech-i meşrûh.

137- Bir Sûreti;

İstanköy ve Limni cezîreleri nâ'iblerine ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı meşrûh.

138- Bir Sûreti;

Mürted ve Miknos adalarının tâbi' oldukları kazâların kâdîlarına ve sâ'ire.

139- Bir Sûreti;

Bozcaada ve Taşöz ve Nakşa ve sâ'ir Bahr-ı Sefîdde vâki' adaların nâ'iblerine ve sâ'ire; Ber-vech-i meşrûh.

140- Bir Sûreti;

Edirne mollâsına ve Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılarından Edirne bostancıbaşısına ve yeniçeri zâbiti ve a'yân ve sâ'ir zâbitâna; Ber-siyâk-ı meşrûh.

Osmân Efendi tarafına ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

141- ***Eflâk voyvodasına hüküm;***

Ricâl-i Devlet-i Aliyyemden France emvâli tahrîrine me'mûr Tevkî'î-i sâbık Osmân dâme mecdühunun der-bâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği takrîrinde Francelü Boyleb* nâm bâzergânın Bükreşde mütemekkin iken mürd olan Tarnovide nâm Boyar zimmetinde verdiği Rûmiyyü'l-ibâre temessük ve kopya ta'bîr olunur sened-i sahîh mûcebince yigirmi beş bin guruş alacağı olduğunu ve hattâ matlûb-ı mezkûrun sıhhatine sen ki voyvoda-i mûmâ-ilyehsin; sen dahı vâkıf u muttali' idüğüni mesfûr Beylib* sahîhan ihbâr ve zikr olunan Rûmiyyü'l-ibâre temessük ve kopya senedini ibrâz ve mûmâ-ileyhe teslîm edüp sened-i mezkûr Baş Muhâsebede mahfûz u mazbût idüği beyânıyla ma'rifetin ve mübâşir ma'rifetiyle meblağ-ı mezbûr yigirmi beş bin guruş hâlik-i mesfûrun ol tarafda mevcûd tereke ve sâ'ir emvâl ü emlâkinden sâ'ir düyûna takdîm olunarak evvel be evvel tamâmen ve kâmilen tahsîl ve bu tarafa tesbîl ve Darbhâne-i Âmire'ye teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim ısdâr ve tarafına ilmühaberi i'tâsını tahrîr ve ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i C. Sene 213.

Bunun dahı.

Bu dahı.

142- ***Gelibolı Kazâsı nâ'ibine ve Gelibolı müte'ayyinânından Kalyoncı-zâde Çelebi*** *zâde-mecdühu****ya hüküm;***

İstanbul ve tevâbi‘i Rûm Patrikı [Gri]goryos nâm râhibin südde-i sa‘âdetime takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr takrîr kâğıdı mefhûmunda Geliboluda vâki‘ Aya Nikola mahallesinde mütemekkin Düğmeci Dimitri nâm zimmînin aslı Kefalonyalı iken şimdi Francelü olmak bahânesiyle gerek mahalle-i merkûmede kâ’in bir bâb menzili ve gerek çârşû içinde Taşcılar ta‘bîr olunur mahalde mutasarrıf olduğu bir aded değirmen ve bir aded düğmeci dükkânı zâbitân tarafından temhîr olunduğundan mağdûriyetine bâ‘is olduğunu beyân birle kendisi Âstâne-i Aliyyeme gelüp tazallum-ı hâl etmekle yedinde mevcûd olan emr-i âlîye ba‘de'n-nazar mesfûr zikr olunan dükkân ve değirmeni feth u küşâd ve kendüye teslîm olunmasını tahrîr ve istid‘â ve ibrâz olunan emr-i şerîf-i mezkûra imrâr-ı nazar-ı dikkat olundukda mersûm Dimitri fi'l-asl Venedike tâbi‘ Kefalonya re‘âyâsı cezîresi re‘âyâsından olmak üzre li-ecli't-ticâre Boğaz Hisârlarından mürûr u ubûr eylediği mahallerde ve müddet-i meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahd-nâme-i hümâyûn cizye ve sâ’ir tekâlîf talebiyle ta‘addî ve rencîde etdirilmemek müste’menâna verilen e[vâ]mir-i şerîfem misillü olup mâ-hâzâ müste’menânın memâlik-i İslâmiyede mülk ittihâz eylemeleri hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i şurût u uhûd iken mesfûr Dimitri'nin Gelibolı'da düğmeci dükkânı ve bir bâb menzil ve değirmeni olduğu patrîk-i mersûmun ber-vech-i muharrer takrîrinden müstebân ve düğmeci mersûm; *"Ben müste’menim"* Deyü emlâk ve alâkasından şimdiye dek tekâlîf vermediği dahı sûret-i hâlden münfehim olmağla husûs-ı mezbûr mahallinden ma‘rifetinüz ve ma‘rifet-i şer‘ ve sâ’ir vücûh-ı belde ma‘rifetiyle görülüp mesfûr Düğmeci Dimitri Geliboluda emlâk ve alâka peydâ edeliden berü tekâlîf-i beldeden hisse verdiği varmıdır, yokmudur ve bu müddetde kendisi Venediklü veyâhûd Francelü olarak mı da‘vâ eder idi ve emlâk ve alâkası bey‘ olunsa ne mikdâr bahâ dutacağı tahkîk ve keyfiyeti sıhhatin Der-sa‘âdetime arz ve i‘lâm olunmak üzre emr-i şerîfim ısdârını ricâl-i Devlet-i Aliyyemden Francelünün emvâli tahrîrine me’mûr Tevkî‘î-i sâbık Osmân dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 213

Bu dahı.

143- ***İzmir'de ikâmet üzre me’mûr Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve zikri âtî husûsa bu def‘a Der‘aliyyemden mübâşir ta‘yîn olunan Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından ve Hâssa Silâhşörlerimden***

Süleymân *dâme-mecdühu****ya ve İzmir Kazâsı Nâ'ibine ve mukaddem mübâşir ta'yîn olunup ol cânibde olan Âmedî Hulefâsından Ahmed Rızâ zîde-mecdühuya ve a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erleri*** *zîde-kadruhum****a hüküm;***

Mukaddem ve mu'ahhar şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i aliyyemde tafsîl ve beyân olunduğu üzre İzmir'de olan Francelülerün elbiselerinden mâ'adâ ticârete müte'allik emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtlarından bir hılâli ketm ü ihfâ olunmayarak cümlesinin tahrîr ve zabtına irâde-i aliyyem ta'alluk etmiş olduğundan İzmirde olan o makûle Francelülerün hafî vü celî emvâl ü eşyâ nukûd u zimemâtlarının cümle bi't-taharrî zâhire ihrâc ve defter olunması lâzimeden iken ve hattâ bundan akdemce a'zâr-ı vâhiyeden ibâret vârid olan tahrîrâta mebnî düvel ilçîlerinden tahrîrât irsâl itdirilmiş iken el-hâletü hâzihi zâhire ihrâc ve tahrîr olunan eşyâ cüz'iyyât makûlesi olup ve Franselünün İzmir'de katî küllî emvâl ü eşyâsı olduğu cezm-gerde-i şâhânem olduğundan gayrı elsine-i nâsda dahı derece-i tevâtüre resîde olmağla bu keyfiyet siz ki Kara Osmân-zâde ve Mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; Sizün tesâmüh ü tekâsüllerinizden[*] ve o makûlelerün emvâl ü eşyâsını taharrî vü tedkîkde kusûr u rehâvetinüzden ve belki tama'-ı hâma teba'iyyet ile ığmâz-ı ayn misillü harekete cesâretinüzden neş'et etmiş olduğunda kat'â iştibâh olmamakdan nâşî mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i aliyyem mûceblerince mektûm u muhtefî olan emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtlarını ma'rifetiniz ve bu def'a müceddeden mübâşir ta'yîn olunan kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle bir hılâli ketm ü ihfâ olunmaksızın bi't-taharrî zâhire ihrâc birle tahrîr ve cânib-i mîriyçün zabt u tahrîr ve defter-i sıhhat-eseriyle Der'aliyyeme irsâl ve tesyîre ihtimâm ve telâfî-i mâ-fâta mezîd-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ kelâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 213

Bu dahı.

144- ***Haleb vâlîsi vezîre ve Haleb kâdîsına ve zikri âtî husûsa mukaddem ta'yîn olunup ol cânibde olan ( ) zîde-mecdühuya ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve iş erlerine hüküm;***

[*] Orijinal metinde *tekâsüllerinden* şeklinde yazılıdır.

Mukaddem ve mu'ahhar şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i aliyyemde tafsîl ü beyân olunduğu üzre Halebde olan Francelülerün elbiselerinden mâ'adâ ticârete müte'allik emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtlarından bir hılâli ketm ü ihfâ olunmayarak cümlesinin cânib-i mîrîden tahrîr ve zabtına irâde-i aliyyem ta'alluk etmiş olduğundan medîne-i Haleb'de olan o makûle Francelülerün hafî vü celî emvâl ü eşyâ nukûd u zimemâtlarının cümlesini bi't-taharrî zâhire ihrâc ve defter olunması lâzımeden iken şimdiye kadar zâhire ihrâc ve tahrîr olunan eşyâ cüz'iyyât makûlesi olup ve Franselülerün medîne-i Haleb'de katî emvâl ü eşyâsı olduğu cezm-gerde-i şâhânem olduğundan gayrı elsine-i nâsda dahı derece-i tevâtüre resîde olmağla bu keyfiyet sizin tesâmüh ü tekâsüllerinizden o makûlelerin emvâl ü eşyâsını taharîr ve tedkîkde kusûr u rehâvetinizden ve mübâşir-i mûmâ-ileyhin dahı bu bâbda ığmâz ve basâletinden neş'et etmiş olduğundan kat'â iştibâh olmamakdan nâşî siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i aliyyem mûceblerince bu def'a sadr-ı a'zamım tarafından gönderilen münderic vasâyâ vü tenbîhât mü'eddâsı üzre amel ve hareket ederek Francelünün mektûm u muhtefî olan mecmû'-ı emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtlarını ma'rifetinüz ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle bir hılâli ketm ü ihfâ etdirilmeksizin bi't-taharrî zâhire ihrâc birle cânib-i mîriyçün zabt u tahrîr ve defter-i sıhhat-eseriyle Der'aliyyeme irsâl ve tesyîre ve telâfî-i mâ-fâta ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ kelâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 213

Bu dahı.

145- ***Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından İzmir muhâfazasına me'mûr Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn dâme-mecdühuya ve İzmir Kazâsı Nâ'ibine İzmir'de olan Francelülerün emvâl ü eşyâları tahrîrine mübâşir ta'yîn olunup ol cânibde olan ( ) zîde-mecdühuya hüküm;***

Medîne-i İzmir'de mütemekkin olup emvâl ü eşyâları cânib-i mîrîden zabt u tahrîr olunan Francelülerden Etyen Bethiya nâm tâcirden medîne-i mezbûrun kocabaşıları Rûmiyyü'l-ibâre bir kıt'a deyn temessükü mûcebince iki bin guruş ve yine İzmir'de mütemekkin Evengelino Papas oğlu nâm zimmî kezâlik Rûmiyyü'l-ibâre dîger bir kıt'a deyn temessükü mûcebince bir guruş ki cem'an üç bin guruş istikrâz ve ahz edüp el-yevm temessük-i mezbûrlar der-dest-i mevcûd olmakdan nâşî temessükât-ı merkûmenin

sûretleri ihrâc olunduğu beyânıyla mebâliğ-i mezbûreden iki bin guruşu sûret-i temessükde ismleri muharrer İzmir kocabaşılarından ve bin guruş dahı mersûm Evangelino Papas oğlu nâm zimmîden mahallinde ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le [alâ-]eyyi hâl tahsîl ve teslîm-i Darbhâne-i Âmire olunmak içün Dersa‘âdetime irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Francelü emvâli taharrîsine me’mûr olup bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olan Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle siz ki kapucıbaşı ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 213

Bu dahı.

146- ***Kal‘a-i Sultâniye Kazâsı nâ’ibine hüküm ki;***

Sultâniye Kal‘ası'nda olan Francelülerün bundan mukaddemce ma‘rifet-i [şer‘le] sebt ü defter etdirilen mâl u eşyâlarının cânib-i mîrîden füruht olunmak içün egerçi emr-i şerîfim ısdâr olunmuş olup ancak kal‘a-i mezbûrun ittisâlinde kâ’in konsoloshâne ve ittisâlinde olan bir bâb etmekci fırını, konsoloshâneye muttasıl bir sagîr menzil Francelünün beğlik emlâkinden olup sehven dâhil-i defter olmamağla sikr olunan emlâkin dahı cânib-i mîrîden füruhtu lâzım geldiği ve emlâk-i mezbûre füruht olunsa şerefli mevki‘de olmak mülâbesesiyle iki bin beş yüz belki üç bin guruş bahâ edeceği beyânıyla emlâk-i mezbûreye üç bin guruş bahâ takdîriyle Hâssa silâhşörlerimden Hadım-zâde Osmân Beğ *zîde-mecdühu*ya füruht ve bahâsı teslîm-i Darbhâne-i Âmire olunmak içün Dersa‘âdetime irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Francelü emvâli taharrîsine me’mûr olup bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olan Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle Vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 213

Bu dahı.

147- ***Edirne kâdîsına ve Dergâh-ı Mu‘allâm kapucıbaşılarından Edirne Bostâncıbaşısı ( )*** *dâme-mecdühû****ya ve Sadr-ı a‘zam çukadârlarından olup Francelü zimemâtı tahsîline me’mûriyetle el-yevm ol cânibde olan Mehmed Nûrî zîde-kadruhuya hüküm ki;***

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Mahmûd zîde-fazî'iluhusun; Tarafından südde-i sa'âdet-karârıma vârid bir kıt'a i'lâmının mefhûmında Vidin cânibinden hareket eden Kara Osmân-zâde el-Hâc Ömer zîde-mecdühu mahrûse-i Edirne'de mütemekkin sarrâfı Karaca oğlu Mihal nâm zimmîye kendi mâlından olmak üzre on bir bin guruş teslîm ve sarrâf-ı mezbûr dahı ahz u kabz eyledükden sonra meblağ-ı mezbûr külliyetli olduğundan izâ'at havfıyla mahall-i me'men olan Francelü Mosi Manyar nâm bâzergâna bi'l-emâne vaz' u teslîm edüp ol dahı ahz ve makbûzını müş'ir mersûm Mihal sarrâf yedine memhûr tahvîl verüp der-dest-i mahfûz iken mersûm Manyarın bi'l-cümle emvâl ü eşyâsı cânib-i mîrîden zabt ve ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle tahrîr ve defter olundukdan sonra mersûm Mihal meblağ-ı mezbûru mesfûr Manyardan taleb eyledükde [ol] dahı ber-vech-i muharrer ahzu kabz ve tahvîl i'tâ eylediğini ikrâr eylediğinden bahsle meblağ-ı mezbûr on bir bin guruşun mûmâ-ileyhe redd ü i'tâsı niyâzında olduğu derc ü tastîr ve kuyûda lede'l-havâle mersûm Mosi Manyar'ın bundan akdem Edirne'den gelüp kayd olunan defterde mahrûse-i Edirne'de Kara Osmân-zâdenin bâzergânı Kara Eci Mihail zimmîye on bir bin guruş deyni olduğu münderic idüği Baş Muhâsebe'den tahrîr olunmağla bu sûretde mûmâ-ileyh Kara Osmân-zâdenin iddi'â eylediği on bir bin guruş Francelüyi mesfûrun zimmetine geçmiş olduğu egerci münfehim olup lâkin mersûm Mosi Manyar mütemevvil bâzergânlardan iken bundan mukaddemce emvâl ü eşyâsı cânib-i mîrîden zabt u tahrîr ve defter olundukda nukûda müte'allik bir nesnesi zâhire çıkmadığı ber-vech-i muharrer gelen defterden ma'lûm olmağla bâzergân-ı mesfûr işbu iddi'â olunan meblağ-ı mezbûr on bir bin guruşu mûmâ-ileyh Kara Osmân-zâdenin sarrâfından emâneten ahz u kabz etmiş ise ber-vech-i muharrer nukûda müte'allik bir nesne görülmediğinden ne yapmışdır, yoksa hâlâ zimmetinde mektûm olarak mı kalmışdır? Ve'l-hâsıl husûs-ı mezbûrı siz ki mevlânâ ve bostâncıbaşı ve Çukadâr-ı mûmâ-ileyhimsiz; Mersûm Mosi Manyar bu akçeyi sarrâf-ı mesfûrdan emâneten mi kabz etmişdir? Yoksa fi'l-asl alacağı olarak mı ahz u istîfâ eylemişdir? Ve ba'de'l-ahz bundan mukaddem gelen defterde nukûda müte'allik bir nesnesi yazılmadığından bu akçeyi ne yapmışdır? Gereği gibi tashîh ve tahkîk birle bi'l-iştirâk Der'aliyyeme tahrîr ü inhâ eylemeniz bâbında isti'lâmı hâvî emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûnum[da] çavuşbaşı olup Francelü taharrîsine me'mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene 213

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

148- ***Hâlâ Boğdân Voyvodası Yanaki Beğ-zâde Aleksandiri hutimet-avâkıbuhu bi'l-hayra hüküm ki;***

Francelü Sâ‘atci Neyil nâm tâcirin sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin; Sen dest-yârlık hidmetünde olan Nikolaki Esfenavi nâm zimmî zimmetinde ma‘lûmü'l-mikdâr meblağ alacağı olduğu ihbâr olundukda husûs-ı mezbûr mezbûr Sâ‘atci Neyilden lede'l-istifsâr ahz u i‘tâsı defterine bakıp mersûm Nikolaki Esfenavi zimmetinde on bin sekiz yüz semsen üç guruş alacağı olduğunu sahîhan haber verdüği beyânıyla ma‘rifetin ve ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle meblağ-ı mezbûr mesfûr Esfenavi zimmîden tamâmen tahsîl ve Darbhâne-i Âmireme teslîm etdirilmek içün Der‘aliyyeme irsâl olunmak içün Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîr ve Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi i‘tâ olunmasını bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnum'da çavuşbaşı olup Francelü taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. ***Fî Evâhir-i C. Sene 213***

Mersûmun kat‘â ticâretle ülfeti olmaduğından

başka bir ay mukaddem hâlik olduğunu mübeyyin

vârid olan i‘lâm mazmûnı bâ-takrîr ve

bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. ***Fî 17 S. Sene 214***

Bu dahı.

149- ***Hanya Kâdîsına hüküm ki;***

Mîr-i mîrân-ı kirâmdan Hanya Muhâfızı Mehmed *dâme-ikbâlühu* tarafından vârid olan şukka gûne tahrîrâtda Hanya'da berât-ı şerîfimle kapu tercümânlığı hidmetinde olan Apostol veled-i Betr nâm zimmî vüzerâ-yı ızâm hidmetlerinde olup mesfûrun babası Petraki halkdan kurtulmak içün Francelü tercümânı hidmetkârlığı irtikâb edüp ancak bu def‘a yedinde olan fermân ahz ve cizye evrâkı i‘tâsıyla sâ’ir re‘âyâ misillü kendüyi muhâfaza kaydında iken mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh bundan akdem Mora'ya azîmet ideceği nasb eylediği Mütesellim Bosinki; *"Tercümânlığı âhara yazdım"* deyü mesfûr

Petrakiden akçe mutâlebe eylediği ve re‘âyâ tâ’ifesi mesfûrân ile idâre olunduğu beyânıyla kimesne tarafından rencîde olunmamaları bâbında emr-i şerîfim i‘tâsını derc ü tastîr olunmuş kuyûda mürâca‘at olundukda Girid Cezîresi'nde vâki‘ Hanya'nın tercümânlık ve yazıcılık maktû‘u mâl ve mu‘accele ile mersûm Apostol veled-i Petronun ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olduğu ve mesfûr Apostolün babası Petraki Fransız tercümânı hıdmetkârı olmak üzre emr-i şerîf verilmiş iken bu esnâda emr-i şerîf-i mezkûr gelüp kaleminde hıfz olunmuş olduğu tahrîr olunmağla, bu makûle Francelüye tâbi‘ olmak üzre gerek berâtlı ve fermânlı ve gerek patenteli olanların mâdâm ki ticâretle ülfetleri olmaya mâlları zabtına ta‘arruz olunmayup velâkin bunlardan mâ‘adâ ticâretle ülfetleri olanların elbiselerinden mâ‘adâ mâl-ı ticâretleri ve zimem ü nukûdları [ahz] olunmasına irâde-i seniyyem ta‘alluk etmiş olduğundan ol bâbda iktizâ eden evâmir-i şerîfem ısdâr u irsâl olunmuş olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr mahallinde ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ma‘rifetiyle görülüp mukaddem Francelüye tâbi‘ olmak üzre fermân ahz eden mesfûr Petrakinin ticâretle ülfeti varmıdır, yokmudur? Gereği gibi tahkîk olundukdan sonra eğer ticâret ile ülfeti var ise mâl u eşyâsı ve zimem ü nukûdu zabt u tahrîr ve defteri Dersa‘âdet'e irsâl ve eğer yoğise keyfiyet iş‘âr olunmak içün emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup Francelü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* i‘lâm itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. ***Fî Evâ’il-i B. Sene 213***

İşbu emr-i âlî lede'l-vurûd husûs-ı mezbûrun keyfiyeti su’âl mersûm Mosi Belid sâhilhâne-i mezbûrede îcâr ile temekkün edüp vâkı‘â Prusyalu-yı mesfûr Korteninin mülkü olduğunu ve mersûm Mosinin emvâl ü eşyâsı defteri tahrîr olundukda ber-vech-i muharrer takrîr ve inhâ etmiş ise dahı tashîh olunacağı mülâhazasıyla defter-i mezbûrda mersûmun mülkü deyü tahrîr bostancıbaşı huzûr-ı şer‘de takrîr eylediğini mübeyyin ve Der‘aliyyede mübâşir-i merkûmdan su’âl olundukda husûs-ı mezbûrun keyfiyeti minvâl-i muharrer [üzre] olup i‘lâmı musaddık olmağla hâne-i mezbûr şübheli olmak hasebiyle cânib-i mîrîden füruht olunmuş olduğunu beyân etmekle mazmûnı Baş Muhâsebe'ye kayd olunup mukaddem verilen emrin kaydı bâlâsına hâlâ Dîvân-ı Hümâyûnda Çavuşbaşı olup Franselünün emvâli tahrîrine me’mûr sa‘âdetlü Osmân Efendi hazretleri takrîr etmekle mûcebince mazmûnı Baş Muhâsebeye kayd olunup mukaddem verilen emrin kaydı bâlâsına şerh verilmek içün Dîvân-ı Hümâyûna

*ilmühaberi i‘tâ olunmak bâbında sâdır olan emr-i âlî mûcebince muhâsebe-i mezkûreden vürûd eden ilmühaber kâ’imesi şerh verildi.**Fî 27 L. Sene 213***

Bu dahı.

150- ***Edirne kâdîsına ve Sadr-ı a‘zam Çukadârlarından olup Franselü emvâli zabtına me’mûren ol cânibde olan Mehmed Nûrî** zîde-kadruhu**ya hüküm ki;***

Der‘aliyyemde mukîm Prusya ilçîsinin südde-i sa‘âdetime takdîm eylediği memhûr takrîri mefhûmında France memleketinde ihtilâl vukû‘undan berü Prusya himâyesine ilticâ eden France tercümânlarından Korteni veled-i Koreni nâm tercümânın beş sene mukaddem mahrûse-i Edirne'de **Süleymâniye** Câmi‘-i Şerîfi kurbünde bâ-hüccet-i şer‘iyye iştirâ eylediği sâhilhâneyi Fransız bâzergânlarından Mosi Belit nâm tâcire îcâr etmiş iken bu def‘a sâhilhâne-i mezbûre Francelülerün mâlı olarak zabt ve mübâşiri ma‘rifetiyle mezâda verildiği Edirne'de mukîm Prusya vekîli haber verdiğinden bahsle tercümân-ı mersûmun yedinde olan hüccet-i şer‘iyyeye nazaran sâhilhâne-i mezbûre mersûm Korteni tercümânın olduğu ba‘de't-tahkîk kendüye teslîm olunmak içün emr-i şerîfim suduru tahrîr ve istid‘â ve husûs-ı mezbûre li-ecli't-tahkîk etrâfıyla taharrî olundukda mersûm Korteni fî-nefsi'l-emr Prusya himâyesinde olduğu Dîvân-ı Hümâyûnum tercümânı ma‘rifetiyle tahkîk olunmuş idüği ve ibrâz olunan hüccet-i şer‘iyyeye nazaran beş sene mukaddem sâhilhâne-i mezbûreyi tercümân-ı mersûm Şerîfe Fâtımâ Hanımdan üç bin beş yüz guruşa iştirâ etmiş olduğu ve bundan akdem mahrûse-i Edirneden gelen tahrîrâtda hâne-i mezbûre Francelü Mosi Belidin olmak üzre muharrer olduğundan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘ ve sâ’ir vücûh ma‘rifetleriyle cânib-i mîrîden füruhtıyçün ahd-i karîbde emr-i şerîf sudûr eylediği beyânıyla husûs-ı mezbûr mahallinde ma‘rifet-i şer‘ ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifeti ve sâ’ir cümle ma‘rifetiyle görilüp Prusyalı mersûm Korteni veled-i Koreninin beş sene mukaddem bâ-huccet-i şer‘iyye üzre[*]hâne-i mezkûrun ahd-i karîbde mahallinden gelen imzâlu defterde France[lü] Mosi Belidin olmak üzre yazılması sehve mebnîmidir, yaksa sonradan Francelü-yi mesfûr Prusyalu Korteniden satın mı almışdır? Keyfiyeti ne vechle ise bi't-tanarrî tahkîk ve Dersa‘âdetime arz u i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup Francelü emvâli taharrîsine

[*] üzre: Doğrusu *sâhil* olacaktır.

me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i B. Sene 213

Baş muhâsebeye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

151- ***Antalya Kâdîsıyla zikri âtî sefînenin bulunduğı iskelenin tâbi‘ olduğu memleketin kâdîsı*** *zîde-fazluhumâ****ya hüküm ki;***

İstânbûl ve tevâbi‘i Rûm Patrikı Grigoryos nâm râhibin südde-i sa‘âdet-karârıma takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr takrîr kâğıdında bu esnâda Devlet-i Aliyyem ra‘iyyet[iliğiy]le müftahir olan Kefalonyalılardan Anderya Papa nâm zimmînin bir aded sefînesi bundan akdem Antalya limanında tevkîf olunup sâhibi mersûm mağdûr u **sezâ-vâr** olmağla sefîne-i merkûme Antalya limanında ve sâ’ir mahallerde tevkîf olunmuş ise takdîm olunan bir kıt‘a defter mûcebince mevcûd olan edevât-ı lâzımesiyle ma‘an bilâ-noksân tarafından ta‘yîn ideceği âdemi Yerasico Foya nâm zimmîye redd ü teslîm olunup ve esnâ-yı râhda gerek âdemi mersûma ve gerek ma‘iyyetinde on nefer re‘âyâdan ibâret olan tâ’ifesine kimesne tarafından rencîde olunmayıp Âstâne-i Aliyyem veyâhûd İzmir tarafına âminen ve sâlimen gitmeleriyçün himâyet ü sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â inâyet eylediği sefîne-i merkûme Devlet-i Aliyyemin düşmanı olan Francelünün bandırasıyla Antalya limanına vârid olduğundan ol tarafda zabt u tevkîf olunmuş olduğu bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup Francelü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle takrîr-i mezbûr atebe-i ulyâ-yı mülûkâneme arz u takdîm olundukda; *"sâhiblerine versin"* deyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-yâfte-i sudûr olmağla keyfiyet mahalline ba‘de'l-kayd sefîne-i mezkûrenin vech-i meşrûh üzre edevât u neferâtıyla kimesne tarafından ta‘arruz olunmayarak Âstâne-i Aliyyem veyâhûd İzmir'e azîmeti bâbında tenbîh ü te’kîdi hâvî Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim ısdâr ve Baş Muhâsebeye ilmühaberi i‘tâsını bi'l-fi‘l Baş Defterdârım olan İbrâhîm Reşîd *dâme-ulüvvuhu* i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i B. Sene 213

Mesfûrun tercümânlığı ibkâ ve emvâlinin

mührü fekk ile ta‘arruz olunmamak üzre

emr yazılmışdur. İsveçlü defterinde mukayyeddir.

Fî Evâhir-i Za. Sene 213

Bu dahı.

152- ***Haleb Vâlîsine ve Sadr-ı a‘zamım kethudâ kâtibi hulefâsından ve hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan olup Francelü emvâli zabt u tahrîrine me’mûriyetle ol cânibde olan Sâlih zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Medîne-i Haleb'de İsveç konsolos vekîli yanında bâ-berât-ı âlîşân tercümân olan Butros Deyab nâm tercümânın Franse emvâline ta‘arruz eylediği tahkîk olunduğundan yedinde olan berâtın kaydı terkîn olunmasına irâde-i aliyyem ta‘alluk eylediğine binâ’en mesfûra verilen berâtın kaydı terkîn olunmasını Der‘aliyyemde mukîm İsveç ilçîsi memhûr arzı ile ifâde etmekle mahallinde mesfûra re‘âyâ mu‘âmelesi icrâ olunmak içün berât kaydı terkîn olunmağla siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimsiz; Francelü emvâline ta‘arruz[ı] tahkîk olunan mesfûr bi't-teftîş ketm ü ihfâ eylediği emvâlinin zâhire ihrâcı husûsuna ihtimâm ü dikkat olunmak bâbında. ***î Evâ’il-i B. Sene 213***

Bu dahı.

153- ***Dergâh-ı Mu‘allâm kapucıbaşılarından İzmir muhâfazasına me’mûr Kara Osmân-zâde Mîr el-Hâc Hüseyn ve İzmir'de Franselü emvâli zabtına mukaddemce mübâşir ta‘yîn olunan Süleymân dâme-mecdühumâya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine hüküm ki;***

Francelülerün emvâl ü zimemâtınun zabt u tahrîrine mukaddemâ mübâşir ta‘yîn olunan Âmedî Kalemi hulefâsından Ahmed Rızâ *zîde-mecdühu*nun der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrâtında Âstâne-i Aliyyem'de mütemekkin sarrâf tâ’ifesinden Tetkir oğlu nâm zimmînin akrabâsından Anderyan nâm zimmî Fransız mâddesi zuhûrında Fransız bâzergânlarından Bonin nâm bâzergânın yüz bin guruşluk mâlını kendisinin olmak üzre esnâfa tevzî‘ edüp iddi‘âsının tarîkını bulmak içün mesfûr Anderyan Âstâne-i Aliyyem'e

azîmet ve ba‘dehu ayağına sarı mes pâpûc ve başına beyâz kalpak giyüp *"İsveçlü himâyesine girdim"* diyerek İzmir'e vürûd ve meblağ-ı mezbûru iddi‘â etmekle ol tarafda mesfûra her ne kadar red ile cevâb verilmiş ise dahı bu mâdde zımnında İsveçlü tarafından veyâhûd taraf-ı âhardan ricâ ve şefâ‘at zuhûru melhûz olmağla müsâ‘ade olunmamasını tahrîr ve inhâ ve Der‘aliyyemde mukîm İsveç ilçîsinin takdîm eylediği bir kıt‘a arzuhâlinde France tüccârından Bonin nâm tâcir bir kaç sene mukaddem gerek Âstâne-i Aliyyemde ve gerek mahrûse-i Edirnede ve bir seneden berü medîne-i İzmirde ticâretle meks üzre olup France ihtilâli sebebiyle ticârete küllî noksân geldüğinden mersûm ile müddet-i medîdeden berü ahz u i‘tâsı olup İsveç himâyesinde olan Anderyan veled-i Avedik nâm bâzergân Francelü tâcir-i mersûma mâlen mu‘âvenet zımnında birkaç kimesnelerden mebâliğ-i vâfire istikrâz ve tâcir-i mersûma ikrâz edüp tâcir-i mersûm Francelü üzerine vukû‘ bulan sefer-i hümâyûnum vukû‘undan bir iki sere mukaddem mebâliğ-i merkûme mukâbilinde gerek Franceden ve gerek bilâd-ı sâ’ireden kendisine tevârüd eden emvâl ü eşyâyı mesfûra havâle eyledüğine binâ’en İsveçlü-yi mersûm dahı emvâl ü eşyâ-yı merkûmeyi medîne-i İzmir'de bâzergân tâ’ifesine füruht etmiş olduğuna ibtinâ’en bu def‘a zimemât-ı perâkendesini tahsîl murâd eyledikde zimemât-ı merkûme *"Fransız mâlıdır"* deyü cânib-i mîriden zabt olunduğu ilçî-i mûmâ-ileyhe haber verilmekle sen ki Kara Osmân-zâde mûmâ-ilyehsin; Ma‘rifetinle taharrî ve tahkîk olunup İsveçlü-yi mersûmun takrîr ve ihbârı sahîh ise iddi‘â eyledüği emvâl ü eşyâ ve zimemâtın tahsîli husûsunda kimesne tarafından müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûru tahrîr ü istid‘â olunmuş olup lâkin ilçî-i mûmâ-ileyhin İsveçlü himâyesindedir dediği mesfûr Anderyan aslından berü himâyelerinde olmayup belki kuyûdât mantûkınca iki mâh mukaddem İsveç tercümânı hıdmetkârı olmak üzre bir kıt‘a mu‘âfiyet ve ba‘dehu ahd-i karîbde dahı yol emri verilmiş olduğu ve bâ-husûs bu mâddeye mübâşir-i sâbık mûmâ-ileyh hakîkati üzre Der‘aliyyeme tahrîr ve ifâde eylediği ve mesfûr Anderyanın Francelü mâlına itâle-i dest eylemesi fuzûlî ve mücerred celb-i menfa‘at kasdına mukârin idüği ve bu mâdde-i mezkûrenin mahallinde bi't-taharrî tahkîki lâzıme-i hâlden olup ibtidâ Francelü mersûm Bonin ile mesfûr Anderyan ne vaktden berü ahz u i‘tâ ide gelmişlerdir, ba‘dehu mersûm Anderyan yüz bin guruşluk mâl bulup Francelü mesfûr Bonin bâzergâna i‘ânet idebilecek takımdanmıdır? Ve'l-hâsıl bu mâdde hîle-i dûşiye münfehim olduğu beyânıyla sen ki Kara Osmân-zâde ve mübâşir kapucıbaşı ve mevlânâ-yı mûmâ-

ileyhimsiz; mahallinde ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le medîne-i İzmir'de erbâb-ı vukûf mu‘temed bâzergânlardan gereği gibi taharrî vü tedkîk olunarak etrâfıyla su’âl ve tahkîk ve keyfiyeti bi'l-iştirâk Der‘aliyyeme arz ve i‘lâm eylemeniz bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i B. Sene 213

Mesfûrlardan iki neferi hâlik olup bâkî

yedi nefer ve dört aded tüfeng ..... ibâret

yüz altmış guruşluk dört ..... sanduk

ve iki yüz yigirmi ..... ve iki aded köhne

sâ‘at mübâşirine teslîmen irsâl olunduğunı

mübeyyin Antalya kâdîsının vârid olan i‘lâmının

mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 22 S. Sene 214

Bu dahı.

154 –***Antalya'da sâkin Ali Beğ zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Geçen mâh-ı Cemâziye'l-âhirin yigirmi dokuzuncu güni Francelünün iki kıt‘a sefînesi İngiltere bandırası açup derûnunda olan mellâhları dahı İngilterelü hey’etiyle Antalya iskelesine gelüp on dört nefer Francelü taşra hurûc ve İngilterelü olduklarını i‘lân ederek zahîre talib eyledüklerinde sen ki mîr-i mûmâ-ileysin; hizmetinde olan lisân-âşnâ bir nefer âdem mesfûrların Francelü olduklarını tarafına iş‘âr eyledikde der-akab mesfûr on dört nefer Francelüleri ahz u habs edüp süvâr oldukları iki kıt‘a sefîneleri dahı ahz ve dümenlerini ihrâc ve iskele-i merkûma rabt edüp sefîneler derûnunda beş yüz **ferve** kahve ile elli bin riyâl mevcûd olduğu erbâb-ı vukûf ihbârlarıyla vâsıl-ı sâmi‘a-i şâhânem olmakdan nâşî ber-vech-i muharrer tarafından ahz ve Antalya'da mahbûs olan mârru'z-zikr on dört nefer Francelüler ile râkib oldukları iki kıt‘a sefîneleri derûnunda

mevcûd kahve ve eşyâ ve akçe her ne ise bir nesneleri geriye kalmayarak ferden ferden defter edüp ve üzerlerine idârelerine muktedir kifâyet mikdârı tarafından mu‘temed âdemler ta‘yîn ederek cümlesini Der‘aliyyeme irsâl eylemen husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk etmekle hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, bâlâda beyân olunduğu üzre iskele-i merkûma tevârüd edüp tarafından ahz u habs olunan on dört nefer Francelülerün ve râkib oldukları sâlifü'l-beyân iki kıt‘a sefînelerin derûnunda olan beş yüz **ferve** kahve ve elli bin riyâlin ve sâ’ir ismi mâl ıtlâk olunan eşyânın bir hılâli gerüye kalmayarak defter-i sıhhat-eseriyle cümlesinin Der‘aliyyeme vürûdı matlûb-ı pâdişâhânem olduğu ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûrları ve kahve ve riyâlin cümlesini ve eşyâ-yı sâ’ireyi sefînelere vaz‘ u irkâb ve üzerlerine dahı tarafından idârelerine kâfî ve mu‘temed âdemler ta‘yîn ile serî‘an Der‘aliyyeme tesyîre ve rızâ-yı şâhânemi istihsâle mezîd-i sa‘y u gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı husrevânem hareketden tevakkî ve mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî Evâ’il-i B. Sene

Şâlî-i mezkûru İngiltere bâzergânlarından Maltas nâm bâzergân zabt eylemesini ve ilçîlerine tenbîh buyurulması mübâşiri Süleymân Ağaya ve Kara Osmân-zâdenin mektûb tahrîr ve emr-i şerîf-i mezkûrun sudûrundan sonra İngiltere ilçîsi bu şâlîlerin Fransız mâlı olmayıp mersûm Ernad Francis lakabıyla mülakkab ve İngilterelü olmağla mâdde tebeyyün edinceye dek şâlîler satılmış deyü baş tercümânı vâsıtasıyla istid‘â etmekden nâşî sa‘âdetlü re’îsü'l-küttâb efendi hazretleri re’y ve irâde ile mübâşirine çavuşbaşı ağa tarafından mektûb yazılup mâdde-i mezkûre tarafeynin senedâtından muhakkak ve temyîz oluncaya hareket-i tevakkufı tenbîh olunmuş olduğu hâlde Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Francelü emti‘a ve eşyâlarının taharrîsine me’mûr Sa‘âdetlü Osmân Efendi bâ-takrîr ifâde etmekle takrîri mûcebince Dîvân-ı Hümâyun kaleminden kaydı bâlâsına şerh verilmek haber[*] sâdır olan emr-i âlî mûcebince kaydı bâlâsına şerh verildi.

Fî 8 L. Sene 213

Çavuşbaşı ağa tarafına ilmühaberi verilmişdir.

[*] haber: Doğrusu *için* olacaktır.

Bu dahı.

155- ***Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılarından İzmir muhâfazı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve İzmir'de Franselü emvâli zabtına mukaddemce mübâşir ta'yîn olunan Mîr Süleymân dâme-mecdühumâya ve İzmir Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki;***

Francelü Fose Erbaon nâm bâzergânın Belgrâddan Selânîk'e ve andan İzmir'e nakl olunan eşyâsı ve bin iki yüz top ve yine mesfûrun olarak ismiyle beş yüz dört top ve Fransız şâlîsi kayıklar ile İzmir'e ve vürûdunda[*] İzmir'de mütemekkin İngiltere bâzergânlarından Maltas İzmir Gümrüğüne gelip eşyâ-yı mezbûreyi İngiliz şâlîsi ve kendi mâlı olduğunu beyân ederek mutâlebe ve Belgrâd gümrükcüsünün i'tâ eylediği edâ tezkireleri ibrâz eyledükde tezkirelerde Fransız **şâlîsi** ve France olarak ism-i âhar zikr eylediği taraf-ı gümrükden mesfûra ifâde olundukca bâzergân-ı mersûm mücâb olmayup mu'ârazaya mübâderet eylediğinden nihâyetü'l-emr vâride olan şâlîler bâzergân-ı mersûma verildiği, mârru'z-zikr bin iki yüz top şâlînin nısfı olan altı yüz topı vârid olup nısf-ı digeri âhar kayıkda olduğundan henüz zuhûr etmediği mezkûr tezkireler Der'aliyyeme tesyîr kılındığı bâ-tahrîrât inhâ olunmağla ber-vech-i muharrer France şâlîsinin Fransız mâlı idüği muhakkak olmakdan nâşî siz ki Kara Osmân-zâde ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâsız; mârru'z-zikr vürûd eden şâlîler ile âhar kayıkda olup gelmek üzre olan şâlînin cânib-i mîrîyçün zabtına ikdâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i B. Sene 213

Bu dahı.

156- ***Sakız Cezîresi Nâ'ibine ve Sakız Muhassılı ( ) zîde-mecdühumâya hüküm ki;***

Sakız Cezîresinde France konsolosunun kendi mülkü olarak sâkin olduğu konak ve büyût-ı adîde ve tahtında vâki' kebîr kule ve senevî yüz guruşa îcâr olunur eşcârı müştemil ittisâlinde kâ'in bâğçe ve tarla kendi mülkleri idüği bundan akdem inhâ olundukda bu makûle müste'menlerin memâlik-i İslâmiyede hâne ve sâ'ir emlâk ve akâr temellük etmeleri an-asl mugâyir-i ahd ve hilâf-ı şer'-i şerîf olup konsolos-ı mesfûrun sâkin olduğu konak ve kule ve bâğçe ve tarlanın yigirmi bin guruşluk değeri olduğu bu tarafda tashîh ve tahkîk olunduğuna binâ'en işbu emlâki Sakız kocabaşılarına vilâyetce

[*] Vürûdunda: Orijinal metinde *derûnunda* şeklindedir.

yigirmi bin guruşa kabûl ve bey‘ etdirilmek üzre bundan bir mâh mukaddem emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Bu def‘a siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhimâsız; Tarafınızdan der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan i‘lâm ve tahrîrât mefhûmunda cezîre-i mezbûrede Çilingirler Sûkunda vâki‘ senevî beş yüz guruş **îcârından** hâsıl olur tabaka-i selâseyi muhtevî ulyâda altı oda ve vasatda dört oda ve süflâda on aded mahzen ve ittisâlinde beş aded çilingir ve iki aded kuyumcı dükkânlarını müştemil bir bâb han Francelülerün kendi mülkleri olduğunu müste’cirleri meclis-i şer‘a gelüp haber vermeleriyle ber-minvâl-i muharrer oda ve mahzenleri ta‘dâd içün kıbel-i şer‘den Mahkeme Kâtibi es-Seyyid Sa‘dullâh Efendi dimekle arîf kimesne ile tarafından ta‘yîn birle ta‘dâd olunup Dersa‘âdetime arz ve i‘lâm olunmak üzre iken mukaddemâ France ilçîsi arzıyla cezîre-i mezbûre Efrence Piskoposu olup hâlâ Nemçe ilçîsi tarafından patente kâğıdı ile cümlesinde olan Nikolo Selmiyoli nâm râhib ile cezîre-i mezbûrede mukaddem Nemçe konsolos vekîli huzûr-ı şer‘a gelüp han ve dekâkîn-i merkûme eğerci Francelülerün olup lâkin îcârından hâsıl olan meblağ Efrence piskoposlarının ma‘âşı içün evkâf-ı bâtılalarından olmağla ben dahı ez-kadîm piskopos olduğuma binâ’en îcâr-ı mezkûrdan hâsıl olan meblağ-ı mezbûrı kabz ve müstakıllen ma‘âşımdır deyü mesfûr râhib huzûr-ı şer‘de ifâde eylediği ve husûs-ı mezkûr menût-ı re’y-i âlî idüği tahrîr ve iş‘âr olunmuş olmakdan nâşî bu sûretde ber-vech-i muharrer vârid olan i‘lâm ve tahrîrât-ı muharrer[e] han ve dekâkîn mâlı bâlâda beyân olduğu üzre Sakız kocabaşılarına vilâyetce yigirmi bin guruş bahâ ile füruhtu fermân olunan emlâkden hâric ve başka olmak iktizâ eylediğinden emlâk-i mezkûrenin cânib-i mîrîden zabt ve füruhtı lâzım gelür, ya‘nî France Cumhûrunun cumhûriyet mâddesi bürûz u takarrür eylediğinde zikr olunan han ve dekâkîn Francelünün medîne-i Sakız'da mukîm konsolosları tarafından zabt ve îcâr olunarak senevî îcâresi papaslara mı verilir idi, yoksa kat‘â konsolosları karışmayıp îcâr ü istîcârı müstakillen papasların yedlerinde mi idi? bu mâddenin tahkîki lâzımeden idüği beyânıyla ber-vech-i muharrer mahallinden isti‘lâmı hâvî emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup Francelü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı B. Sene 213

Bu dahı.

157- ***Kudüs-i Şerîf Mollâsına ve Mütesellimi ( ) zîde-mecdühuya ve a'yân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memlekete hüküm ki;***

Francelünün bundan akdem nakz-ı ahd ile cânib-i Mısrı istîlâsına binâ'en taraf-ı şer'den verilen fetevâ-yı şerîfe mûceblerince üzerlerine berren ve bahren sefer-i hümâyûnum tahakkuk etmiş olmak hasebiyle Devlet-i Aliyyemle Francelü beyninde olan şurût u uhûd kendi taraflarında vâki' olan nakz-ı ahde mebnî el-hâletü hâzihi külliyen mülgâ idüği bî-iştibâhdur. Ancak mukaddemâ Francelüye i'tâ olunan ahd-nâmede Francelüye tâbi' olan piskopos ve sâ'ir Freng mezhebinde olan ruhbân tâ'ifesi her ne cinsden olur ise memâlik-i pâdişâhîde kadîmden oldukları yerlerde kendi hâllerinde olup âyînlerin icrâ eyledüklerinde kimesne mâni' olmaya ve Kudüs-i Şerîf dâhilinde ve hâricinde ve **Kamâme** nâm kilisede kadîmden olıgeldiği üzre temekkün eyleyen Freng râhiblerinin hâlâ sâkin olup ellerinde olan ziyâret-gâhları kemâ-kân Freng râhiblerinin ellerinde olup kimesne dahl eylemeye, ve tekâlîf talebiyle rencîde eylemeyeler deyü münderic olduğundan Freng mezhebinde olan ruhbân tâ'ifesinin himâyet ü sıyânetleri zımnında Francelü istid'âsıyla aralık aralık mukaddemlerde ber-mûceb-i ahd-nâme-i hümâyûn evâmir i'tâ olunmuş olduğu Dîvân-ı Hümâyunum kaleminde mukayyed olup o makûle Francelünün Kudüs-i Şerîf'de himâyet ide geldiği piskoposlar ve Efrenc rehâbîni kimlerdir ve ellerinde olan ziyâretgâhları ne makûle mahallerdir evvel emirde etrâfıyla bilinüp Devlet-i Aliyyemle Francelü beyninde el'ân der-kâr olan muhâsama vü şikâk mübeddel-i musâlaha vü vifâk oluncaya dek o makûlelerin esbâb-ı himâyetleri istihsâli devletce bir sûrete ifrâğ olunmasına irâde-i şâhânem ta'alluk etmekden nâşî siz ki mevlânâ ve mütesellim ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; Kudüs-i Şerîf'de France himâyesinde olan rehâbîn kangı cinsdendir ve ne mikdârdır ve kadîmden ellerinde olan manastır ve ziyâretgâhları ne mahallerdir ve kaç adeddir ve bunların içlerinde sahîh Francelü varmıdır ve kapucin ta'bîr olunur rehâbîn dahı öteden berü Franceye tâbi' değilmidir ve bunların cümlesinin ziyâretgâhları ve âyînleri bayka başka mıdır? Ve'l-hâsıl bu husûsları gereği gibi su'âl ve tedkîk* ve kemâliyle taharrî ve tahkîk ile rehîbin-i mesfûrûnun ecnâs ve mikdârı ve ziyâretgâhlarının mahalleri tasrîhiyle defter edüp keyfiyeti bir gûne iştibâh ârız olmayacak ve bir dahı su'âle hâcet kalmayacak vechile

* Tedkîk: Orijinal metinde *refîk* şeklindedir.

sıhhat ü hakîkati üzre Der‘aliyyeme i‘lâm ve tahrîre müsâra‘at ve bu takrîb ile rehâbîn-i mesfûrenin icrâ-yı âyînlerine mümâna‘at olunmakdan ve ahzu habs ve tecrîm ü tekdîr misillü vaz‘a tasaddîden be-gâyet tehâşî ve mücânebet ve France ref‘-i edyân etmeleriyle rehâbîn-i mesfûre dahı Francelüden teneffür etmiş oldukları mevâdd-ı ma‘lûmeden olmak hasebiyle o makûle France himâyet olan rehâbînden sâ’ir Francelünün efrâdına kıyâs ile ahz u habs olunmuşları var ise derhâl sebîllerine tahliyesine mübâderet eylemeniz fermân olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, bu husûsun künh ü hakîkatine gereği gibi tahsîl-i vukûf u ıttılâ‘ olunmak ve ba‘dehu iktizâsı vechile taht-ı râbıtaya idhâl kılınmak lâzım geldiği siz ki mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer bâlâda münderic es’ilenin cevâblarını sıhhati üzre i‘lâm ve tahrîre ihtimâm ve rehâbîn-i mesfûrenin sûret-i himâyetlerine dâ’ir lâzım gelen nizâmı hâcî ba‘dehu ne gûne emr-i şerîfim sâdır olur ise mûceb ü mü’eddâsı üzre amel ü harekete mezîd-i dikkat ü ikdâm ve bu bâbda taharrî ve tahkîkde kusûr u rehâvet vukû‘a gelmekden ve vâki‘in hilâfını kaleme almakdan ve bu bahâne ile rehâbîn-i mesfûrenin icrâ-yı âyîn eylemelerine mümâna‘at ve ta‘arruzdan ve bu mâddeyi celb-i mâl etmelerine o makûlelerden ve sâ’ir ferd-i vâhidden akçe almakdan ve aldırmakdan ve bî-vech ve hilâf-ı şer‘ vaz‘ vukû‘una irâ’et-i ruhsatdan be-gâyet tehâşî ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında. ***Fî Evâhir-i B. Sene 213***

158- Bir Sûreti;

Haleb vâlîsi vezîre ve Haleb kâdîsına ve sâ’ire; Ber-vech-i muharrer.

159- Bir Sûreti;

Sakız Cezîresi nâ’ibine ve muha[ssı]lına ve sâ’ire; Ber-vech-i meşrûh.

Cezîre-i mezkûrenin cizye-güzâr re‘âyâsından olup France ilçîsi arz[ıyl]a cezîrede piskopos olup Nemçe ilçîsi tarafından patenteli himâyesinde olan Nikola Simyoli nâm râhibden mâ‘adâ hiç olmadığını mübeyyin Sakız Cezîresi nâ’ibinin vârid olan i‘lâmı mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 20 N. Sene 213

160- Bir Sûreti;

Trablûsşâm kâdîsına ve mütesellimine ve sâ'ire; Ber-minvâl-i meşrûh.

161- Bir Sûreti;

Yafa nâ'ibine ve sâ'ire; Ber-minvâl-i muharrer.

162- Bir Sûreti;

Sayda vâlisine ve kâdîsına ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı muharrer.

Sayda'da vâki' bir aded kilisede mevcûd olan rehâbîn Bedro Rebof, Espanyol Joziyef Sefilor Romani ve Eronye Binani Augustinus ve Betran Boşnak ve Zar'da vâki' kilisede mevcûd Anton Kesnar İspanyol Menavil Melkon İspanyol Yasef Karbis Emhala Babernos Betro Antalyalı Labald Dekanyo Bendaki Esmaler Bonabeskan Bendaki Meneşniko Kersat Bendaki Anseliko Menzine Bendaki Alyoni Cesfinda Bendaki Covani Kaplako Bendaki ve Akka'da vâki' bir aded kilisede darûnunda mevcûd olan Râhib Alberti Romani vârid olan defter ve i'lâm ve tahrîrât bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 5 Z. 213

163- Bir Sûreti;

Akkâ kâdîsına vesâ'ire; Ber-siyâk-ı meşrûh.

164- Bir Sûreti;

Lazkıyetü'l-Arab kâdîsına ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı sâbık.

165- Bir Sûreti;

Şâm vâlisine ve mollâsına ve sâ'ire; Siyâk-ı sâbık üzre.

166- Bir Sûreti;

İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde Kapucı Başı el-Hâc Hüseyn Ağa'ya ve İzmir nâ'ibine ve sâ'ire; siyâk-ı meşrûh üzre.

İzmir'de Fransız kilisesi derûnunda beş nefer ruhbân olup baş ve ikinci ruhbân Fransızlu ve üçüncü Korsikalu ve dördünci İzmirli idüği ve âyîn icrâsında ref'-i edyân

eden Fransız misillü kadîmî Efrenc âyîni icrâ eylediklerini ve sâ'ir ruhbânlar gelür misâfir makûlesi olduğunu ve bi'l-cümle France ve Nemçelü ve İspânyalu katolik ta'bîr olunur tevâbi'leri kilise-yi mezbûrda Efrenc âyîni icrâ eyledikleri erbâb-ı vukûfdan tahkîk olunduğunu nâtık mûmâ-ileyh Kara Osmân-zâdenin ve İzmir nâ'ibinin i'lâmı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî L. 16 Sene 213

167- Bir Sûreti;

Lefkoşe nâ'ibine ve Kıbrıs muhassılına ve sâ'ire; Siyâk-ı muharrer üzre.

İşbu emr-i âlî Kıbrıs'a lede'l-vürûd imtisâlen sicill-i mahfûza ba'de'l-kayd husûs-ı mezbûra vukûf-ı tâmmı olan lâzımü'l-huzûr meclis-i şer'a da'vet ve muvâcehelerinde feth ve kırâ'et ve mazmûn-ı münîfi ferden ferden ifâde ve ifhâm olundukda cevâblarında evvelâ medîne-i Lefkoşede kâ'in Ermeni mahallesinde vâki' Francelünün mukayyed hâneleri olan manastırları an-asl Rûm tâ'ifesinin olup ber-takrîb Francelü yedine geçüp târîh-i i'lâmdan on altı-on yedi sene mukaddem France pâdişâhı iltimâsıyla vaz'-ı kadîmî üzre termîmini hâvî yedlerinde olan emr-i âlî mantûkunca ta'mîr ile yedlerinde olup ve âyînleri dahı sâ'ir Efrenc âyîni üzre olup ve mahsûs Francelü olarak ruhbânları olmamağla İspânyalu ruhbân tâ'ifeleri manastır-ı mezbûrda sâkin olmalarıyla kavm-i mesfûr cumhûr olduklarında ref'-i edyân birle manastırlarına adem-i mer'iyyet ile ve İspânya himâyesine ilticâ ile asıl Franselü olan rehâbîn diyâr-ı âhara rehyâb ve derûnunda hâl mevcûd iki nefer yarome ta'bîr olunur ruhbân ispanyalı olmak üzredir deyü takrîr ve manastır-ı mesfûrun ebniyesi ve arsa-i hâliyesi tûlen ve arzan mesâha birle evsâfı tafsîlen bundan akdem bu tarafdan irsâl olunan defterden müstebândır ve kavm-i mesfûrun Tuzla'da yine Kefere mahallesinde vâki' bir tarafdan kilise ve ittisâlinde beş asıl odanın adem-i i'tibârlarından ba'zısı harâb olup tahmînen birer dönüm mikdârı iki kıt'a bâğçeyi müştemil etrâfı taş dîvâr ihâta olunmuş bir kiliseleri dahı olup derûnunda kapuçin ta'bîr olunur asıl Francelüden olan kimesne cumhûr oldukları evânda ref'-i edyân ile mahall-i mezkûrı konsolos konağı ve bandıra içün mahal eyledikleri ve rehâbîn tâ'ifesinden ferd-i vâhid olmadığından mâ'adâ âhardan kimesnenin himâyesinde dahı olmamağla mahall-i han şeklen terk olunmuş bir mahal hâline girdiğin rivâyet edenler sikât-ı sahîhatü'l-kelimât haber verdiklerini mübeyyin

Lefkoşe nâ'ibi Ahmed Nazîf Efendi'nin ve Kıbrıs Muhassılı Osmân Ağa'nın kâ'imesi vârid olmuşdur.

Fî M. Sene 214

168- Bir Sûreti;

Anabolu kâdîsına ve sâ'ire; Minvâl-i meşrûh üzre.

169- Bir Sûreti;

Kandiye vâlîsine ve kâdîsına ve sâ'ire; Minvâl-i muharrer üzre.

170- Bir Sûreti;

Atina kâdîsına ve sâ'ire; Vech-i muharrer üzre.

İşbu emr-i âlî lede'l-vusûl ve't-taharrî Francelü eda kapucep ta'bîr oulnan rehâbînden bir nefer ve bir kiliseden mâ'adâ olmayup mersûmun dahı ber-mûceb-i emr-i âlî sebîli tahliye olunduğunı mübeyyin Atina nâ'ibinin vârid olan i'lâmı ber-mûceb-i emr-i âlî şerh verildi.

Fî 20 Za. Sene 213

171- Bir Sûreti;

Hanya Muhâfızı ( ) *dâme-ikbâlühu*ya ve Hanya kâdîsına ve sâ'ire; vech-i meşrûh üzre.

France himâyesinde ruhbân ve kadîmden ellerinde manastır olmayup ancak bir sagîr Freng manastırı olup ve kapucep ta'bîr olunan Yarosalomo ismiyle bir râhib olup ol dahı mukaddemâ Franselü ba'dehu Nemçelü olmağla Nemçelü olduğunu nâtık emr-i âlî olmağla râhib-i mersûm icrâ ve güzâr ile âyînlerine mümâna'at olunmadığını nâtık Hanya nâ'ibinin vârid olan i'lâmı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 6 Za. Sene 213

İhzârı fermân olunan Sarrâf Artin'in

bu tarafda kefîli ahz ile çavuşbaşı ağa

tarafına kayd etdirilmiş olduğuna binâ'en

ıhzârı iktizâ etmemekle sâdır olan fermân-ı âlî

mûcebince işbu kayd terkîn olunup

i'lâm-ı hâli muhtevî emr-i yazılmışdır.

Fî 13 Ş. Sene 213

172- ***Edirne Mollâsına hüküm ki;***

Bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olan Osmân dâme-mecdühunun südde-i sa'âdet-karârıma takdîm eylediği bir kıt'a takrîri mefhûmunda mahrûse-i Edirne mütemekkinlerinden Mosi Manyar nâm bâzergânın yine mahrûse-i mezkûre mutavattınlarından Sarrâf Artin nâm zimmî zimmetinde külliyetli mâlı olduğu gerçi tahkîk olunup ve sarrâf-ı mesfûr Fransız bayrağı altında iken bu def'a firâr eylediğinden oğlu Enbaon ahz olunmuş iken ra'iyyeti kabûl edenlerin mâlları redd olunmak husûsunı mutazammın mu'ahharan sâdır olan emr-i şerîfime binâ olunarak Sarrâf-ı mesfûr ra'iyyeti kabûl ider Ermeni tâ'ifesindendir deyü bilâ-tahrîr alâ-hâlihi terk ve oğlu mesfûrun sebîli tahliye olunup lâkin Francelü bâzergân-ı mersûmun sarrâfân-ı mesfûrânda külliyetli mâlı olduğunu ve bu mâdde içün sarrâfın oğlu mersûm mahallinde yigirmi bin guruş ubûdiyyet vermiş idüğini ve bu vechile mesfûrlar mahallinde tazyîk olunmayup sûret-i müsâ'ade görmüş olduklarını me'mûriyetle mahrûse-i mezkûreye gidüp avdet eden sadr-ı a'zam çukadârlarından Mehmed Nûrî *zîde-kadruhu*nun bâ-takrîr inhâ eylediğine binâ'en Sarrâf Artin ve oğlunun bi'l-istintâk zimmetlerinde Fransız emvâlinin zâhire ihrâcı içün bi'l-cümle defter ve evrâklarıyla ma'an çukadâr-ı merkûma terfîkan Dersa'âdetime ıhzâr ve irsâl olunmak içün iş bu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâsında Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından emr-i münîfim verilmiş olup şimdi Sarrâf-ı mesfûrun oğlu Enbagon zimmî Dersa'âdetime gelüp ba'zan rıfk u mülâyemet ve ba'zan teh[d]îd ü terhîb olunarak istintâk olundukda gerek kendisinin ve gerek babası mesfûrun Francelü bâzergânlara bir akçe ve bir habbe deynleri olmadığından Francelü-yi mersûm Mosi Manyar'ın kendilere bin beş yüz guruş deyni olduğunu huzûr-ı şer'de

ikrâr etmiş iken çukadâr-ı merkûm tama‘a mebnî vâki‘ın hilâfını Devlet-i Aliyyeme inhâ edüp Francelü bâzergân-ı mesfûrun ahz u i‘tâ defterleri mahallinde mazbûtdur ba‘de't-teslîm zimmetlerinde bir şey zuhûr eder ise ol vaktde haklarında ne gûne cezâ olunur ise râzî idüğin ve babası mersûm ihtiyâr rükûb ü nüzûle adîmü'l-iktidâr olduğundan henüz gelmediğini tahrîr ve inhâ eylediğini tahrîr ü iş‘âr ve sarrâf-ı mesfûrun ber-vech-i muharrer inhâsını mübeyyin bir kıt‘a arzuhâli takdîm olunup Edirneden babası mersûm dahı mecmû‘-ı defter ile Dersa‘âdetime ıhzâr olunmak içün yine Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim ısdârını bi'l-fi‘l Baş Defterdârım olan el-Hâc İbrâhîm Reşîd dâme-ulüvvuhu bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzre Edirneden babası mersûm mecmû‘-ı defterleriyle Der‘aliyyeme ıhzâr olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B. Sene 213

Çavuşbaşı tarafına ilmü haberi verilmişdir.

Bu dahı.

173- ***Edirne kâdîsına ve Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından Edirne Bostâncıbaşısı Mustafa*** *dâme-mecdühu****ya hüküm ki;***

Siz ki mevlânâ ve Edirne bostâncıbaşı mûmâ-ileyhimâsız; Bu def‘a der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan i‘lâm ve tahrîrâtda fi'l-asl Devlet-i Aliyyem re‘âyâsından olup sonra refte refte berât ve emr-i âlî ve patente ile Francelüye tâbi‘ olanlardan ber-mûceb-i berât mu‘ayyen olan tercümânlığına ve hıdmetkârlığına kanâ‘at etmeyüp ticâret ile me’lûf olanları kankıları ise o makûleler zâhire ihrâc ile sâ’ir Francelüler misillü elbiselerinden mâ‘adâ bi'l-cümle nukûd ve eşyâ ve zimemleri cânib-i mîrîyçün zabt u tahrîr ve ism ü resmleriyle defteri Dersa‘âdetime nakl ü tesyîr olunmak ve bu bahâne ile ticâret etmeyen berâtlu ve fermânlu France başkasına ta‘arruz olunmamak bâbında mu’ahharan sâdır olan emr-i şerîfim Edirne Mahkemesine lede'l-vürûd mûcebince mahrûse-i mezkûrede mütemekkin Sarrâf Artin ve Yazıcı oğlu Tanaşaki ve Sakızlı Alenko nâm France berâtlularının menzil ve oda ve dükkânları egerci temhîr olunup ancak emvâlleri tahrîr olunacak mı olunmayacak mı? İstîzâna muhtâc olmağla bu bâbda ne vechile irâde-i aliyye ta‘allut eder ise ana göre amel ü hareket olunacağı derc ü tastîr olunmuş olup bu makûleler haklarında mu’ahharan vâki‘ olan irâde-i aliyyem emr-i şerîf-i mezkûrda îzâhan ve tasrîhan münderic ve mastûr iken tekrâr istîzâna ta‘alluk olunması

nâ-münâsib olacağı ber-vech-i muharrer menzil ve oda ve dükkânları mahallinde temhîr olunan mesfûrân eğer France berâtlu ve fermânlulardan tercümânlığına ve hıdmetkârlığına adem-i kanâ'at ticâret ile mezbûre takımdan iseler mu'ahharan sâdır olan emr-i şerîfim mantûkınca emvâl ü eşyâ ve zimemleri zabt u tahrîr ve defteriyle ma'an Dersa'âdetime nakl ü tesyîr olunmak ve bu bahâne ile ücret* ile ülfeti olmayanların mâlına ta'arruz ve te'addî olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûnumda çavuşbaşı olup Fransalu emvâli taharrîsine me'mûr Osmân dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh [üzre] amel ve hareket olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B. Sene 21

Bu dahi

174- ***Edirne Kâdîsına hüküm ki;***

Bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olan Osmân *dâme-mecdühu*nun mukaddemce südde-i sa'âdet-karârıma takdîm eylediği takrîrinde mahrûse-i Edirne mütemekkinlerinden France tüccârından Mosi Manyar nâm bâzergânın yine mahrûse-i mezkûre mutavattınlarından Sarrâf Artin nâm zimmî zimmetinde külliyetli mâlı olduğu **.....** tahkîk olunup ve sarrâf-ı mesfûr Fransız bayrağı altında iken bu def'alarda firâr eylediğinden oğlu Enbagon ahz olunmuş iken ra'iyyeti kabûl edenlerin mâlları red olunmak husûsunı mutazammın mu'ahharan sâdır olan emr-i şerîfime binâ olunarak mesfûr ra'iyyeti kabûl ider Ermeni tâ'ifesindendir deyü bilâ-tahrîr alâ-hâlihi terk ve oğlu mesfûrun sebîli tahliye olunup lâkin Francelü bâzergân-ı mersûmun sarrâfân-ı mesfûrânda külliyetli mâlı olduğunu ve mâdde içün sarrâfın oğlu mersûm mahallinde yigirmi bin guruşa ubûdiyet vermiş idüğini ve bu vechile mesfûrlar tazyîk olunmayup sûret-i müsâ'ade görmüş olduklarını me'mûriyetle mahrûse-i mezkûreye gidüp avdet eden sadr-ı a'zamım çukadârlarından Mehmed Nûrî *zîde-kadruhu*nun bâ-takrîr inhâsına mebnî Sarrâf Artin ve oğlunun bi'l-istintâk zimmetlerinde olan Fransız emvâlinin zâhire ihrâcıyçün bi'l-cümle defter ve evrâklarıyla ma'an çukadâr-ı merkûma terfîkan Dersa'âdetime ıhzâr olunmaları bâbında işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cemâziye'l-evvelîsinde Dîvân-ı Hümâyunum tarafından emr-i şerîfim verilmiş olup şimdi sarrâf-ı

* ücret: Doğrusu *ticâret* olacak.

mesfûrun oğlu Enbagon dahı Der‘aliyyeme gelüp ba‘zan rıfk u mülâyemet ve ba‘zan terhîb ü tehdîd olunarak istintâk olundukda gerek kendisinin ve gerek babası mesfûrun Francelü bâzergânlara bir akçe ve bir habbe deynleri olmadığından gayrı Francelü-yi mersûm Mosi Manyar'ın kendilere bin beş yüz guruş deyni olduğunu huzûr-ı şer‘de ikrâr etmiş iken çukadâr-ı merkûm tama‘a mebnî vâki‘ın hilâfını Devlet-i Aliyyeme inhâ edüp France[lü] bâzergân-ı mesfûrun ahz u i‘tâ defterleri mahallinde mazbûtdur, ba‘de't-teslîm zimmetlerinde bir şey zuhûr ederek haklarında ne gûne cezâ olunur ise râzî idüğin ve babası mersûm ihtiyâr ve rükûb u nüzûle adîmü'l-iktidâr olduğundan henüz gelemediğini takrîr ve inhâ eylediğini tahrîr ü iş‘âr ve sarrâf-ı mesfûrun ber-vech-i muharrer inhâsını mübeyyin bir kıt‘a arzuhâlini takdîm edüp ancak sarrâf-ı mersûmun ve oğlunun mecmû‘-ı defterleriyle çukadâr-ı merkûma terfîkan Dersa‘âdetime ıhzârı fermânım olmuş iken oğlu gelüp sâdece arzuhâl ile ifâde-i hâl eylemesi**ni** şâyân-ı i‘tibâr ve i‘timâd olmamağla bu tarafda oğlu habs olunup Edirne'den babası mersûm dahı mecmû‘a defterleriyle Dersa‘âdetime ıhzâr olunmak içün yine Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Baş Defterdârım olan el-Hâc İbrâhîm Reşîd *dâme-ulüvvuhu* bâ-takrîr ifâde eylediğine binâ’en vech-i meşrûh üzre Edirne'den babası mersûm mecmû‘a defter ile Der‘aliyyeme ıhzâr olunmak içün yine işbu sene-i mübâreke evâhir-i Recebinde emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Ihzârı fermân olan Sarrâf Artin'in bu tarafda kefîli ahz ile çavuşbaşı mûmâ-ileyh tarafına kayd itdirilmiş olduğundan ıhzârı iktizâ etmemekle emr-i mezkûrun kaydı terkîn olunmak fermânım olmağın i‘lâm-ı hâli müş‘ir.

Fî Evâ’il-i Ş. Sene 213

Bu dahı.

175- ***Zikri âtî zimmînin Cezîre-i Mora'da bulunduğı mahallin kâdîsına hüküm ki;***

Re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden ve tüccâr tâ’ifesinden Yani Meşter nâm bâzergânın südde-i sa‘âdetime takdîm [eylediği] bir kıt‘a arzuhâli mefhûmunda müste’men tâ’ifesinin memâlik-i İslâmda âmed-şod ile ticâret eyledikleri misillü Devlet-i Aliyyem re‘âyâsından dahı nice niceleri müceddeden sefîne inşâ ve iştirâ ile teksîr-i ticâret içün düvel-i uhrâya gidüp gelmeleri husûsuna bundan akdem irâde-i seniyyem ta‘alluk eylediğine mebnî mersûm Meşter zimmî dahı memâlik-i mahrûsem ve Nemçe ve Felemenk ve İngiltere'de sâkin şerîkleriyle bi'l-ittifâk külliyetli sermâye vaz‘ıyla iki

nefer âdemlerini li-ecli't-ticâre Mora Cezîresi'ne irsâl edüp lâkin âdemleri mesfûrânın cezîre-i mezbûre ahvâline adem-i vukûfları takrîbiyle ticâretlerinin taht-ı râbıtaya idhâli zımnında sermâyelerinden hâsıl olacak fâ'izinden bir hisse verilerek iş ortağı nâmıyla yerlüden birini intihâb ve lâzıme-i ticâretlerinden olduğu mülâhazasıyla cezîre-i Mora mütemekkinlerinden Absari nâm zimmî intihâb ve iş ortağı ta'yîn olunup iki seneden berü bu vechile idâre ve ticâret olunur iken bu esnâda Francelü üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk eylediğine mebnî memâlik-i mahrûsemde mütemekkin France tüccârlarının emvâl ü eşyâları zabt ve temhîri fermânım oldukda sâlifü'z-zikr iş ortağı nâmıyla ta'yîn olunan mesfûr Vabsari zimmî bundan akdemce Francelü berâtı almış olmak mülâbesesiyle yedinde olan emvâlin mahzeni mesfûr zannıyla temhîr olunmak lâzım gelür ise ol tarafda olan âdemleri umûrunun idâresine kudret-yâb olamayacakları ve mesfûr Vabsari sefer-i hümâyûnum küşâdında derhâl berâtını teslîm birle cizye ve ra'iyyeti kabûl etdiğinden başka mukaddem ve mu'ahhar Francelü ile şirketi ve France tüccârânı ile münâsebeti olmadığını ve emvâl-i mezkûrede mesfûrun alâkası olmayup cümlesi Meştir zimmînin kendi mâlı idüği yedinde olan senedâtdan ma'lûm olacağını beyân birle hâline merhameten mahzen-i mezbûr temhîr itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim sudûrunı istid'â ve kuyûda lede'l-havâle Devlet-i Aliyyem re'âyâsından Aneftosi veled-i Eci Nikola Velisbari nâm zimmî mukaddemâ Mora'da mukîm France konsolosı yanında tercümân olmak üzre yedine verilen berât ve zabt ve emrini ahza me'mûra teslîm ve cizye kâğıdı almak murâd eyledikde mücerred celb-i mâl sevdâsıyla "Sen mukaddemâ France tercümânı idin." Diyerek ta'addî ve ta'arruz olunduğunı mukaddemce bâ-arzuhâl inhâ eyledikde mesfûr mâdâm ki yedinde olan berât-ı zabt emrini ahza me'mûra teslîm edip yedine cizye evrâkı alup kendi hâlinde olup üzerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmaya, bî-vech ta'addî vü tecrîm itdirilmemek üzre işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Rebî'u'l-âhirinde başka, re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden iken sonradan refte refte Francelüye berât ve fermân ve patente ile tâbi' olanlardan ber-mûceb-i meşrût-ı berât tercümânlığa ve hidmetkârlığa kanâ'at etmeyüp ticâret ile me'lûf olanlar zâhire ihrâc ve sâ'ir Francelüler misillü elbiselerinden mâ'adâ bi'l-cümle nukûd u eşyâ ve zimemâtları cânib-i mîrîyçün zabt ve ism ü resmleriyle defteri Dersa'âdetime takdîm olunmak üzre mu'ahharan irâde-i aliyyem ta'allukuyla ahd-i karîbde başka evâmir-i aliyyem verilmiş olduğu Dîvân-ı Hümâyûnumda mastûr u mukayyed olmağla mesfûr Velisbari cezîre-i mezbûrede mukîm konsolos yanında tercümân iken ba'dehu

egerci tercümânlık berâtını terk ve cizye kâğıdı ahz birle sâ'ir efrâd-ı re'âyâ adedine dâhil olup lâkin mu'ahharan vâki' olan irâde-i seniyyem üzre eger mersûmun ticârit ile ülfeti var ise elbiselerinden mâ'adâ emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtının zabt u tahsîli lâzım geldiği ve eger hîn-i tercümânlığında yalnız tercümânlığa kanâ'at edüp ticâret ile ülfeti yoğise ve kezâlik taht-ı yedinde olan eşyâ re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden mesfûr Yani Meşter zimmînin olduğu mahallinde sâbit ve mütehakkık oulur ise alâ-hâlihi terk ve keyfiyet alâ-vukû'ihi Dersa'âdetime tahrîr ve istîzân olunmak iktizâ eylediği beyânıyla mahallinden isti'lâmı hâvî emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Fransalu emvâli taharrîsine me'mûr ( ) *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî Evâ'il-i S. Sene 213*

Bu dahı.

176- ***Bozca Ada Nâ'ibine ve ve Hâssa Silâhşörlerimden Biga Sancağı Mütesellimi Ve Bahr-ı Sefîd Boğazı Muhâfızı Hadım-zâde Mîr Osmân*** *zîde-mecdühu***ya hüküm ki;**

Francelü ve anlara tâbi' olanlar habs ve elbiselerinden mâ'adâ emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtları cânib-i mîrîyçün zabt ve tahrîr ve defterleri Der'aliyyeme takdîm olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim cezîre-i merkûmeye lede'l-vusûl tâ'ife-i mersûmeden ve bir ferd olmayup cezîre-i mezbûre mütemekkinlerinden konsolos vekîli olan Yorgaki nâm zimmî habs ve sekiz dönüm mikdârı bağdan gayrı bir nesnesi olmadığı derc ve tastîr olunmuş ve bu makûle müste'menânın memâlik-i İslâmiyyede mülk ittihâzları hilâf-ı şer'-i şerîf olmakdan nâşî bağ-ı mezbûrun değer bahâsıyla füruht ve hâsıl olan bahâsının teslîm-i Hazîne-i Âmirem olmak içün Dersa'âdetime irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Fransız emvâli taharrîsine me'mûr Osmân dâme-mecdühu i'lâm etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş. Sene 213

* 213: Orijinal metinde 123

Bu dahı.

177- ***Hâlâ Tırhala Sancağı Mutasarrıfı olup bahren Mısr'a me'mûr asâkire Başbuğ ta'yîn olunan Vezîrim Mustafa Paşa*** *iclâlühu* ***ya hüküm ki;***

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; dâ'irenden başka ma'iyyetinde olmak üzre Sarı Göl ve sâ'ir ol havâlîde bin nefer piyâde asker tahrîr eylemen husûsuna irâde-i şâhânem ta'alluk eylediğine binâ'en bu def'a Mâliye cânibinden sudûr eden emr-i şerîfim nâtık olduğu üzre vakt-i hareketinden i'tibâr ile bin nefer askerin beher neferine onar guruş bahşîş ve dörder aylık olmak üzre mâhiye yedişer buçuk guruş ulûfe ve yevmiye ikişer para katık bahâ cem'an kırk altı bin guruş Hazîne-i Âmiremden ifrâz ve tarafına ba's ü tesyîr olunmakdan nâşî zikr olunan bin nefer piyâde asker ile Mâliye emr-i şerîfim Mâcebince Sarı Göl ve ol havâlîden darb u harbe kâdir güzîde olmak vechile ma'rifetünle tahrîr ve iktizâ eden bahşişleriyle harakatün gününden i'tibâr olunarak dörder aylık mâhiye ve katık bahâlarını yedlerine teslîm ve bir neferi noksân olmayarak tamâmen istishâb ve muktezâ-yı me'mûriyetin üzre vaktiyle hareket ve savb-ı maksûda azîmete mübâderet eylemen bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene 213

Bu dahı.

İşbu emr-i âlî vürûdunda mesfûrunun eşyâları cümleten füruht olunup fakat emlâk olan menzillerinin ba'zısı bey' ve ba'zısı dahı bey' olunmak üzre olmağla çend rûz zarfında bâkîsi dahı füruht olunup mufassal defteriyle esmânı hızâne olunmağa nakden irsâl olunmak üzre olduğunu mübeyyin Lefkoşa nâ'ibinin i'lâm ve muhassılın tahrîrâtı mazmûnı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. ***Fî 14. Ca. Sene 214***

178- Kıbrıs Cezîresi'nde mütemekkin sâbık ve lâhık Fransa konsolosları ve sâ'ir mahbûs olan yigirmi nefer Francelüden altı neferinin ism-i mâl ıtlâk olunur bir nesneleri olmayup mâ'adâsının ve konsolos-ı sâbık-ı mesfûrun akrabâsından Marya Francekanın emvâl ü eşyâları bundan akdem ma'rifet-i şer' ve sâ'ir cümle ma'rifetleriyle zabt u tahrîr ve defteri Dersa'âdetime vârid oldukda lede'l-mütâla'a eşyâ-yı merkûme Francelü-yi mersûmlara terk ve i'tâ olunan elbiselerinden başka idüği ve içinde evânî-i sîm makûlesi ve bâ-husûs mesfûr Marya Francekanın huliyy müte'allik biraz zî-kıymet emvâli olup cümlesi füruht olunsa ber-vech-i tahmîn kırk-elli bin guruşa bâliğ olmak muhtemel olduğuna binâ'en defter-i mezkûr Baş Muhâsebe'ye sebt ü kayd itdirilüp bir

kıt‘a sûreti ihrâc birle mahallinde ma‘rifet-i şer‘le ve cümle ma‘rifetleriyle değer bahâlarına iblâğ olunarak eşyâ-yı merkûme füruht ve hâsıl olan esmânı teslîm-i Darbhâne-i Âmire olunmak içün Dersa‘âdetime irsâl olunmak ve eğer huliyy makûlesi şeylerin mahallinde rahîs baha ile gidecek esâs alınur ise zinhâr ve zinhâr füruht olunmayup aynen ve memhûren Âstâne-i Aliyyeme gönderilmek üzre işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâsında Mâliye cânibinden emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin; Bu def‘a tarafundan vârid olan evrâk havâlesinde ber-vech-i muharrer emvâl ü eşyâları zabt u defter olunan mesfûrlar bi'd-defe‘ât gönderilüp gerek Devlet-i Aliyyem re‘âyâsı ve gerek sâ’ir tüccâr ve esnâf kimlere alacakları olduğu gereği gibi istintâk olunduklarında eşyâ-yı muharrere-i mezkûrelerinden mâ‘adâ bir **âharda** ve zimem-i nâsda ism-i mâl ıtlâk olunur bir nesneleri olmadığını beyân ederek Frengiyü'l-ibâre kâğıd yazup takdîm eylediklerini ifâdeden ibâret olmağla bu sûretde mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince te’kîdi hâvî emr-i şerîfim ısdârını bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene 213

Bu dahı.

179- ***Trablusşam Kâdîsına hüküm [ki];***

Trablusşam Beglerbegisi sâbık Halîl Paşa dâmet-me‘âlîhi tarafından bu def‘a Dar‘aliyyeme vârid vârid olan tahrîrât mefhûmunda eyâlet-i Trablusşam'da mütemekkin France konsolosı vekîliyle sâ’ir Francelü ve anlara tâbi‘ olanlar ahz u habs ve kendilere mahsûs elbiselerinden mâ‘adâ sâ’ir emvâl ü eşyâları ve zimem ü nukûdları zabt u tahrîr ve müfredât defteriyle Dersa‘âdetime tesyîr olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince konsolos vekîlinin zuhûr eden evrâkı mahall-i me’mene vaz‘ ve fi'l-asl nefs-i Trablus'da on dört nefer Francelü mevcûd olup anlar dahı âdet-i kadîmeleri üzre Muharrem evâ’ilinde tebdîl-i hevâ içün **Ceye** nâm mahalle gidüp temekkün ve Trablusşamda ticârete müte‘allik eşyâları tahrîrine mübâşeret olunup bundan sonra memhû[r] ve mümzâ defter-i müfredât ib‘âs kılınacağı tahrîr ve inhâ ve zikr olunan on dört neferin esâmîleri tasrîhiyle mahall-i merkûma âzim oldukları ve mesfûrundan mâ‘adâ nefs-i Trablus'da mevcûd mastûrü'l-esâmî üç nefer Francelü dahı münâsib mahalde habs olunduğu sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Tarafından vürûd eden

i‘lâmda derc u iş‘âr olunmağla mesfûrunun emvâl ü eşyâlarının defteri henüz Der‘aliyyeme vürûd etmeyüp bu mâddenin isti‘câli lâzım gelmekden nâşî mârru'z-zikr Ceye nâm mahalde olan on dört nefer ve gerek habsde on üç nefer Francelülerün ve gerek eyâlet-i merkûmede bulunan France tüccârı ve tevâbi‘lerinin mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bi'l-cümle ve eşyâları ve zimem-i nâsda olan alacakları ve mülkiyet üzre tasarruflarında her ne var ise gereği gibi taharrî ve dikkat olunarak zâhire ihrâc ve bir mâddesi mübhem ve meşkûk kalmayarak ma‘rifet-i şer‘la müfredât defteri tahrîr ve serâ‘an Der‘aliyyeme tesyîr olunmak içün isti‘câli hâvî emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Francelü emvâli tahrîrine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i Ş. Sene 213

Bu dahı.

180- ***Hâlâ Mora Vâlîsi Vezîrim Ahmed Paşa*** *iclâlühu****ya ve Anabolu Kâdîsına hüküm ki;***

Sâbıkâ Mora Vâlîsi ve hâlâ İnebahtı Muhâfızı Vezîrim Mustafa Paşa *iclâlühü*nun der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrât ve Anabolu Kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin i‘lâmında Cezîre-i Mora konsolosı [ve] sâ’ir cezîre-i mezbûre kazâlarında bulunan Francelü ve anlara tâbi‘ olanlar habs ve elbiselerinden mâ‘adâ eşyâ ve zimemleri cânib-i mîrîyçün zabt u tahrîr ve defteri Dersa‘âdetime takdîm olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince cezîre-i mezkûrede kâ’in Anabolu Kal‘asında mevcûd France ve anlara tâbi‘ olanlar derhâl ahz u habs ve emvâl ü zimemâtları tahrîr ve defteri Dersa‘âdetime takdîm olunup ancak emvâl ü zimemâtı defter-i mezkûra idhâl olunan Petro Vedercaki nâm zimmî öteden berü cizye evrâkını alur ve mâl-ı cizye ve avârız ve tekâlîfini verir makûleden olduğuna [binâ’en] sebt-i defter olan emvâl ü eşyâsıyla zimemât [u] temessükâtının gerüye redd ü i‘tâ olunmak derc ve tastîr ve kuyûda lede'l-havâle husûs-ı mezbûr zımnında ber-vech-i muharrer emr-i şerîfim verildiği mastûr u mukayyed olup lâkin defter-i mezbûrun vürûduna dâ’ir bir kayd bulunmadığı Baş Muhâsebe ve Dîvân-ı Hümâyûnumdan tahrîr olunmağla bu sûretde defter-i mezkûrun bu âna dek vârid olmadığı ve hîn-i vürûdunda târet birle iktizâsına göre tanzîm olunacağı mâdde idüği beyânıyla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim huttûtı üzre

defter-i mezkûrun serî‘an sicillâtı bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Francelü emvâli tahrîrine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i Ş. Sene 213

Bu dahı.

181- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından hâlâ Aydın Muhassılı ve İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve ol tarafda olan Francelü emvâlini zabta mukaddemce mübâşir ta‘yîn olunan Süleymân*** *dâme-mecdühumâ**ya ve İzmir Nâ’ibine ve vücûh-ı memlekete hüküm ki;***

Sen ki Kara Osmân-zâde Kapucıbaşı mûmâ-ileyhsin, sen ki mübâşir-i sâbık Âmedî hulefâsından Ahmed Rızâ zîde-mecdühunun bi'l-iştirâk der-bâr-ı atûfet-karârıma vâride olan tahrîrâtınuz ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhin i‘lâmı mefhûmunda medîne-i mezbûrede kâ’in Fransızluların ber-mantûk-ı emr-i şerîf elbise ve mâlzeme-i beytlerinden mâ‘adâ bi't-taharrî zâhire ihrâc olunup zabt u tahrî olunan emvâl ü eşyâ ve zimemât ü emlâk ve gedikleri başka ve mahbûs olan Fransızlar ve Franselü tebe‘asından olup ra‘iyyeti kabûl edenler başka mümzâ ve mahtûm bir kıt‘a defteri takdîm olunduğu ve medîne-i İzmir'de Franselülerün katî vâfir ticâret mâlları ve zimem-i nâsda külliyetli alacakları ve sâ’ir eşyâ vü nukûdları olduğu elsine-i nâsda mütevâtir ise dahı İzmir'de olan Fransız bâzergânlarının meşhûr ve mütemevvilleri cumhûr vak‘asında düvel-i âhar himâyesine duhûl ve defterde ismleri mezkûr bâzergânlar dahı Der‘aliyyede maslahat-güzârın habs olunduğu haberi İzmir'e aks eyledikde hâne ve mahzenlerinde mevcûd emvâl ü eşyâyı düvel-i âhar bâzergânları hâne ve mehzenlerine nakl ve ihfâ ve kendileri dahı tebdîl-i hâme ile birer mahalle firâr ve Gayez nâm bâzergândan gayrı İzmir'de belli başlı bâzergân-ı Franselü olmadığı ve bu mâdde içün mukaddem ve mu’ahhar sudûr eden evâmir-i şerîfe mazmûnları ve ilçîler tarfından vürûd eden mekâtib mefhûmı konsolosları câniblerinde bâzergân-ı mersûmuna ifâde ve Franselü emvâl ve eşyâsını ketm ü ihfâ edenlerin hâne ve mahzenleri basılacağı beyân olunmuş ise dahı düvel-i âhar âdemleri dâ’imâ Franselü ile bir mahalde üns ü ülfet olduklarından kârgîr olmayup simsâr ve hammâl ve mazınna olan kimesneler tazyîk olunarak haber alınan emvâl ü eşyâ zabt u tahrîr ve defteri tesyîr olunduğu ifâde ve tastîr olunmuş, husûs-ı mezbûr bi'l-

fi‘l Dîvân-ı Hümâyûn Çavuşbaşısı ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân dâme-mecdühuya lede'l-havâle defter-i mezkûr gereği gibi mütâla‘a olunarak ber-vech-i muharrer İzmir'de emvâl ü eşyâları zabt olunan Fransızların şöhret-i şâyi‘alarına nazaran mecmû‘-ı nakdleri yüz otuz altı buçuk guruş ve zimemleri yetmiş bir bin guruşa bâliğ olup işbu zimemâtın yüz on bin guruş mikdârı nizâ‘lı olduğu ve evânî-i sîme müte‘allik eşyânın cüz’î olup eşyâ-yı sâ’irede dahı yapağı ve çuka ve ve penbe ve ipek ve câmeden gayrısında çokluk bir mâl olmadığı ve anın dahı vâfiri alâka ve münâza‘alı idüği ve İzmir Limanında zabt olunan iki sefîneden bir kıt‘asında onar karış altı kıt‘a demür top ve beş kantâr barut ve dört yüz aded gülle ve yüz yigirmi beş kantâr peksimed ve âlât-ı sâ’iresi mevcûd olup sefîne-i mezkûre kalafata muhtâc idüği ve dîger bir kıt‘a sefînesinde dahı altı aded yelken ve üç aded lenger ve iki aded gomanesi olduğu ve Francelü-yi mersûmların emlâk ve gedikleri egerci tahrîr ü defter olunmuş olup lâkin bahâları tahmîn ve takdîrleri zîrlerine işâret olunmadığından ne mikdâr bahâ tutacağı nâ-ma‘lûm olmağla işbu defter şimdilik Baş Muhâsebeye kayd olunup bir kıt‘a sûreti ihrâc ve irsâl ile ibtidâ emlâk-i mezkûre ve gedikleri tullâbı beyninde müzâyede ve ragebâtı inkıtâ‘ından sonra karâ eden mu‘accelâtı ve tâliblerinin ism ü şöhretleri beyân olunarak defteri takdîm olunmak ve eşyâ-yı mezkûreden alâka ve münâza‘asız olanları mahallinde ma‘rifetinüz ve ma‘rifet-i şer‘le değer-bahâlarına iblâğ olunarak bir ucdan füruht ve zimemât-ı mezkûrenin dahı yerlü yerinde tahsîline mübâşeret olunup alâka ve münâza‘alı olanları dahı gereği gibi tahkîk olunarak Dersa‘âdetime iş‘âr ve istîzân ba‘dehu ne vechile emr-i şerîfim sâdır olur ise ol vechile amel ve hareket olunmak içün şimdilik tevkîf olunmak ve sefîneteyn-i mezkûreteyn derûnunda zuhûr eden barut ve gülle İzmir Kal‘ası dizdârına teslîm ve yedinden memhûr sened ahz ve Der‘aliyyeme irsâl ve sefîneteyn-i mezkûreteyn ve âlât-ı sefâyine müte‘allik zuhûr eden eşyâdan sâlih ve sâlim olanları ve ale'l-husûs rûgan-ı neft ve katranı Tersâne-i Âmire'ye îsâl olunup müsta‘mel ve atîk olanları kezâlik füruht ve cümlesinin bahâlarını tahsîl ve Darbhâneye îsâl ü teslîm olunmak içün emr-i şerîfim sudûrunı mûmâ-ileyh bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh [üzre] amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1[2]13

Bu dahı.

182- ***Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından hâlâ Aydın Muhassılı [ve] İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve Francelü emvâli zabtına mukaddemce mübâşir ta'yîn olunan Süleymân*** *dâme-mecdühumâ* ***ya ve İzmir Nâ'ibine ve vücûh-ı memlekete hüküm ki;***

Sen ki Kara Osmân-zâde Kapucıbaşı mûmâ-ileyhsin, sen ki mübâşir-i sâbık Âmedî hulefâsından Ahmed Rızâ zîde-mecdühunun bi'l-iştirâk Dersa'âdetime vârid olan tahrîrât mefhûmunda fi'l-asl Devlet-i Aliyyem re'âyâsından olup Fransız himâyesinde olanlar haklarında ne gûne mu'âmele olunacağı ma'lûm olmadığından haber vürûduna dek firâr eylememeleriyçün bunlardan tâlib olanlarına cizye evrâkı verilmesine ruhsat verilerek o makûlelerin ismleri hafîce defter olunduğu ve anın dahı bir râbıtaya idhâli mâddesi derc ve tastîr olunmuş olup nisvân makûlesinin ticâret ve **servet** ve müste'menân ile kat'â alâka ve münâsebeti olmadığından o makûle re'âyâ-yı Davlet-i Aliyyemden olup dîger emr-i şerîfimle verilen nizâma dâhil olanların zevceleri ve evlâdları dahı anların haklarında icrâ olunacak olmağla bunlardan mâ'âdâ nisvân tâ'ifesinden Francelü himâyetine girmiş varmıdır ve re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyem haklarında verilen nizâma nisvânın dahı idhâli mâddesini tahrîden murâd nedir? Gereği gibi îzâh olmamağla bu husûsı künh ü hakîkati üzre Der'aliyyeme tahrîr ve i'lâma müsâra'at eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i N. Sene 1213

Bu dahı.

183- ***Dergâh-ı Âlî Kapucıbaşılarından hâlâ Aydın Muhassılı ve İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve ol tarafda olan Francelü emvâli zabtına mukaddemce mübâşir ta'yîn olunan Süleymân*** *dâme-mecdühumâ* ***ya ve İzmir Kazâsı Nâ'ibine ve vücûh-ı memlekete hüküm ki;***

Sen ki Kara Osmân-zâde Kapucıbaşı-ı mûmâ-ileyhsin, sen ki mübâşir-i sâbık Âmedî Hulefâsından Ahmed Rızâ zîde mecdühusun, bi'l-iştirâk Der'aliyyeme vârid olan tahrîrâtda fi'l-asl Devlet-i Aliyyem re'âyâsından olup Fransız himâyesinde olanlar haklarında ne gûne mu'âmele olunacağından haber vürûduna dek firâr eylememeleriyçün bunlardan tâlib olanlarına cizye evrâkı verilmesine ruhsat verilerek o

makûlelerin hafîce defter olunduğu ve mersûmun el-yevm Freng hey‘etinde geşt ü güzâr üzre oldukları bunların zükûr ve inâsı bir râbıta-i kaviyye tahtına idhâle muhtâc idüği ve nizâm **...** olduğu beyânıyla haklarında ne vechile irâde-i seniyyem ta‘alluk ider ise ol vechile hareket olunacağı tahrîr ve inhâ olunmuş, fi'l-asl Devlet-i Aliyyem re‘âyâsından iken sonradan refte refte berât ve fermân ve patente ile Francelü himâyetine ilticâ etmiş olanlardan tercümânlık ve tercümân hıdmetkârlığı adem-i kanâ‘at ve ticâret ile me’lûf olanların zâhire ihrâc ile sâ’ir Francelüler misillü elbiselerinden mâ‘adâ bi'l-cümle nukûd u zimemlerini cânib-i mîrîyçün zabt ve ism ü resmleriyle defterini Der‘aliyyeme takdîm ve irsâle mübâderet olunmak içün işbu sene-i mübâreke evâhir-i Cumâde'l-Âhıresinde sana hitâben başka ve memâlik-i mahrûseme dahı başka başka evâmir-i aliyye neşr olunmuş olmağla o makûle Devlet-i Aliyyemin cizye-güzâr re‘âyâsından olup esâmîleri defter olunan zimmîlerin içlerinde tercümân ve tercümân hıdmetkârlığına ve mu‘âfiyetlerine adem-i kanâ‘ate mebnî ticâret ile me’lûf olanlar ve rızâ-yı Devlet-i Aliyyemin mugâyiri olarak Francelüden patente alanlar lede't-tahkîk elbiselerinden mâ‘adâ bi'l-cümle nukûd u eşyâları cânib-i mîrîden zabt olunması sudûr eden emr-i şerîfim muktezâsından olduğu ve bunların cümlesi cizye evrâkı i‘tâsıyla hükm-i ra‘iyyete tenzîl ve hey’etlerini tağyîr ile haklarında re‘âyâ mu‘âmelesi icrâ olunmak ve ba‘de'l-yevm cizye-güzâr re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden bir ferdin müste’men tâ’ifesi taraflarından patente tahsîli dâ‘iyesine cesâretleri vukû‘a gelmemek ve cesâret edenler ba‘de't-tahkîk te’dîb kılınacakları kendilere [ve] sâ’ir lâzım gelenlere ifâde ve iş‘âr olunarak vakten mine'l-evkât mugâyiri ferd-i vâhidin vukû‘a gelmeyecek vechile hükkâm ve zâbitân taraflarından ale'd-devâm bu husûsa nezâret olunmak ve bu [ve]sîle ile medîne-i İzmir'de mukîm Zante ve Kefalonya ve sâ’ir Venedik cezâyiri ahâlîsi öteden berü ne hey’etde geşt ü güzâr ide gelmişler ise yine ol vechile olmak ve bunlar tebdîl-i teklîfi vücûh-ı sâ’ire ile ta‘arruz ve ta‘addî olunmamak üzre emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l re’îsü'l-küttâbım olan Ahmed Âtıf dâme-mecdühu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında. ***Fî Evâ’il-i N. Sene 1213***

Bu dahı.

184- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn dâme İzmir Nâ’ibine ve a‘yân ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki;***

Fî'l-asl Devlet-i Aliyyem tebe‘asından iken sonradan refte refte Francelüye berât, fermân ve patente ile tâbi‘ olanlardan tercümânlıkla kanâ‘at etmeyüp ticâret ile me’lûf olanlar ma‘rifet-i şer‘le bi't-taharrî tahkîk ve temyîz ve zâhire ihrâc ve o makûlelerin sâ’ir Francelüler misillü elbiselerinden mâ‘adâ bi'l-cümle nukûd u eşyâ ve zimemleri cânib-i mîriyçün zabt ve ism ü resmleriyle defteri Dersa‘âdete irsâl ve takdîm olunmak içün size hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Bu def‘a hemşîre-i muhteremim Şâh Sultân *dâmet-ismetühâ*nın kethudâsı hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan el-Hâc Ahmed Azîz zîde-mecdühunun südde-i takdîm eylediği bir kıt‘a takrîri mefhûmunda emr-i şerîf-i mezkûr İzmir'e vürûdunda sultân-ı müşârun-ileyhânın mukâta‘ası dâhilinde kâ’in Şira Andre Cezîresi re‘âyâsının yedlerinde berât ve fermân ve patente olmayup re‘âyâ-yı mersûmenin ba‘zısı efrenceye tâbi‘ ve ba‘zısının yedlerinde müşârun-ileyhin tezkiresi olmak mülâbesesiyle emvâl ü eşyâlarına dahl ü ta‘arruz olunmak îcâb etmez iken, "Siz Francelüye tâbi‘sinüz." Diyerek emvâl ü eşyâları zabt ve gadr olunmağla o makûle yedlerinde Francelüye [tâbi‘] olduklarını müş‘ir berât ve fermân ve patente olmayup müşârun-ileyhin tezkiresi olan re‘âyâ-yı mersûmeye mugâyir-i emr-i âlî ta‘arruz olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı tahrîr ve istid‘â etmekle re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyeme vechen mine'l-vücûh iktizâ etmediği ber-vech-i muharrer sâdır olan emr-i şerîfim me’âlinden müstebân olmakla min-ba‘d re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyem ta‘arruz olunmayarak Franca tercümânları ve fermânlu ve patentelülerden tercümânlık ve hıdmetkârlığına kanâ‘at etmeyüp France ticâretiyle me’lûf olanlar kimler ise o makûlelerin elbiselerinden mâ‘adâ emvâl ü eşyâ ve zimemleri zabt u tahrîrine i‘tinâ olunmak üzre Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim ısdârını bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı [ve] Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i Ş. Sene 1213

Bu dahı.

185- ***Haleb Vâlîsi Vezîre ve Haleb Mollâsına ve medîne-i Halebde Franselü emvâli husûsuna me’mûren hâlâ ol cânibde olan Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan Sâlih*** *zîde-mecdühu**ya hüküm ki;***

Haleb'de mukîm Zareşandedon nâm Francelü tâcir ehl-i ırz makûlesinden olup etvâr u harekâtı France Cumhûrı harekâtına müşâbih olmadığını nâtık Haleb'de mukîm İngiltere

konsolosunun Frengiyü'l-ibâre kâğıdı Der‘aliyyeme vârid olduğundan başka tâcir-i mersûm Der‘aliyyemde mukîm Rusya Tercümânı Fontonun dahı akrabâsından olmağla tâcir-i mersûmun habsden ıtlâk ve sebîli tahliye olunması istid‘â olunmağla tâcir-i mersûm cumhûr-ı mesfûrdan müteneffir idüği tahkîḳ olunduğuna mebnî mahbesten ıtlâk ve ol cânibde İsveç konsolosuna teslîm olunması husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk etmekle işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; Mersûmun sebîli tahliyesi husûsuna müsâ‘ade-i şâhânem erzânî kılındığı ma‘lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer vusûl-i emr-i şerîfimde fakat mersûmun sebîli tahliye ve konsolosuna teslîme mübâderet ve hilâf-ı fermân hâlâtı tecvîzden mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 213

Bu dahı.

186- ***Haleb Vâlîsine ve Haleb Kâdîsına ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan ve Sadr-ı a‘zamım Kethudâsı Kâtibi Hulefâsından olup ol tarafda Franse emvâli zabt u tahrîrine me’mûr Sâlih*** *zîde-mecdühu* ***ya hüküm ki;***

Medîne-i Haleb'de Francelü Vayan nâm tâcirin zevcesinde olan mücevherât yigirmi bin guruşluk mikdârı idüği ve mücevherât-ı mezkûre hâlâ zevce-i mesfûrenin yanında olup ve kendisi dahı Felemenk konsolosunun kızı olmağla el-yevm İngiltere konsolosı yanında müsâfireten mukîme idüği gelen defterde mezkûr idüğini bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup Francelü emvâli taharrîsine me’mûr olan Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle zî-kıymet olanları aynen ve nakle şâyân olmayanları ol tarafda füruht birle esmânı irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Baş Defterdârım el-Hâc İbrâhîm Reşîd *dâme-ulüvvuhu* i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında. Fî Evâhır-ı Ş. Sene 213

Bu dahı.

187- ***Haleb Vâlîsine ve Haleb Kâdîsına ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan ve Sadr-ı a‘zamım Kethudâsı Kâtibi Hulefâsından olup ol tarafda France emvâli zabt u tahrîrine me’mûr olan Sâlih*** *zîde-mecdühu* ***ya hüküm ki;***

Haleb'de İstânbûl tercümânı olup Vayan nâm tâcirin dellâlı olan Kara Eli oğlu Yosef nâm tercümânın mahallinde ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve temhîr olunan eşyâsıyla mesfûrun zevcesine müte‘allik olan eşyânın bâ-müfredât başkaca bir kıt‘a defteri vürûdunda lede'n-nazar eşyâ-yı mezkûrede külliyet olmayup bâ-husûs zevcesinin şeyleri bî-me’âl olduğunu ve mesfûr Kara Eli oğlu hâlâ mahallinde mahbûs ve eşyâ-yı muharrere-i mezkûresi dahı memhûr idüğini bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Francelü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle tercümân-ı mesfûrun ma‘rifet-i şer‘le temhîr olunan eşyâsından zî-kıymet olanları aynen ve nakle şâyân olmayanları ol tarafda füruht ile esmânı irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Baş Defterdârım olan el-Hâc İbrâhîm Reşîd *dâme-ulüvvuhu* i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı Ş. Sene 213

Tâcir-i mersûm Kotorniye'nin Selânîk'e vârid olan beş varul cevîri Selânîk Gümrüğü'nde zabt olunup emr olunmadıkca verilmez deyü gümrükci tarafından cevâb verildiğini ve cevîr Zürîh'de mukîm Kogeski Moler nâm Nemçelü tâcir tarafından İsveçlü mersûma îsâl içün irsâl olunmuş olduğunu üç kıt‘a Frengiyü'l-ibâre mekâtib mefhûmlarından müstebân idüğini beyân ile Selânîk'de İsveç konsolos vekîline redd ü teslîm olunmak üzre emr-i şerîf sudûrunı tahrîr ve istid‘â eylediğine binâ’en sâdır olan fermân-ı âlîleri mûcebince ibrâz olunan üç kıt‘a Frengiyü'l-ibâre kâğıdlar mümeyyiz-i bâzergân ma‘rifetiyle mu‘âyene ve dikkat etdirildikde senedât-ı mezkûreye nazaran iddi‘â olunan beş varul cevîr İsfeçe'de kâ’in Pal nâm şehrde mukîm Jan Levi Bokar nâm bâzergân ile evlâdlarının hükmünde olup ya‘nî müdde‘î-i mersûm mâlı olduğuna ve **.....** *eder sened olmadığını mümeyyiz-i mesfûr ifâde ve isticvâb eylediklerinde mersûm dahı egerci ber-minvâl-i muharrer mersûm Bokar'ın mâlı olduğuna mukırr olup lâkin benim hesâbım içün bana gönderdi deyü tekrâr da‘vâya tasaddî eyledikde çünki böyle da‘vâ idersin, da‘vâ-yı mezkûrun mezbûr mesfûr Bokar'ın mektûbı ve emri varmıdır deyü mümeyyiz-i bâzergânlar taraflarından be-tekrâr su’âl olundukda yazduğı mektûbı Selânîk'de bırakdım deyü cevâb vermekle bu sûretde cevîr-i mezkûr mersûm Bokar'ın mâlımıdır ve kendisi dahı Devlet-i Aliyye dostlarındanmıdır, değilmidir tahkîk olunmayınca cevîr-i mezkûrun reddi iktizâ etmeyüp tevkîfi lâzım gelür deyü bâzergân-ı mesfûrlar haber vermeleriyle bu sûretde müdde‘î-i mesfûr İsveçlünün senedât deyü*

ibrâz ve irâ'et eylediği Frengiyü'l-ibâre üç kıt'a mektûblar ile cevîr-i mezkûr kendi mâlı olduğunu beyân ve isbât edemeyüp belki senedât-ı merkûmeye göre İsfeçelü Jan Lui Bokar'ın mürsel mâlı idüği ve mâdde gereği gibi tahkîk etmeyince reddi iktizâ etmeyüp tevkîfi lâzım geldiğini bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûn'da Çavuşbaşı [ve] Franselünün emti'a vü eşyâsının ahz u kabzına me'mûr sa'âdetlü Osmân Efendi bâ-takrîr ifâde etmekle mûcebince tarafına ve baş Muhâsebe'ye başka başka ilmühaberleri i'tâ olunmak deyü sâdır olan emr-i âlî mûcebince kaydı bâlâsına şerh verilüp çavuşbaşı ağa tarafına ve Baş Muhâsebe'ye ilmühaberleri verildi.

Fî 4 L. Sene 213.

Sa'âdetlü Çavuşbaşı ağa tarafından ilmü haberi verilmişdir.

Bu dahı.

188- ***Selânîk Sancağı Mutasarrıfına ve Selânîk Kazâsı Nâ'ibine ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan Selânîk Gümrükrcüsü Ali Arif*** *zîde-mecdühu* ***ya hüküm ki;***

Gümrükcî-i mûmâ-ileyhin bu def'a südde-i sa'âdet-karârıma vârid olan bir kıt'a kâ'imesi mefhûmunda bundan akdem Der'aliyyemden ticâret tarîkıyla Selânîk'e giden Kotorniye nâm müste'men France Cumhûrına tâbi' bâzergânların emvâl ü eşyâsını kendi üzerine tebdîl ile iştirâken yine icrâ-yı ticâret etmek dâ'iyesinde olduğuna binâ'en mesfûr Kotorniye üzerin[d]e her ne kadar eşyâ zuhûr ider ise zabt ve keyfiyeti Der'aliyyeme i'lâm olunmak üzre irsâl olunan Sadr-ı a'zamım kâ'imesi mûcebince mesfûr Kotorniye egerci Dersa'âdetime irsâl olunmayup ancak mesfûrun şimdiye kadar nesnesi zuhûr etmeyüp fakat Belgrad cânibinden beş varul sargılar ile ma'a-turre üç yüz on sekiz vakıyye cevîr Kotorniye nâmıyla zuhûr ve derhâl zabt ve el'ân gümrükde mahfûz olmadığı derc ve tastîr olunmuş olup bu sûretde mahallinde hıfz etdirilen mârru'z-zikr üç yüz on sekiz vakıyye cevîrin beher vakıyyesi yigirmi guruşa ve a'lâ yem cevîrin bir vakıyyesi on guruşa ve ednâsının bir vakıyyesi sekiz guruşa Mısır Çârşûsı esnâfı mübâya'a edüp bir mikdârın kâr ile tâliblerine füruht ide geldikleri tashîh ve tahkîk olunmağla Selânîk Gümrüğünde mevcûd olan mârru'z-zikr üç yüz on sekiz vakıyye cevîr kangı cinsden ise ol fî'âtdan noksân olmayarak mahallinde siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ gümrükcü mûmâ-ileyhimsiz, ma'rifetinüz ve ma'rifet-i şer'le füruht ve bahâsı her neye bâliğ olur ise Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün

Dersa‘âdetime irsâl ve keyfiyeti tahrîre mübâderet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı Ş. Sene 213

Bu dahı.

189- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn*** *dâme-mecdühu****ya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine ve a‘yân ve zâbitân*** *zîde-kadruhum****a hüküm ki;***

Francelünün âhir memâlik-i Saltanat-ı Seniyye olup beyne Haremeyn-i Muhteremeyn Mısr ülkesinde bundan akdem aksâ-yı fesâd esbâbını hufyeten ıhzâr ve ol bâbda ızhâr-ı sû-i kasda ibtidârları taraf-ı Devlet-i Aliyyemden lede'l-istihbâr bu gûne hareketleri zuhûrunda cemî‘ milel ile Francelü beyninde harb-i şedîd tahakkuk edeceği kable'l-vukû‘ müdîrîn-i mesfûruna her ne kadar resmen ifâde ve iş‘âr olunmuş ise mukayyed olmayup sû-i kasdlarında ısrâr ve bağteten Mısr ülkesine hücûm ve iktihâma ibtidâr ve me’lûf oldukları üzre dürlü dürlü fesâdlar **îkâ‘ını pîşe** ve kâr etmeleriyle Franse beyninde mukaddemâ müdîrlerine sarâhaten i‘lân olunduğu vech üzre harb lâzım gelüp def‘-i şerr ü fesâdlarıyçün taraf-ı Devlet-i Aliyyemden ne makûle esbâba teşebbüs olunduğu ma‘lûm olan hâlâtdandır. Kaldı ki Nederlande ve hattâ Felemeng Cumhûrı egerci öteden berü Devlet-i Aliyyemin dostı olup ile'l-ân miyânede bir gûne iğbirâr sûreti zuhûra gelmediği zâhir ve Felemeng ahâlîsinin memâlik-i mahrûsemde ticâret ile sinîn-i vâfireden berü mütemetti‘ oldukları menâfi‘-i kesîre ve fevâ’id-i vefîre hasebiyle istikbâlleri hengâmında dâ’imâ rızâ-yı Saltanat-ı Seniyyemi istihsâle ri‘âyetleri bâhir olup ancak bir vaktden berü beynlerinde zuhûr eden şikâkdan neş’ed eden iki fırkanın biri tav‘an ve biri kerhen Franselü'ye teba‘iyyet etmeleriyle Franselü'nün sûretâ rabt eylediği ittifâka mebnî Felemeng donanmasını ve bi'l-cümle vâridâtını zabt ve diledikleri gibi ahz ve i‘mâl ederek Felemeng memleketi harâb u vîrân ve ahvâlini külliyen perîşân edüp el-hâletü hâzihi Felemeng memleketi sâ’ir Franse eyâlâtı misillü müdîrîn-i hamsenin zîr-i hükmünde olarak Felemenglünün istiklâli nâbûd olduğu celî vü âşikâr ve müdîrîn-i mezkûrînin re‘âyâsı mesâbesinde idükleri vâzıh u bedîdâr olmağla Felemeng Cumhûrıyla meveddet-i kadîmenin vikâyesi her ne kadar Devlet-i Aliyyemin

matlûbı ise dahı esbâb u avârız-ı mezkûrîne binâ'en fî mâ ba'd Âstâne-i Sa'âdetimde Felemeng ilçîsinin ikâmeti lâyık olmadığı zâhîr ü nümûdâr olmakdan nâşî Felemeng Cumhûrı tağyîr-i meslek birle şe'n ü maslahata şâyân oluduğı üzre Fransaludan her ne zamân mu'ârız ider ise yine Devlet-i Aliyyemle kadîmî dostluk i'âde olup musâfât-ı kâmile husûle geleceği beyân olunarak Dersa'âdetimde olan Felemeng ilçîsi eyyâm-ı kalîle zarfında hareket ve avdet etmek üzre taraf-ı Devlet-i Aliyyemden resmen kendüye takrîr kâğıdı i'tâsıyla tenbîh olunmuş olmağla siz ki kapucıbaşı ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; medîne-i İzmir'de mukîm Nederlande konsolosı ile tüccâr ve bi'l-cümle sahîh Nederlandelülerin müddet-i kalîle zarfında ahz u i'tâlarını tanzîm ve kat'-ı alâka edüp vilâyetlerine azîmetlerini tenbîh ü te'kîd ederek i'âdeye mübâderet ve Francelü misillü eşyâlarına ta'arruzdan mücânebet ve konsolos-ı mesfûrun yanında tercümân olan Markarliro ve Betros ve Liyu Mikel Embera ve Yanaki veled-i Panayoti Bitako ve Esfar veled-i Noma ve Rokordano veled-i Kostantin ve İsterati veled-i Yani veled-i Eyfakomi ve Banir Yorgi Manyari Derosimo Encîr nâm yedi nefer tercümâna verilen berevât ve zabt emrleri ve Ebsay veled-i Mase'nin zabt emri ve hidmetkârları olmak üzre Veyorgos veled-i Eremya ve Lorozaydo ve Kofas veled-i Alfa ve Abram Kobeci oğlu ve Bandeliro Dötonaki ve Migel Habostalyani ve Eci Nano Aleksandi ve Duk Angelaki Rosto Benati Bitako ve Rahsodi Ancesalo ve Azro veled-i Abram ve Dimitri veled-i Angelaki ve Panayot veled-i Pavli ve Dimitraki veled-i Yani Ayko ve Dimitri Corci ve Yanaki veled-i Dimitri Boyaci on altı nefere verilen mu'âfiyet ve yol emrleri ve kezâlik yol emrleri ahzıyla ol cânibde bulunanların dahı yedlerinde olan mu'âfiyet ve yol hükmi ahz ve hükm-i ra'iyyete tenzîl ve cizye evrâkı i'tâ olunup haklarında reâyâ mu'âmelesi icrâ olunmasına ve ahz olunan berevât ve evâmiri Dîvân-ı Hümâyûnum kaleminde battâlda hıfz etdirilmek içün memhûren Dersa'âdetime irsâle ikdâm ve dikkat ve; "Sen mukaddemâ tercümân ve hıdmetkâr idin." deyü tama' ve garaza mebnî o misillülere bî-vech ta'addî ve rencîdeden mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı Ş. Sene 213

190- Bir Sûreti;

Haleb Vâlîsine ve Haleb Kâdîsına ve sâ'ire; Haleb konsolosıyla tüccâr ve sâ'ir Nederlandelülerin iâdelerine dikkat ve konsolos-ı mesfûrun yanında tercümân olan Mastrop veled-i Hain Yahûdî ve Nasrân veled-i Yasef Abre ve Yasif veled-i Simon

Yahûdî ve Elyas veled-i Posti Kareli ve Yasif veled-i Şekrân ve Elyas veled-i Aydan Ranko ve Mordehay ve Zaza ve Yerkovid ve Şekrân veled-i Andon ve Yosef veled-i Andon Anderya Maroni nâm dokuz nefere verilen berevât ve zabt ahkâmı hidmetkârları olmak üzre Sakızlı Kozi Davuti ve Mona ve Ercilyorkoye ve Ehrac veled-i Simyon ve Uzeyr veled-i Yantop Ayade Veled-i Uzeyr-i Şâmiyye ve Corci veled-i Elyas Eyüp ve Hana veled-i Cireyil ve Yasef veled-i Mesiye ve İsak veled-i Samuyel Holison ve Yakob veled-i Marad ve Maner veled-i Elka ve Pelder ve Yebi Ayani ve Pavlaki veled-i Mihalaki ve Nagmenean veled-i Andone ve Corci veled-i Dimitri Semi ve Yasif Metri Kabris ve Yasif veled-i David nâm on sekiz nefere verilen mu‘âfiyet ve yol emrleri ahz olunmak üzre. Ber-vech-i meşrûh.

191- Bir Sûreti;

Lefkoşe Nâ’ibine ve Kıbrıs Muhassılına ve Sâ’ire; Kıbrıs'da olan konsolos vekîline, tüccâr ve sâ’ir sahîh Nederlandelülerin i‘âdelerine dikkat ve vekîl-i mesfûrun yanında tercümân olan Yakob veled-i Abati bir nefere verilen berât ve zabt emri ve hidmetkârları olmak üzre Luyizo veled-i Mavlo ve Kirkor Artini nâm iki nefere verilen mu‘âfiyet emrleri ahz olunmak üzre. Ber-vech-i meşrûh.

192- Bir Sûreti;

Sakız Nâ’ibine ve Sakız Muhassılına ve sâ’ire; Cezîre-i mezbûrede bulunan Nederlande konsolos ve tüccâr vâ sâ’ir âdemlerinin i‘âdelerine mübâderet ve Nederlandelü tercümânı olan Nikola Derlefod nâm bir nefere verilen berât ve zabt emri ve hidmetkârı olarak Tomori Dörifik ve Haranciko Fesetli nâm iki nefere verilen mu‘âfiyet emrleri ahz olunmak içün. Ber-vech-i meşrûh.

193- Bir Sûreti;

Selânîk Sancağı Mutasarrıfı vezîre ve Selânîk kâdîsına ve sâ’ire; Selânîk konsolosuyla tüccâr ve sâ’ir Nederlandelerin i‘âdelerine dikkat ve konsolos-ı mersûmun yanında tedcümân olan Anaştaş veled-i Yani ve Hıristo veled-i Eci Dimonderlaenlo müste’men iki nefer verilen berevât ve zabt evâmiri ve hidmetkârları olarak Marova ve Lonani ve Matil veled-i Levansez ve Nikola veled-i Eci Eskarlano ve Azeyone Bogaci Kostandino nâm dört nefere verilen mu‘âfiyet evâmiri ahz olunmak içün ber-minvâl-i sâbık.

194- Bir Sûreti;

Mora Vâlisi ve İnebahtı Muhâfızı *iclâlühumâ*ya ve Trabolice ve İnebahtı ve **Salna** ve Balyabadra ve sâ'ire; kazâ-i merkûme konsolosuyla tüccâr ve sâ'ir sahîh Nederlandelülerin i'âdelerine dikkat ve konsolos-ı mesfûrun yanında tercümân olan Bofenzo Geblo Balyabadet ve Estani Simobolo ve Abastoli Rofe ve Beraşkova Abostoli Doli veled-i İlya nâm dört nefere verilen berevât ve zabt ahkâmı ve hıdmetkârı Nohak Panayoti Bergoboli ve Panayoti Gilopolo Macir Nikola ve Corci Simobolo ve Yanaki Deyorpoli Yokolo ve Corci Dimitri Kundakcı ve Civoya Banlo Foyoli ve Petro Abostoli veled-i Dimitri nâm sekiz nefere verilen mu'âfiyet emrleri ahz olunmak üzre ber siyâk-ı sâlif.

195- Bir Sûreti;

Merhalo ve Değirmenlik cezîreleri nâ'iblerine ve sâ'ire; cezîreteyn-i mezbûreteyn konsolos vekîliyle tüccâr ve sâ'ir sahîh Nederlandelülerin i'âdeleriyçün. İktizâsına göre.

196- Bir Sûreti;

Kal'a-i Sultâniye Nâ'ibine ve Bahr-ı Sefîd Boğazı Muhâfızı Silâhşör-i Hâssadan Hadım-zâde Mîr Osmân zîde-mecdühuya ve sâ'ire; Ve kazâ-i mezbûrda olan konsools vekîliyle tüccâr ve sâ'ir sahîh Nederlandelülerin i'âdeleriyçün, Midilli misillü.

Mesfûrân İsak ile Yakobun .. reddine

dâ'ir Prusyalu ve İsveçlü istid'âlarıyla

mesfûr Menahem'in dahı eşyâsı reddiyçün

İngilterelü istid'âsıyla emr verilmişdir.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 213

Baş Muhâsebeye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

197- ***Ber-vech-i arpalık Selânîk Sancağı Mutasarrıfı Vezîrim Ebûbekir Paşa iclâlühuya ve Selânîk Kazâsı nâ'ibine hüküm ki;***

Siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; Bu def‘a tarafın[ız]dan der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrât ve i‘lâmda reâyâ-yı Devlet-i Aliyyemden iken sonradan refte refte berât ve fermân ve patente ile Francelüye tâbi‘ olanların sâ’ir Francelüler misillü elbiselerinden mâ‘adâ bi'l-cümle nukûd ve eşyâ ve zimemleri cânib-i mîriden zabt ve teslîm ve şehr-i şehîr-i Der‘aliyyeye irsâl olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-ısdâr mûcebince o makûleler taharrî olundukda Yehûd tâ’ifesinden İsak veled-i Samuel ve Menahem Ganino ve Yakob nâm üç nefer, Francelü tebe‘asından oldukları tahkîḳ olunduğundan ma‘rifet-i şer‘le hâneleri temhîr olunduğu anda Prusya ve İngiltere ve İsveç devletlerinin Selânîk'de mukîm konsolosları tercümânları tarafından gelüp mârrü'l-beyân İsak veled-i Samuel Prusya tarcümân ve Menahem Ganino İngiltere tercümânı hıdmetkârı ve Yakob Tusi İsveç tercümânı olmak üzre [berâtları]vardır diyerek hânelerinin küşâd olunması husûsunı iltimâs eylediklerinde mukaddemâ sudûr eden evâmir-i aliyyede mastûr şurût u kuyûd muktezâsınca Francelünün hıyâneti vukû‘undan sonra düvel-isâ’ireye ber-takrîb tâbi‘ olanların teba‘iyyetlerine i‘tibâr olunamayacağı beyân ve târîhlerine nazar olunmak içün yedlerinde olan berevât ve emr-i âlî mutâlebe olunup nazar olundukda Francelünün hıyâneti zuhûrundan sonra mu’ahhar târîh ile sudûr etmiş olduğuna binâ’en beher hâl mesfûrların temhîr olunan emvâl ü eşyâsı her ne ise cânib-i mîrîyçün tamâmen zabt olunacağı ve hilâf-ı emr-i âlî mührlerin fekk[in]e müsâ‘a[de] olmadığı her ne kadar ifâde olunmuş ise dahi konsolos-ı mesfûrlar eşyâ-yı mezkûrenin zabt u tahrîrine bir vechile râzı olmadıkları ve taraf-ı Devlet-i Aliyyeme ba‘de'l-istîzân ne vechile emr-i âlî sudûr ider ise icrâ olunmak husûsunı istid‘â eyledikleri derc ü tastîr olunmuş olup ancak mersûmûnun bu vechile sonradan istihsâllerine i‘tibâr olunmayup senedleri tedkîk olunacak olmağla bu sûretde mahallinde temhîr olunan bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve zimemleri ve'l-hâsıl sâ’ir Francelüler misillü elbiselerinden mâ‘adâ bütün mâlları mîrîyçün zabt u tahrîr ve defteri Dersaâdetime irsâl olunmak üzre Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîr ve Baş Muhâsebeye ilmühaberi i‘tâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân dâme-mecdühu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i L. Sene 213

Sa‘âdetlü Çavuşbaşı ağa tarafına ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

198- ***Sakız Cezîresi Nâ’ibine ve Sakız Muhassılı ( ) zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Francelünün nakz-ı ahdi esnâsında Arabistân yakasında ehl-i İslâm tüccâr mâlı olarak **.....** Arab ve rûgan-ı sâde hamûlesiyle mahmûlen yedi bin kile zahîre istî‘âb bir kıt‘a Fransız sefînesinin derûnunda olan top ve âlât-ı sâ’iresiyle ma‘an Sakız Cezîresi Limanı'na vürûd ve ahz u zabt olunduğu mukaddemâ lede'l-inhâ ma‘rifet-i şer‘le muhassıl ve mübâşir ta‘yîn olunan Sadr-ı a‘zam çukadârlarından İbrâhîm *zîde-kadruhu* ma‘rifetiyle bi'l-müzâyede değer bahâsıyla füruht ve hâsıl olan bahâsı Dersa‘âdetime irsâl ve teslîm-i Darbhâne-i Âmirem olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince sefîne-i mezbûre bi'l-müzâyede bir nefer Rusyalu üzerinde dört bin beş guruşda karâr eylediği mu’ahharan bâ-i‘lâm inhâ olmağla sefîne-i mezbûr değer bahâsıyla tâlibine füruht olunmasıyçün işbu sene-i mübâreke Recebinde mûmâ-ileyhim zâbitâna emr-i şerîf verildükden sonra Trablusgarb tüccârından Mehmed nâm kimesne sefîne-i mezkûreyi Galata'da Karaköy Kapusında sefîne simsârı Boyleko nâm Yahûdî ma‘rifetiyle geçen sene Rusyalu Corci Benaboli nâm bâzergândan cümle tüccâr muvâcehelerinde altı bin guruşa mübâya‘a ve ba‘de't-temellük sefîneyi kullanmak içün Franselüden Geradane nâm kapudânı mâhiye altmış guruşa mukâvele ve derûn-ı sefîneye vaz‘ ve li-ecli't-ticâre Arabistân tarafına irsâl edüp ba‘zı hamîle ile avdet ve Sakız'a vürûdunda kapudân-ı mesfûr Francelü olduğundan sefîne dahı Francelünündür deyü zabt u tevkîf olunmuş olduğunu bâ-arzuhâl inhâ ve hâline merhameten kendisine redd ü teslîm olunmasını tahrîr ve istid‘â ve keyfiyet-i hâl vech-i meşrûh üzre olduğu hâlâ İstânbûl Gümrüği Emîni Hasan dâme-mecdühu memhuren i‘lâm etmekle sefîne-i mezbûre sâhibi olan Mehmed'e redd ü teslîm olunmak içün işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Ramazânında Sakız nâ’ibine ve muhassılına hitâben emr-i şerîf verilmiş idi. Bu def‘a siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhimâsız; Tarafınızdan vürûd eden tahrîrâtın mefhûmunda sefîne-i mezbûrenin tâlibine füruhtu bâbında ber-vech-i muharrer emr-i şerîfim egerci vürûd eden ancak mukaddemâ üzerinde karâr eden Rusyalu-yı mesfûr ol vakt kefîle rabt olunmadığından diyâr-ı âhara gitmiş olmağla tekrâren beyne'n-nâs müzâyede olundukda sefîne-i mezbûr müddet-i vâfire limanda tevakkuf eyledüğinden halatları çüriyüp dümen evi ve ba‘zı mahalleri fenâ-pezîr olduğundan kıymet-i evveline

noksân terettüb edüp cezîre-i mezbûre ahâlîsinden Seyyid Ahmed nâm kimesne üzerinde iki bin sekiz yüz elli guruşa karâr etmekle meblağ-ı mezbûr poliçe vechile irsâl ve olunduğu tahrîr ve imlâ olunmuş lâkin sefîne-i mezbûr[e] Francelünün olmayup sâlifü'z-zikr Mehmedin olduğu bi't-tahkîk zâhir ve sâhibine teslîm için emr-i şerîfim verilmiş olmağla bu sûretde vürûd eden mârrü'l-beyân iki bin sekiz yüz elli guruşun poliçe kâğıdları gerü mahalline i‘âde ve ifâdeyi mutazammın emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı çve Fransızlu emvâl ü emlâki taharrîsine me’mûr Osmân dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre poliçe kâğıdı gerü i‘âde olunmak bâbında ve ifâde-i hâli müş‘ir.

Fî Evâhır-ı N. Sene 213

Bu dahı.

199- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve Franselü emvâli zabt u tahsîline mübâşeretle ol cânibde olan Süleymân*** *dâme-mecdühuma****ya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine hüküm ki;***

Sen ki mübâşir-i mumâ-ileyhsin; bir kıt‘a tarafından vârid olan tahrîrâtdan bir mâddesinin mefhûmunda medîne-i mezkûrede meyve gümrüğüne Fransız mâlı olduğu ba‘zı nişân ile haber verilmiş sekiz aydan berü gümrükde kalmış bilâ-sâhib bir tobra kahve ve bi r kafes sandalos bulunmağla zabt ve füruhtı husûsı [emr] sudûrına muhtâc idüği tahrîr ve inhâ olunduğu ve zikr olunan kahve ve sandalos değer bahâsıyla ma‘rifet-i şer‘le füruht ve bahâsı teslîm-i Darbhâne-i Âmire olunmak içün Dersa‘âdetime irsâl ve tesyîr etdirilmek üzre Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîr ve Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi i‘tâsı bâbında emr-i münîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. ***Fî Evâhır-ı N. Sene 213***

Baş Muhâsebeye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

200- ***Hanya Muhâfızı Vezîre ve Hanya Kâdîsı ve vücûh-ı memlekete hüküm ki;***

Francelünün mugâyir-i sulh u salâh hareketlerine binâ'en üzerlerine şer'an sefer-i hümâyûn tahakkuk etmiş olduğuna ibtinâ'en Bahr-ı Sefîd'in kâffe sevâhil ve cezâyirinde bulunan Francelünün sefîneleri zabt ve derûnlarında olan Francelüler habs ve emvâl ü eşyâları tahrîr ve defteri Der'aliyyeme irsâl olunmak bâbında mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince Hanya Cezîresi Limanı'nda Francelü bandırasıyla bir kıt'a köhne Kefalonya kayığı bulunup ancak kapudân ve gemicileri mukaddem firâr etmiş olup kayık-ı mezbûrun dümeni ahz ve ma'rifet-i şer'le derûnunda mevcûd olan lâzımesi tahrîr ve mahall-i me'mene vaz' ve mümzâ defteri Der'aliyyeme vürûdunda defter-i mezkûr [Darbhâne-i] Âmirem defterlerine kayd olunmağla sefîne-i mezbûre Hanya Muhâfızı sâbık ma'rifeti ve ma'refet-i şer'le ve gümrük emîni ve cümle ma'rifetiyle değer bahâsına iblâğ olunarak füruht ve hâsıl olan esmânı Darbhâne-i Âmireme teslîm etdirilmek üzre işbu sene-i mübâreke Evâhır-ı Cemâziye'l-evvelîsinde emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Bu def'a emr-i mezkûra cevâb olarak vârid olan tahrîrâtın hulâsa-i mefhûmunda ber-mantûk-ı emr-i âlî sefîne-i mezbûta-i mezbûre beyne'n-nâs müzâyede olundukda gerek sefîne ve gerek âlâtı harâb olduğundan dokuz yüz seksen guruşa karâr-dâde olunup ziyâdeye tâlibi zuhûr etmediği derc ü tastîr olunmuş olduğunu bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle karâr-dâdesi üzre sefîne-i merkûme mahallinde füruht ve semeni Dersa'âdetime irsâl ve Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i L. Sene 213

Bu dahı.

201- ***Sakız Cezîresi Nâ'ibine ve Sakız Muhassılına hüküm ki;***

Sakız Cezîresi'nde kâ'in France konsolosunun hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i ahd mâlik ve mutasarrıf olduğu büyût-ı adîdeyi müştemil konak ve kule ve bâğçe ve tarlanın yigirmi bin guruşa kadar değer bahâsı olduğu ihbâr olunduğuna binâ'en cezîre-i mezbûre re'âyâ ve kocabaşılarına vilâyetce yigirmi bin guruşa kabûl ve bey' etdirilmesi bâbında sâdır olan emr-i şerîfim Sadr-ı a'zamım çukadârlarından Ahmed *zîde-kadruhu* ile lede'l-vusûl mûcebince konak ve emlâk-i sâ'ire-i mezkûre sâlifü'z-zikr yigirmi bin guruşa kocabaşılarına bey' ve meblağ-ı mezkûrı işbu bin ikiyüz on [üç] senesi Cemâziye'l-âhırinin yigirmi gününden otuz bir gün va'de ile Darbhâne-i âmireme teslîme mesfûr kocabaşılar huzûr-ı şer'de müte'ahhidler olup lâkin konak-ı mezkûr

tahtında Efrenc tâ'ifesine mahsûs kenîse olmak hasebiyle mübâya'a eylemeleri âyînlerine mugâyir olduğunu kocabaşı mesfûrlar ifâde eyledikleri sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; tarafından vârid olan i'lâmda derc ü i'lâm olunmuş ve bu husûs-ı mezbûr âyîn-i Nasârâya müte'allik olduğundan Dîvân-ı Hümâyûnum tercümânı ile bi'l-müzâkere bu makûle kefere hânelerinden sâhib-i hâneye râhib ve iyâline mahsûs olarak âyîn-i bâtıllarınca ibâdet içün kenîse misillü bir mahal tahliye ve ittihâz edüp yalnız kendisi ve iyâl ü evlâdı icrâ-yı âyîn edegelmeleriyle bu sûretde konsolos-ı mersûmun hânesindeki kenîse deyü binâ eyledikleri ibâdethâne eger bu kabîlden ise ya'nî konsolos-ı mesfûrun kendisi ve ehl ü iyâline mahsûs olan makûleden ise bu makûle ibâdethâne-i mahsûsaya kenîse ıtlâkı sahîh olmayup evin sâ'ir büyût ve mâ lezimesinden ma'dûd olarak füruhtunda be's olmadığını ve eğer kenîse-i mezkûrun müstakil taşra kapusı olup her bâr taşradan dahı sâ'ir kefere duhûlüyle ale'l-umûm icrâ-yı âyîn olunur kabîlinden ise vâki'â füruhtı tecvîz olunamadığını tercümân-ı mesfûr ihbâr eylediğine ibtinâ'en husûs-ı mezbûr ma'rifetin ve muhassıl-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle bi't-taharrî tahkîk ederek Dersa'âdetime tahrîr ve iş'âr olunmak içün Sadr-ı a'zamım cânibinden tastîr ve irsâl olunan mektûb mahalline vürûdunda lede'l-mu'âyene hâne-i mezbûrun kebîr kapusından mâ'adâ kilisenin kapusı konağa açılup ve kurbünde diger kapudan çıkıldıkdan sonra tarafeyn-i bâğçesi ve civârı zokağa yetmiş hatve mikdârı mahalde başka kapudan ba'de'l-hurûc altmış hatve mikdârı dahı mahalde kapusı olmadığı ve Frenk mahallesi tarîk-ı câddesi idüği ve cezîre-i mezbûrenin cizyi-güzâr Efrenc tâ'ifesi Eskopi ta'bîr olunur yortu günlerinde ol mahalde icrâ-yı âyîn-i bâtıl eyledikleri tahkîk olunduğunı bu def'a tarafından vürûd eden i'lâm ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhin kâ'imesinde tahrîr ve inhâ olunmağla bu takdîrce kenîse-i mezkûrdan mâ'adâ sâ'ir konsolos-ı mesfûrun sâkin olduğu hâne ki büyût-ı adîdeli ve tahtında vâki' bir aded kebîr kule ve senevî yüz guruşa îcâr olunur eşcârı müştemil ve ittisâlinde bâğçe ve tarla dahı kendi mülkümüdür? Bunun cümlesi yigirmi bin guruşa memleketce kocabaşılara bey' olunmak bâbında mukaddemce emr-i şerîfim verilmiş olmakdan nâşî gayr-ı ez kenîse mezkûr emlâk-i sâ'ire-i mezkûrenin mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince yigirmi bin guruş bahâ ile vilâyetlüye füruht ve bahâsı serî'an tahsîl ü teslîm-i Darbhâne-i Âmirem olunmak içün Dersa'âdetime irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup France [emvâli]

taharrîsine me'mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i L. Sene 213

Bu dahı.

202- ***Edirne Mollâsına ve Edirne Bostâncıbaşısına hüküm ki;***

Fi'l-asl Devlet-i Aliyyem re'âyâsından iken refte refte ra'iyyeti terk ve sonradan berât ve emr-i şerîf ve patente ile Francelüye tâbi' olanlardan ber-mûceb-i şurût-ı berât mu'ayyen olan tercümânlığına ve hıdmetkârlığına kanâ'at etmeyüp ticâret ile me'lûf olanlar her kimler ise sâ'ir Francelüler misillü elbiselerinden mâ'adâ bi'l-cümle nukûd u zimemâtları cânib-i mîrîyçün zabt u tahrîr olunmasına irâde-i aliyyem ta'alluk edüp ol bâbda sudûr eden emr-i şerîfim mahrûse-i Edirne'ye lede'l-vusûl siz ki mevlânâ bostâncıbaşı mûmâ-ileyhimâsız; Ma'rifetinüz ve Francelülerin emvâli zabtına me'mûr Sadr-ı a'zamım çukadârlarından Mehmed Nûrî zîde-kadruhu mübâşeretiyle Edirne'de mütemekkin Yazıcıoğlu Tanaşaki ve Sakızlı Dominiko nâm zimmîler tâ'ife-i mezkûreye ilticâ vü teba'iyyet edenlerden olmalarıyla kıbel-i şer'den menzil ve odaları ve dükkânları temhîr ve derûnundaki emlâk ve eşyâ ve zimemleri zast u tahrîr ve mümzâ dafteri Dersa'âdetime tesyîr ve mesfûr Dominiko zimmî mübâşir-i merkûma teslîm ve ihzâren irsâl olunduğunı mübeyyin taraflarınızdan bu def'a vârid olan tahrîrâtı müte'âkiben mesfûrân Tanaşaki ve Dominiko da südde-i sa'âdetime arzıhâl takdîm edüp mefhûmunda mesfûrân Tanaşaki ve Dominiko mukaddemâ Francelü berâtlularından olup sefer-i hümâyûnum tahakkukundan sonra yedindeki berât ve emr-i şerîfimi bıragup cizye evrâkını ahz ve ra'iyyete kabûl etmiş oldukları ve mukaddemâ Francelüye tâbi'ler iken ticârete karışmayup fakat Edirne'de mütemekkin Mosi Vepnâr nâm Francelüden hasbe'l-iktizâ mersûm Tanaşaki bâ-temessük üç bin beş yüz guruş ve mesfûr Dominiko dahı Mosi Pelid nâm Francelüden iki bin altı yüz yetmiş dört guruş istidâne edüp deyni olduğunu beyân birle temhîr olunan emvâl ü eşyâlarının mühürleri fekk ve kendilerine teslîm içün emr-i şerîfim sudûrunı istid'â ve bâlâda beyân olunduğu üzre mahallinden gelen mümzâ deftere nazar olundukda mesfûr Yazıcı oğlu Tanaşaki'nin Edirne havâlîsinde vâki' üç aded kurâ re'âyâları zimmetlerinde yigirmi beş bin guruş alacağı ve ba'zı kesâna ve mesfûr Francelü Mosi Vepnara olan düyûnı ile ma'an cem'an otuz üç bin otuz beş guruş vereceği olduğu ve mesfûr Dominikonun

emti‘asında bir mâdde olmadığından gayrı mesfûr Tanaşakinin deyni dahı zimemâtından sekiz bin otuz beş guruş ziyâde olmağla ve mesfûrânın France ticâretiyle ülfet ve iştigâlleri olmadığı erbâb-ı vukûf tüccârdan su’âl ile tahkîk olunduğu beyânıyla mesfûr Tanaşaki'nin zimmeti olan sâlifü'z-zikr üç bin beş yüz guruşı ve mesfûr Dominikonun kezâlik zimmeti olan iki bin altı yüz yetmiş dört guruşı ber-vech-i peşîn Darbhâne-i Âmireme teslîm eylemeleri şartıyla Edirne'de temhîr olunan hâne ve dükkân ve mahzenlerinin mührleri fekk ü küşâd ve emti‘a vü eşyâlarının redd ü teslîmi içün emr-i şerîfim sudûrunı hâlâ Dîvân-ı mu‘allâ-erkânımda Çavuşbaşı olup Francelü emvâli tahrîrine me’mûr Osmân dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün işbu sene-i mübâreke Evâhır-ı Ramazânında size hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. El-hâletü hâzihi mesfûr Dominikonun bu def‘a süddе-i sa‘âdetime takdîm eylediği bir kıt‘a arzuhâline Darbhâne-i Âmireme ber-mûceb-i meşrût teslîm ideceği iki bin altı yüz yetmiş dört guruş ber-vech-i peşîn Darbhâneme teslîm eylediğinden bahsle Edirne'de temhîr olunan eşyânın reddiyçün emr-i şerîfim sudurunı istid‘â eylediği ecilden mesfûr Dominiko deyn-i mîrîsini Darbhâne-i Âmireme teslîm etmiş olmağla Edirne'de memhûr olan eşyâ redd olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı L. Sene 213

Çavuşbaşı Ağa tarafına ve Baş Muhâsebeye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

203- ***Haleb Vâlîsine ve Haleb Kâdîsına ve Sadr-ı a‘zamım Kethudâsı Kâtibi Hulefâsından ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan medîne-i Haleb'de Franselü emvâli zabtına me’mûriyetle ikâmet üzre olan Sâlih*** *zîde-mecdühu**ya hüküm ki;***

Medîne-i Haleb'de France baş tercümânı olan Konton nâm tercümân tarafından süddе-i sa‘âdet-karârıma takdîm olunan bir kıt‘a arzuhâlinde France üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk eylediğine binâ’en memâlik-i mahrûsemde mukîm Francelülerün emvâllerinin zabtı bâbında sâdır olan emr-i şerîfime mebnî tercümânların mefrûşât u melbûsâtı zabt olunmak münderic değil iken tercümân-ı mesfûrı ahz ve Haleb Kal‘ası'na habs eyledikleri esnâda ehl ü ıyâli hânesinden ihrâc olundukdan mâ‘adâ hânesi derûnunda mevcûd bi'l-cümle mefrûşât u melbûsâtını zabt ile mağdûr ve vücûhla merhamete muhtâc oluduğundan bahs ile zabt olunan mefrûşât u melbûsâtlarının redd ü i‘tâsına

müsâ‘ade-i aliyyem erzânî kılınması tahrîr ve istid‘â olunmuş medîne-i mezbûrda olan France konsolos ve tercümân ve sâ’ir Francelülerin melbûsâtlarından mâ‘adâ bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve emlâk ve zimemâtları siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimsiz; ma‘rifetinüz ile sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince emvâl ü eşyâları zabt ve tahrîr ve müfredât defteri Der‘aliyyeme vürûd eylediğinde eşyâ-yı mezkûrenin içinde sîme müte‘allik olanlar aynen ve kusûrı füruht ve akçesinin Der‘aliyyeme irsâli bâbında işbu sene-i mübâreke Evâhır-ı Cumâde'l-âhırinde verilen sûret ve emr-i şerîfimde tercümân-ı mesfûrun iddi‘â eylediği eşyâ dâhil olup müfredâtı Baş Muhâsebe'de mukayyed olmağla mesfûr Konton Haleb'de Francelü baş tercümânı olmak hasebiyle zabt olunan eşyâsının reddi bâbında emr-i şerîfim i‘tâsı menût-ı re’y idüğin bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Franselü emvâli tahrîrine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî mesfûr berâtlu tercümânlardan ve re‘âyâ makûlesinden olmayup asl Franselü tercümân olup sefâret hademesinden olmağla mâlına ta‘arruz iktizâ etmediği ecilden mevcûd olan eşyâsının aynı ve füruht olunan eşyânın semeni her ne ise redd olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı L. Sene 213

Baş Muhâsebeye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

204- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve medîne-i İzmir'de Francelü emvâli zabtına me’mûriyetle ol cânibde olan Süleymân*** *dâme-mecdühuma****ya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine hüküm ki;***

Bundan akdem medîne-i İzmir'de Francelülerin emvâline me’mûr Âmedî hulefâsından Ahmed Rızâ zîde-mecdühunun Der‘aliyyeme gönderdiği tahrîrâtı mefhûmunda Sarrâf Tanfer oğlunun akrabâsından Andezyan France bâzergânlardan Botiye nâm bâzergânın yüz bin guruşluk kadar mâlı kendisinin olmak üzre esnâfa tevzî‘ edüp iddi‘âsının tarîkını bulmak içün mesfûr Andezyan Der‘aliyye'ye azîmet ve "İsveç himâyesinde verdim." Diyerek medîne-i mezbûreye vürûd ve meblağ-ı mezbûrı iddi‘â ve bu tarafda mersûma her ne kadar redd ile cevâb verilmiş ise dahı recâ vü şefâ‘at melhûz olmağla müsâ‘ade olunmamasını tahrîr ve inhâ eylediğini müte‘âkib Dersa‘âdetimde mukîm İsveç ilçîsinin takdîm etdiği arzuhâlinde mersûm Francelü Botiye birkaç sene

mukaddem Âstâne-i Aliyye'de ve Edirne'de ve bir sene İzmir'de ticâret ile meks üzre olup France ihtilâli sebebiyle ticâretine küllî noksân geldüğinden mesfûr ile müddet-i medîdeden berü ahz u i‘tâ eden İsveçlü Andezyan veled-i Edvik nâm bâzergân Francelü tâcir-i mesfûra mâlen mu‘âvenet zımnında birkaç kimesnelerden meblağ-ı vâfire istikrâz ve tâcir-i mesfûr Botiye nâm Francelüye ikrâz edüp tâcir-i mersûm France üzerine tahakkuk vukû‘ bulan sefer-i hümâyûndan mukaddem istikrâz eylediği mebâliğ-i merkûme mukâbilinde gerek Franceden ve gerek bilâd-ı sâ’ireden kendisine tevârüd eden emvâl ü eşyâyı İsveclü-yi mersûma havâle eylediğine mebnî zikr olunan emvâl ü eşyâyı medîne-i İzmir'de Füruht oluduğına binâ’en bu def‘a zimemâât-ı perâkendesini tahsîl murâd eyledikde; "Francelü mâlıdır." Deyü cânib-i mîrîden zabt olunduğun ilçî-i mûmâ-ileyhe haber verdiğinden bahsle ba‘de't-tahkîk tahsîlini ilçî-i mûmâ-ileyh istid‘â ve kuyûda mürâca‘at olundukda ilçî-i mûmâ-ileyhin "İsveçlü himâyesindedir" dedüği mesfûr Andezyan aslından berü himâyelerinde olmayup belki üç mâh mukaddem İsveç tercümânı hıdmetkârı olmak üzre bir kıt‘a mu‘âfiyet emri verilmiş olduğu kuyûdâtdan müstebân ve mâdde-i mezbûrenin mahallinde bi't-taharrî tahkîki lâzime-i hâlden olmağla ibtidâ Francelü-yi mersûm Botiye bâzergân ile mesfûr Andezyan ne vaktden berü ahz u i‘tâ ide gelmişlerdür, ba‘dehu mesfûr Andezyan yüz bin guruşluk mâl bulup mersûm Botiye bâzergâna i‘ânet edecek takımdanmıdır? Mahallinde siz ki kapucıbaşı ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz; Ma‘rifetinüz ve ma‘rifet-i şer‘le medîne-i mezbûre erbâb-ı vukûf[un]dan ve mu‘temed bâzergânlarından gereği gibi taharrî vü tedkîk olunarak etrâfıyla su’âl ve tahkîk ve keyfiyeti Der‘aliyye'ye arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Bu def‘a taraflarınızdan der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrât ve i‘lâm me’âlinden husûs-ı mezbûr medîne-i İzmir'de mu‘temed add olunan re‘âyâ ve France tüccârlarından sırren ve alenen su’âl ve istintâk olundukda (*burası lekeli*) mersûm Andezya'nın kendi mâlı olarak yüz bin guruş **.....** değildür, fakat beyne't-ticâre i‘tibârı olmak hasebiyle âdet-i tüccâr üzre âhardan istikrâz ve mersûm Botiye bâzergâna mâlen i‘âne eylediği takrîb ile Botiye bâzergânda külliyetli alacağı olmak me’mûl idüğini ve zikr olunan emvâly an-asl mesfûr Andezyanın alacağı olan mebâliğe mahsûb olmak üzre Francelülerün nakz-ı ahdinden mukaddem yedinde olmağla ticâret-i bi'n-nefs kendi mâlı olmak üzre bey‘ edüp ol vechile mesfûr Andezyanın olduğunu ve İzmir'de mütemekkin üç nefer kimesneden cem‘an kırk iki bin üç yüz guruş istikrâz ile Francelü-yi mesfûra i‘âne eylediğini ve Dersa‘âdet'de beş nefer

kimesneye dahı kırk altı bin dört yüz guruş deyni olduğu ve hâlâ mersûm Andezya'nın Francelü-yi mesfûrun zimmetinde on altı bin sekiz yüz elli altı guruş alacak hakkı olup erbâb-ı vukûfdan bi'l-istihbâr tahkîk olunduğu dercü iş‘âr olunmuş ve mesfûr Botiye bâzergânın mukaddemâ İzmir'de sebt-i defter olunan eşyâ ve zimemâtının cânib-i mîrîyçün zabt u tahsîliyçün mufassal u meşrûh emr-i şerîfim verilmiş olduğundan gayrı Francelü-yi mersûmun mâlına itâle-i dest eden mesfûr Andezyan Sarrâf Tanfer oğlunun akrabâsından İsveclü himâyesine girmesi dahı henüz yakîn vaktde ya‘nî iki-üç mâh zarfında olup İzmir bâzergânlarının ihbâr ve inhâlarına bakılsa fakat mersûm Botiyen'de on altı bin sekiz yüz elli altı guruş matlûbı var iken ve matlûb-ğ mezkûr dahı henüz defterleri görilerek tahakkuk etmiş değil iken Francelü mâlına âharın itâle-i dest-i ta‘arruzı iktizâ etmeyüp ba‘d ez în mersûm Andezya'nın Francelü zimmetinde matlûbı var dediklerinde meblağ-ı mezbûrdan altı bin kusûr guruş tarafeynin bâzergânca mu‘teber olan defterlerinden su’âl ve tahkîk olunarak tebeyyün eylediklerinden sonra râbıta verilmek üzre Francelü-yi mesfûr Boniye bâzergânın sebt-i defter olunan bi'l-cümle emvâl [ü] eşyâ zimemâtı mukaddem sâdır olan emr-i münîfim mûcebince mahallinde ma‘rifetinüz ve ma‘rifet-i şer‘le yerlü yerinde cem‘ u tahsîl ve Dersa‘âdetime irsâl olunmak bâbında te’kîdi hâvî Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîf tahrîr ve Baş Muhûsebe'ye ilmühaberi i‘tâ olunmasını bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 213

Bu dahı.

205- ***Haleb Vâlîsine vezîre ve Haleb Kâdîsına ve a‘yân ve vücûh-ı memleket zîde-kadruhuma hüküm ki;***

Venedik Cumhûriyeti sûret-i **.....** kesb eylediği eclden mukaddemâ tevârîh-i muhtelife ile Venedik tercümânları ve hıdmetkârlarına verilen berevât ve evâmir-i şerîfenin yedlerinde[n] nez‘ istirdâdı lâzımeden olduğuna binâ’en Haleb'de olan tercümân ve hıdmetkârları yedlerine verilen berevât ve evâmirin yedlerinden ahz ve Der‘aliyyeme isti‘câli husûsı irâde-i aliyyeme ta‘alluk etmekden nâşî siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Mukaddemâ Haleb'de mukîm Venedik konsolosı yanında tercümân olmak üzre Beşera veled-i Esredas Ritini ve Mihail veled-i Hayadil ve Yasef

veled-i Andon Artof ve Nimetra veled-i Cebrail ve Aron veled-i Nesim Aynilam ve Anton veled-i Nesim Edes Etiti nâm altı nefere verilen berevât ile zabt emrlerini ve tercümân-ı mesfûrların hıdmetkârları olarak Estefan veled-i Asfador ve Nikola veled-i Hap ve Petro veled-i Disa ve Yoloş Gorgiyos Avenberi ve Yasef Gorgiyos Avenberi ve İlyas veled-i Cebrail ve Mosi veled-i Samuel Elika ve Ador veled-i Artin Korko ve Gabraham Nolanci oğlu Anhop ve Evakim veled-i Emanol nâm on nefere i‘tâ olunan mu‘âfiyet ve yol ahkâmını ahz ve yedlerine cizye kâğıdları i‘tâ ve hükm-i ra‘iyyete tenzîl birle haklarında re‘âyâ mu‘âmelesi icrâsına ikdâm ve dikkat ve ahz u istirdâd olunan berevât ve evâmir-i şerîfe-i mezkûreyi Dîvân-ı Hümâyûnum Kalemi'nde battâlda hıfz etdirmek içün memhûren Der‘aliyyeme irsâle müsâra‘at ve mesfûruna garaz ve celb-i mâla mebnî bî-vech ve bîlâ-mûcib ta‘arruz ve ta‘addî ve ..... tecvîzden ittikâ ve mübâ‘adet olunmak bâbında.***Fî Evâ’il-i L. Sene 213***

206- Bir Sûreti;

Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn dâme-mecdühuya ve İzmir nâ’ibine [ve] voyvodası zîde-mecdühuya ve sâ’ire; İzmir'de mukîm Venedik konsolosı yanında tercümân olmak üzre Hakaro veled-i Harahim nâm bir nefere verilen berât ile zabt emrini ve mesfûrun hıdmetkârı olarak Nikogos veled-i Mardoros ve Kirkor Kanderol nâm iki nefere verilen yol hükümlerini ahz ve irsâl eylemeleri içün ber-vech-i meşrûh.

Tercümân-ı mesfûr iki sene mukaddem hâlik olup berâtı ol târîhde Venedik baylosı tarafına irsâl olunmuş olmağla âharın yedinde o makûle berât ve hıdmetkâr evâmiri olmadığını nâtık Tuzla ve Lefkoşa nâ’iblerinin vârid olan i‘lâmları ve muhassılın kâ’imesi bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. ***Fî 3 M. Sene 214***[*]

207- Bir Sûreti;

Lefkoşe Nâ’ibine ve Kıbrız Muhassılı ( ) *zîde-mecdühuya* ve sâ’ire; Kıbrız'da mukîm Venedik Konsolosı yanında tercümân olan Eferriyeri veled-i Betroforla nâm bir nefere verilen berât ve zabt emrinin ahz ve irsâliyçün ber-vech-i muharrer.

208- Bir Sûreti;

[*] 214: Orijinal metinde 213 şeklindedir.

Nablûs Kâdîsına ve sâ'ire; Nablûs'da mukîm Venedik konsolosı yanında tercümân olmak üzre Yanko veled-i Yorgaki bir nefere verilen berât ile zabt emri ve hıdmetkârları olmak üzre Salamon Tabar ve Estefan Cernil oğlu iki nefere verilen yol emrleri ahz ve irsâl olunmak üzre ber-vech-i sâbık.

Tire'de *Horfeli Covane Botı nâm tabîb, bir nefer hıdmetkârıyla altı mâhdan berü tavattun etmekle yedindeki emr ahz ve Der'aliyyeme irsâl ve yedlerine cizye kâğıdı i'tâ olunduğunı mübeyyin* ***Tire*** *ve cezîre ve kazâlarında o makûle olmayup bundan böyle zuhûr eder ise ber-mûceb-i emr-i âlî harekete ta'ahhüd olunduğunı nâtık Bozca Ada ve Midilli ve sâ'ir kazâlar kâdîlarının i'lâmları mefhûmı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 20 M. Sene 214*

209- Bir Sûreti;

Bahr-ı Sefîd'de vâki' bi'l-cümle cezâ'irin kuzât ve nüvvâbına ve sâ'ire; Mukaddemâ Der'aliyyem'de mukîm Venedik ilçîsi ve mahâll-i âharda olan konsolosları yanında tercümân ve hıdmetkârları olup yol emri ahzıyla taht-ı hükûmetlerinde bulunanların bi't-taharrî yedlerinde olan evâmirin ahz u irsâli içün ber-vech-i muharrer.

210- ***Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve medîne-i İzmir'de Franselü emvâli zabt ve tahrîrine me'mûriyetle ol cânibde olan Süleymân*** *dâme-mecdühuma****ya ve İzmir Nâ'ibine hüküm ki;***

Siz ki mûmâ-ileyhimsiz; tarafınızdan bu def'a südde-i sa'âdetime vârid olan defter ve tahrîrâtında France konsolosları ma'iyyetlerinde olan gerek berâtlu ve fermânlu tercümân hıdmetkârları ve gerek patentelüden ber-mûceb-i şurût tercümânlık ve tercümân hıdmetkârlığına kanâ'at etmeyüp ticâretle me'lûf olanlar kimler ise o makûleleri elbiselerinden mâ'adâ bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve zimemleri cânib-i mîrîyçün zabt ve ism ü resmleri müfradât defteri Doer'aliyye'ye takdîm olunmak ve bu bahâne ile ticâretle me'lûf olmayan berâtlu ve fermânlu ve patentelülere ta'arruz olunmamak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim medîne-i mezbûreye vusûlünde o makûle ticâretle me'lûf olan Francelülerden mesfûr Evanis veled-i İsali ve Yovakim Kokova Mebado ve sâ'ir ma'lûmü'l-esâmî tercümân ve hıdmetkâr ve himâyesinde olanların der-akab mahzen ve hânelerine varılup mevcûd olan evrâk ve defter ve emvâl ü eşyâ ve emlâkleri zabt ve temhîr ve defterlerinde mastûr zimemât ve deynleri ma'rifet-i şer' ve

cümle ma‘rifetiyle tahrîr ve müfredât üzre mümzâ defter olunduğu derc ü tastîr olunmuş kuyûda lede'l-havâle mersûmlardan mesfûr Evanis veled-i İsali nâm Francelü tercümân ve kız karındaşları Erokil ve Toma fi'l-asl **.....** memleketinden ve sahîh mesfûr re‘âyâsından iken sefer-i sâbıkda ba‘zı esbâba mebnî Francelü himâyesine duhûl ve bu def‘a yine ra‘iyyet-i asliyyesine rücû‘ eylediğinden cerâyim-i sâbıkasının afvıyla İzmirde zabt u temhîr olunan emvâl ü eşyâlarının kendilerine redd ü teslîmi içün Der‘aliyye'de mukîm Rusya ilçîsinin istid‘âsına binâ’en ahd-i karîbde emr-i şerîfim verilmiş olmağla ber-mantûk-ı emr-i şerîf mersûmûnun idhâl-i defter olunan nukûd u zimemât ve düyûnundan mâ‘adâsının ber-mûceb-i defter nukûd u zimemâtları olan yüz altmış iki bin beş yüz iki guruşdan düyûn yazılan seksen altı bin üç yüz altmış üç buçuk guruş Baş Muhâsebe **....** **...** ve mîzân etdirildikde nukûd u zimemâtın yetmiş altı bin yüz otuz dokuz buçuk guruş ziyâdesi iktizâ eylediğinden başka defter-i merkûmda zevcelerinin eşyâlarından mâ‘adâ mersûmların emvâl ü eşyâ ve emlâkleri dahı değer bahâlarıyla füruht olunduğu sûretde külliyetli akçe hâsıl olunacağı bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnum'da Çavuşbaşı ve Francelü emvâli tahrîrine me’mûr Osmân *dâme-*[*mecdühu*] bâ-takrîr ifâde etmekle defter-i mezkûr Baş Muhâsebe'ye kayd etdirilüp bir kıt‘a sûreti ihrâc olunmağla ber-vech-i muharrer sudûr eden emr-i şerîfimde mezkûr üç nefer mezkûrlarından mâ‘adâsının vech-i meşrûh üzre mâllarının cânib-i mîrîden zabt ve mahallinde füruht olunacak emlâk ü eşyâları füruht olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 213

Sa‘âdetlü Çavuşbaşı Ağa tarafına ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

211- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve İzmir'de Fransız mâlı zabtına me’mûrSüleymân*** *dâme-mecdühuma****ya ve İzmir Nâ’ibi ( ) ve vücûhdan Kancıbân-zâde Mehmed ve Osmân-zâde el-Hâc Osmân zîde-ilmuhuya ve İzmir Voyvodası El-Hâc Ahmed*** *zîde-mecdühu****ya hüküm ki;***

Mübâşir-i mûmâ-ileyhin bu def‘a der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrâtında Francelünün olmak üzre zabt olunan iki kıt‘a sefîneler[i] yedi mâhdan berü kalmış oluduğından ve birisinin derûnunda mevcûd olan penbesi fenâ-pezîr olmak muhtemel olmağla cümlase mezâda verilüp on gün mezâda ve elli beş bin guruşa çıkup birkaç gün

dahı te'hîr olunup biraz dahı çıkar ise verileceği ve sefîne su aldığı tahrîr ve inhâ olunmuş olmağla İzmir Limanı'nda bulunup cânib-i mîrîden zabt olunan çanları Anderye kapudân sefînesinde ma'lûmü'l-kantâr rişte-i penbe ve mazbûtü'l-aded Mağnisa alacası ve kirpâs ve **.....** ve eşyâ-yı sâ'ire ve âlât-ı sefîneden mâ'adâ Francelü Greyo nâm ve Laziye nâm bâzergânların olmak üzre sekiz yüz kırk dokuz kantâr encâde ve Soma penbesi olup zikr olunan penbenin mukaddemâ mübâya'a olunan bahâsı ve el-yevm İzmir'de penbenin kantârı seksen beş guruş idüği ve penbe fenâ-pezîr olur metâ'dan olmadığı tahkîk olunup sefîne-i mezkûrede olan sâlifü'l-beyân penbenin kantârı yetmiş guruşa hesâb olundukdan bahâsı elli dokuz bin altı yüz elli dokuz guruşa bâliğ olup mübâşir-i mumâ-ileyhin tahrîri üzre zikr olunan penbenin elli bin guruşa füruht olunmasında cânib-i mîrîye zarar u hasâr der-kâr ve zabt u tahrîr olunan Francelü emvâlinin füruhtuna ve vezn olunması lâzım gelen eşyânın vezninde dikkat ve ihtimâm lâzımeden olmakdan nâşî bundan böyle penbe ve eşyâ-yı sâ'ire ve emvâl ü emlâklerinin ma'rifet-i şer' erbâb-ı vukûf ve vücûh muvâcehelerinde bahâları kat' eşyâ-yı mezkûreyi değer bahâlarıyla füruht ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimde zikr ve beyân olunduğu üzre emvâl ve gedük mâddeleri dahı istîzân olunmak ve emvâl-i mezkûreden hîn-i füruhtda ve gedüklerin bahâları kat'ında cümlenüz mevcûd bulunmanuz bâbında siz ki Kara Osmân-zâde ve mübâşir ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; Size hitâben emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi'l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Francelü emvâli taharrîsine me'mûr Osmân-dâme-mecdühu ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. ***Fî Evâhır-ı L. Sene 213***

Bu dahı

212- ***Lefkoşe Nâ'ibine ve Kıbrız Muhassılı ( )zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Fî'l-asl Devlet-i Aliyyem re'âyâsından olup sonradan berât ve fermân ve patente ile Francelüye teba'iyyet edenlerden yedindeki berât şurûtına mugâyir tercümânlığa ve tercümân yanında hıdmetkârlığa kanâ'at etmeyüp ticâret ile me'lûf olanların sâ'ir Franselüler misillü elbiselerinden mâ'adâ bi'l-cümle nukûd u eşyâ ve zimemleri[ni]n cânib-i mîrîden zabt u tahrîrine irâde-i aliyyem ta'alluk eylediğine binâ'en ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vusûl Kıbrız'da Tuzla Kasabası'nda mütemekkin Francelü konsolosı yanında bâ-berât tercümân olup bundan akdem berâtı ahz ve Dersa'âdetime irsâl olunan Yorgaki veled-i Yani nâm Fransî tercümânının hıdmetkârı olan Mihalaki

veled-i Pavlo bundan beş sene mukaddem hâlik oldukda emvâl ü eşyâsı ol vakt ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve ba‘de'l-ihrâc ve'd-düyûn bâkî kalan on iki bin dört yüz otuz yedi guruş mâl-ı mevrûsları el-yevm verese-i kibâr u sıgârının hisseleri olarak menzillerinde mevcûd olmağla ihtiyâten tahrîr olunmuş olduğu siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhimsiz; tarafınızdan Der‘aliyyeme defter gûne vârid olan tahrîrâtda iş‘âr olunmuş olmağla beş sene mukaddem hâlik olan tercümân hıdmetkârı ve mesfûr Mihalakinin veresesine â’id olan emvâl ü eşyâlarının şimdi cânib-i mîrîden zabtı usûl-i irâde-i aliyyeye muvâfık olmadığın bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Francelü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî ashâbına redd olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı L. Sene 213

Baş Muhâsebeye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

213- ***Lefkoşe Nâ’ibine ve Kıbrız Muhassılı ( )****zîde-mecdühu****ya hüküm ki;***

Fî'l-asl Devlet-i Aliyyem re‘âyâsından olup sonradan berât ve fermân ve patente ile Francelüye teba‘iyyet edenlerden yedindeki berât-ı âlî-şân şurûtına mugâyir tercümânlığa ve tercümân yanında hıdmetkârlığa kanâ‘at etmeyüp ticâret ile me’lûf olanların sâ’ir Fransız misillü elbiselerinden mâ‘adâ bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve nukûd ve zimemlerinin cânib-i mîrîden zabt u tahrîrine irâde-i aliyyem ta‘alluk eylediğine binâ’en mesfûrun emvâl ü eşyâları ve nukûd u zimemleri ma‘rifet-i şer‘le zabt u tahrîr ve bâ-müfredât defteri egerci Dersa‘âdet'e takdîme sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vürûd Kıbrız Cezîresi'nde Francelü konsolosı yanında bâ-berât tercümân olan Sergiz veled-i Evan nâm Ermeni tercümânlığa kanâ‘at etmeyüp ticâret ile me’lûf ve irâde-i aliyyenin mâ-sadakı olduğuna binâ’en mesfûrun emvâl ü eşyâları ve nukûd u zimemleri ma‘rifet-i şer‘le zabt u tahrîr ve bâ-müfredât defteri egerci Dersa‘âdete takdîm olunup lâkin tercümân-ı mesfûrun sonradan İngiltere himâyesine girdiği ber-vech-i muharrer zabt ve temhîr olunan emvâl ü eşyâsı husûsunda ne gûne emr-i şerîfim sâdır olur ise ana göre amel ü hareket olunacağının siz ki mevlânâ muhassıl-ı mûmâ-ilyehimâsız; tarafınızdan vârid olan i‘lâm ve tehrîrâtda tahrî ve inhâ mesfûr Kıbrız'da İngiltere konsolosı yanında berât-ı şerîfimle tercümân olup sebîli tahliye ve emvâl ü eşyâsının reddi ve hânesinin

mühri küşâd olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı Der‘aliyyem'de mukîm İngiltere ilçîsi tarafından bâ-takrîr istid‘â olunmak[la] mesfûr Serkiz veled-i Evaninin ilçî-i mnûmâ-ileyhin istid‘â ve şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince sebîli tahliye ve emvâl ü eşyâsı kendüye redd ü teslîm ve hânesinin mühri küşâd olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı L. Sene 213

Bu dahı.

214- ***Lefkoşe Nâ’ibine ve Kıbrıs Muhassılı ( )****zîde-mecdühu****ya hüküm ki;***

Fî'l-asl Devlet-i Aliyyem re‘âyâsından olup sonradan berât ve fermân ve patente ile Francelüye teba‘iyyet edenlerden yedindeki berât-ı âlî-şân şurûtına mugâyir tercümânlığa ve tercümân yanında hıdmetkârlığa kanâ‘at etmeyüp ticâret ile me’lûf olanların sâ’ir Fransızlar misillü elbiselerinden mâ‘adâ bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemlerinin cânib-i mîrîden zabt u tahrîrine irâde-i aliyyem ta‘alluk eylediğine binâ’en ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vusûl Kıbrıs'da Franse konsolosı yanında tercümân olan Serkiz'in büyük oğlu olup hâlâ Danimarka konsolosunun tercümânı olan Kirkor'un bi'l-cümle eşyâ vü emlâki zabt u defter olundukda mecmû‘unun bahâsı olan yedi bin yüz yigirmi bir guruşa bâliğ olduğun tarafınızdan bu def‘a Der‘aliyyeme vârid olan i‘lâm ve tehrîrâtda tahrîr ve iş‘âr olunup ancak mersûm Kirkor Danimarka berâtlusı olmak hasebiyle mahallinde zabt u tahrîr olunan emvâl ü eşyâsına ta‘arruz olunmaması Dersa‘âdet'de mukîm Danimarka maslahat-güzârı bâ-arzuhâl inhâ ve istid‘â etmekle mesfûr Kirkor'un eşyâ vü emlâki kendüye redd olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı L. Sene 213

Bu dahı.

215- ***Haleb Vâlîsine hüküm ki;***

Medîne-i Haleb'de olan Francelü Vayan nâm tâcirin dellâlı olan Kara Eli oğlu Yasif zimmîden Francelü-yi mesfûrun mektûm olan emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtı su’âl ve zâhire ihrâc olundukdan sonra dellâl-ı mesfûrun mücâzât-ı icrâ ve keyfiyeti tahrîr olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ilyehsin; Sana hitâben başka ve mesfûr Eli

oğlu Yasef'in mahallinde ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ü temhîr olunan eşyâsıyla zevcesine müte‘allik olan eşyâsının* bi'l-müfredât defteri bundan akdem vürûd ve lede'n-nazar eşyâ-yı mezkûrede külliyet olmayup bâ-husûs zevcesinin şeyleri bî-me’âl olmağla eşyâ-yı merkûmeden zî-kıymet olanlar aynen ve nakle şâyân olmayanları ol tarafda değer bahâsıyla bi'l-müzâyede füruht ve hâsıl olan esmânı Dersa‘âdet'e irsâl olunmak üzre yine sana ve Haleb kâdîsına ve mübâşiri hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan Sâlih *zîde-mecdühu*ya hitâben başka evâmir-i şerîfem tastîr ve irsâl olunmuş idi. Bu def‘a tarafından Der‘aliyyeme vârid olan tahrîrâtda **Franseli** ahvâlinden mukaddemâ takdîm olunan defterden hâric kimesneye bir şey ikrâr etdirilmek mümkün olmamış ise dahı haylîce emvâl ba‘zı mahallere irsâl ve ihfâ olunmuş oldukları tarafına ihbâr olunup fermân-ı âlî-şânım sâdır olur ise tarafından tazyîk olacağı ve mesfûr Kara Ali oğlu Yasef nâm mel‘ûn tekrâr bi tekrâr istintâk olundukda defterden hâric bir şey ikrâr etmeyüp ber-mûceb-i emr-i âlî cezâ ile mücâzât olunduğu tahrîr ve inhâ olunmuş, haber aldım dedüğin mektûmenin zâhire ihrâcı [ve] defterinin Dersa‘âdetime irsâli matlûb ve müstel[zi]m olmağla Dîvân-ı Hümâyûnumdan iktizâsına mü’ekked emr-i şerîfim tahrîr ve Baş Muhâsebe'ye ilm ü haberi i‘tâ olunması bi'l-fi‘l Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında. ***Fî Evâhır-ı L. Sene 213***

Sa‘âdetlü Çavuşbaşı Ağa Efendi tarafına ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

216- ***Mora Vâlîse vezîre ve Anabolu kâdîsına hüküm ki;***

Mora Cezîresi kazâlarında mütemekkin Fransız tâ’ifesinin emvâl ü eşyâlarının zabt u tahrîri bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mübâşir ta‘yîn olunan Sadr-ı a‘zamım çukadârlarından Dağlı Seyyid Süleymân zîde-kadruhu ile lede'l vusûl Anabolu Kazâsı'nda kütemekkin France konsolosunun nâ’ibinin üç bin guruş kıymetlü hânesi derûnunda meğer mefrûşâtı olup hâne-i mezkûre idhâl-i defter olunmayup ve kendisinin ibrâmına mebnî mefrûşâtdan bir mikdârı deftere idhâl olunduğu ve mersûmun yüz kîse i‘mâl eylediği erbâb-ı vukûf haber verüp mersûmun habsini murûd eyledikde haşerât sâhib olur bahânesiyle bi'd-defe‘ât vücûh-ı ahâlî habsine mümâna‘at üzre oldukları ve

* eşyâsının: Orijinal metinde "*eşkıyâsının*" şeklindedir.

Trabolice mütemekkinlerinden Eci Nikol'nın oğlu Anastesini ve Kavamneli Cani ve mersûmun bir nefer refîkı Velvaranllı Bağcı Dimitraki ve Cani zimmînin dâmâdı Koca Başı dîger Armosa veled-i Hose Sekran oğlu ve Gördösli Todoraki nâm zimmîler re‘âyâdan ve patente altında olmalarıyla cizye evrâkı i‘tâsıyla habsden sebîllerini tahliye eylediklerini mübâşir-i merkûm takrîr ve ifâde eylediğine binâ’en kuyûda ledel'l-mürâca‘a konsolos-ı mersûmun nâ’ibinin hânesi bundan akdem gelüp kayd olunan deftere dâhil olduğu ve Cezîre-i Mora'da France konsolosı yanında tercümân olmak üzre tevârîh-i muhtelife ile Alenkanosti veled-i Eci Nikola ve Esari'ye ve Dimitraki Bonye veled-i Dalmayani'ye verilen berât ve zabt emrleri ve mesfûr şer‘le husûs-ı mezbûr mahallinde rü’yet ve Francelü-yi mersûmlar ahz u habs olunarak elbiselerinden mâ‘adâ ticârete müte‘allik hafî vü celî emvâl ü eşyâ ve zimemât u emlâkleri sırren ve alenen tecessüs ve taharrî ve bir mâddesi meşkûk ve mübhem kalmamak şartıyla iktizâ edenlerden gereği gibi su’âl ve tahkîk ve cümlesi zâhire ihrâc olundukdan sonra keyfiyetleri mâddeleri bâlâlarına şerh ve beyân olunarak müfredât defterlerinin Dersa‘âdetime takdîm[in]e mübâderet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l-Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı olup Franselü emvâli tahrîrine me’mûr Osmân dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1213

Baş Muhâsebeye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

217- ***Lefkoşe nâ’ibine ve Kıbrıs Muhassılı ( ) zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Fî'l-asl Devlet-i Aliyye re‘âyâsından olup sonradan ber[ât] ve fermân ve patente ile Francelüye teba‘iyyet edenlerden yedindeki berât-ı âlî-şân şurûtına mugâyir tercümânlığa ve tercümân yanında hıdmetkârlığına kanâ‘at etmeyüp ticâret ile me’lûf olanların sâ’ir Fransızlar misillü elbiselerinden mâ‘adâ bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve nukûd ve zimemlerinin cânib-i mîrîden zabt u tahrîrine irâde-i aliyyem ta‘alluk eylediğine binâ’en ol bâbda sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vürûd Kıbrıs Cezîresi'nde mütemekkin olup bu makûle irâde-i aliyyenin mâ-sadakı olarak mâlları zabt u tahrîr oulunanların bu def‘a bu def‘a Der‘aliyyeme vârid olan bir kıt‘a müfredât defteri lede'l-mutâlebe Kıbrıs'da Tuzla Kasabası'nda mütemekkin Francelü konsolosı yanında bâ-

berât tercümân olup bundan akdem berâtı ahz ve Dersa‘âdetime irsâl olunan Yorgaki veled-i Yani nâm Fransız tercümânının eşyâsıyla mülk menzili bahâsı olarak yedi yüz elli guruş ve tercümân-ı mesfûrun hıdmetkârı Tuzla mütemekkinlerinden Pavli Faribidi nâm zimmînin bi'l-cümle eşyâsı dahı dört bin dokuz yüz guruşa bâliğ olduğu muharrer idüği ve mesfûrânın zabt ve defter olunan mâllarında bi'l-fi‘l-Dîvân-ı Hümâyûnumda Çavuşbaşı ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1213

Bu dahı.

218- ***Ak Şehr Kâdîsına ve ocakdan bu def‘a mahsûs mübâşir ta‘yîn olunan ( ) ve serdâr ve a‘yân ve vücûh-ı memleket zîde-kadruhuma hüküm ki;***

Bundan akdem cümlenin ma‘lûmı oludığı üzre bilâ-mûcib nakz-ı ahd ile bâb-ı Harameyn-i Muhteremeyn olan Mısr-ı Kâhireyi istîlâ ve bu kadar bin ümmet-i Muhammed ve nisvân ü sıbyân ve erâmil ü eytâma gadr u ihânete ictirâ eden France keferesinin bilâd-ı İslâmiyyeden def‘-i tasallut u tecâvüzleri zımnında vüzerâ-yı ızâm ve ulema-yı a‘lâm ve ricâl-i devlet-i îd-kıyâmım? Ve ocaklarım ağavât u zâbitânıyla huzûr-ı hümâyûnumda akd olunan meclis-i şûrâda bi'l-ittifâk karâr-dâde olduğu üzre Hazret-i Hayru'n-Nâsırînin avnü inâyetine tevekkül ve mu‘cizât-ı kesîretü'l-berekât-ı cenâb-ı risâlet-penâhî sallalâhu te‘âlâ aleyhi ve selleme i‘timâd ve tevessül olunarak bi'l-fi‘l Sadr-ı a‘zam-ı sütûde-şiyem ve vekîl-i mutlak-ı kaviyyü'l-himem el-hâc Yûsuf Ziyâ Paşa iclâlühu ve dâ‘afe iktidârehu ve ikbâlehu in şâ’allâhu te‘âlâ Nisan içinde külliyetli asâkir ve top ve humbara ve mühimmât ve edevât-ı ceng ile Der‘aliyyemden bi'l-cümle ocaklarım ağavât u zâbitânıyla hareket ve France keferesi üzerine teveccüh ü azîmet üzre olmağla ma‘iyyetinde sunûf-ı asâkirin tecemmu‘ı lâzımeden olmakdan nâşî siz ki mevlânâ ve serdâr ve ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Ma‘rifetinüz ve ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle kazâ-i mezbûrdan serî‘an ve ıcâlen bir aded serdengeçdi bayrağı küşâd ve yüz yigirmi beş neferden noksân olmayarak serdengeçdi neferâtı tahrîr ve birkaç gün zarfında mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle ihrâc ve sadr-ı a‘zamım müşârun-ileyh ma‘iyyetinde isbât-ı vücûd etmek üzre Şâm-ı Şerîf tarafına doğrı irsâl ve kesyîre ikdâm ve dikkat ve îrâd-ı özr ü illet ve imrâr-ı vakti mûcib olur mütekâsilâne vaz‘ u hareketden gâyetü'l-gâye tehâşî mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1213

219- Bir Sûreti;

Seferî Hisâr Kâdîsına ve mübâşir ve sâ'ire; Kazâ-i mezbûrdan bir aded serdengeçdi bayrağı küşâdıyçün.

220- Bir Sûreti;

Gökçe Dağ Kâdîsına ve mübâşir ve sâ'ire, Kazâ-i mezbûrdan bir aded serdengeçdi bayrağı küşâdıyçün.

221- Bir Sûreti;

Eğin Kâdîsına ve mübâşir ve sâ'ire, Kazâ-i mezbûrdan iki aded serdengeçdi bayrağı küşâdıyçün

222- Bir Sûreti;

Harput kâdîsına ve ocakdan mübâşir ve sâ'ire; Mukaddem matlûb olan bin nefer Yeneçeriden mâ'adâ Harput sükkânından altmış bir bin Deli Bekir oğlu Hacı İsmâ'îl ve elli iki bin Sofı oğlu Mustafâ ve yigirmi dokuz [bin] Cemîl oğlu osmân ve Hayâl oğlu Hacı Ömer ve Büyük Hacı Yûsuf ve Kurd oğlu Hacı Hasan zîde-kadruhumun beherine bir aded serdengeçdi bayrağı küşâd itdirüp bunlan yigirmi beş neferden olarak tekmîl neferâtlarıyla ihrâc ve irsâl olunmak üzre.

Bu dahı.

223- ***Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından Aydın Muhassılı ve İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve Franse emvâli zabt u tahrîrine me'mûren İzmir'de olan Süleymân*** *dâme-mecdühumâ* ***ya ve İzmir Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki;***

Medîne-i İzmir'de olan Franselülerin elbise ve mâ-lezime-i beytiyyelerinden[*] mâ'adâ zabt u tahrîrine irâde-i aliyyem ta'alluk eden bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve zimemât ve emlâk ve gedikleri mümzâ defteri tesyîr olunduğu beyânıyla husûsât-ı sâ'ire dahı ber-vech-i tafsîl bâ-i'lâm ve tahrîrât inhâ olunduğuna binâ'en şimdilik defter-i mezkûr Baş Muhâsebe'ye kayd olunup bir kıt'a sûreti ihrâc ve irsâl ile ibtidâ emvâl-i mezkûre ve

[*] mâ-lezime-i beytiyyelerinden: Orijinal metinde "*mâ-lezimelerinden beytlerinde*" şeklindedir.

gedikleri tullâbı beynlerinde beyne'l-müzâyede ragabât-ı nâs inkıtâ‘ından sonra karâr eden mu‘accelâtı ve tâliblerinin ism ve şöhretleri **?**defteri takdîm ve eşyâ-yı mezkûreden alâka ve müşâ‘ olanları mahallinde ma‘rifetinüz ve ma‘rifet-i şer‘le ve vücûh-ı memleket ma‘rifetleriyle değer bahâlarına iblâğ olunarak bir yoldan füruht ve zimemât-ı mezkûrenin dahı yerlü yerinden tahsîline mübâşeret olunup alâka ve münâza‘alı olanları gereği gibi tahkîk olunarak Dersa‘âdet'e iş‘âr ve istîzân ve ba‘dehu ne vechile emr-i âlî sâdır olur ise ol vechile amel ü hareket olunmak tenbîhini ve tenbîhât-ı sâ’ireyi muhtevî size hitâben mufassalan işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Şa‘bânında Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim sudûr etmiş idi. El-hâletü hâzihi mübâşir-i mûmâ-ileyhin şukka-gûne vârid olan tahrîrâtında medîne-i mezbûrede vâki‘ Cizvid Kilisesi fi'l-asl devletden birisinin tebe‘a ve himâyesinde olmayan **.....** Efrenciyye'de dahı Cizvid papaslarının ba‘zıları yüz elli sene mukaddem Fransiyye ve ba‘zıları İsbânye'ye celb olunup mesfûrlar papaslık ederek ashâb-ı nüfûzdan olduklarında icrâ-yı fesâd ü mel‘anete mübâşeret eyledikleri tahkîk olunarak Franselü ve İsbânyelü mersûmları katl ve helâk edüp bu vechile mersûmlar munkarız olduklarında mârru'z-zikr mülk beytü'l-mâla â’id olumuş iken Devlet-i Aliyyeme ihbâr etmeyerek Franselü kilise-yi mezkûra gelüp gider iken yüz yetmiş altı senesinde muhterık oldukda binâsına ruhsat verilmeyüp arsası ol vaktden berü hâlî kalup arsa-i mezkû[e] ile muhterık olmayan mahzenlerin kirâsı Franselü papas tarafından bilâ-sened ahz olunduğu ve işbu Franse vak‘asında mesfûr papas firâr eylediği ve kilise-yi mezkûr ve mahzenler sırf mahlûl ve cânib-i mîrîden zabtı lâzımeden idüği ve cânib-i Devlet-i Aliyyemden şimdiye dek kimesne tarafına bir sened verilmeyüp gerek Franselünün ve gerek âharın alâka ve medhali olmayup ve vârid olan defter-i mezkûr Royadli nâm Franselünün zabt ve temhîr olunan eşyâsına kezâlik "Nemçelü malıdır." Deyü konsolos eşyâ ve kilise ve mahzen-i mezkûreye müdâhaleden hâlî olmadığı ve Franselü emvâlinin ekserîsine düvel-i sâ’ire konsolosları dahı her bâr birer gûne müdâhale eyledikleri derc ü tastîr olunmuş bâlâda tahrîr olunan eşyâ ve arsa ve mahzen münâza‘alı olduğu mefhûm-ı tahrîrâtdan ve tahrîrât-ı mezkûre emr-i şerîf-i merkûma cevâb olarak vârid olmadığı sûret-i hâlden müstebân olmağla bu sûretde eşyâ ve kilise arsası ve mehâzin-i mezbûreye konsolos-ı mersûmun müdâhalesi ve eşyâ-yı sâ’ireye dahı düvel-i âhar konsoloslarının ta‘arruzları ne sebebe ve hikmete ve ne senede ve ne illete mebnîdir? Garaz u tama‘dan ârî ve himâyeden berî olarak mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince gereği gibi sırren

ve alenen tahrîr ve tahkîk birle keyfiyeti ve müdâhale eden sâ'ir konsoloslar kimlerin konsoloslar[ı] olduğu alâ vechi's-sıhha ve'l-îzâh Der'aliyyeme tahrîr ve iş'âra mübâderet ve ba'dehu ne vechile emr-i şerîfim sâdır olur ise mûcebince amel ü harekete ihtimâm u dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 213

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

224- ***Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından Aydın Muhassılı ve İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve medîne-i İzmir'de Franselü emvâli zabt u tahrîrine me'mûriyetle ikâmet üzre olan Süleymân*** *dâme-mecdühumâ* ***ya ve İzmir Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki;***

Mübâşir-i mûmâ-ileyh tarafından bu def'a der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrâtında Francelü Luziye nâm bâzergân kemâl-i hîlesinden nâşî mâlının cânib-i mîrîden zabt olunmamasına tarîk bulmak içün mâlını İzmir'de mukîm İngiltere konsolosunun oğluna alâ-tarîkı'muvâza'a füruht edüp konsolos-ı mersûmun oğlu dahı tîz elden aldığı mâldan on üç bin dört yüz beş guruş on paralığını Arslân Zencî oğlu Bedros nâm zimmîye sırren füruht ve yedinden bir kıt'a temessük ahz etmiş olmağla şimdi temessük-i mezkûr sened ittihâz olunarak meblağ-ı mezbûr konsolos-ı mersûm tarafından mutâlebe olunduğu tahrîr ü iş'âr olunmuş vöe bundan akdem medîne-i İzmir'de Francelü emvâli zabt u tahrîr olunduğu esnâda bersûm Bedros'un Francelü Luziye bâzergâna deyni olduğu mübâşirlere ihbâr olunduğguna binâ'en ol vaktde zimmî-i mesfûr mahallinde lede'l-istintâk ma'lûmü'l-mikdâ çuka ve esfât ve kâğıd bahâsından olmak üzre Francelü-yi mersûm Luziye bâzergâna on üç bin dört yüz beş buçuk guruş deyni olduğunu ikrâr eyledikden sonra Dersa'âdet'e görderilecek defterin ibtidâ-yı temhîrinde dahı mersûm Zencî oğlu Bedros tekrâr huzûr-ı şer'a ıhzâr birle istintâk olundukda zikr olunan eşyâ bahâsından mersûm Luziye'ye ol mikdâr guruş deyni olduğunu takrîr ve beyân etmiş olup mersûm Bedros ol vaktde deyni konsolos-ı mersûmun oğluna olduğunu ifâde etmiş ve temessük-i mezkûr dahı konsolos-ı mersûm tarafından ibrâz olunmuş ola idi mersûmun ifâdesi ve konsolos-ı mersûm tarafından temessük ibrâz olunduğu defterde işâret olunacağı zâhir olmakdan nâşî bu sûretde

meblağ-ı mezbûr konsolos-ı mersûmun oğlu tarafından min-külli'l-vücûh müdâhale iktizâ etmeyüp meblağ-ı mesfûr zimmî-i mesfûrdan alâ-eyyi hâl tamâmen tahsîl ve cânib-i Darbhâne-i Âmireme tesyîr etdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi'l sadr-ı a'zamım Kethudâsı [ve] Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za. 213

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

225- ***Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından Aydın Muhassılı ve İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve medîne-i İzmir'de Fransızlu emvâli tahrîr ü zabtına me'mûriyetle ol cânibde ikâmet üzre olan Süleymân*** *dâme-mecdühumâ* ***ya ve İzmir Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki;***

Mübâşir-i mûmâ-ileyh tarafından bu def'a der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrâtında Francelü Lu nâm bâzergânın olmak üzre Sakızlı Manol zimmînin altı bin doksan yedi guruş zimmeti olup mersûm Manol zimmî; "zikr olunan akçeyi bâzergân-ı mersûmdan penbe içün aldım, ben dahı penbesini teslîm eyledim" deyü cevâb etmiş olduğu derc ü tastîr olmağla husûs-ı mezbûr bu def'a İzmir'den avdet eden Âmedî hulefâsından Ahmed Rızâ zîde-mecdühudan su'âl olundukda medyûn-ı mersûm Manol Francelü-yi mersûm Lu nâm bâzergândan mezkûrü'l-mikdâr akçe aldığını ve mukâbilinde ol mikdâ guruş penbe vermiş olduğunu mukaddemâ huzûr-ı şer'de takrîr ve beyân etmiş ve defter-i mezkûrda ol vechile kayd olunmuş iken ba'dehu meblağ-ı mezbûrı Bâzergân-ı mersûm Lu nâm ba'zı deynine mahsûben Somon nâm bir Ermeni bâzergâna havâle eylediği ihbâr olunduğuna mebnî meblağ-ı mezbûr cânib-i mîrîden mutâlebe ve tahsîli murâd olunduğu sûretde Somon bâzergândan tahsîl olunmak üzre meblağ-ı mezbûr ol vaktde mersûm Manol'den ahz ve mesfûr Somon'a i'tâ olunmuş idiğini mûmâ-ileyh haber vermekle meblağ-ı [mezbûr] altı bin doksan yedi guruş bu şartla mersûm Somon'a i'tâ olundukdan sonra mesfûr Manol'den bu def'a mübâşir-i mûmâ-ileyhe "Meblağ-ı mezbûrı penbe içün aldım. Penbesini verdim." demesinde hîle-kârlığı zâhir ve meblağ-ı mezbûr mersûm Lu nâm bâzergâna verilmeyüp el-hâletü hâzihi mesfûr Somon zimmetinde olmağla vusûl-i emr-i şerîfimde meblağ-ı mezbûrı

mersûm Somon'dan tahsîl ve cânib-i Darbhâne-i Âmire'me tesyîr olunmak bâbında bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi'l sadr-ı a'zamım Kethudâsı ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za. 213

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

Bu dahı.

226- ***Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından Aydın Muhassılı ve İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve medîne-i İzmir'de Francelü emvâli zabt u tahrîrine me'mûriyetle ikâmet üzre olan Süleymân*** *dâme-mecdühumâ* ***ya ve İzmir Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki;***

Mübâşir-i mûmâ-ileyhin bu def'a der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrâtında Francelü Lotam [ve] Remeş nâm bâzergânların Kırk Ağaclı Ermeni Bedros nâm zimmî zimmetinde olan iki kalem kırk üç bin yedi yüz seksen yedi buçuk guruş alacağı cânib-i mîrîyçün taleb ve tahsîl murâd olundukda zimmî-i mesfûr "Fakat dört yüz yetmiş dört buçuk guruşunu teslîm edüp mâ'adâsı mukayyed ol akçeyi penbe içün aldım ve ba'dehu penbesini dahı tamâmen verdim." Deyü cevâb eylediğini ve bundan başka ba'zı ashâb-ı düyûn dahı mukayyed kavl-i hôdlarıyla defter tahrîr etdirdükleri teslîmlerinden mâ'adâ kusûr zimmetlerinde olan mebâliği bu def'a mübâşir-i mûmâ-ileyhe edâ etmiş oldukları ber-vech-i muharrer mukaddemki teslîmlerinin keyfiyeti simsârları ve erbâb-ı vukûfdan su'âl olundukda zikr olunan teslîmleri kıbel-i a'lâdan ?? France bâzergânlara edâ ve îfâ-yı deyn itmeyenlerdir deyü haber verdikleri tahrîr ü iş'âr olunmuş olup lâkin mesfûr Bedros'un zimmeti küllî olup sâ'ir ashâb-ı düyûnun zimmetleri cüz'î ise dahı zimemât-ı merkûme hâli üzre terk olunmayup bir tarafdan dahı sırren ve alenen dahı tashîh ve tahkîk olunmakda olmağla mesfûr Bedros'un Francelü Lotam ve Remeş nâm bâzergânlardan aldığı nukûd ve eşyâ mukâbilinde penbe verdim deyü îrâd eylediği kelimâta ve sâ'ir ashâb-ı düyûnun kavl-i hôdlarıyla mukayyed defter tahrîr etdirdikleri teslîmlerini kıbel-i a'lâdan ?? Francelü bâzergânlarına edâ eylemediler deyü simsârlara haber verdirmelerine amel ve i'tibâr olunmayarak gerek mersûm Bedros ve gerek sâ'ir ashâb-ı düyûnun hesâblarını siz ki muhâfız ve mübâşir ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz;

Mahallinde ma‘rifetinüz ve ma‘rifet-i şer‘le mu‘temed tüccâr muvâcehelerinde doğrıca rü’yet edüp zimmet-i sahîhalarını edâ eylemedikleri sûretde ihzâr birle zimmetlerinde olan mebâliğ kendilerinden tamâmen tahsîl olunacağını tefhîme mübâderet eylemeniz bâbında emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Sadr-ı a‘zamım Kethudâsı olup Francelü emvâli taharrîsine me’mûr Osmân *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za. 213

Bu dahı

227- ***Kıbrıs Cezîresi'nde vâki‘ Tuzla Nâ’ibi ve Kıbrıs Muhassılı ( ) zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Fi'l-asl Venedik Cezîresi'nden Kefalonya Cezîresi re‘âyâsından Kostandino Beristiyani nâm tâcir bir müddetden berü Kıbrıs Cezîresi'nde vâki‘ Tuzla İskelesi'nde kendi hâlinde ticâretle mukîm olup Francelü tevâbi‘inden değil iken zâbitân taraflarından mesfûrun emvâline ta‘arruz ve rencîdeden hâlî olmadıkları beyânıyla ba‘d ez în mesfûra ta‘addî ve rencîde olmayup himâyet ü sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrı bâ-arzuhâl istid‘â olunmağla mesfûr Francelü olmayup fi'l-asl Kefalonya re‘âyâsı olduğu hâlde cezîre-i merkûme el-hâletü hâzihi Devlet-i Aliyyemin zabt u tasarrufuna geçmiş olmağla bu sûretde mesfûra ve emvâline ta‘arruz iktizâ etmemekle siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ilyehimâsız; Bî-vech kimesne tarafından rencîde olunmayup himâyet ü sıyânet olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı Za. Sene 213

Rikâb-ı Müstetâb

228- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve İzmir'de Francelü emvâli zabt u tahrîrine me’mûriyetle ol taraflarda olan Süleymân** dâme-mecdühumâ**ya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine hüküm ki;***

Âstâne-i Sa‘âdetimde mukîm İngiltere ilçîsinin südde-i sa‘âdet-karârıma takdîm eylediği takrî kâğıdında İzmir'de mukîm İngiltere tüccârlarından İli Şerik Moriyer ve Vilkanon nâmân tüccârlar bundan akdem Francelü Balanfar'a beş mâh va‘desiyle altı yüz on dört kantâr yapağıyı İngiltere dellâlları Mosi Jebnikar ve Yako Dözali Yahûdîler

ma‘rifetleriyle on iki bin iki yüz seksen bir guruşa füruht ve yedinden bir kıt‘a deyn temessüki ahz etmiş olup va‘desi hulûlünde meblağ-ı mezbûrı edâya adem-i iktidârından nâşi Hurmalı Mahze'nde olan iki bin beş yüz kantâr yapağı yine dellâl-ı mesfûrlar ma‘rifetleriyle mersûmân İngiltere tüccârlarına alâ-tarîkı'r-rehn vermiş olduuğunı ve zikr olunan yapağı İngiltere mâlı olup tâcirân-ı mesfûrâna i‘tâ olunmasını istid‘â ve mersûm Francelünün bu mukâbelede verdiği deyn temessüküni ve rehn senedâtını ibrâz ve husûs-ı mezbûra taraf-ı Devlet-i Aliyyemden ta‘yîn olunan dört nefer mu‘temed bâzergânlardan su’âl ve tahkîk olundukda mersûm Francelünün yapağı içün olan tahvîli ve konssolosun yanında verdiği rehn senedi mersûmân dellâl[l]ar ismine olup bâzergânca İngilterelülerin medhali ve mutâlebeleri olmaya iktidârı olmadığı ilçî-i mûmâ-ileyhe lede'l-ifâde zikr olunan Hurmalı Mahzen'de mevcûd iki bin beş yüz kantâr yapağı elli bin guruşa bâliğ olur olmağla siz ki Kara Osmân-zâde ve mübâşir ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz; Mahallinde ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘ ve vücûh-ı belde ma‘rifetleriyle değer bahâsına iblâğ olunarak füruht ve semeni Darbhâne-i Âmire'ye sevk ve tesyîr olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunı Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Francelü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim sudûr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmuz oldakda vech-i meşrûh [üzre] yapağı-ı mezkûrı mahallinde ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘ ve vücûh-ı belde ma‘rifetleriyle değer bahâsına iblâğ birle bey‘ ve füruht ve hâsıl olan semenini Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün Der‘aliyyeme sevk ve tesyîre ikdâm ve mübâderet ve hilâf-ı fermân hareketi tecvîzden ittikâ ve mübâ‘adet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 213

229- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve İzmir'de Francelü emvâli zabt u tahrîrine me’mûren ol tarafda olan Süleymân*** *dâme-mecdühumâ* ***ya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine hüküm ki;***

Sen ki Kara Osmân-zâde mûmâ-ileyhsin; bu def‘a der-bâr-ı atûfet-karârıma vârid olan tahrîrât mefhûmunda Kara Ağac tüccârından Salmon nâm Ermeni Fransız vak‘asından beş altı mâh mukaddem Fransız bâzergânlarından Lotam nâm bâzergâna verdiği penbe bahâsından ba‘de't-teslîmât bâkî altı bin yüz doksan yedi guruş on parayı dahı Sakızlı

Manol nâm zimmîden havâleten ?? ve mahsûben etmiş idüği derece-i sıhhate resîde olduğundan başka Salmon-ı mersûm dahı hakîkat-i hâl ber-minvâl oluduğunı âyîni üzre yemîn ve mesfûrûn meblağ-ı mezbûrdan tahsîli irâde olduğu sûretde kendüye özri mûcib olacağı ve ihzârı murâd olunur ise Der‘aliyyeme azîmetden nükûl etmeyeceğini beyân birle meblağ-ı mezbûr Sagmûn-ı mezbûrdan tahsîli bâbında sâdır olan emr-i şerîfimin kaydı ref‘ ve terkîn olunması husûsı tahrîr ve istid‘â olunmuş olmağla kuyûda lede'l-mürâca‘a Francelü Lotan nâm bâzergânın mâlı olmak üzre Sakızlı Manol nâm zimmîde altı bin yüz doksan yedi guruş on para alacağı olup mersûm Manol meblağ-ı mezbûrı bâzergân-ı mesfûrdan penbe içün aldım, bedelini teslîm eyledim deyü cevâb vermiş olduğu bundan akdem vârid olan tahrîrâtda derc ve tastîr olunduğuna binâ’en husûs-ı mezbûr İzmir'den avdet eden Âmedî hulefâsından Ahmed Rızâ zîde-mecdühu[dan] istiknâh olundukda mersûm Manol Francelü-yi mesfûrdan ol mikdâr akçe aldığını ve mukâbelesinde ol mikdâr penbe vermiş olduğunu mukaddemâ huzûr-ı şer‘de takrîr ve beyân etmiş ve defter-i mezkûrda ol vechile kayd ve beyân olunmış iken sonradan meblağ-ı mezbûrı Francelü-yi mesfûr **??** deynine mahsûben Salmon nâm bir Ermeni tâcire havâle eylediği ihbâr[ın]a mebnî meblağ-ı mezbûrun cânib-i mîrîden mutâlebe ve tahsîli murâd ol[un]dugı hâlde mersûm Salmondan tahsîl olunmak üzre meblağ-ı mezbûr ol vaktden mersûm Manolden ahz ve mesfûr Salmona i‘tâ olunmuş olduğunu mûmâ-ileyh haber vermekle meblağ-ı mezbûr bu şart ile mesfûr Salmona verildikden sonra mesfûr Manol'ün sonradan meblağ-ı mezbûrı penbe içün aldım ve penbesini verdim demesinde hîlekârlığı zâhir ve meblağ-ı mesfûr Lotam nâm bâzergâna verilmeyüp el-hâletü hâzihi mersûm Salmon zimmetinde idüği bâhir oluduğuna binâ’en meblağ-ı mezbûr Salmondan tahsîl ve cânib-i Darbhâne-i Âmireye teslîm ve **tesbîl** olunmak içün bâbında emr-i şerîfim sâdır olduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın bu takdîrce vech-i meşrûh [üzre] bast ve îrâd olunan a‘zâr vâhî meblağ-ı mezbûrun şart-ı mezkûr ile sonradan mersûm Manol'den alınıp mesfûr Salmon'a verilmiş idüği bedîhî olmakdan nâşî fî mâ ba-'d kaleme alınmak ve îrâd olunan a‘zâr-ı bî-hûdeye havâle-i semâ ve i‘tibâr olunmamak üzre mukaddemâ şeref-sudûr eden emr-i münîfim mûcebince meblağ-ı mezbûr mesfûr Salmon'dan alâ-eyyi hâl tahsîl ve cânib-i Darbhâne-i Âmireme irsâl ve tesbîli bâbında te’kîd ve isti‘câli hâvî emr-i şerîfim ısdârını Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Francelü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermân

olmağın te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki Kara Osmân-zâde ve mübâşir ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz; keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince meblağ-ı mezbûrı mesfûr Salmondan bi-eyyi hâl ıcâlen ve serî'an tahsîl ve Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak üzre Der'aliyyeme irsâl olunmak üzre Der'aliyyeme sevk ve tesbîli[ne] ihtimâm ve dikkat ve taksîr ve rehâvetden ve a'zâr-ı vâhiye îrâdıyla tahrîrât irsâlinden be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 213

230- ***Selânîk kâdîsına hüküm [ki];***

Bundan akdem ol tarafdan bâ-emr-i âlî Der'aliyeme ihzâr olunan Francelü Vafon nâm tabîb ol cânibde hâlâ Sadr-ı a'zamım kethudâsı Kâ'im-makâmı Vezîrim Ebûbekir Paşa iclâlühu ma'rifetiyle kavî kefîle rabt olunup medîne-i Selânîk'de kendi hâlinde ikâmeti husûsuna ruhsat-ı seniyyem erzânî kılındığına binâ'en mesfûr ol cânibe ib'âs ve i'âde olunmağla vusûlünde ol tarafda kendi hâlinde olarak ikâmet eylemek ve kimesne tarafından bî-vech müdâhale ve muhâlefet olunmamak fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Keyfiyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh mesfûr ol tarafa vusûlünde kendi hâlinde olarak ikâmet itdürüp bî-vech ve bîlâ-mûcib kimesne tarafından dahl ü ta'arruz itdürilmemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 213

231- ***Zikri âtî zimmîlerin Cezîre-i Mora'da sâkin oldukları kazâların kuzât ve nüvvâbına hüküm ki;***

Felemeng Cumhûrı el-hâletü hâzihi Francelünün re'âyâsı misillü zîr-i hükmünde olup France keferesi üzerine sefer-i hümâyûnum vukû'una mebnî cumhûr-ı mezkûr France keferesinden her ne vakt müfârakat iderse Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'd-devâm ile kadîmî dostlukları i'âde olunacağı beyânıyla Âstâne-i Sa'âdet'de mukîm Felemeng ilçîsi vilâyetine avdet ü azîmet eylemek üzre resmen tenbîh olunduğuna mübtenî Cezîre-i Mora'da mukîm Felemeng konsolosıyla tüccâr ve sahîh Felemenglünün müddet-i kalîlede ahz u i'tâlarını tanzîm ve kat'-ı alâka ile vilâyetlerine azîmet eylemeleri tenbîh olunmak ve kendilerine ve emti'a vü eşyâlarına ta'arruz olunmamak ve konsolos-ı mesfûr yanında tercümân olan dört neferin ve hıdmetkâr olan sekiz neferin yedlerinden

berâtları ve zabt emrleri ve fermânları ve yol emrleri ahz ve battâlda hıfz olunmak içün Der‘aliyyeme takdîm ile hükm-i ra‘iyyete tenzîl ve yedlerine cizye kâğıdı i‘tâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Bu def‘a Mora vâlisi Vezîrim Ahmed Paşa iclâlühunun rikâb-ı müstetâbıma vârid olan tahrîrâtında ber-mantûk-ı emr-i âlî tüccârların ve sahîh Felemenglülerin müddet-i kalîle ahz u i‘tâlarını tanzîm ve kat‘-ı alâka ve vilâyetlerine azîmetleri ve mesfûrlara ve emti‘a ve eşyâlarına ta‘arruz ve müdâhale olunmaması iktizâ edenlere tenbîh ve konsolos-ı mersûmun yanında tercümân olan dört neferden Âstâneli Simo Moblo ve Bolorezki [ve] Geblovilo ve Apostoli Beroka nâm tercümânların berâtları ve hıdmetkâr olan sekiz neferden Corci Simo ve Panayoti Rakovilo ve Esbelo Maego ve Yanaki ve Angelo belo nâm beş neferin fermânları ahz ve Der‘aliyyeme ba‘s u isrâ ve yedlerine cizye evrâkı i‘tâ olunup mesfûrûn Devlet-i Aliyyemin ra‘iyyet ve ra‘iyyet oğullarından olmalarıyla mesfûrlara "Sizler mikaddemâ berâtlu idiniz." Deyü kimesne tarafından rencîde ve ta‘addî olunmamak husûsı dahı te’kîd olunmuş olup ancak ber-muktezâ-yı vakt ü hâl itmînân hâsıl olmadığından bahsle mesfûrlara bir gûne rencîde ve ta‘addî olunmamak üzre emr-i şerîfim sudûrı tahrîr ve istid‘â olunmağla mazmûnı verilen emr-i şerîfin kaydı bâlâsına şerh verilmekle o makûlelere bî-vech ta‘addî olunmamak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ilyehimâsız; Keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda mâdâm ki mesfûrlar kendi hâllerinde ırzlarıyla mukayyed ve yedlerine cizye kâğıdı almış ola ve münâfî-i resm-i ra‘iyyet bir gûne tavr u hareketleri olmaya, "Sizler mukaddemâ berâtlu ve fermânlu idiniz." Deyü kimesne tarafından bî-vech ta‘addî ve rencîde etdirilmemek bâbında.

Fî Evâhır-ı Z. Sene 213

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

232- ***Haleb Mollâsına ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümûyumdan ve Sadr-ı a‘zamım Kethudâsı Kâtibi hulegâsından olup medîne-i Halebde Franselü emvâli zabt ve fürûhutna me’mûriyetle ikâmet üzre olan Sâlih*** *zîde-mecdühu* ***ya hüküm [ki];***

Kıbrıs Cezîresi tarafından rikâb-ı hümâyunuma vârid olan tahrîrâtda Haleb'de France[lü] Vayan nâm tâcirin külliyetli nukûd u emvâli Haleb'de tâcir-i mesfûrun dellâlı olan Kara Eli Oğlu Yasef nâm tercümânda olduğuna binâ’en tercümân-ı mersûmun ahzı ile bi'l-cümle emvâl-i mezkûrenin zâhire ihrâcı bâbında mukaddemâ sâdır olan emr-i

şerîfim mûcebince emvâl-i mezkûre tahrîr ve defteri Dersa‘âdetime takdîm ve tesyîr olundukda mersûm Vayan penbe iştirâ ve Frengistân'a irsâl etmek içün Kıbrıs Cezîre[si] tarafına otuz bin guruş sermâye göndermiş idüği defter-i mezkûrda muharrer ve mastûr olduğuna ibtinâ’en zimmî-i mesfûr meblağ-ı mezbûr ile Kıbrıs Cezîresi'nden penbe iştirâ etmiş midir? Veyâhûd hâlâ der-dest midir? Ma‘rifet-i şer‘ ve Kıbrıs Muhassılı ma‘rifeti ve husûs-ı mezbûrun mübâşiri Sadr-ı a‘zamım çukadârlarından el-Hâc Alî zîde-kadruhu ma‘rifetiyle tashîh ve meblağ-ı mezbûr mübâşir-i mezkûr ile Dersa‘âdetime irsâl olunmak içün şeref-bahş-ı sudûr olan emr-i münîfim lede'l-vürûd husûs-ı mezbûr iktizâ edenlerden ve Efrenc tâ’ifesi mütemekkin oldukları Tuzla nâm mahalden Kıbrıs tercümânı ma‘rifetiyle lede't-tefahhus ve gerek mahbûs olan Fransızlardan hiçbir kimesnenin ma‘lûmı olmadığı on beş seneden berü Tuzla'da Halebli Yasef Hamîsî nâm Nasrânî ve bir müddetden berü cezîre-i mezbûrede sâkin Trablusî Andon Bernete nâm zimmî ihzâr ve istintâk ve istihbâr olunduklarında mersûmân zimmî husûs-ı mezbûrdan bî-haber oldukları tahrîr ve iş‘âr olunmuş olmakla mâdâm ki tâcir-i mesfûrun Dersa‘âdetime vürûd eden defter-i mezkûrda meblağ-ı mezbûr penbe iştirâsıyçün muharrer ve mastûr olup bu mâdde Haleb'de tâcîr-i mersûmdan ve sâ’ir iktizâ edenlerden kemâl-i taharrî olunarak istiknâh ve tahakkuk ve zâhire ihrâcı husûsuna ihtimâm ve tedkîḳ birle sıhhat ü hakîkati Der‘aliyye'ye i‘lâm ve tenmîk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımda işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâsız; keyfiyet ma‘lûmuz oldakda ber-vech-i meşrûh husûs-ı mezbûrı medîne-i Haleb'de tâcir-i mersûmdan ve sâ’ir iktizâ edenlerden gereği gibi taharrî ve tahkîk birle zâhire ihrâc ve keyfiyeti alâ-vechi's-sıhha Der‘aliyyeme tahrîr ve i‘lâma ikdâm ve mübâderet ve hilâf-ı fermân taharrî ve tedkîkden ve ıgmâz ve tesâmühden ve vâkıâın hilâfını tahrîrden ittikâ ve mübâ‘adet eylemenüz bâbında.

Fî Evâhır-ı Z. Sene 213

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

233- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve medîne-i İzmir'de Francelü emvâli zabt u tahrîrine me’mûriyetle ol cânibde olan Süleymân*** *dâme-mecdühumâ****ya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine hüküm ki;***

Âsâtâne-i Sa‘âdeti'mde mukîm İsveç ilçîsinin rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt‘a takrîr kâğıdı mefhûmında İzmir'de ticâretle meks ü ikâmet üzre olanr Andaryan nâm İsveçlinin "*Fransız tüccârından Bonin nâm bâzergânın mâlıdır*" deyü cânib-i mîrîden zabt olunan zimemâtının tahsîliyle yine Fransızlu-yı mesfûrun zimmetinde olan on altı bin sekiz yüz elli altı guruş alacağının i‘tâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunı istid‘â vi idid‘âyı musaddık mersûm Anderya'nın senedât-ı mu‘teberesini takdîm ve inhâ ve kuyûda lede'l-mürâca‘a mersûm Andarya'nın Francelü beyninde olan ol mikdâr alacağını tarafeynin bâzergânca mu‘teber olan defterlerinden im‘ân-ı nazar ve tedkîk olunarak tebeyyün ve tahkîk eyledikden sonra râbıta verilmek üzre mesfûr Bonin'in sebt-i defter olan bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve zimemâtını yerlü yerinden cem‘ ve tahsîl ve Dersa‘âdet'e irsâl ve tesbîl olunmak üzre Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağla senedât-ı merkûmeye bakılmak ve keyfiyet-i mâdde tebeyyün ve tahkîk eylemek içün taraf-ı Devlet-i Aliyyemden bu makûle mevâddın tahrîrine me’mûr dört nefer mu‘temed bâzergânlara havâle olundukda mukaddemâ İzmir'den gelen defterde "*Bonin'in zimemâtıdır*" deyü sebt-i defter olunan zimemât mesfûr Anderya'nın olmak ve zimemât-ı merkûmenin zabt u füruhtunda gerek mesfûra ve gerek ashâb-ı düyûna gadri mûcib olmak mülâhazadan ba‘îd olmamağla evrâk-ı mezkûre mahalline irsâl olunmak ve zimemât-ı mezbûre mesfûr Anderya'nın matlûbı olan meblağ-ı mezbûr ile berâberce İzmir'de mukîm re‘âyâ tüccârlarının usta başıları ma‘rifetiyle tekrâr gereği gibi techîz ve tahkîk ve kemâl-i taharrî ve tedkîk olunarak keyfiyeti tahrîr [ü] tahkîk olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri kâtibi ve France emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrî ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunnak fermânım [olmağın] Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve evrâk-ı mezkûre ile ma‘an irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki Kara osmân-zâde ve mübâşir ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz; keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh zimemât-ı mezbûre mesfûr Anderyanın matlûbı olan meblağ-ı mezbûr ile ma‘an İzmir['de] mukîm re‘âyâ

tüccârlarının usta başıları ma‘rifetiyle tekrâr gereği gibi temyîz ve tahkîk ve kemâl-i taharrî vü tedkîk birle keyfiyeti alâ-vechi's-sıhha tahrîr ve Der‘aliyye[me] i‘lâma ikdâm ve mübâderet [ve] taharrî vü tedkîkde mikdâr-ı zerre kusûr u rehâvetden ve vâki‘ın hilâfını tahrîrden ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı Z. Sene 213

234- ***Sakız Cezîresi Nâ’ibine ve muhassılına hüküm ki;***

Cezîre-i Sakız'da Çilingirler Sûkunda vâki‘ senevî beş yüz guruş îcârından hâsıl olur tabaka-i bâlâyı hâvî ulyâda altı oda ve vustâda dört ve süflâda on aded mahzen ile ittisâlinde yedi aded dükkânı müştemil bir bâb han Francelü mülki olduğunu lede'l-ihbâr mukaddemâ France ilçîsi arzıyla cezîre-i mezbûrede Efrenc piskoposı olup hâlâ Nemçe ilçîsi cânibinden patente kâğıdı ahzıyla himâyesi dâ‘iyesinde olan Nikola Timoti nâm râhib ile cezîre-i mezbûrede mukîm Nemçe konsolosı huzûr-ı şer‘a varup zikr olunan han ve dekâkîn egerçi Françelülerin olup lâkin îcârından hâsıl olan akçe Efrenc piskoposlarının ma‘âşlarına tahsîs olunmuş evkâf-ı bâtılalarından olup îcârından hâsıl olan meblağ-ı mezbûrı kabz ve "*müstakillen ma‘âşımdır*" deyü râhib-i mersûm iddi‘â eylediği mukaddemâ bâ-i‘lâm inhâ olundukda Françe Cumhûriyeti karâr buldukdan sonra sâlifü'z-zikr han ve dekâkîn Françelünün konsolosları tarafından zabt ve îcâr olunarak îcâr-ı senevîsi papaslarına mı verilür, yoksa kat‘â konsolosları karışmayup îcâr u istîcârı müstakillen papaslarının yedlerinde mi idi? mâdde-i merkûmenin tahkîki lâzım gelmekle isti‘lâmı hâvî şeref-sudûr eden emr-i şerîfime imtisâlen lede't-taharrî mâru'z-zikr han ve dekâkîn Françe emlâkinden olup îcâr istîcâr konsolos tarafından ola geldüği ve ba‘zan icâresi piskoposları cânibinden ahz u kabz olunmuş idüği müste’cirlerinden tahkîk olunduğundan gayrı mesfûr Nikola Timoti an-asl cezîre-i mezbûrenin cizye-güzâr re‘âyâsından olmağla zikr olunan han ve dekâkînin cânib-i mîrîden bey‘i lâzım gelüp değer bahâsına iblâğ olunarak mahallinde bi'l-müzâyede füruht ve hâsıl olan esmânı Der‘aliyye'ye gönderilmek ve Darbhâne-i Âmire'ye teslîm olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mahalline lede'l-vürûd siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhimâsız; vücûh-ı ahâlî [ve] bi'l-cümle re‘âyâ kocabaşılarıyla ma‘an han-ı mezbûrun üzerine varup müzâyede esnâsında mesfûr konsolos gelüp bî-muhâbâ **.....** savt-ı vâveylâ ile han-ı mezkûr ve ittisâlinde olan dekâkîn egerçi aslından Françelülerün mâlıdır, lâkin el-hâletü hâzihi Nemçe himâyesinde bulunmak hasebiyle her kim iştirâ ider ise **....**

belâya giriftâr olur ve encâmında red olunur deyü tâliblerini ihâfe ve bâ‘is-i tahdîş ve vesvese olup mazmûn-ı emr-i şerîfim konsolos-ı mesfûra ifâde ve her ne kadar kendüye nasîh ve pend olundı ise de adem-i ısgâ ile ızrâr ve muhâlefet üzre olduğu ve mesfûr an-asl müfsid ü muharrik ve birkaç sene mukaddem Venedik konsolosı olup Françe mâddesi vukû‘undan sonra ber-takrîb Nemçe konsolosluğunı istihsâl ile her bâr Françelülere gayret-şi‘âr olup ve hâric-ez vazîfe harekât-ı nâ-bercâya ictisârı hasebiyle ihtilâl-i beldeye bâ‘is olduğundan bahsle mesfûrun müdâhalesi men‘ olunup mukaddem sâdır olan emr-i şerîfimin te’kîdini hâvî emr-i şerîfim sudûrunı bu def‘a tarafınızdan rikâb-i hümâyûnuma vârid olan i‘lâm ve tahrîrâtda derc ü tastîr olunmuş ve tahrîrât-ı mezkûreye cevâb olarak cezîre-i mezbûr[e]de zikr olunan emlâk-i mezkûre Françe Cumhûrı cânibinden zabt olunmuş olsa dahı bi-hakkın mâlları olmayup papaslarının mülki ve medâr-ı ma‘âşlarına tahsîs kılınmış olduğunu iddi‘â ve takrîr-i mezkûra matviyyen Françe baş vekîli esbakın mütercem bir kıt‘a kâğıdıyla tasdîk-i müdde‘â eylediğinden mâ‘adâ Françe Cumhûrı taraf-ı Devlet-i Aliyyemden izhâr-ı kabûl akîbinden ilçîleri cânibinden uhûd-ı kadîmeye istinâden kemâ fi's-sâbık papaslarının ve emlâklerinin himâyelerine dest-res olması emlâk-i mezkûrenin Françe emlâki olduğuna delî ittihâz olunamayup belki Françe Cumhûrunun himâyesi papaslarının zıdd-ı cânları olan bir keyfiyet-i ıztırârî olduğu ve el-hâletü hâzihi Françe Cumhûrı aleyhine sefer-i hümâyûnumun vukû‘ıyla bî-cürm papaslarının emlâki mutlakâ Françe mâlıdır deyü zabt ve füruht olunmak lâyik olmadığı beyânıyla konsolos-ı mersûmun bu bâbda zuhûra gelen muhâlefeti ve bundan akdemce mersûm papasların gerek cezîre-i mezbûrede ve gerek mahâll-i sâ’irede dûçâr oldukları ta‘addiyâtın men‘i zımnında memâlik-i mahrûsemde âsûde-hâl olmak ve fî mâ ba‘d gerek kendilere ve gerek kilise ve emlâklerine kimesne taarfından müdâhale olunmamak üzre emr-i şerîfim sudûrunı egerçi istidâ‘â edüp lâkin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin infâz u icrâsı lâzımadan olmağla bundan böyle konsolos-ı **[*Shf. 35*]** mersûmun tahdîşât u teşvîşine bakılmayarak ve husûs-ı merkûma bir vechile karışmamak ve tâliblerine îkâ-yı havf u haşyet eylememk üzre sâlifü'l-beyân dekâkîn ve han ma‘rifetinüz ve ma‘rifet-i şer‘ ve vücûh-ı ahâlî ma‘rifetleriyle değer bahâsına iblâğ ile bi'l-müzâyede füruht birle hâsıl olan esmânı Der‘aliyyeye irsâl ve Darbhâne-i Âmire'ye teslîm ve îsâl olunmak bâbında te’kîd ü isti‘câli muhtevî Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim ısdârını Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtisi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu

bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen rikâb-ı Dîvânımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh konsolos-ı mersûmun tahdîş ü teşvîşine bakılmayarak ve husûs-ı mezbûra bir vechile karışdırılmayarak ve tâlibleri havf u haşyet etmeyerek han ve dekâkîn-i merkûmeyi mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince ma'refetinüz ve ma'rifet-i şer' ve vücûh-ı ahâlî ma'rifetleriyle bi'l-müzâyede değer bahâsına iblâğ ile bey' ve füruht edüp hâsıl olan esmânını Darbhâne-i Âmireme teslîm içün Der'aliyyeme irsâl ü tesyîre ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı fermân vazâı tecvîzden ittikâ ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı Z. Sene 213

235- ***Haleb Kâdîsına ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan ve Sadr-ı a'zamım Kethudâsı Kâtibi Hulefâsından olup medîne-i Haleb'de Franselü emvâli zabt u tahrîrine me'mûriyetle ikâmet üzre olan Sâlih*** *zîde-mecdühu**ya hüküm ki;***

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; bu def'a tarafından rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan bir kıt'a i'lâmında emvâl ü eşyâsı cânib-i mîrîden zabt olunan Haleb'de mütemekkin Fransız tüccârından Vayan nâm bâzergân geçen sene Der'aliyyeme azîmetinde Harîrî-zâde el-Hâc İbrâhîm nâm kimesneden istidâne ve havâle tarîkıyla elli bin guruş ahz ve yedine temessük verüp bu mukâbelede Haleb'de Maltu Hanında üç aded mahzende ve cübûl kasabasında vâki' Dokuz Kaya nâm mahalde mevcûd olan elli bin guruş kıymetli milhini rehn tarîkıyla teslîm ve bey' ve füruhtuna tevkîl edüp ba'dehu tâcir-i mersûm Haleb'e avdet ve meblağ-ı mezbûrdan otuz sekiz bin guruşunı merkûm Hacı İbrâhîm'e teslîm edüp meblağ-ı bâkî-i mezkûrun edâsı[nı] milh-i mezkûrun füruhtuna ta'lîk etmiş iken milh-i mezkûr ile mesfûr Vayan'ın emvâl-i sâ'iresinin cânib-i mîrîyçün füruhtı irâdesi ta'allut edüp mersûm Vayan'ın tarafından mukaddemâ merkûm Hacı İbrîhîm'e havâle olunan akçeyi İsveç konsolosı olan Mosi Simon nâm müste'mene havâle etmiş olduğundan müste'men-i mersûm dahı meblağ-ı mezbûrı merkûmdan taleb ve tazyîk ve habs edüp bu vechile merkûm Hacı İbrâhîm muzdaribü'l-hâl ve perîşânü'l-ahvâl olduğundan başka meblağ-ı mezbûrun dahı bir vechile edâsına iktidârı olmadığı ve bâkî kalan mârru'z-zikr on iki bin guruş milh bahâsından kendüye i'tâ olunması husûsı tahrîr ve istid'â ve Hazîne-i Âmiremde mahfûz Baş Muhûsebe defterlerine nazar olundukda milh-i mezbûr cânib-i mîrîden zabt ve eğer bahâsıyla tüccâra ve iktiszâ ider ise esnâfa

tevzî‘ ile füruht ve defteriyle Dersa‘âdetime irsâl olunmak üzre emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağla bu sûretde merkûm Hacı İbrâhîm'in bî-vech habs ve tazyîki lâzım gelmeyüp husûs-ı mezbûr bu vechile idüği mevsûku'l-kelâm kimesneler taraflarından sahîhan ihbâr ve inhâ ve tahkîk-i müdde‘â olunmağla zikr olunan milhden on iki bin guruş mikdârı ihrâc ve merkûm il-Hâc İbrâhîm'e teslîm olunup mâ‘adâsı mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince değer bahâsıyla tüccâra ve iktizâ ider ise esnâfa tevzî‘ ile füruht ve hâsıl olan esmânı bir kıt‘a mümzâ defteriyle Der‘aliyyeme irsâl ve cânib-i Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim ısdârını Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâsız; Keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh milh-i mezkûrdan on iki bin guruş mikdârı ihrâc ve merkûm el-Hâc İbrâhîm'e teslîm birle mâ‘adâsını mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince değer bahâsıyla tüccâra ve iktizâ ider ise esnâfa tevzî‘ olunarak füruht ve hâsıl olan esmânını Darbhâne-i Âmireme teslîm içün Dersa‘âdetime irsâl ve tesyâra mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı fermân vaz‘ı tecvîzden ittikâ ve mübâ‘adet olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı Z. Sene 213

Altmış bin dokuz yüz guruş poliçe temessük irsâl olunduğunı mübeyyin vârid olan tahrîrât şerh verilüp bakâyânın tahsîl ve Dersa‘âdete tesbîli bâbında emr yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 214

236- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından ve Hâssa Silâhşörlerimden olup medîne-i İzmir'de Franselü emvâli zabt ve füruhtuna me’mûren ikâmet üzre olan Süleymân*** *dâme-mecdühu* ***ya ve Rikâb-ı Hümâyûnum Kâ’im-makâmı Çukadârlarından olup zikri âtî husûsa me’mûr kılınan ( ) zîde kadruhuya hüküm ki;***

Sen ki Kapucıbaşı mûmâ-ileyhsin; mukaddem ve mu’ahhar şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i aleyyemde tafsîl ve beyân olunduğu üzre İzmir'de Franselülerin elbiselerinden ma‘âdâ ticârete müte‘allik emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtları bir hılâli ketm ü ihfâ olunmayarak cümlesinin tahrîr ve zabtına irâde-i aliyyem ta‘alluk etmiş olduğundan

İzmir'de olan o makûle Franselülerin hafî vechile emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtlarının bi'l-cümle bi't-taharrî zâhire ihrâcı ve eby‘ ve füruht olunan emvâl ü eşyânın îcâb eden bahâlarının bir tarafdan irsâli ile tekmîl-i maslahata ikdâm lâzımeden olup şimdiye dek zâhire ihrâc ve tahrîr olunan eşyâ cüz’iyyât makûlesi olup ve Franselünün İzmir'de katî küllî emvâl ü eşyâsı olduğu bi't-tevâtür ma‘lûm iken gerek taharrî-i emvâlde ve gerek akçe irsâlinde küllî batâ’et ve rehâvet ihtiyâr eylediğün vâsil-i sâmi‘a-i şer-yârânem olup bu keyfiyât senin cerr-i nef‘ kaydına teşebbüs etmiş olduğunu iş‘âr etmiş olmakdan nâşî şimdiye kadar füruht olunan eşyâdan me’hûzun olan mebâliği çukadâr-ı merkûma teslîmen serî‘an Der‘aliyyeme irsâle mübâderet ve el-yevm füruht olunmayanları dahı değer bahâlarıyla bey‘ ve füruht ederek hâsıl olan esmâmını bir tarafdan peyâpey tesyîre müsâra‘at ve mukaddem ve mu’ahhar sâdır olan evâmir-i aliyyem mûceblerince mektûm ve mahfî olan emvâl ü eşyâ ve nukûd u zimemâtı dahı kimesneye ketm ü ihfâ etdirmeksizin bi't-taharrî zâhire ihrâc birle tahrîr ve ve cânib-i mîrîyçün zabt u tahrîr ve Der‘aliyyeme iş‘âra ve telâfî-i mâ-fâta mezîd-i ikdâm ve sa‘y-i mâ-lâ kelâm eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve te’kîden rikâb-i hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve çukadâr-ı merkûm ile irsâl olunmuşdur. İmdi şimdiye dek me’hûzun olan mebâliğin serî‘an irsâli ve füruht olunmayan eşyâların dahı derhâl füruhtuyla hâsıl olan esmânının tesyîri ve mektûm ve muhtefî olan eşyânın bi't-taharrî zâhire ihrâcı ehass-ı metâlib-i şâhânem olduğu ve ba‘d ez în dahı ser-i mû batâ’et ve rehâvet gûne hareketin ihsâs olunur ise senin içün selâmet-i hâl ba‘îd ani'l-ihtimâl idüği sen ki kapucıbaşı mûmâ-ileyhsin; ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ammel ve harekete ve infâz-ı hükm-i münîfime ve ve itmâm-ı emr-i me’mûrına sa‘y-i bî-şümâr ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem vaz‘a cesâretle netîcede fâ’ide vermeyecek ukûbâta giriftâr olmakdan nefsini sıyânete sarf-ı vüs‘ ü iktidâr eyleyesin. Ve sen ki çukadâr-ı merkûmsun; Sen dahı mazmûn-ı emr-i şerîfimle hareket birle şimdiye dek füruht olunup kapucıbaşı mûmâ-ileyh zimmetinde müterâkim olan mebâliği ahz ve istıshâb birle ıcâleten Der‘aliyyeme irsâle mezîd-i sa‘yü gayret ve hılâfı hareketden ittikâ ve mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî Evâhır-ı Z. Sene 213

[*Shf. 36*]

237- Bir Sûreti

Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûndan ve Sadr-ı a‘zamım Kethudâsı Kâtibi Hulefâsından olup Haleb'de Franselü emvâli zabt u tahrîrine me’mûriyetle ikâmet üzre olan Sâlih zîde-mecdühuya ve ta‘yin olunan çukadâra; Mübâşir-i mûmâ-ileyhin bu bâbda küllî rehâvet ve tama‘-ı hâma meyl ve rağbet eylediği ta‘bîri derciyle. Ber-vech-i muharrer.

238- ***Ber-vech-i Arpalık Selânîk Sancağı Mutasarrıfı Vezîre ve Selânîk Mollâsına Hüküm ki;***

France keferesi üzerine sefer-i hümâyûnum vukû‘ı haberi Selânîk tarafına vâsıl olduğu anda Grepar nâm Françelü bâzergânın Selânîk'de bırakdığı emvâl-i ticâreti mübeyyin kendi imzâsıyla mümzâ defterde beher zirâ‘ı on beşer guruşdan üç bin üç yüz guruşluk iki yüz yigirmi top dülbend ve kezâlik beş bin yigirmi beş guruşluk üç yüz otuz beş top dülbend ve sekiz bin guruşluk on iki top üstüfe ve zirâ‘ı sekiz guruşa olarak sekiz yüz yigirmi dört guruşa bâliğ olur dört ?? çuka ve cüz’iyyât makûlesi Frengistân metâ‘ı ile memlû bin beş yüz guruşluk bir sandık ve yine beher zirâ‘ı yedişer guruş otuz paradan iki bin dört yüz on üç guruşluk on iki ?? çuka ve yigirmi beş guruşluk biraz çuval bahâsı ki cem‘an yigirmi bir bin seksen yedi guruşluk eşyâ ?? bâzargânlarından Melayhi zimmetine bâ-sened yedi yüz yetmiş beş guruş ve Mustafâ ve Ahmed nâm kimesnelerde sekiz yüz yigirmi üç guruş ve yine bâ-sened Osmân Efendi demekle arîf kimesne zimmetinde dört yüz doksan guruş ki min haysü'l-mecmû‘ iki bin seksen sekiz guruş zimemâtı olduğundan başka Françelü-yi mesfûrun ismine olarak Nemçe tarafına ?? etmiş deyü iki bin üç yüz ond dört guruşluk on dört ?? çuka olduğunu ve zikr olunan emvâl ve zimem cem‘an yigirmi beş bin dört yüz seksen beş guruşa resîde olduğu muharrer olup ancak ne taarfa ve kimin yedine teslîm eylediğini Françelü-yi mesfûr defter-i mezkûrda îmâ ve işâret etmediğine binâ’en husûs-ı mezbûrun bu tarafda etrâfıyla taharrî ve tashîh ve temyîzi kâbil olmadığını Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde edüp lâkin mâdde-i mezkûrun tahkîki mahallinden istihbâra mütevakkıf olmağla isti‘lâmı hâvî rikâb-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi husûs-ı mezbûrun mahallinde gereği gibi taharrî ve tahkîk ve tashîhi sizden matlûb-ı kat‘î-i mülûkânem olduğu ve ığmâz u tesâmüh gûne harekete bir vechile rızâ-yı aliyyem olmadığı siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız;

ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh Françelü-yi mesfûrun medîne-i mezbûrede ber-mûceb-i defter tevkîf eylediği eşyâ-yı mezkûre ne tarafa ve kime teslîm eylediğini sırren ve alenen geerği gibi taharrî ve tecessüs ederek zâhire ihrâc birle keyfiyeti Der‘aliyyeme tahrîr ve i‘lâma ikdâm ve mübâderet ve taharrî ve tahkîkde ser-i mû tehâvün ve taksîrden ittikâ mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i M. Sene 214

239- Ankara Kal‘ası Dizdârına Hüküm ki;

Espiro Epsimari nâm Franselü **Oficiyal** bundan akdem rüfekâlarıyla bâ-emr-i âlî Ankara Kal‘ası'na kal‘a-bend olunmuş idi. El-hâletü hâzihi Zanta Cezîresi ahâlîlerinin rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunup takdîm olunan arzuhâllerinde mersûm cezîre-i merkûme sekenesinden olup Fransız olmak zannıyla kal‘a-bend olunmuş olduğundan bahsle ıtlâkını istid‘â ve husûs-ı mezbûr İstânbûl Rûm Patrîkına lede'l-havâle mersûm Zanta Cezîresi ahâlîsinden olup cezîre-i mezbûre mukaddem Françe keferesinin yed-i tasallutunda olduğu esnâlarda zarûrî oficiyal zümresine duhûl birle hıdmetlerinde bulunduğı ma‘lûmı olduğunu patrîk-ı mesfûr bâ-takrîr ifâde etmekle mesfûr Zantalu olup Zanta ahâlîsinden olanların habsi iktizâ etmediği muktezâ-yı usûl-i mer‘iyyeden olmakdan nâşî kal‘a-i merkûmeden ıtlâk ve sebîli tahliye olunmak fermânım olmağın imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun; Ber-vech-i meşrûh ancak mesfûrı kal‘a-i merkûmeden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında. ***Fî Evâsıt-ı M. Sene 214***

Baş Muhâsebe'ye ve âgâh Efendi tarafına ilmühaberi verelmişdür.

240- ***Haleb Vâlîsine ve Haleb Mütesellimine Hüküm ki;***

Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan medîne-i Haleb'de Françelü emvâli zabt u füruhtuna me’mûr Mehmed Sâlih *zîde-mecdühu*nun bu def‘a rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtında muktezâ-yı me’mûriyeti üzre evâ’il-i mâh-ı Şa‘bân-ı Şerîfde ma‘rifet-i şer‘le Francelünün eşyâsı füruhtına mübâşereti esnâsında füruht olunan eşyâ semeninden olarak hâlâ Haleb Vâlîsi Vezîrim Şerîf Mehmed Paşa *iclâlühu* kethudâsı vesâtatıyla alâ-tarîki'l-istikrâz on bin guruş ahz ve ikrâz birle mûmâ-ileyhe muvakkaten temessük i‘tâ edüp bi'd-defe‘ât mutâlebe eyledikde müşârun-ileyh mehl ile edâda mümâtale üzre iken bu def‘a müşârun-ileyhin Şâm-ı Şerîfe me’mûriyeti zuhûruna mebnî meblağ-ı mezbûrı vermeyeceğine kat‘â cevâb eylediği ve verdiği buyruldı ve

temessüklerinin birer kıt‘a mümzâ sûretleri ib‘âs olunduğu tahrîr ve iş‘âr olunmağla Françelünün füruht olunan emvâl ü eşyâsı esmâmından müşârun-ileyh dahı istikrâz tarîkıyla ol mikdâr mebâliği ahz etmiş olduğu ve Şâm-ı Şerîf'e me’mûriyetini esâs ittihâzıyla meblağ-ı mezbûrı edâdan imtinâ‘ ve cevâb-ı kat‘î vermiş idüği verdiği temessük ve buyruldı sûretleri me’âlinden müstebân olup ancak mebâliğ-i mezbûre Darbhâne mürettebâtından olmakdan nâşî tevkîf ü te’hîrine bir vechile ruhsat ve cevâzı olmadığı beyânıyla müşârun-ileyhin mansıbı â’idâtından ve hazariyyesi emvâlinden evvel be evvel tahsîl olunan akçelerden meblağ-ı mezbûrı tamâmen ve kâmilen mûmâ-ileyhe edâ ve teslîm olunmak bâbında siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız; Size hitâben emr-i şerîfim sudûrunı Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmûnuz oldukda ber-vech-i meşrûh müşârun-ileyhin mansıbı â’idâtından ve hazariyyesi emvâlinden evvel be evvel tahsîl olunan akçeden meblağ-ı mezbûrı tamâmen ve kâmilen mûmâ-ileyhe edâ teslîme ihtimâm ve ığmâz u tesâmüh ile avk u te’hîrden ittikâ ve mübâ‘adet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 214

[***Shf. 37***]

Baş Muhâsebeye ilmühaberi verilmişdir.

241- ***Haleb Mollâsına ve Haleb Mütesellimi ( )Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan ve Sadr-ı a‘zamım Kethudâsı Kâtibi Hulefâsından olup medîne-i Haleb'de Franselü emvâlinin zabt u füruhtuna me’mûren ikâmet üzre olan Sâlih*** *zîde-mecdühu**ya hüküm ki;***

Der‘aliyyemde mukîm İsveç ilçîsinin rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr takrî kâğıdında medîne-i Haleb'de mütemekkin İsveç konsolos vekîli Bogos nâm tâcirin medîne-i mezbûre sâkinlerinden sâbıkâ İspânya Tercümânı olan Yasef Kara Eli'nin zimmetinde iki kıt‘a temessük mantûkınca beş bin altı yüz yigirmi iki guruş alacağı olup tercümân-ı mesfûrun dahı Françelüler ile münâsebeti olmak mülâbesesiyle kâffe-i emvâl ü eşyâsı cânib-i mîrîden zabt olunduğuna binâ’en mahallinde ba‘de's-sübûti'ş-şer‘

tercümân-ı mesfûrun emvâl ü eşyâsı bahâsından meblağ-ı mezbûrun tahsîli ve konsolos-ı mersûma edâ ve teslîmi bâbında emr-i şerîfim sudûrunı istid‘â ve zikr olunan iki deyn temessüklerinin bir sûretini ibrâz eylediğine mesfûr emvâl-i makbûzasının henüz defteri gelüp kayd olunmadığı Baş Muhâsebe kuyûdâtından müstebân olduğuna ibtinâ’en mârru'z-zikr temessük sûretlerine imrâr-ı nazar olundukda bir kıt‘ası üç bin altmış guruşı nâtık ve karz-ı şer‘îden olarak altmış bir gün va‘deyi te’cîl olunduğu ve diğeri semen-i harbden olmak üzre sekiz mâh va‘de ile iki bin altı yüz altmış iki guruş olduğu muharrer olup ancak temessüklerin va‘deleri mürûr ideli üçer buçuk seneyi mütecâviz idüği bâhir ve mebâliğ-i merkûme sahîh olmak lâzım gelse dahı beher hâl va‘deleri hulûlünde edâ olunmuş olduğu zâhir olmağla mahallinde kemâl-i taharrî ve dikkat ve tama‘-ı hâma teba‘iyyet ile şâhid-i zûr ikâme ve istimâ‘ından mübâ‘adet olunarak şer‘le şer‘le rü’yet ve keyfiyet hakîkati üzre Der‘aliyyeme i‘lâma mübâderet olunmak içün siz ki mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Size hitâben emr-i şenîfim sudûrunı Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mahallinde kemâl-i taharrî ve dikkat ve tama‘-ı hâma teba‘iyyet ile şâhid-i zûr ikâme ve istimâ‘ından hazer olunarak şer‘le rü’yet ve keyfiyeti alâ-vechi's-sıhha Der‘aliyyeme tahrîr ve i‘lâma dikkat ve hilâf-ı fermân vaz‘ı tecvîzden tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 214

Baş Muhâsebeye ilmühaberi verilmişdir.

242- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve medîne-i İzmir'de Franselü emvâli zabt u tahrîrine me’mûr Süleymân*** *dâme-mecdühumâ****ya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine hüküm ki;***

Medîne-i İzmir'de mukîm Francelülerin eşyâ ve emvâlleri mukaddemâ tecessüs ve taharrî esnâsında Baci nâm Francelü tâcirin iki varul kırmız ve alıt belût çukası kaçırılmak kasdıyla İngilterelü Maltas nâm bâzergânın mahze[ni]ne nakl olduğunu **aslına bakılacak** haber verdikde eşyâ-yı mezkûre bâzergân-ı mesfûrdan lede'l-mutâlebe "*Zikr olunan kırmızı mersûm Francelü Baci deynine mahsûben vermiş idi, çukayı dahı mukaddemâ bey‘ etmiş idi.*" deyü teslîmden imtinâ‘ ve metâ‘-ı mezbûr hâlâ zabtında olduğu ve ol mikdâr kırmızının beher vakıyyesi yüz ellişer guruşdan on sekiz bin guruş

ve altı belûta çuka yedi bin guruş kıymetlü olup bu sûretde İngilterelüye devri ahd-i karîn olmağla sun‘iyyet kabîlinden olacağı sen ki Kara Osmân-zâde mûmâ-ileyhsin; Seninle mübâşir-i sâbıkı Âmedî hulefâsından Ahmed Rızâ zîde-mecdühunun bundan akdem Der‘aliyyeme vârid olan tahrîrâtında derc u iş‘âr ve Der‘aliyyemde mukîm İngiltere ilçîsinin takdîm ey[le]düği takrîrirnde mâh-ı Hazîran'ın yigirmi birinci günü iki mâh va‘de ile birer yüz guruş içün on guruş fâ’iz-i senevî hesâbıyla Eylül'ün yigirmi yigirmi birisinde edâ olunmak üzre mesfûr Maltas Françelü-yi mesfûr Baci'ye sekiz bin guruş ve yine yevm-i mezbûrda fakat bir ay va‘de ve hesâb-ı mezkûr ile Temmuzun yigirmi birisinde edâ olunmak üzre Daminso nâm İngiltere Simsârı iki bin guruş verüp cem‘an on bin guruş ifrâz etmiş olduğunu ve zikr olunan sekiz bin guruşun iki aylık hesâbı yüz altmış bir guruş olup bu mebâliğe mukâbil ve takas olarak mesfûr Françelüden ik varul derûnunda yüz altmış vakıyye üç yüz dirhem kırmızı Eylülün yigirmi birisinde ahz etmiş olup beher vakıyyesi seksen beş guruşdan lâzım gelen üç bin dokuz yüz on sekiz buçuk guruş bahâsından men‘i'l-murâbaha zikr olunan on bir yüz altmış bir guruş takas ve mahsûb olundukdan sonra bâkî fazla kalan üç bin yedi yüz elli yedi buçuk guruş dahı Eylülün yigirmi sekizinci günü mersûm Francelü Baci'ye edâ ve teslîm olunup bu vechile gerek İngiltere ve gerek simsâr-ı mersûm tarafından kat‘-ı hesâb olunmuş oldruğunı tahrîr ve beyân edüp ancak mersûm Maltas bâzergânın sâhib çıkdığı yigirmi beş bin guruşluk kırmız ve çuka sahîh Françelü mâlı olup bâzergân-ı mersûmun iddi‘âsı musanna‘ ve hilâf-ı vâki‘ olduğu muharrer ve ale'l-husûs iki varul kırmızının beher vakıyyesi yüz ellişer guruşdan bahâsı on sekiz bin guruş olduğu tarafından ber-vech-i muharrer vârid olan tahrîrâtda mastûr ve mezkûr iken el-hâletü hâzihi bâzergân-ı mersûmun vi ilçî-i mûmâ-ileyhin her bir kıyyesi seksen beşer guruşdan on üç bin dokuz yüz ve küsûr guruş olmak üzre ifâdelerine nazaran beyne'l-fî’at ziyâde ve tefâvüti nümâyân oluduğuna binâ’en bâzergân-ı mersûmun kaçırdıkları sâlifü'z-zikr yigirmi bin guruşluk kırmız ve çuka siz ki; Kara Osmân-zâde ve mübâşir ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz; mahallinde ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le rü’yet edüp bâzergân-ı mersûm ile simsâr-ı mersûmun iddi‘â eyledikleri mebâliği ne zaman ifrâz eylemişlerdir? Ve ale'l-hesâb me’hûzları yok mudur? Ve ne vechiledir? Ber-nehc-i şer‘î ba‘de's-sübût ana göre kırmız bahâsı dahı tahkîk ve beyne'l-fî’ât tefâvüti temyîz ve keyfiyet alâ vechi's-sıhha Der‘aliyyeme tahrîr ve i‘lâma mübâderet olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mahalline cürûdunda mersûm Maltas İngiltere konsolosı

ma‘rifetiyle huzûr-ı şer‘a ihzâr ve tercümânı hâzır olduğu hâlde mazmûn-ı münîfi tefhîm olundukda bâzergân-ı mersûm cevâbında "Françelü-yi mesfûr Baci'den mârrü'l-beyân iki varul derûnunda yüz altmış kıyye üç yüz dirhem kırmız târîh-i mezbûrda ahz eyledim, beher kıyyesin seksen beş guruşdan on üç bin dokuz yüz on sekiz buçuk guruş hâsıl olan semenin ma‘a'l-murâbaha alacağımız olan on bin yüz altmış bir guruş takas ve mahsûb oldukdan sonra ziyâde kalan üç bin yedi yüz elli yedi buçuk guruş dahı Eylülün yigirmi sekizinci güni mesfûr Francelü Baci'ye edâ ve teslîm eyledim, bu vechile **??** berî olumuşdur." deyü ikâme eyledüği iki nefer şâhidleri dahı edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye idemeyüp bâzergân-ı mersûm ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz eyledikden sonra sâlifü'z-zikr kırmız ve çukalar bi'd-defe‘ât mutâlebe olundukca "Husûs-ı mezbûr Der‘aliyyemde ilçî-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle tanzîm olunmakdadır ve emri vürûd et-mekdedir." deyü imrâr-ı vakt ve sûret muhâlefet üzre oluduğunı bu def‘a tarafınızdan rikâb-ı müstetâbıma vârid olan i‘lâm ve tahrîrâtda derc ü tastîr olunmuş olmağla husûs-ı mezbûr oldukda sâlifü'z-zikr yigirmi beş bin guruşluk kırmız ve çukayı Françelü Baci'den me’hûzı olduğunu bâzergân-ı mersûm huzûr-ı şer‘de mukırr u mu‘terif olup ber-vech-i ikrâr ve i‘tirâf ol mikdâr kırmızın beher vakıyyesi seksen beşer guruşdan hesâb olunsa on üç bin altı yüz altmış üç guruş bir rub‘ ideceği ve bâzergân-ı mersûm ile simsâr-ı mersûm ma‘a'l-murâbaha alacak iddi‘â eyledikleri on bin yüz altmış bir guruş olup bu akçe sahîhan mesfûrânın alacakları olsa ve kırmız bahâsından takâs ve mahsûb birle fürûnihâde olunsa dahı üç bin yedi yüz elli yedi buçuk guruş bâkî kalmayup üç bin beş yüz iki guruş bâkî kalmak iktizâ ideceği zâhir ve yedi bin guruşluk çuka mâddesi sırf hâric kaldığı nümâyân ve bâhir olup bu bâbda bâzergân-ı mersûmun ve simsâr-ı mersûmun iddi‘â eyledikleri kabîlinden idüği zâhir ve mâdde-i merkûmenin tedkîk ü tahkîkik husûsuna sizin adem-i dikkat ile tekâsül ve gaflet eylemeniz derkâr ve âşikâr olmakdan nâşî zikr olunan yedi bin guruşluk altı beluta çukanın cânib-i mîrîyçün ahz ve füruhtı dikkat ve kırmız mâddesinin dahı mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ü hareket ve keyfiyet sıhhati üzre tahrîr ve i‘lâma mübâderet ve vâki‘in hilâfını kaleme almakdan tevakkî ve mübâ‘adet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli **[*Shf. 38]*** taharrîsine me’mûrYûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emri şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh yedi

bin guruşluk altı balute çukayı cânib-i mesfûrdan ahz ve füruhta mübâderet ve kırmız mâddesini dahı mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel ve hareket ve keyfiyeti alâ vechi's-sıhha Der‘aliyyeme tahrîr ve i‘lâma müsâra‘at ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem vaz‘ı tecvîzden ve vâki‘in hilâfını tahrîrden ittikâ mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 214

243- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından İzmir Muhâfızı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve medîne-i İzmir'de Franselü emvâli zabt u füruhtuna me’mûr Süleymân*** *dâme-mecdühumâ* ***ya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine hüküm ki;***

Siz ki mûmâ-ileyhimsiz; Bu def‘a tarafınızdan rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtda ve i‘lâmda Mekrili Necelniso nâm zimmî üç senedn berü Mısr İskenderiyesi'nde pâbûçculuk ile meşgûl iken Fransızların istîlâsı esnâsında mesfûr Fransızlara teba‘iyyet ve Mısr'a berâberce azîmet ve muhârebe vü mücâdeleye mücâseret birle emvâl-i Müslimîni nehb ü gâret ederek avdet eyledikde İskenderiye'de mukîm Nemçe konsolosundan petanta alup bu def‘a Kalafat İbrâhîm Kapudân sefînesiyle İzmir'e vürûd etmiş olduğu ve yedinde olan ümerâ-i Mısriyye'nin emvâlinden olarak üç yüz guruş bir aded ?? ve beş aded çift dişli zümürrüd ince sîm tarak ve dört yüz yetmiş beş vakıyye olmak üzre dört tobra kahve ve bir çift İngiltere kârî piştovi ve diğer bir tek Arnavud piştovıyla bir sîm kahve ibriği ve bir sîmli İngiltere piştovı ve bir sîm ile dört aded Ahmediye mâl-ı menhûbe ve mağsûbe olmak üzre mesfûr Necniso'nun yedinde mevcûd olduğu sefîne-i merkûme kapudânı İbrâhîm ve çarhacı Ahmed ve Topcı başısı Arnavud Ali ve tüccârdan Hasan ve Girîdî Tatar oğlu Osmân ve Mehmed nâm kimesneler huzûr-ı şer‘a varup ber-vech-i muharrer keyfiyeti istiknâh etdirildikde cevâbında kendisi Nemçe himâyesinde idüğin ihbâr ve şehâdet eylediklerine binâ’en mesfûr huzûr-ı şer‘a ihzâr ve Nemçe Tercümânı hâzır olduğu hâlde istintâk ve istiknâh etdirildükde cevâbında kendisi Nemçe himâyesinde iken Fransızlar İskenderiye'yi istîlâlarında bilâ-taleb kendüye âlât-ı harb ve merkeb verilerek askerî zümresine ilhâk olunduğun i‘tirâf ve ikrâr ve eşyâ-yı mezkûre mezbûr ile ..... mevcud ve yedinde ber-karar olup konsolos-ı mesfur bizim himayemizdedir deyü gerek mersumu gerek eşya ve esliha-i merkumeyi ahzetmiş olduğundan keyfiyet Dersaadetime tahrir ve ilam ve cevabı gelinceye dek gerek mersum ve gerek eşya-yı

mezkure bir hoşca zapt ve ihfa olunmasıyçün konsolos-ı mesfura tenbih ve ilzam olunduğu derc ü tastir olunmuş ve Nemçelünün deraliyyemde mukim ilçisinin takdim eylediği takririnde mesfur Necelniso ..... Mısr İskenderiyesinde mukim Nemçelü ...ve Paşa nam Toskanalının İzmir'de mukim Liyna İngiltere [li] tacire tahrîr ettiği mektubuyla İzmir'de vürud edüb Toskanalı olduğunda şübhe yoğuken mesfurun eşya-yı mezkuresine tamaan Fransızlu deyü huzur-ı şer'a ihbar olduğum ve ber-vech-i muharrer eşyasıyla kendisi İzmir Nemçe konsolosuna teslim olunmuş olduğu tahrir ve iş'ar etmekle mesfur Nemçelünün inhası üzre Toskana ..... yoksa aslı Mekri mütemekkinlerinden ve reaya-yı Devlet-i Aliyye'mden midir? İlam olunmak fermanım olmağın istilamı havi rikab-ı hümayunumdan işbu emr-i şerifim ısdar ve irsal olunmuşdur. İmdi husus-ı mezburun bi't-taharri tahkiki lazım eden olduğu ma'lumunuz oldukda ber-vech-i meşruh Nemçelünün inhası üzre fi'l-vaki Toskanalı mıdır yoksa aslı Mekri mütemekkinlerinden ve re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden midir? Erbab-ı vukufdan sırren ve alenen gereği gibi taharri ve tahkik ve keyfiyeti ala vech-i's-sıhha deraliyyeme tahrir ve i'lama ikdam ve mübaderet ve taharri ve tahkikde mikdar-ı zerre ığmaz ve tesamühden ve vaki'in hilafını tecvizden ittika ve mübaadet eylemeniz babında.

Fi Evail-i M. Sene 1214

244- ***Selânik Mollâsına hüküm ki,***

Bundan akdem ma‘lûm olduğu üzre Franse keferesi üzerlerine sefer-i hümâyûnum tahkîk eylediği esnâda Memâlik-i Mahrûse'mde olan bi'l-cümle Franseliler ve konsolos ve tercümânları ve sâir müte‘allikâtlarının bulundukları mahalde ahz u habsleri bâbında taraf taraf şeref-efrâz-ı sudûr olan evâmir-i şerîfeme yine Selanik'de Franse konsolos vekîli olan Torna nâm zımmî ahz u habs olunmuş olup ancak zımmî-i mesfûrun Franse konsolos vekîli olması kendi rızasıyla olmayup ibrâm ve ilhâha mübtenî idüği ve mersûmun Selânik sekenesinden olup ehl-i ırz gürûhundan idüği erbâb-ı vukûfun takrîrlerinden müstebân olduğundan maada devlet-i aliyyemin dostları olan bazı düvel sarraflarına dahi ..... olduğu bi'l-ihbâr ve tahkîk-gerde-i padişâhânem olmakdan naşî ....mezbûr kendi ırz ve edebiyle olmak ve Franselü ile hafî ve celî muhârebe ve mükâtebe etmemek ve hâric-ez tavr u edeb hareketden mücânebet eylemek şartıyla sebîli tahliye olunmak hususuna irade-i aliyyem taalluk itmeğin ilamen ..işbu emr-i şerifim ısdar ve ( ) ile irsal olunmuştur. İmdi sen ki, mevlana-ı mümaileyhsin keyfiyet

malumun oldukda ber-vech-i muharrer vusul-i emr-i şerifimde mersumun şurut-ı afv u ıtlakını ..... etrafıyle ifade birle sebilini tahliye ve hala Dubrovnik konsolos vekiline teslim edüb ba'de-zin Selanik'de mersumun kendi halinde ikametine muhalefet ve müdaheleden ve bu bahane ile tecrim ve iz'acını mucib olur halat ve .... tecvizden mübaadet ve keyfiyeti deraliyyeme tahrir ve inhaya müsaraat eylemen babında

Fi-evail-i M sene 214

245- ***Yenişehr-i Fenâr ve Selanik mollâlarına ve Rûm-ilinin sol kolunda vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve a‘yân ve zâbitân ve sâ’ir vücûh-ı memleket ve kılâ‘ dizdârlarına hüküm ki;***

Bundan akdem cümleye ma‘lûm olduğu üzre Franse keferesi nakz-ı ahd ile bağteten Mısr-ı Kâhire'yi istîlâ eylediklerine binâ’en kefere-i mesfûre üzerlerine sefer-i hümâyûnum tahkîk eyledikde Der‘aliyyemde mukîm Franse maslahatgüzârı ve tercümânları kâ‘ide-i Devlet-i Aliyye üzre Yedi Kule'ye ve sâ’ir âdemleri tahsîs kılınan mahallere vaz‘u habs birle me’mûrîn ma‘rifetleriyle muhâfaza etdürilmekde olup taşra memâlikinde olan konsolos ve tüccâr ve âdemleri dahı bulundukları mahallerde ahz u habs ü tevkîf olunmak husûsı taraf taraf evâmir-i şerîfem neşriyle cümleye tenbîh ve olunmuş olduğuna nazaran mesfûrların bulundukları mahallerde hemen habs ü tevkîfleriyle muhâfazaları emrine nezâret ve ihtimâm olunmak iktizâ ider iken ba‘zı taraflardan o makûle Franselülerün habs olundkları mahallerde boğazlarına zencîr ve ayaklarına bukağı vaz‘ıyla tazyîk ve akçe alınmadıkca tahlîs olunmadığı bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi‘â-i şehryârânem olup mesfûrlar harb esîri olmadığından kable's-sefer kimi me’mûriyet ve kimi ticâret zımnında ber-mûceb-i ahdnâme-i hümâyun memâlik-i mahrûseme gelmiş olduklarına binâ’en yalnız ahz u habsleriyle iktifâ olup olduğu müstağnî-i ta‘rîf ve iş‘âr ve bu misillü harekât-ı nâ-revâya rızâ-yı hümâyunum olmadığı bedîhî ve âşikâr olmağla siz ki mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda bu makûle mahbûs olan Francelülerin hilâf-ı şer‘ ve mugâyir-i rızâ bir vechile ızrârlarına irâ’et-i ruhsatdan mübâ‘adet ve cesâret edenler her kimler ise men‘u tahzîrlerine ikdâm ve dikkat ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim nâtık olduğu üzre hâricden yanlarına kimesne girmemek ve ferd-i vâhid ile ülfet ve ihtilât ve mükâtebe idememek sûretlerini istihsâle ve oldukları mahallerde muktedir ve kâr-güzâr âdemler ta‘yîni ile muhâfaza ve muhâreseleri husûsuna ikdâm ve dikkat ve akçe mutâlebesi ve

vücûh-ı sâ'ire ile tazyîk ve iz'âcdan ittikâ mübâ'adet olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer amel ve harekete mezîd-i ihtimâm ve dikkat-i tâmm eyleyesiz. Şöyleki; bu vesîle ile mahbûs olan Franselüden bir ferdi firâr etmek veyâhûd hilâf-ı tenbîhât-ı şâhânem âhar ile ülfet ve muhayyerlerine ruhsat verilmek ihtimâliniz olur ise sonra bir vechile cevâba kâdir olamayup mazhar-ı eşedd-i itâb ve ıkâb-ı şâhânem olunacağınız mukarrer ve muhakkakdur, ana göre amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 214

Bunun dahı.

246- Bir Sûreti

İzmir Mollâsına ve voyvodasına ve sâ'ire; *Ber-vech-i muharrer*.

247- ***Yanya Kazâsı Nâ'ibine hüküm ki;***

Re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden iken Francelü'ye bberât ve fermân ve petente ile tâbi' ve ticâret ile me'lûf olanlar kimler ise zâhire ihrâc ve elbiselerinden mâ'adâ nukûd u eşyâ ve zimemâtları ve ism ü şöhretleriyle defteri Dersa'âdet'e irsâl olunmak ve bu bahâne ile ticârete me'lûf olmayanlara ta'arruz olunmamak bâbında sudûr eden emr-i şerîfim ol tarafa lede'l-vusûl Yanya re'âyâlarından berâtlu ve Mişo oğlu ve Dodosi oğlu Anastasi olup Mişo oğlu Estafani Aâstâne-i Aliyyemde olup ve Dodosi oğlu mukaddemâ sudûr eden emr-i âlîye imtisâlen yedinde olan berâtını Âstâne-i Sa'âdet'e [i'tâ] etmiş olup mersûm eben an ceddin medîne-i mezbûrenin cizye-güzâr re'âyâsından ve vâride olan tekâlîfden hissesini beher sene edâ edüp ve Francelüler ile ülfet ve ticâreti olmayup kendi hâliyle meşgûl olduğu sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; bu Def'a tarafından rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan i'lâmda derc ü iş'âr olunmuş olmağla, diğerinin dahı yedinde olan berâtı ahz ve Dersa'âdetime irsâl olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûr Estefani veled-i Menson'un dahı yedinde olan berâtını ahz ve battâlda hıfz olunmak içün Der'aliyyeme irsâle mübâderet ve ığmâz ve tesâmühden mübâ'adet eylemen bâbında. ***Fî Evâsıt-ı M. Sene 214***

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir

248- ***Dergâh-ı Mu‘allâm kapucıbaşılarından İzmir Muhâfazı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve İzmir'de Francelü emvâli zabtına me’mûr Süleymân*** *dâme-mecdühumâ****ya ve İzmir Kazâsı Nâ’ibine hüküm ki;***

Siz ki kapucı[başı ve] mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; Bu def‘a tarafınızdan bi'l-iştirâk rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrât ve i‘lâmda Francelü Botan ve Fisen nâm bâzergânların Kırk Ağaclı Ermeni Bedros nâm zimmî simmetinde olan iki kalem kırk üç bin yedi yüz seksen guruş alacağı cânib-i mîrîyçün taleb ve tahsîl murâd olundukda szimmî-i mesfûr ancak dört yüz yetmiş dört buçuk guruşunı teslîm eyledikde "Ben bu akçeyi mukaddemâ penbe içün aldım ba‘dehu penbesini tamâmen verdim." Deyü cevâb eylediği ve bundan başka ba‘zı ashâb-ı düyûn dahı kavl-i hôd ile defter edüp teslîmlerinden mâ‘adâ zimmetlerinde olan mebâliği bu def‘a edâ etmiş oldukları ber-vech-i muharrer mukaddemâ teslîmlerinin keyfiyeti simsârları ve erbâb-ı vukûfdan lede's-su’âl zikr olunan teslîmleri kable'l-i‘tirâf Francelü bâzergânlara edâ-yı deyn etmişdür deyü haber verdikleri mukaddemce bâ-tahrîrât inhâ olunmuş ancak mesfûr Bedros'un zimmeti küllî ve sâ’irin zimmetleri cüz’î ise dahı zimemât-ı mezkûre hâli üzre terk olunmayup bir tarafdan sırren ve alenen tashîh ve tahkîk olunmakda olmağla mesfûr Bedros'un Francelü Lotam ve Mişel bâzergânlardan aldığı nukûd ve eşyâ mukâbelesinde penbe verdim deyü kelâmına ve sâ’ir ashâb-ı düyûnun kavl-i hôdlarıyla mukaddemâ defterde tahrîr etdirdikleri teslîmleri kable'l-i‘tirâf France bâzergânlarına edâ eylediler deyü simsârları haber vermelerine i‘tibâr olunmayarak gerek mersûm Bedros ve gerek sâ’ir ashâb-ı düyûnun hesâblarını ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le doğruca rü’yet ve zimmet-i sahîhalarını edâ etmedikleri sûretde ihzâr birle zimmetlerinde olan mebâliği kendilerinden tahsîl olunacağını tefhîme mübâderet olunmak bâbında sudûr eden emr-i şerîfim mahalline lede'l-vürûd vücûh-ı ahâlî hâzır oldukları hâlde mersûm Bedros cevâbında Mişel bâzergândan penbe bey‘iyçün iştirâ eylediği çuka ve sâ‘at semenlerinden ve ceste ceste nakden ahz eylediği cem‘an on bir bin beş guruşun Franse vak‘ası zuhûrundan mukaddem on bin beş yüz elli guruşluk penbeyi mersûma bey‘ edüp semenini ve penbe deynine takâs ve ol dahı kabûl etmiş olup sahhu'l-bâkî zimmetinde kalan dört yüz yetmiş dört buçuk guruşunu dahı bu def‘a teslîm edüp bu cihetle zimmeti berî olduğunu ve kezâlik Botam bâzergândan çuka

semeninden ve nakden ahz eylediği otuz iki bin yetmiş guruş mukâbelesinde bey‘ eylediği penbe bahâsıyla edâ bu tarîkla zimmetini ibrâ’ eylediğini Hüseyn bin Mehmed ve mezbûr tahsîldârı Behor Yahûdî veled-i Laüzayir ve tüccâr Dimitri veled-i Asfar ve Lato veled-i Papasi ve Andon veled-i Bedros ve Pandeli veled-i Yorgi ve Agop veled-i Sahak ve İngiltere Yosop veled-i Kramer ve Yosamis ve Covan ve Anastas ve İsveçlü Derkisoke Bayadeyap nâmûn bâzergânlar mesfûr Bedros'un takrîri üzre şehâdetk eyledikleri ve keyfiyet minvâl-i muharrer üzre olduğu derc ve tastîr olunmuş olmağla mersûm Francelü Mişel bâzergâna vereceği olan sâlifü'z-zikr on bir bin on buçuk guruşı France vak‘ası zuhûrundan mukaddem on bin beş yüz elli guruşluk penbeyi bâzergân-ı mersûma bey‘ edüp zimmetini deynine takâs ve bâzergân-ı mersûm dahı kabûl etmiş olup bâkî kalan dört yüz yetmiş dört buçuk guruşı dahı bu def‘a nakden def‘ ve teslîm etmekle mâdde-i mezkûreden tebriye-i zimmet eylediği ve kezâlik Botam nâm bâzergâna çuka semeninden bundan akdem ahz eylediği otuz iki bin yedi yüz yetmiş sekiz guruş zimmeti ve deyni mukâbelesinde bey‘ eylediği penbe bahâsıyla edâ olunduğu ber-minvâl-i muharrer Baş Muhâsebe'ye kayd olunan mümzâ defterde mukayyed olup husûs-ı mezbûrda iştibâh vâki‘ olduğundan mahallinde etrâfıyla taharrî ve tahkîki lâzımeden olduğu beyânıyla mesfûrun Franselü vak‘ası zuhûrundan mukaddem mersûmâna penbe verdim ve ol mikdâr deynini edâ ederim dediği penbe ne mikdârdır ve bahâları ne mikdâra bâliğ olmuşdur ve ne vakit verdi ve bu mu‘âmeleyi hâvî ve cereyân eden ahz u i‘tânın keyfiyet-i sıhhat ve hakîkatini muhtevî tarafeynin yedlerinde mu‘teber senedâtları varmıdır? Ve bâzergânların defterlerinde mersûmun takrîr ve iddiâsını musaddık bir tahrîr ve tenmîkleri varmıdır? Ve'l-hâsıl gereği gibi taharrî ve alâ-vechi'l-îzâh keyfiyet[i] sıhhati üzre tafsîlen Der‘aliyyeme tahrîr ve i‘lâma mübâderet ve tama‘-ı hâma teba‘iyyet ile vâki‘in hilâfını kaleme almakdan tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtib ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı M. Sene 1214

249- ***Hanya Muhâfızı Vezîre ve Hanya Kâdîsına hüküm [ki]***

France tâ’ifesinden Kalokin nâm France[lü] ve bir nefer oğlu müddet-i medîdeden berü Hanya İskelesi'ne kendi hâlinde olarak ikâmet kuyumculuk san‘atıyla meşgûl olup

France Cumhûruna cevrî ve zarûrî itâ‘atlerinden mâ‘adâ bir dürlü rağbet ve alâkaları yoğiken France üzerine sefer-i hümâyûnum vukû‘una mebnî ol cânibde sâ’ir Francelü misillü habs ve mâlları zabt olunduğu ve mesfûrân ehl-i ırz makûlesinden olduklarından başka mersûm Kalokin alîlü'l-mizâc pîr-i fânî idüği bi'l-ihbâr tahkîk olunmuş olmakdan nâşî siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; Mesfûr Kalokin ve oğlunun sebîlleri tahliye olunmak ve Dubrevnik himâyesinde olarak kemâ fi's-sâbık Hanya'da ikâmetlerine mümâna‘at olunmamak fermânım olmağın imdi mesfûrânın sebîlleri tahliyesine ve Dubrevnik himâyesinde olarak kemâ fi's-sâbık Hanya'da meks ü ikâmetlerine ruhsat-ı seniyyem erzânî kılındığı ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûrânın sebîlleri tahliye olunmak ve Dubrevnik himâyesinde olarak ol cânibde meks ü ikâmetlerine kimesne tarafından mümâna‘at olunmamak bâbında. ***Fî Evâhır-ı M. Sene [1]214***

250- ***İzmir Kâdîsına ve İzmir Voyvodası ( )*** *zîde-mecdühu* ***ve a‘yân ve zâbitân ve sâ’ir vücûh-ı memleket*** *zîde-kadruhuma* ***hüküm [ki]***

Bundan akdem Franse keferesi nakz-ı ahd ile bağteten Mısr-ı Kâhire'yi istîlâ eylediklerine binâ’en kefere-i mesfûre üzerlerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk eyledikde Der‘aliyyemde mukîm Fransız maslahatgüzârı ve tercümânları kâ‘ide-i Devlet-i Aliyyem üzre Yedi Kule'ye ve sâ’ir tüccâr ve âdemleri tahsîs kılınan mahallere vaz‘ u habs birle me’mûrîn ma‘rifetleriyle muhâfaza etdirilmekde olup taşra memâlikinde olan konsolos ve tüccâr âdemleri dahı bulundukları mahallerde ahz u habs ve tevkîf olunmak husûsı evâmir-i şerîfem neşriyle cümleye tenbîh ve te’kîd olunduğuna nazaran mesfûrların bulundukları mahallerde hemen habs ve tevkîfleriyle muhâfazaları emrine nezâret ve ihtimâm olunmak iktizâ eder iken o makûle Fransız esîrlerini müte‘affin ve gâyet dıyk mahallere vaz‘ ve habs eylediklerinden mâ‘adâ oldukları mahallerde boğazlarına zincîr ve ayaklarına bukağı vaz‘ıyla bir kat dahı tazyîk olunduğu ve akçe alınmadıkca tahlîs olunmadığı vâsıl-ı sâmi‘â-i şehr-yârânem olup bu misillü harekât-ı nâ-revâya rızâ-yı hümâyûnum olmamağla siz ki mevlânâ ve voyvoda ve sâ’ir mûmâ-ileyhim[siz]; Medîne-i İzmir'de habsi fermânım olan Francelülerün o misillü ta‘addiyâtla tazyîk ve ızrârlarına irâ’et-i ruhsatdan mübâ‘adet ve cesâret edenler her kimler ise men‘u tahzîrlerine ikdâm ve dikkat ve tenefüüs mümkin olan mahallerde ikâmet etdirilmeleri emrine nezâret ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim nâtık olduğu

üzre hâricden kimesne girmemek ve ferd-i vâhid ile ülfet ve ihtilât ve mükâtebe edememeleri sûretlerini istihsâle ve oldukları mahallerde mu‘temed ve kâr-güzâr âdemler ta‘yîniyle muhâfaza ve muhâreseleri husûsuna ihtimâm ve gayret ve akçe mutâlebe ve vücûh-ı sâ’ire ile tazyîk ve iz‘âcdan ittikrâ ve mübâ‘adek olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve te’kîden hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr **[*Shf. 40*]** ve ( ) ile irsâl oblunmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer amel ve harekete ikdâm ve dikkat-i tâmm eyleyesiz. Şöyle ki bu vesîle ile mahbûs olan Franselüden bir ferdi firâr etmekde veyâhûd hilâf-ı tenbîhât-ı şâhânem âharlar ile ülfet ve muhâberelerine ruhsat vermek lâzım gelür ise sonra bir vechile sonra bir vechile cevâba kâdir olamayup mazhar-ı eşedd-i itâb ve ıkâb-ı husrevânem olacağınız muhakkak ve mukarrerdür. Ana göre amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı M. Sene [1]214

251- Bir Sûreti

Mora Vâlîsine ve Mora Cezîresi'nde vâki‘ hükkâm ve kal‘a dizdârlarına ve sâ’ire.

252- Bir Sureti

Haleb Kâdîsına ve mütesellimine ve kal‘ası dizdârına ve sâ’ire.

Ta‘ahhüdü hâvî vârid olan i‘lâm bâ-fermân şerh verildi. Fî 25 Ra. Sene [1]214

253- Bir Sûreti

Rodos Kâdîsına ve kal‘ası dizdârına ve sâ’ire.

254- Bir Sûreti

Selânîk Mollâsına ve ve Atina Nâ’ibiyle voyvodasına ve kılâ‘ dizdârlarına ber-vech-i meşrûh.

Ber-mûceb-i emr-i âlî ta‘ahhüd olunuduğunu nâtık Konya ve Kütâhya ve Ankara; ve demirleri küşâd olunup muhâfazalarına ihtimâm olunacağını nâtık Burusa ve Kayseriye'de olan yigirmi neferden bir nefer hâlik olmağla kezâlik ta‘ahhüdü hâvî Kayseriye kazâlarının kuzât ve nüvvâbının vârid olan i‘lâmları mefhûmu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. ***Fî 13 Ra. Sene [1]214***

255- Bir Sûreti

Burusa Mollâsına ve Kütâhya ve Ankara ve Karahisâr-ı Sâhib ve Konya ve Kayseriye nâ'iblerine ve a'yân ve zâbitân ve kılâ' dizdârlarına ( ) kılâ'-ı merkûmeye bâ-evâmir-i aliyye kal'a-bend olunan Francelüler dıyk mahallere habs ve vaz' ve boğazlarına şedîd demirler vaz'ıyla tazyîk ve rencîde olundukları beyânıyla üserâ-yı merkûme kılâ'-ı mezkûre derûnlarında teneffüs edecek mahallerde ikâmet ve muhâfazalarına dikkat ve yevmiyeleri i'tâ oulnarak kimesne ile ülfet ve ihtilât ve mükâtebe etmemelerine ihtimâm ve gayret eylemeleriyçün iktizâsına göre.

İşbu emr-i âlî kayd olunup, mesfûrların oldukları mahal dıyk olmayup vâki' olan emre cevâb idüğini nâtık Hanya Kâdîsının vârid olan i'lâmı ve müşârun-ileyhin tahrîrâtı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. ***Fî 14 Ş. Sene [1]214***

256- Bir Sûreti

Hanya muhâfızı vezîre ve Hanya kâdîsına ve sâ'ire; Ber-minvâl-i muharrer.

İ'lâmât bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. ***Fî 3 R. sene [1]214***

257- Bir sûreti

Kastamonı ve Sinob ve Amasra ve Samsun ve Giresun ve Boyabad ve Tokad kazâlarının kuzât ve nüvvâbına kılâ'ı dizdârlarına ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı sâbık.

Ber-vech-i muharrer ta'ahhüdü hâvî Varna ve ***Kararine*** *ma'a Balçık ve Misevri ve Babadağı kâdîlarının vârid olan i'lâmları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.* ***Fî 13 Ra. Sene [1]214***

258- Bir Sûreti

Varna ve Kararine ve Misevri ve Vekelfere ve Karaharman ve Balçık kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve kılâ' dizdârlarına ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı meşrûh.

Kezâlik ta'ahhüdü nâtık Edirne ve Dimetoka kâdîlarının i'lâmları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. ***Fî 13 Ra. Sene [1]214***

259- Edirne molâsına ve Dimetoka Kazâsı nâ'ibine ve Dimetoka Kal'ası dizdârına ve sâ'ire; Ber-siyâk-ı muharrer.

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

260- ***Bağdâd vâlîsine ve Bağdâd molâsına hüküm [ki];***

Haleb'de mütemekkin France tüccârından Vayan nâm tâcirin mahallinde tahrîr olunan zimemâtı derûnunda Bağdâd Konsolosu olan Doses nâm Francelü zimmîde dokuz bin gurûş ve yine Bağdâd'da sâkin Kohin oğlu nâm Yahûdî zimmetinde bâ-temessük bin iki yüz guruş ki cem‘an on bin iki yüz guruşun tahsîl ve Darbhâne-i Âmire'ye teslîm ve tesbîl olunmak bâbında sene-i mâziye evâsıt-ı Şa‘bânında Mâliye cânibinden sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vusûl konsolos-ı merkûm bundan akdem mâl-ı mevcûd ve defâtir ve tahrîrâtı ile ihzârına me’mûr çukadâra teslîmen Dersa‘âdetime irsâl olunduğu ve mersûm Kohin oğlu Yahûdî dahı azîmet etmiş olduğu bâ-tahrîrât inhâ olundukda kuyûda lede'l-mürâca‘a konsolos-ı mesfûrun gayrı ez-melbûsât zabt u füruhta şâyân ma‘lûmü'l-mikdâr ve'l-ecnâs eşyâsından başka üç bin guruş nakd akçesi ve Haleb'de mukîm Francelü Valyak nâm bâzergânın fes bahâsından olmak üzre zimmetinde olan dört bin guruşdan mâ‘adâ Bağdâd'da ba‘zı kimesnelerin zimmetinde on dört bin yedi yüz yigirmi altı guruş alacağı ve zikrolunan eşyâ ve zimemâtı defteri ve nukûd zuhur eden akçesi Bağdâd'da mahall-i me’mene vaz‘ ve hıfz ve konsolos-ı merssûm dahı ihzâren Der‘aliyyeme gelür iken ihtiyâr olduğuna ve yola tahammül edemediğine binâ’en Mardin Kal‘asına vaz‘ habs olunmuş olduğu mukaddemâ vârid olan tahrîrât ve mübâşirin takrîrinden ma‘lûm olduğuna ibtinâ’en sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; Devlet-i Aliyyemin hayr-hâhı olup bu hengâmda mîrînin masârıf-ı vefîresi ibtidâsı ma‘lûmun olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr ve ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le tanzîm olunmak bâbında mu’ahharan yine Mâliye cânibinden emr-i şerîfim ısdâr olunmuş ve olup konsolos-ı mersûmun dahı eşyâ ve nukûd ve zimemâtı cânib-i mîrîden zabt ve tahrîr birle Darbhâne-i Âmire'ye teslîm olunmak üzre olmağla bu sûretde mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mersûmun eşyâsı füruht ve Bağdâd'da olan zimemâtı tahsîl ve nukûd-ı mevcûdesiyle ma‘an bir sâ‘at evvel Dersa‘âdetime irsâl ve Darbhâne-i Âmireme teslîm ve mersûm Kohin oğlu dahı her ne vakit Bağdâd'a gelür ise bâ-temessük zimmetinde olan bin iki yüz guruş tahsîl ve kezâlik irsâl ve teslîm-i Darbhâne-i Âmireme mübâderet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franse emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh Efendi dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i emşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın

Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; Keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mersûmun eşyâsını füruht ve Bağdâd'da olan zimemâtını tahsîl ve nukûd-ı mevcûdesiyle bir sâ‘at evvel Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün Dersa‘âdetime irsâle mübâderet ve mersûm Kohin oğlu dahı her ne vakit Bağdâd'a gelür ise bâ-temessük zimmetinde olan bin iki yüz guruşı dahı tahsîl ve kezâlik Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak üzre Der‘aliyyeme sevk ve tesyâra dikkat ve hilâf-ı fermân vaz‘ı tecvîzden ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı M. Sene [1]214

261- ***Burusa mollâsına ve Hüdâvendigâr Sancağı mütesellimine hüküm [ki];***

Mahrûse-i Burusa'da mahbûs olan Fransız üserâsından Masi ve Bolvar nâm iki neferin Franse sarayına vaz‘ ve habs olunmaları içün Dersa‘âdetime ihzârları husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk etmekden nâşî siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız; Mesfûrânın kapu kethudâsı mübâşeretiyle Dersa‘âdetime ihzârları fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve kapu kethudâsı merkûm ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûrân Franse sarâyına vaz‘u habs olunmak içün ta‘yîn olunan kapu kethudâsına terfîkan Dersa‘âdetime ihzâr ve irsâllerine mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı M. Sene [1]214

262- ***Cezâyir-i Garb Beglerbegisine;***

Zenta Cezîresi ahâlîsinden Anastazyo Dimitropolo ve Dimitriyo Estanopolo [ve] Espiro Kaçaro ve Pavlo Velicanopolo ve Anderya Falikero ve Dimitriyo Angeline ve Nikolo Kaçaropolo ve Manoli Mikano ve Antonyo Leyoni Marrad ve Estefani Gılikorpolo ve Anderya Menzadoli nâm on bir nefer Zantelü otuz üç mâh mukaddem harîr-i hâm ve emti‘â-i sâ’ire ile mahmûl Antonyo Nineriyo Nâm Venedik kapudânının süvâr olduğu bir kıt‘aVenedik tüccâr sefînesine li-ecli't-ticâre rükûb ve Mora'da vâki‘ Metone İskelesi'nden Tunus'a azîmet edüp Tunus kurbünde Cezâyir-i Garb korsan sefînesini musâdefe eyledükde sefîne-i mezbûreyi ahz u zabt ve Cezâyir'e îsâl eylediği ve on bir nefer Zentalı mesfûrlar kayd-ı esre giriftâr oldukları bi'l-ihbâr ma‘lûm ve Zenta Cezîresi

el-hâletü hâzihi taraf-ı Devlet-i Aliyyemden zabt olunup ahâlî ve sekenesi dahı tevâbi‘ ve re‘âyâ-yı Devlet-i Aliyyemden olmalarıyla cezîre-i mezbûre ahâlîsinin kayd-ı esrde ve kalmaları lâyık olmadığından sebîlleri tahliye olması husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk etmekden nâşî sen ki Cezâyir-i garb beglerbegisi mûmâ-ileyhsin; Mârru'z-zikr on bir nefer Zentalıların krayd-ı esrden tahlîs ve sebîllerini tahliyeye mübâderet eylemen fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh on bir nefer Zentalı mesfûrları kayd-ı esrden tahlîs birle sebillerini tahliyeye mübâderet ve ığmâzdan mübâ‘adet olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i S. Sene [1]214

[*Shf. 41*]

263- ***Haleb Mollâsına hüküm ki;***

Rusya Devleti'nin Der‘aliyyemde mukîm ilçîsi yanında Baş Tercümân olan Kosto'nun Haleb'de mukîm karındaşı Fonton, France tâ’ifesinden olmakdan nâşî sefer-i hümâyûn vukû‘unda sâ’ir Francelüler misillü yanında olan bir nefer oğlu ile ma‘an ahz ve Haleb Kal‘ası'nda egerçi habs olunup ancak mesfûr kırk üç seneden benü medîne-i Haleb'de ikâmet ve cemî‘-i harekât ve sekenâtı dâimâ sadâkat ve istikâmet üzre idüği ve vülât ü hükkâm ve sâ’ir zâbitânın rızâlarını tahsîlden gayrı bir hâli ve hakkında sû-i zan olacak bir tavrı olmadığı ve pîr ü ihtiyâr ve ehl-i ırz makûlesinden ve vücûhla merhamete şâyeste olduğu beyânıyla sebîli tahliye ve İspâniye konsolos vekîlinin himâyesinde olarak Haleb'de kemâ fi's-sâbık oğlu ile ikâmetine ruhsat erzânî kılınmasını tercümân-ı mersûm rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâliyle istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzre mersûmların sebîlleri tahliye ve İspâniye konsolosuna teslîm ile Haleb'de kemâ fi's-sâbık ikâmetlerine ruhsat verilmek fermânım olmağın, imdi ber-minvâl-i muharrer mersûmların sebîllerini tahliyeye ve İspânye konsolosuna teslîm birle kemâ fi's-sâbık Haleb'de Haleb'de ikâmet etdirilmek ve emr-i şerîfime münâfî ta‘addî etdirilmemek bâbında.

Fî Evâ’il-i S. Sene [1]214

264- ***İzmir Kazâsı nâ’ibine ve İzmir Voyvodası ( ) zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Medîne-i İzmir'de mütemekkin olup emvâl ve eşyâ ve zimemâtları cânib-i mîrîden zabt olunan Francelülerden Fezaykoddon ve Şişman Frenk'in Burunâbâd Karyesinde vâki‘ bir bâb menzil ile Sâ‘atci Frenk hânesi karşusunda bir dönüm tarlası ve Mıgırdıç hânesi kurbünde hadım ta‘bîr olunur beş dönüm tarlasının cânib-i mîrîden füruhtıyçün bundan akdemce mezâda verildikde zikr olunan emlâk ve tarla ibtidâ üç bbin guruşa sâbıkâ Balıkcıbaşı Seyyid Mehmed nâm kimesnenin üzerinde iken İngiltere konsolosu tarafından bin guruş zamm olunup dört bin beş yüz guruş mu‘accele ile konsolos-ı mesfûr üzerinde karar-dâde olduğu mukaddemâ vârid olan mümzâ defterde muharrer idüği ve bu def‘a husûs-ı mezbûr icârât-ı seneviyyesini hâvî vürûd eden defterde sâlifü'z-zikr emlâk ve tarla mevcûd olmayup gâlibâ sehve mebnî hâricde taldığı bedîhî ve zâhir olduğu beyânıyla emlâk-i mezkûre zikr olunan tarla ile bî-vech tahmîn ve takrîrden ârî ârî vechile değer bahâsıyla tâlibi zuhûr ider ise füruht ve eğer te’hîrinde nef‘-i mîrî zuhûr ider ise sâ’ir emlâk ve gedikli misillü icâr olunarak idâresine mübâderet ve keyfiyeti Der‘aliyyeme tahrîr ve işâret olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi‘l Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franse emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bmâ-takrîr ifâde etmekle siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız; vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh emlâk-i mezkûr ile tarla-yı merkûmeyi değer bahâsıyla füruhta dikkat eyleyesiz. Şöyle ki te’hîrinde nef‘-i mîrî nakli melhûz olduğu sûretde sâ’ir emlâk ve gedikli misillü îcâr olunarak idâreye mübâderet ve keyfiyeti Der‘aliyyeme tahrîr ve i‘lâma müsâra‘at ve hilâf-ı fermân vaz‘ı tecvîzden mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i S. Sene [1]214

265- ***Dergâh-ı Mu‘allâm kapucıbaşılarından İzmir Muhâfazı Kara Osmân-zâde el-Hâc Hüseyn ve medîne-i İzmir'de Franselü emvâli zabt ve füruhtuna me’mûr Süleymân*** *dâme-mecdühumâ* ***ya hüküm ki;***

Medîne-i İzmir'de kâ’in Fransız emvâlinden füruht olunup hâsıl olan esmânı ve kerek zimemâtdan tahsîl olunup müctemi‘ olan mebâliğin Der‘aliyyeme irsâl ve tesyîrine ihtimâm olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim rikâb-ı hümâyûnum kâ’im-makâmı çukadârlarından Abdullâh zîde-kadruhu yediyle lede'l-vusûl füruht olunan eşyâ ve sefîne semenlerinden tahsîl olunan zimemâtdan gayrı ez teslîmât ve bakâyâ yalnız

altmış bin dokuz yüz guruş poliçe olunup temessükâtı çukadâr-ı merkûma teslîmen Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün ib‘âs olduğu siz ki kapucıbaşı mûmâ-ileyhimâsız; Bu def‘a tarafınızdan bi'l-iştirâk rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtınızda derc ü tastîr olunmuş ve mazmûnı verilen emrin kaydı bâlâsına şerh verilmiş olmağla bakâyânın dahı ıcâleten tahsîl ve Dersa‘âdetime tesbîli husûsuna ikdâm-ı tâmm eylemeniz fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bakayâ-yı merkûmenin serî‘an tahsîli ehass-ı matâlib-i dâverânem idüği ve ığmâz ve tesâmüh ile imrâr-ı vakte bir vechile rızâ-yı aliyyem olmadığı ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh bakâyâ-yı merkûmeyi ıcâleten tahsîl ve müsâra‘aten Der‘aliyyeme irsâl ve îsâle dâmen-i dermiyân-ı gayret ve taksîr ü tehâvünden ittikâ mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i S. Sene [1]214

266- ***İzmir Mollâsına hüküm [ki];***

Bundan akdem bâ-fermân-ı âlî İzmir'de habs ve tevkîf olunan France tüccârından Gizo oğlu [ve] Edaryonde nâm iki nefer Francelü öteden berü kendi hâllerinde ırz ve ticâretleriyle me’lûf olup bundan böyle dahı kendi hâllerinde olduklarından ve perîşânî-i hâllerinden bahsle sebîlleri tahliye ve Prusya himâyesinde olarak kemâ fi's-sâ'bık İzmir'de ikâmet ve ticâretlerine ruhsat-ı seniyyem erzânî kılınmış [P]rusya ilçîsi rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr takrîriyle istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzre mersûmların sebîlleri tahliye ve Prusya himâyesinde olarak kemâ fi's-sâbık ikâmetlerine ruhsat verilmek fermânım olmağın imdi ber minvâl-i muharrer mersûmların sebîllerin tahliyeye mübâderet ve Prusya himâyesinde olarak kemâ fi's-sâbık İzmir'de ikâmet etdirilmek ve emr-i şerîfime münâfî ta‘addî etdirilmemek bâbında.

Fî Evâ’il-i S. [1]214

267- ***Selânîk mollâsına hüküm ki;***

Bundan akdem ma‘lûmunuz olduğu üzre Franse keferesi üzerlerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk eylediği esnâda memaliki mahrusemde olan bilcümle Franselüler ve konsolos ve tercümanları vesair müteallikatlarının bulundukları mahalde ahzu hapsleri babında taraftaraf şeref efzayı sudur olan evamiri şerifeme binayen selanikte Fransız konsolos vekili olan Turna Nam Francelü ile tüccardan masa ve emanuel ve taçon ve divili ve şarl

namı francelüler dahı ahz u habs olunmuş olup ancak mesfur turnanın france konsolos vekili olması kendi rızasıyla olmayup ibram ve ilhaha mebliğ idiyi ve mersum selanikin sekenesinden olduğu ve mesfurun beş nefer francelüler dahi ehli ırz güruhundan idiklerini bil ihbar tahkik-gerdeği paşidahanem olmaktan naşi fi mabad kendi ırz ve edebleriyle olmak ve francelü ile hafiy ve celi muhabere ve mükatebe etmemek ve haric ez tavrı edeb hareketten mücanebet eylemek şartıyla masfurunun sebilleri tahliye olunmak hususuna iradei aliyyem taalluk etmekle iğlamen ve iczamen iş bu emr-i şerifim ısdar ve ( ) ile irsal olunmuştur. İmdi sen ki Mevlana- yı muma ileyhsin keyfiyet malumun oldukda ber vechi muharrer vusul i emri şerifimde mersumunun şeraiti afv ve ıtlaklarını guş-ı huşlarına etrafıyla ifade birle sebillerini tahliye ve hala dubrevnik baş konsolosu vekiline teslim edüp bade ez in mesfurunun selanikte kendi hallerinde ikametlerine muhalefet ve müdaheleden ve [bu] bahane ile tecrim ve izaclarını mucip olur halatın vukuunu tecvizden mübaadet ve keyfiyeti deraliyyeme inhaya müsaraat eylemeniz babında

Fî Evâ'il-i S. [1]214

268 ***Haleb kâdîsına ve Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılarından Haleb muhassılı ( )*** *dâme-mecduhu****ya ve Enderûn hademesinden olup medîne-i Haleb'de Franselü emvâli zabt u tahrîrine diğer emri şerîfimle me'mûr kılınan Ömer*** *zide-mecduhu****ya ve vücuh-ı memleket*** *zîde-kadruhum****a hüküm ki;***

Franselülerden Vayan nâm tâcirin Haleb'de ?? hanında vâki' iki bâb mahzeninde ber-vech-i tahmîn mevcûd olan yüz elli kantâr penbe kozağını sâbıkâ Şam vâlîsi ve Mısır Ser'askeri merkum ?? el-Hâc ibrahim Paşa *dâmet-me'âlîhi* mukaddemâ Haleb muhassıllığı evânında "*benimdir*" deyü zabt ve mahzeni temhîr etmiş olduğu tahrîr ve inhâ olunduğuna binâ'en müşarun-ileyhin malı olmak ?? iddi'â olunan mezkûr kozak bir me'men mahalle vaz' ve hıfz olunup keyfiyeti etrâfıyla taharrî ve tedkîk ile hakîkat-i hal arz ve ifade olunmak babında sene-i mâzıye eva'il-i Recebinde emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuş olup bu ana dek egerçi bir haberi zuhûr etmeyip ancak zikr olunan penbe kozağı Francelü Vayan nâm tâcirin malı olduğunu ve paşa-yı mûmâ-ileyhin alâkası olmadığını erbâb-ı vukûf ihbâr eyledikleri beyânıyla mahallinde ma'rifetiniz ve ma'rifet i şer' ile sâlif fü'z-zikr penbe kozağı vezn ve kantar olunarak değer bahâsıyla füruht ve hâsıl olan esmânı tahsîl ve darbhâne-i Âmireme irsâl ve tavsîl olunmak

bâbında siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz. Size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecduhu* takrîr ve ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın, imdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mezkûrü'l-mikdâr kozağını ma'rifet ve ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le vezn ve kantar olunarak değer bahâsıyla füruht birle hâsıl olan esmânı tahsîl ve Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak üzre Der'aliyyeme irsâl ve isbâle mübâderet olunmak ve hilâf-ı fermân vaz' ve hâlât tecvîz olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı S. [1]214

269- ***İzmir Voyvodası ( ) zîde-mecdühuya hüküm [ki];***

Medîne-i İzmir'de olan Francelülerin emvâl ve eşyâ ve zimemâtının füruht ve tahsîline me'mûr Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından Süleymân dâme-mecdühunun rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tanrîrâtı mefhûmunda medîne-i mezbûrede kâ'in Franse emvâlinden ber-mentûk-ı defter-i mümzâ cânib-i mîrîden zabt olunan emlâk ve gediklerin tedrîcî füruhtunda nef'-i mîrî olacağı beyânıyla zikr olunan emvâl ve gediklerin tâlibleri zuhûrunda değer bahâlarıyla füruht olunmak üzre şimdilik îcâr ve idâresi husûsu ve yerlüden birine ihâle olunması ve sâlifü'z-zikr emlâk ve gediklerin bir vechile tahmîn-i icârât-ı seneviyyeleri on dört bin beş yüz on beş guruşa bâliğ ve emlâk-i mezkûrenin ba'zılarında nizâ'-ı küllî olduğundan kat'â ta'arruz olunmayup bir nesne vaz' olunmadığı defter-i mezkûrda muharrer olup defter-i mezkûr Baş Muhâsebe'ye kayd birle bir sûreti ihrâc ve mahalline irsâl olunmağla sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin; ber-mantûk-ı defter bi'l-cümle emlâk ve gediklerin münâza'alı olanları vech-i şer'î üzre tahkîk olununcaya dek şimdilik cümlesi cânib-i mîrîyçün zabt ve îcâra mübâşeret ve hâsıl olan icârâtın yerlü yerinden cem' u tahsîl ve ahz u kabzına mübâderet ve bundan böyle tâlibleri zuhûr eyledikce değer bahâlarına iblâğ olunarak füruht ve hâsıl olan esmânını Der'aliyyeme irsâl ve Darbhâne-i Âmireme teslîme dikkat olunmak ve iktizâ eden keyfiyâtı dahı rü'yet [ve] Der'aliyyeme tahrîr ve işâret ve bu bâbda hâtır u gönüle ri'âyet yâhûd tama'-ı hâma teba'iyyet ile cânib-i mîrînin hasârını mûcib olur ednâ vaz' u hareketden tehâşî ve mücânebetde îfâ-yı hıdmet ve sadâkate bezl-i makderet eylemen bâbında husûs-ı mezbûra me'mûriyetini hâvî emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi'l Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Âgâh *dâme-*

mecduhu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi mârru'z-zikr emlâk ve gediklerin şimdilik îcârına ve tâliblerine, zuhûrunda değer bahâ ile füruhtu hususuna ihtimâm ve dikkat eylemen matlûb-ı mülûkânem olduğu ve taksîr ü tehâvün misillü vaz‘a rızâ-yı aliyyem olmadığı ma‘lûmun oldukda mârru'l-beyân emlâk ve gediklerden münâza‘alı olanlar vech-i şer‘î üzre tahkîk buluncaya kadar şimdilik cânib-i mîriyçün zabt ve îcâra ve hâsıl olan icârâtı yerlü yerinden cem‘ u tahsîl ve ahz u kabzına mübâderet ve tâlibleri zuhûrunda dahı değer bahâlarına iblâğ olunarak füruht ve hâsıl olan esmâmını Der‘aliyyeme irsâl ve Darbhâne-i Âmireme teslîme ihtimâm ve dikkat ve iktizâ eden keyfiyâtı rü’yet birle Der‘aliyyeme tahrîr ve iş‘âra müsâra‘at ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem vaz‘ u hâlâtı tecvîzden ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı S. [1]214

270- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından medîne-i İzmir'de Franselü emvâli zabt ve tahrîrine me’mûr Süleymân*** *dâme-mecdühu****ya hüküm [ki];***

Franselü zimemâtından Kırk Ağaclı Ermeni Bedros zimmetinde olan akçe ve Anderya'nın matlûbı ile İsveçli Andernaki Balman zimmetinde olan dört yüz otuz altı guruş münâza‘alı ve meşkûk ve mümteni‘ mâddeler oluduğundan husûlü gayrı mümkin olup ancak Arslan oğlu Bedros zimmetinde olan on üç bin dört yüz beş buçuk guruşun tahsîliyçün mersûm, voyvoda konağına habs etdirildiğinden ve tahsîli mümkin olacağından bahsle; ol tüccârı yedlerinde iki varul kırmız ve üç kalem yigirmi iki beluta çuka ve altı varul ????? ve yigirmi sandık cam ile on yedi varul hamr ve bir sandık kilid ile bin yedi yüz dört top şâlı münâza‘alı olmağla senin tarafından ve cânib-i şer‘îden taleb olundukca gâh hastalığı bahâne ve gâh "*Bizim umûrumuz Âstânede ilçîlerimiz ma‘rifetiyle rü’yet olunur.*" deyü cevâb vermiş oldukları ve bu sûretde umûr-ı mezkûrenin ol cânibde rü’yeti mümkin olamayacağını ve bundan böyle mevâdd-ı merkûme içün beyhûde ikâmet ile fukarâya sıklet ve kendüye dahı mûcib-i hasâret olacağı beyânıyla Der‘aliyyeme avdete izn ve ruhsat-ı aliyye erzânî kılınması tarafından bâ-tahrîrât istid‘â olunmuş olmakdan nâşî Kırk Ağaclı Ermeni Bedros'un zimmeti ile Arslan Oğlu Bedros'un zimmet-i sahîhası olan sâlifü'z-zikr on üç bin dört yüz beş buçuk guruşun bundan böyle edâsında ve rü’yet-i muhâsebesinde imrâr iderler ise li ecli't-

tahsîl mersûmları avdetinde mahbûsen Der‘aliyyeme îsâle dikkat ve ol tüccârı yedlerinde yedlerinde bulunan eşyâ-yı mezkûre ve mevâdd-ı merkûme ilçîlerinin istid‘âlarıyla mahallinde re‘âyâdan mu‘teber bâzergânların ustabaşıları ma‘rifetleriyle rü’yet ve keyfiyet-i hakîkati Der‘aliyyeye tahrîr ve işâret ba‘dehu muktezâsı üzre amel ve hareket olunmak üzre ekserîsi havâle olunmuş olduğuna binâ’en bundan böyle senin ol cânibde ikâmetin fi'l-hakîka fukarâ-yı ra‘iyyete sıklet ve bâ‘is-i zucret ve meşakkat olacağını ve fî mâ ba‘d ikâmeti mûcib bir nesne olmadığını beyân birle Der‘aliyyeme avdetine izn ve ruhsatı hâvî emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecduhu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı S. [1]214

271- ***İstanbul ve Galata kâdîlarına hüküm ki;***

Bundan akdem France üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk eyledikde Sâ‘atci Nibel nâm Francelü dahı sâ’ir Francelüler ile ma‘an ahz u habs olunduğu esnâda bi'l-cümle emvâl ve eşyâsı ve zimemâtı cânib-i mîrîden zabt ve ba‘dehu Danimarka himâyesinde olarak sebîli tahliye olunmuş olmağla el-hâletü hîzihi mersûmun rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği arzuhâli mefhûmunda fakat bir Yahûdîye birkaç aylık hâne kirâsı ve bir cevâhirci Ermeniye bâ-temessük bir mikdâr vereceği olup bundan başka hiç kimesneye bir akçe deyni yoğiken ba‘zı şerîr ve **müzevvirler** bu vakti fursat add edüp gûnâ gûn da‘vâlar peydâ birle mesfûru huzûr-ı şer‘-i şerîfe da‘vet ve şâhid-i zûr ikâmesiyle üzerine akçe kayd u sebt itdürmeğe cesâret eylediklerinden ve kendüye gadr olunduğundan bahsle mesfûr Danimarka himâyesinde olup bu makûle bilâ-sened da‘vâcıları zuhûr ider ise istimâ‘ olunmamak üzre emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve mesfûrun bundan akdem habsi evânında bi'l-cümle mâlı cânib-i mîrîden zabt olunmağla velev sahîh olsun bu makûle düyûnunu edâya mesfûrda kudret kalmamışmıdır ve bu misillü da‘vâlar hitâm-ı seferde görülmek iktizâ etmez mi? Erbâb-ı vukûfdan su’âl ve tahkîk ve keyfiyet i‘lâm olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlîye imtisâlen mesfûrun hâli lede'l-istiknâh bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve zimemâtı cânib-i mîrîden zabt olunmak mülâbesesiyle bu makûle düyûnunu edâya kudret kalmadığını ve bu makûle da‘vâlar hitâm-ı sefer-i hümâyûnumda görülmek muktezî olduğun erbâb-ı vukûf haber verdikleri beyânıyla mesfûrun mukırr u mu‘terif olduğu hâne kirâsı ve ve Cevâhirci Ermeni

zimmîye bâ-temessük bir mikdâr vereceğinden başka bundan böyle bilâ-sened da‘vâcıları zuhûr ider ise hitâm-ı sefere dek istimâ‘ olunmamak ve "*Düyûnunu edâ eyle!*" deyü mesfûra rencîde olunmamak üzre emr-i şerîfim sudûrunu bi'l-fi‘l Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi [ve] Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecduhu* bâ-takrîr ifâde etmekle siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi ber-vech-i meşrûh amel ve harekete ihtimâm ve dikkat olunmak ve hilâf-ı fermân vaz‘ ve hâlât tecvîz olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı S. [1]214

[*Shf. 43*]

272- ***Mora vâlîsi vezîre ve Anabolu kâdîsına ve husûs-ı âti'l-beyâna Der‘aliyyemden mukaddemâ mübâşir ta‘yîn olunan ve a‘yân ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki;***

Francelüye teba‘iyyetine mebnî emvâl ü eşyâ ve zimemâtının cânib-i mîrîden zabt ve füruhtu fermânım olan Petraki'nin lâ-ekall elli bin guruşluk mâlı oldğu me’mû iken dîvân-ı Mora'dan vârid olan defter ve i‘lâm mefhûmuna nazaran henüz Baş Muhâsebe'den muhrec sûret-i defterde muharrer bir nesne zuhûr etmeyüp taraf-ı Devlet-i Aliyyemden mesfûrun nukûd u zimemât ve eşyâsını su’âl ve tedkîk olunmak üzre idüği ve husûs-ı mezbûrda ığmâz ve sükûn olmak lâzım gelür ise mu‘âteb ve ?? hâlâtına mazhar olunacağı emr-i muhakkak olduğu ve selâmet-i hâl lâzım ise mesfûrun bir hılâli ketm olunmayarak zâhire ihrâcı ve ihrâc olunmadığı sûretde mesfûr habs ve der-zencîr olunarak mektûm olan nukûd ve zimemât ve sâ’ir eşyâsının zâhire ihrâcına mezîd-i dikkat ve kabzına me’mûra teslîme mübâderet olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; Tarafından ısdâr ve irsâl eyledüğin buyuruldı Anabolu Kal‘asına lede'l-vürûd cümle muvâcehesinde feth ve kırâ’et ve mazmûnı cümleye i‘lân ve işâ‘at olunduğunda sem‘an ve tâ‘aten merâsimini ba‘de'l-edâ mersûm Petraki ehl-i zimmet re‘âyâ oğlu olduğunu bi'ş-şehâde taraf-ı şer‘den i‘lâm olunduğuna binâ’en sâbıkâ Mora Vâlîsi Vezîrim ve hâlâ İnebahtı Muhâfızı Mustafa Paşa *iclâlühu* Mora Vâlîliği evânında zâyi‘ ve telef olmamak içün memhûr olan hânemin ma‘rifet-i şer‘le küşâdını ve eşyâ ve temessükâtın mesfûra buna redd ve teslîm olunmasını hâvî cümleye hitâben verdiği buyuruldıyı mesfûr ibrâz birle bu vechile hânesini küşâd ve eşyâsını redd ve temessükâtı dahi taraf-ı şer‘den yedine teslîm ve medyûnlardan akçesini aldıkca temessüklerini redd ve teslîm idesin deyü mesfûr Petraki'ye kıbel-i şer‘-i enverden dahı

tenbîh olunmağla mersûm dahı ol hînde gümrükcülerde ve el-Hâc Abdî ve Binbaşı-zâde Hakkı Beğ ile Koyun Köylü İbrâhîm nâm kimesnelerde bâ-temessükât alacağı olan ma‘lûmü'l-mikdâr zimemâtın ekserîsini vâlî-i sâbık müşârun-ileyhin buyuruldusuyla tahsîl ve ahz u kabz eylediğini huzûr-ı şer‘de takrîr ve ihbâr birle medyûnlar dahı mersûmun takrîrini tasdîk edüp bundan böyle bir dahı edâya kudretleri olmadığını mübeyyin mevlânâ-yı mûmâ-ileyh tarafından verilen i‘lâm bu def‘a tarafından rikâb-ı hümâyûnuma takdîm olunmuş olmağla Mora Cezîresi'nde kâ’in Anabolu Balyabadra ve Anderose kazâlarında ve Koron varoşunda mukîm olan Francelülerin emvâl ü eşyâ ve zimemât ve emlâkleri zabt ve tahrîr ve dört kıt‘a defterleri Dersa‘âdetime vürûdunda Baş Muhâsebe'ye ba‘de'l-kayd bir kıt‘a memhûr ve mümzâ sûreti ihrâc ve irsâl birle zimemât-ı mezkûre yerlü yerinden cem‘ ve tahsîl ve eşyâ-i mevcûde ile emvâl-i sâ’ire dahı değer bahâlarına iblâğ olunarak füruht ve hâsıl olan bahâlarını mübâşire teslîm ve Darbhâne-i Âmireme irsâl ve tesyîr olunmak bâbında sene-i mâzıye gurre-i Ramazânında sana ve sâ’ire hitâben Mâliye cânibinden emr-i şerîfim şeref-sudûr etmiş ve mesfûr Petraki re‘âyâ oğlu olmayup asıl Efrenc-zâde olduğu tahkîk olunmuş olmakdan nâşî mersûm Petraki habsde ibkâ olunarak ber-mantûk-ı defter-i mümzâ emvâl ü eşyâ ve zimemâtı tahsîl ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîmen Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün Dersa‘âdetime irsâl olunmak bâbında te’kîd ve isti‘câli hâvî emr-i şerîfim sudûrunı bi'l-fi‘l Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi [ve] Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecduhu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak [fermânım] olmağın te’kîden ve iste‘câlen Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi, siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûr Petraki'yi habsde ibkâ ve ber-mantûk-ı defter-i mümzâ emvâl ü eşyâ ve zimemâtını yerlü yerinden tamâmen tahsîl ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîmen Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün Dersa‘âdetime irsâl ve tesyâra ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı fermân vaz‘ı tecvîzden ittikâ ve mübâ‘adet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin; Sen dahı mazmûn-ı emr-i şerîfimle amel ve harekete mezîd-i sa‘y ü gayret ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı S. Sene [1]214

Baş Muhâsebe'ye ve Yûsuf Âgâh Efendi tarafına başka başka ilmühaberleri verilmişdir.

273- ***Haleb mollâsına ve Dergâh-ı Mu‘allâm kapucıbaşılarından Haleb Muhassılı Mîr Mehmed*** *dâme-mecdühu* ***ve Enderûn hademesinden olup bu def‘a medîne-i Haleb'de olan Franselülerin emvâllerinin zabt ve füruhtuna bu def‘a müceddeden mübâşir ta‘yîn olunan Ömer ve vücûh-ı memleket*** *zîde-kadruhum***a hüküm ki;**

Haleb'de olan Francelülerin emvâli zabtına me’mûr hâcegân-ı Dîvân-ı Hümûyûnumdan Sâlih'in ma‘rifetiyle zabt ve tahrîr olunandan mâ‘adâ mektûm olan emvâl eşyâlarının tahkîk ve zâhire ihrâcı zımnında muhassıl-ı mûmâ-ileyhe hitâben Mâliye cânibinden mu’ahharan sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vürûd muhassıl-ı mûmâ-ileyh [ve] sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin; Mukaddemâ ol tarafda iken yine me’mûriyetle Haleb'de mukîm Sadr-ı a‘zamım çukadârlarından Mustafa *zîde-kadruhu*yu kal‘da mahbûs olan Francelülere gönderüp mektûm olan emvâl ve eşyâlarını istintâk eylediğinden merkûm Sâlih mahkemede vücûh-ı belde muvâcehesinde muhassıl-ı mûmâ-ileyhe itâle-i lisân birle kâl ve kaleme gelmez kelimât-ı nâ-revâ tefevvühe cesâret ve "*Bu husûsa ancak [ben] me’mûrum, su’âl ve cevâbı benden matlûbdur*." deyü cevâba cür’et ve mahbûs-ı mesfûrlara sırren haber irsâl ederek te’mîn ve nesne ikrâr ve ihbâr eylememeleriyçün tenbîh birle istishâb eylediğine binâ’en husûs-ı mezbûra muhassıl-ı mûmâ-ileyh her ne kadar ikdâm eylemiş ise dahı bir nesneyi mukayyid olmayarak emvâl-i mezkûrenin tahkîk ve zâhire ihrâcı mümkin olamadığı ve merkûmun adem-i sadâkat ve tama‘-ı hâma teba‘iyyet birle hâtır ve gönüle ri‘âyeti hasebiyle maznûn olan emvâl-i mektûme ve zimemât-ı sahîhanın ekseri Liman'da ve muhtefî kaldığından başka adem-i ihtimâmdan nâşî der-dest-i mazbût olup füruht olunan emvâl ve eşyânın esmânlarından dahı ekserîsi el-hâletü hâzihi nâ-tahsîl kaldığı ve France tercümânlarından Hana Anderya ve Yosef Gazal ve sâ’ir birkaç neferin emvâli zabtına emr-i şerîfim sâdır olmuş iken fakat hâneleri temhîr olunup bin beş yüz guruş rüşvet ahzıyla mesfûrlara ruhsat vermiş olduğundan her biri bir tarafa firâr edüp fakat sâdece hâneleri memhûr olduğu ve France tüccârından Vayan nâm tâcirin zevcesine mahsûs olan mücevherâtın zâhire ihrâcı zımnında emr-i münîfim sudûr etmiş ve İngiltere konsolosuna ilçîsinden mektûb tesyâr olunmuş iken mübâşir-i merkûm emr-i âlîyi ibrâz etmeyüp ığmâz-ı ayn eylediğinden mâdde-i mezkûr dahı metrûk ve meskûtün-anh kaldığı ve Francelü Vayan'ın ba‘zı zimemâtını sûret-i zâhirde musâlaha tarîkına teşebbüs ile noksânca tahsîl

eylediği ve ez cümle İngiltere tercümânlarından Anton'un zimmeti olan beş yüz guruşa üç yüz elli guruş ve gümrük Yahûdîlerinin zimmetlerini dahı dört yüz yigirmi guruşa râbıta verdiği ve Yodrop Deyar nâm France manzencisinin hânesi dahı el-yevm memhûr olup kendisi firâr etmiş olduğu ve Francelü emvâlinden mukaddemâ füruht olunup bahâları zimem-i nâsda nâ-tahsîl bakâyâ kalan akçelerin yerlü yerinden cem‘u tahsîli ve el-yevm füruht olunmayup memhûr ve mazbût olan emvâl ü eşyâ ve gediklerin değer bahâlarına iblâğ olunarak ma‘rifet-i şer‘ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyh nezâreti ve vücûh-ı belde ma‘rifetleriyle mukaddemâ sudûr eden evâmir-i aliyyem mûceblerince bir gün evvel füruht olunmasında ve mahbûs olan Francelülere maznûn olup mektûm olan emvâl ve eşyâ ve zimemâtlarını ve sâlifü'z-zikr Vayan nâm zevcesine mahsûs olan cevâhir mâddesinin zâhire ihrâcı husûsuna dikkat ve bundan böyle ketm ü ihfâda ısrâr iderler ise zecr olunduğu sûretde gerek emvâl-i mektûme ve gerek zimemât-ı hafiyye ve eşyâ-yı sâ’irenin zâhire ihrâcı mümkin ve cânib-i mîrîye nef‘-i azîmi mûcib olacağı bi'l-ihbâr tahkîk-gerde-i şâhânem olmakdan nâşî merkûm azl olunup sen erbâb-ı sadâkat ve dirâyetinden bu mâddenin şîrâzesine vâkıf u muttali‘ olduğundan muhassıl-ı mûmâ-ileyhe nâzır olarak husûs-ı merkûma mübâşir nasb ve ta‘yîn kılınup ma‘rifetinle mübâşir-i sâbık-ı merkûmun muhâsebesi kemâl-i taharrî olunarak ma‘rifet ve muhassıl-ı mûmâ-ileyh nezâreti ve vücûh-ı belde ma‘rifetiyle rü’yet ve ahz eylediği rüşvet ve emvâl-i mîrîye mezîd-i sa‘y ü gayret ve lâzımü'l-inhâ olan ahvâli pey der pey Der‘aliyyeme tahrîr ve iş‘âra müsâra‘at eylemen içün me’mûriyetini hâvî emr-i şerîfim sudûrunı Francelü emvâli taharrîsine me’mûr hâlâ Yeniçeri Kâtibi Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin; Ma‘rifetinle emvâl-i mezkûreyi dahı ihrâc etmen fermânım olmağın me’mûriyetini hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve yedine i‘tâ olunmuşdur. İmdi mübâşir-i sâbık-ı merkûmun hesâbı rü’yet ile zimmetinde zuhûr eden emvâlin tamâmen tahsîli ve emvâl-i mektûmenin zâhire ihrâcı matlûb idüği ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mübâşir-i sâbık-ı merkûmun muhâsebesini muhassıl-ı mûmâ-ileyh nezâreti ve ma‘rifet-i şer‘ vücûh-ı belde ma‘rifetleriyle kemâl-i dikkat ve taharrî vechile rü’yet ve ahz eylediği rüşvet ve emvâl-i mîriyyeden zimmetinde **[*Shf. 44*]** zuhûr eden her ne ise tamâmen tahsîl ve ahz birle Der‘aliyyeme i‘âdeye ikdâm ve dikkat ve husûsât-ı merkûmeyi dahı yine muhassıl-ı mûmâ-ileyh nezâreti ve ma‘rifet-i şer‘le rü’yet ederek emvâl-i mezkûreyi bi't-tamâm zâhire ihrâca mîrîyi serî‘an tahsîle dâmen-i dermiyân-ı gayret

lâzımü'l-inhâ olan ahvâli peyderpey Der‘aliyyeme tahrîr ve inhâya mübâderet ve senden me’mûl olan sadâkat ve kârgüzârî levâzımını ibrâza bezl-i vüs‘ ü kudretde ser-i mû kusûr ve rehâvet ile ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem vaz‘ı tecvîz etmekden be-gâyet hazer ve mücânebet eyleyesin. Ve siz ki mevlânâ ve muhassıl ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; Mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahı meczûmunuz olarak mûceb ve iktizâsıyla amel ve harekete ve infâz-ı hükm-i münîfime ihtimâm ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı S. Sene [1]214

274- ***Giresun Kal‘ası dizdârına hüküm [ki];***

Nakşa Cezîresi re‘âyâsından Anderya nâm zimmî fakîrü'l-hâl ve kesîrü'l-ıyâl olduğundan bundan akdem evlâd u ıyâlini infâk zımnında Eflâk'da France konsolosunun yanında hıdmetkârlık ider iken sefer-i hümâyûnum vukû‘una mebnî mesfûr, konsolos-ı merkûm ile ma‘an ahz ve bâ-emr-i âlî Giresun Kal‘ası'na kal‘a-bend olunduğundan dört nefer evlâdıyla sefîl ve sergerdân ve şâyeste-i merhamet olduğundan bahsle hâl-i perîşânına merhameten sebîli tahliye olmasını zevcesi Nikolaki nâm nasrâniye bâ-arzuhâl istid‘â ve mesfûr Anderya zimmî fi'l-hakîka Nakşa Cezîresi re‘âyâsından ve bundan akdem Giresun Kal‘ası'na irsâl olunan Eflâk konsolosunun hıdmetinde olduğu ve zimmî-i mesfûrun karındaşı İngilterelü Tarak nâm bâzergânın hıdmetinde olmak hasebiyle İngiltere ilçîsi dahı külli yevm tercümânı vesâtatıyla mesfûr Anderya'nın ıtlâk ve sebîli tahliye olunmasını iltimâsdan hâlî olmadığı beyânıyla ve mesfûrun kal‘a-i mezkûreden ıtlâk ve sebîli tahliye olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı rikâb-ı müstetâbımda re’îsü'l-küttâbım olan Ahmed Âtıf dâme-mecdühu i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince ıtlâk olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun; Ber-vech-i meşrûh mesfûr Anderyayı kal‘a-i merkûmeden ıtlâk ve sebîlin tahliyeye mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâhır-ı S. Sene [1]214

275- ***Tekfûrdağı nâ’ibine ve Tekfûrdağı a‘yânı zîde-kadruhuya hüküm ki;***

Fi'l-asl Venedikli olup sonradan Francelüye ihtiyâr-ı teba‘iyyet edenlerden memâlik-i mahrûsemde mevcûd Venediklilerin içlerinden Devlet-i Aliyyem ra‘iyyetini kabûl eden ve te’ehhül etmiş ve yerleşmiş olanların kemâ-kân Devlet-i Aliyyemin re‘âyâ-yı

sâ'iresinden ma'dûd olarak oldukları yerlerde yedlerine cizye evrâkı i'tâsıyla ikâmet etmek ve Donanma-yı Hümâyûnum ma'iyyetinde hıdmetde bulunmağa tâlib olanlar Donanma-yı Hümâyûn Başbuğı Abdülkâdir Beğ zîde-mecdühu ile bi'l-muhâbere tarafına irsâl olunmak ve o makûleler haklarında re'âyâ-yı Devlet-i Aliyyemin mazhar olageldikleri mu'âmele icrâ etdirilmek bâbında mukaddem evâmir-i şerîfem sudûrundan sonra felillâhi'l-hamd ve'l-minne Venedik memâlikinden Zenta ve Kefalonya adaları ve sâ'ir mahaller taraf-ı Devlet-i Aliyyemden zabt ve derûnlarında olan Franselüler ahz u girift olunmalarıyla mahall-i mezkûre re'âyâlarının te'lîf ve istimâleleriyle min-külli'l-vücûh himâyet ü sıyânetleri husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk eylediğine binâ'en şimdiye kadar yedlerine cizye evrâkı i'tâ olanlardan mâ'adâsına cizye evrâkı i'tâsı dâ'iyesinde ta'addî ve rencîde olunmayup himâyet ü sıyânetleri husûsuna ikdâm ve dikkat olunmak içün bin iki yüz on üç senesi evâ'il-i Recebinde memâlik-i mahrûseme evâmir-i aliyyem neşr ve tesyâr olunup mahâll-i merkûme ile ma'an taraf-ı Devlet-i Aliyyemden zabt olan Aya Mavra Cazîresi ahâlîsinden olup kendi hâlinde olarak kâr u kisble Tekfûrdağı'nda ikâmet üzre olan Dimitriyof veled-i Demas mu'ahharan sudûr eden emr-i mezkûreye dek cizye evrâkı verilmiş olmayup cizye evrâkı teklîfi ve cihet-i sâ'ire ile ta'addî olunması iktizâ etmez iken bu esnâda mukaddemâ sâdır olan emr-i âlîye mugâyir cizye evrâkı i'tâsı ve vücûh-ı âhar ile ta'addî ve rencîde olunduğu bi'l-ihbâr tahkîk olunmağla fî mâ ba'd mugâyir-i evâmir-i aliyyem cizye evrâkı i'tâsı ve vücûh-ı sâ'ire ile ta'addî ve rencîde olunmamak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimâsız; Keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh ba'd ez în mugâyir-i evâmir-i münîfem cizye evrâkı i'tâsı ve vücûh-ı âhar ve mutâlebât-ı sâ'ire ile mesfûra ta'addî ve rencîde olunmayup himâyet ü sıyânet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı S. Sene [1]214

276- ***Haleb Mollâsına ve Dergâh-ı Mu'alâm Kapucıbaşılarından Haleb muhassılına ve Enderûn hademesinden olup medîne-i Haleb'de Franselü emvâli zabt ve füruhtuna bu def'a diğer emr-i şerîfimle me'mûr kılınan Ömer ve vücûh-ı memlekete hüküm ki;***

Sen ki Haleb kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; bu def'a tarafından vârid olan i'lâm ve tahrîrât-ı sâ'irede Haleb'de mütemekkin Francelünün mütekâ'id tercümânlarından Kürkcü Yosif nâm tercümân otuz seneden berü Fransıza tâbi' olup mesfûrun bin kîselik

emvâl ve eşyâsı olduğunu ve mesfûr bu esnâda Nemçelü berâtlusı olmak üzre otuz günlük berât ibrâz eylediğini me'mûren Haleb'de olan sadr-ı a'zamım Çukadârı Mustafa zîde-kadruhu bundan akdem bâ-tahrîrât inhâ eylediğine binâ'en mesfûrun yedinde olan berâtı ahz ve Der'aliyyeme irsâl ve ba'dehu ne vechile emr-i şerîfim sâdır olur ise ol vechile amel olunmak bâbında sâdır olan emr-i münîfim mahalline lede'l-vürûd mesfûr Yosif fi'l-asl France tercümânlarından olup bundan akdem berât ve yol hükmünü kabza me'mûra teslîm ve ba'dehu Dubrevnik konsolosu yanında tercümân olmak üzre berât verildikden sonra Fransız tercümân hıdmetkârları haklarında sâdır olan emr-i münîfim vürûdunda ihtiyâten mesfûrun hâlini erbâb-ı vukûfdan lede't-tecessüs ticâret ile me'lûf olmayup Fransız umûrunda medhali olmadığını ve yanında mevcûd emti'a ve eşyâsı ol vaktde takdîm olunan defterde mastûr olup bî-mâl idüği ve mesfûrun ahvâli hakkında olunan inhâ ba'zı ashâb-ı ağrâzın tahrîk ve iğvâlarına mebnî olduğu derc ve tastîr olunmuş ve mesfûrun hâli erbâb-ı vukûfdan mevsûkü'l-kelâm kimesneler lede'l-istintâk mesfûr Yosifin katî vâfir emvâli olduğundan başka ba'zı kesânda bâ-temessük zimemâtı olup ancak bu bâbda me'mûrlarda adem-i sadâkat ve tama'-ı hâma teba'iyyet ile arz olunan rüşvete meyl ü rağbet hasebiyle mesfûr ber-takrîb Trablusşâm tarafına firâr eylediği ve el-hâletü hâzihi emvâl ve zimemâtından meydânda fakat bir bâb menzili olup lâkin etrâfıyla tahrîr ve tecessüs olundukda vâfirce emvâl ü eşyâ ve zimemâtı zuhûr edeceği ihbâr olunmağla bu takdîrce husûs-ı mezbûr dahı mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyyem mûceblerince mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifeti ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhin nezâreti ve ma'rifet-i şer'le kemâl-i taharrî* ve dikkat olunarak mesfûr Kürkcü Yasif'in emvâl ü eşyâ ve zimemâtı zâhire ihrâc birle keyfiyeti hakîkati Der'aliyyeme tahrîr ve i'lâma mübâderet, ba'dehu ne vechile emr-i münîfim sâdır olur ise ol vechile amel ve hareket olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ muhassıl ve sâ'ir mûmâ-ileyhimâsız; Keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddemâ şeref-rîz-i sudûr eden evâmir-i aliyyem mûceblerince nezâret ve ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le mesfûrun emvâl ü eşyâsı ve zimemâtı bi't-taharrî zâhire ihrâc ile keyfiyeti alâ vechi's-sıhha Der'aliyyeme tahrîr ve i'lâma mübâderet ve ba'dehu

* taharrî: Orijinal metinde "*tahrîri*" şeklindedir.

ne vechile emr-i şerîfim sudûr ider ise mûcebiyle amel ve harekete ihtimâm u dikkat ve hilâf-ı fermân vaz‘ u hâlâtdan ittikâ mübâ‘adet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1214

277- ***Haleb Mollâsına ve Dergâh-ı Mu‘alâm Kapucıbaşılarından Haleb muhassılı*** *( )* *dâme-mecdühu****ya ve Enderûn hademesinden olup medîne-i Haleb'de Franselü emvâli zabt ve füruhtuna bu def‘a diğer emr-i şerîfimle me’mûr ve ta‘yîn kılınan Ömer*** *zîde-kadruhu****ya hüküm ki;***

Medîne-i Haleb'de kâ’in Francelülerin bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve zimemâtlarını cânib-i mîrîden zabt ve tahrîr ve füruhtuna me’mûr hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan Sâlih zîde-mecdühu tama‘-ı hâma meyl ü rağbet ve emr-i me’mûresinde zuhura gelen rehâvetine mebnî me’mûriyet-i mezkûreden azl ve sen ki mûmâ-ilyehsin; yerine sen bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfimle mübâşir ta‘yîn olunmuş idin. Ancak bu bâbda mübtelâ olacağın masârif-i zarûriyyene medâr olmak içün senin cânib-i mîriyçün tahsîl edeceğin mebâliğden onda bir guruşı ücret-i tahsîldâriyye tahsîs olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle Haleb'de kâ’in Franselülerin bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve zimemâtlarının cânib-i mîrîyçün zabt u tahrîr ve tahsîline ve füruhtu iktizâ eden eşyânın füruhtuna ber-vech-i istikâmet ikdâm ve dikkat etmek üzre tahsîl ideceğin mebâliğden onda bir guruş masârıf-ı zarûriyyene medâ olmak içün sana ücret-i tahsîldârî tahsîs olunmak fermânım olmağın imdi keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddemce me’mûriyetini hâvî sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince medîne-i mezbûrede olan Francelülerin bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve zimemâtlarını cânib-i mîrîyçün zabt ve tahsîline ve füruhtu iktizâ eden eşyânın füruhtuna ber-vech-i sadâkat ve istikâmet ikdâm-ı tâmm eylemen şartıyla masârıf-ı zarûriyyene medâr olmak içün tahsîl ideceğin mebâliğden tahsîs kılınan onda bir guruş ücret-i tahsîldâriyyeni anz birle icrâ-yı emr-i me’mûrene dâmen-i dermiyân-ı gayret ve hilâfı hareketden be gâyet hazer ve mücânebet eyleyesin. Ve Siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhimâsız; mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahı ma‘lûmunuz olarak ber vech-i meşrûh amel ve harekete ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı vaz‘ u hareketi tecvîzden ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı S. Sene 1214

[*Shf. 45*]

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

278- İzmir Mollâsına hüküm ki;

İzmir'de kâ'in Cizvid kilisesi fi'l-asl düvelden hiç birinin tebe'a ve himâyesinde olmayan Cizvid papaslarının olup yüz elli sene mukaddem mersûmların icrâ-yı fesâda mübâşeretleri tahkîkine mebnî mersûmlar Franse ve İspânya'ya ?? ve katl ve ihlâk ile münkarız oldukda zikr olunan kilise beytü'l-mâla âid olmuş iken Devlet-i Aliyye'ye ihbâr olunarak ve Franselü ber-takrîb gelüp giderken yüz altmış altı senesinde muhterık dlup binâsına ruhsat verilmediğinden arsası ol vakitden berü hâlî ve muhterık olmayan mahzenleri dahı icâresini bilâ-sened Franse papasları ahz ede geldiği ve şimdiye dek taraf-ı Devlet-i Aliyyemden bir sened verilmeyüp bu def'a Franse vak'ası zuhûrunda papaslarının firârına mebnî arsa-i mezkûre ile mahâzin-i mezbûre sırf mahlûl olup cânib-i mîrîden zabtı lâzım gelmekle bu bâbda gerek Franselinin ve gerek düvel-i âharın alâkası ve medhali olmadığı zâhir iken Nemçe ile düvel-i sâ'ire konsoloslarının müdâhale ve ta'arruzları ne sebebe ve ne sebeb ü illete mebnîdir arz ve tama'dan ârî ve gadr u himâye[den] berî sırren ve alenen tahkîk ve taharrî olunarak keyfiyeti ve müdâhale edenler kimlerin konsolosu olduğu tahrîr ve i'lâma mübâderet olunmak bâbında şeref-sudûr eden fermân-ı âlî mahalline lede'l-vürûd der-akab konsolos-ı mersûmûnun tercümânları huzûr-ı şer'a ihzâr ve mazmûn-ı münîfi tefhîm ve ihbâr birle anlar dahı konsoloslarına teblîğ ve ifâdelerinde husûs-ı mezbûra dâ'ir i'tibâra şâyeste yedlerinde bir sened olmayıp ancak Nemçe konsolosu ile İngiltere konsolosunun müdâhale ve ta'arruzları bir sened-i şer'î ve sebeb-i âlîye mebnî olmayıp ancak kavl-i mücerredlerine mebnî olduğu İzmir nâ'ibinin ve konsolos-ı mersûmun cevâb olarak cânib-i şer'a takdîm eylediği takrîrin gayrında mukaddemâ Fransız himâyesinde olan papaslara "*emlâk ü eşyâlarına vechen mine'l-vücûh müdâhale ve ta'arruz olunmaya*" deyü sevâhil-i bahrde olan emsâr u büldânın hükkâm ve zâbitânına hitâben ikiyüz on üç senesi Recebinde sâdır olan fermân-ı âlîşânda musarrah ve mezkûr olduğuna binâ'en "*sâlifü'z-zikr kilise arsasıyla mahzenlerine müdâhale eylemek farîza-i zimmetim olup ber-mûceb-i emr-i âlî Nemçe ilçîsinden bana haber gelinceye değin mahall-i merkûmeye müdâhale ve istishâb iderim*" deyü takrîr ve beyân kuyûdâta lede'l-

mürâca‘a* himâyesinde olan rehâbîn kangı cinsdendür ve ne mikdârdır ve kadîmden ellerinde manastır ve ziyâretgâhları ne mahallerdir ve bunların içlerinde sahîh Francelü varmıdır? Kemâl-i taharrî ve tahkîk ve keyfiyeti Der‘aliyye'ye i‘lâm ve tenmîk ve bu takrîb [ile] rehâbîn-i mesfûrenin icrâ-yı âyînlerine muhâlefetden ve ahz u habs ve tecrîm misillü vaz‘ ve ta‘addîden mübâ‘adet birle Francelü ref‘-i edyân etmeleriyle rehâbîn-i mersûme dahı Francelüden teneffür etmiş oldukları mevâdd-ı ma‘lûmeden olmak hasebiyle o makûle France himâyetinde olan rehâbinden olan sâ’ir Francelünün akrânlarına kıyâs ile ahz u habs olunmuşları var ise derhâl sebîlleri tahliyesine mübâderet olunmak bâbında târîh-i merkûmda şeref-sudûr eden emr-i münîfim lede'l-vürûd İzmir'de Fransız kenîsesi derûnunda beş nefer ruhbân olup baş ve ikinci ile üçüncü ruhbân Francelü ve dördüncü Korsikalı ve beşinci İzmirli idüği ve icrâ-yı âyînde ref‘-i edyân eden Fransız misillü kadîmî Efrenc âyînini icrâ eyledikleri erbâb-ı vukûfdan tahkîk olunduğunu nâtık vârid olan tahrîrât ve i‘lâm mazmûnundan müstebân olmağla bu sûretde zikr olunan Cizvid kenîsesi mâ-tekaddemden beytü'l-mâle âid Fransızlarda mağdûb ve menhûb bilâ-sened olarak muhterık olup bu vakte dek arsası hâlî mahzenlerinin icâresi dahı Fransız papasları tarafından ahz u kabz olunması ve Fransa vak‘ası zuhûrunda mersûmların ihtifâ ve firârlarında arsa-i mezkûre ile mahâzin-i mesfûrenin cânib-i mîrîyçün zabt ve tahrîr ve mümzâ defâtire derc ü tastîr olunması ve şimdiye dek taraf-ı Devlet-i Aliyyemden bir sened verilmemesi âharın alâka ve müdâhil olmamasını iktizâ eylediği ve bu bâbda Nemçe konsolosunun ta‘addî ve ta‘arruzu bir sened-i şer‘i ve sebeb-i âlîye mebnî olmayıp bî-vech olduğu zâhir olduğu beyân birle fî mâ ba‘d bî vech-i şer‘î müdâhale ve ta‘arruz etdirilmeyüp arsa-i mezkûre ile mahâzin-i mezbûre cânib-i mîriyçün zabt ve değer bahâsına iblâğ olunarak füruht olunup hâsıl olan esmânı Darbhâne-i Âmire'ye irsâl ve teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franse emvâli taharrîsine me’mûr Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh arsa-i mezkûre ile mahâzin-i merkûmu cânib-i mîrîyçün zabt ve değer bahâsına iblâğ olunarak füruht birle hâsıl olan esmânı Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün Der‘aliyyme irsâl ve isbâle ihtimâm ve dikkat ve konsolos-ı merssûmun

* mürâca‘a: Orijinal metinde "*mürâka‘a*" şeklindedir.

bî-vech müdâhalesinin men‘u def‘ine mübâderet ve hilâf-ı fermân vaz‘dan mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı S. Sene 1214

279- ***Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından Kıbrıs Muhassılı ( ) dâme-mecdühuya hüküm ki;***

Mukaddemâ bâ-emr-i âlî Kıbrıs'da münâsib mahalle habs ve tevkîf olunan Fransız konsolosu ve asıl Francelüleri bu def‘a ol havâlîde olan İngiltere **Komiteratı** İsmit* li-ecli'l-maslaha kendi ma‘iyyetine istishâb içün mutâlebe eylediği tahkîk olunmuş olmakdan nîşî sâlifü'z-zikr üserâdan konsolos ve konsolos ser-kâtibi ve kançılarya takımı olmayarak bir iki neferin li-ecli'l-maslaha komiterat-ı mersûm tarafına verilmesi ve kusûrunun esnâ-yı râhda firâr etmeyecekleri sûretle yanlarına mu‘temed âdemler terfîkıyla sâlimen Dersa‘âdetime irsâli husûsuna dikkat eylemen fermânım olmağın, rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, sen ki kapucıbaşı mûmâ-ileyhsin; keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve harekete ikdâm ve dikkat ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhır-ı S. Sene [1]214

280- ***Rodos Sancağı mutasarrıfı vekîli ( ) zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Fransız oficiyallerinden olup bundan akdem Rodos Cezîresi'nde habs ü tevkîf olunan Kotar nâm oficiyalin ba‘zı maslahat-ı lâzıme su’âli zımnında ol havâlîde olan İngiltere Komitatı İsmit* *hutimet-avâkıbuhu bi'l-hayr* kendi ma‘iyyetine irsâl olunması husûsunu Komiterat-ı mersûm Der‘aliyye'de mukîm İngiltere ilçîsi tarafına tahrîr ve inşâ etmiş olduğu beyânıyla oficiyal-i mersûmun komiterat-ı mûmâ-ileyh tarafına irsâl olunması bâbında emr-i âlîşânım sudûrunu İngiltere ilçîsi mûmâ-ileyh ifâde ve iltimâs etmekle Devlet-i Aliyye esîri olarak oficiyal-i mesfûrun komiterat-ı mûmâ-ileyh tarafına teslîmi fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, sen ki Rodos mutasarrıfı vekîli mûmâ-ileyhsin; keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh oficiyal-e mersûmu Devlet-i Aliyye esîri olarak İngiltere komiterat-ı mûmâ-ileyh tarafına irsâl ve teslîme müsâra‘at ve tesellümü müş‘ir

* İsmit: İngilizcesi *Smith*
* İsmit: İngilizcesi *Smith*

komiterat-ı mûmâ-ileyh tarafından kağıd ahzıyla rikâb-ı kâm-yâbıma irsâl ve tesyâra mübâderet ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâhır-ı S. Sene [1]214

[*Shf. 46*]

281- *Mora vâlisine hüküm ki;*

Mora Cezîresi'nda Balyabadra Kazâsı'nda mukîm Francelülerin mutasarrıf oldukları iki bâb hâneleri füruht olunmayup âhara îcâr ile idâre olunduğu sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, mesmû'un oldukda zikr olunan hânelerin îcâr sûreti ile idâresi, füruhtunun ukde-i te'hîre dûçâriyetini mûcib ve cânib-i mîrîye hasâreti müstevcib bir keyfiyet olduğuna binâen mûcib-i emr-i âlî değer bahâlarıyla füruhtu bâbında tararfından irsâl olunan buyuruldu mahalline lede'l-vürûd sâlifü'z-zikr hâneler marifet-i şer ve vücûh-ı belde marifetleriyle müsâyede olundukda hâne-i sagîr içün bin beş yüz guruşa müşteri zuhûr, ziyâdeye âhar tâlib olmadığı ve hâne-i kebîrin iştirâsına muktedir kimesne olmadığından alâ-hâlihi terk olunduğu bu defa tarafından vârid olan şukka gûne tahrîrâtda ve Balyabadra kâdîsının i'lâmında tahrîr ve inhâ olunmuş olduğunu beyân birle hâne-i sagîr tahrîr olunduğu üzre bin beş yüz guruşa tâlibine füruht ve hâne-i kebîri dahı memlekete voyvoda konağı yâhûd mahkeme olmak üzre değer bahâsına iblâğ ederek ahâlî-i beldeye füruht ve bir gün evvel esmânları Darbhâne-i Âmire'ye teslîm olunmak içün Dersaâdetime irsâle mübâderet olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Muallâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr istid'â etmekle sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, keyfiyet malûmun oldukda ber-vech-i meşrûh hâne-i sagîri inhâ olduğu vechile bin beş yüz guruşa tâlibine ve hâne-i kebîri dahı memlekete voyvoda konağı yâhûd mahkeme olmak üzre değer bahâsına iblâğ birle ahâlîye füruht ve hâsıl olan esmânını Darbhâne-i Âmire'me teslîm olunmak üzre serî'an Dersaâdetime irsâl ve isbâle ihtimâm ve dikkat olunmak ve hilâf-ı fermân hâlât tecvîz olun[ma]mak bâbında.

Fî Evâil-i Ra. Sene [1]214

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

282- ***Atina kâdîsına ve Atina voyvodası ( ) zîde-kadruhuya hüküm ki;***

Siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız; tarafınızdan rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan ilâm ve tahrîrâtda kazâ-i mezbûrda olan Francelülerin emvâl ü eşyâ ve zimemâtları cânib-i mîrîşçün zabt ve füruht ve girift ve kendileri habs olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince kazâ-i mezbûrda olan Fransız konsolosu ve sâir anlara tâbi menhûsların emvâl ü eşyâları zabt ve hıfz ve ba'zı kesân zimmetlerinde olan alacakları defter olunup defteriyle keyfiyeti Dersaâdetime tahrîr ve ersâl olunalı müddet-i medîde olup şimdiye değin bir gûne emr u irâde zuhûr etmediği beyânıyla emr u irâde olunur ise ol vechile amel ve hareket olunacağı tahrîr ve inhâ olunmuş ve kuyûdât tetebbu etdirildikde Atina tarafından defter vârid eylediğinin kaydı bulunmadığı cevâbı tahrîr olunduğuna binâ'en mahallinden tekrar bir kıt'a defteri tanzîm ve Dersa'âdetime irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Muallâm Yeniçerileri Kâtibi ve Francelü emvâli taharrîsine me'mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın İmdi, keyfiyet malûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince zabt u hıfz olunan emvâl ü eşyâ ve zimemâtın takrar defter-i sıhhat-eserini tanzîm birle serî'an Der'aliyyeme irsâl ve tesyîre mübâderet ve hilâf-ı fermân vaz'dan mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ra. Sene [1]214

283- ***Haleb Mollâsına hüküm ki;***

Sadr-ı a'zamım tarafından rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtının hülâsa-i mefhûmunda medîne-i Haleb'de sâkin Francelü Vayan nâm tâcir penbe iştirâ ve Frengistân tarafına irsâl eylemek üzre otuz bin guruş sermâye göndermiş olduğu bundan akdem habs olunan tâcir-i mersûmun Dellâlı Kara Eli oğlu Yasef zimmînin takrîrine binâ'en emvâli defterine kayd ve tastîr ve Dersa'âdetime tahrîr olundukdan sonra husûs-ı mezbûr Kıbrıs'dan ve Haleb'de tâcir-i mersûmdan ve sâ'ir iktizâ edenlerden kemâl-i taharrî olunarak zâhire ihrâc olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince keyfiyet sırren vöe alenen tefahhus olundukda mesfûr Kara Eli oğlu Yasef kemâl-i hud'asından garaza mebnî takrîr ile deftere tahrîr etdirmiş olduğunu mübeyyin sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; tarafından verilen i'lâmında tahrîr olunduğu beyânıyla

bundan böyle dahı husûs-ı mezbûru teftîş ü tefahhusdan hâlî olunmayacağı derc ü tastîr olunmuş olmağla mâdde-i merkûmeyi bundan böyle dahı iktizâ edenlerden dâimâ taharrî ve tefahhus olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Muallâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın İmdi, keyfiyet malûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ba'd ez în dahı husûs-ı mezbûru iktizâ edenlerden dâimâ taharrî ve tefahhus birle keyfiyeti Der'aliyyeme tahrîr ve i'lâma ikdâm ve mübâderet ve ve taharrî vü tahkîkde kusûr u rehâvet ve vâki'in hilâfını tahrîrden ittikâ ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene [1]214

284- ***Selânik mollâsına hüküm ki;***

Bundan akdem cümlenin ma'lûmu olduğu üzre Franse keferesi üzerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk eylediği esnâda memâlik-i mahrûsemde olan bi'l-cümle Franselüler ve konsoloslar ve konsolos tercümânları ve sâ'ir müte'allikâtlarının oldukları mahalde ahz u habsleri bâbında taraf taraf şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i şerîfeme binâ'en Selânik'de ahz u tevkîf olunan Francelülerden Kireba nâm Francelü, kral taraflısı olup Cumhûr tarafına teba'iyyeti kendi rızâsıyla olmayıp zarûrî olduğu ve kendisi dahı ehl-ı arz gürûhundan idüği bi'l-ihbâr tahkîk-gerde-i pâdişâhânem olduğundan başka bundan sonra dahı ırzıyla mukayyed olacağına Dersa'âdetimde mukîm İspanya maslahatgüzârı ta'ahhüd etmekden nâşî fî mâ ba'd kendi ırz ve edebiyle olmak ve Francelü ile hafî vü celî muhârebe ve mükâtebe etmemek ve hâric-ez tavr-ı edeb hareketden mücânebet eylemek şartıyla mesfûrun sebîli tahliyesine irâde-i aliyyem ta'alluk etmekle i'lâmen ve ifhâmen işbu emr-i şerîfim irsâl ve ısdâr olunmuşdur. İmdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer vusûl-i emr-i şerîfimde mersûmun şurût-ı mezkûre üzre sebîlini tahliye ve ol tarafda olan İspanya konsolosuna teslîme mübâderet olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı Ra. Sene [1]214

285- ***Haleb kâdîsına ve medîne-i Haleb'de Franselü emvâli zabt u tahrîrine me'ûriyetle ikâmet üzre olan Ömer*** *zîde-kadruhu****ya hüküm ki;***

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; bu def'a tarafından rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan bir kıt'a i'lâmında emvâl ü eşyâsı cânib-i mîrîden zabt olunan Haleb'de mütemekkin Fransız tüccârından Vayan nâm bâzergân geçen sene Der'aliyye'ye azîmetinde Harîrî-zâde el-hâc İbrahim nâm kimesneden istidâne ve havâle tarîkıyla elli bin guruş ahz ve yedine temessük verüp bu mukâbelede Haleb'de **Masnû** Hanı'nda üç adet mahzeninde ve Cebul kasabasında vâki' Dokuz kubbe nâm mahalde mevcûd olan elli bin guruş kıymetli milhini rehn tarîkıyla teslîm ve bey' u füruhtuna tevkîl edüp ba'dehu tâcir-i mersûm Haleb'e avdet ve meblağ-ı mezbûrdan otuz sekiz bin guruşunu merkûm Hacı İbrahim'e teslîm edüp meblağ-ı bâkî-i mezkûrun edâsı milh-i mezkûrun füruhtuna ta'lîk etmişken milh-i mezkûr ile mesfûr Vayan'ın emvâl-i sâ'iresinin cânib-i mîri füruhtuna irâde-i aliyyem ta'alluk edüp mersûm Vayan'ın tarafından mukaddemâ mersûm Hacı İbrahim'e havâle olunan akçeyi İsveç konsolosu olan Mosi Meymun nâm müste'mene havâle etmiş olduğundan müste'men-i mersûm dahı meblağ-ı mezbûru merkûmdan taleb ve tazyîk ve habs edüp bu vechile merkûm Hacı İbrahim muzdaribü'l-hâl ve perîşânü'l-ahvâl olduğundan başka meblağ-ı mezkûrun dahı bir vechile edâsına iktidârı olmadığı ve bâkî kalan mârru'z-zikr on iki bin guruş milh bahâsından kendüye i'tâ olunması husûsunu mukaddemâ bâ-i'lâm tahrîr ve istid'â ve Darbhâne-i Âmiremde mahfûz Baş Muhâsebe defterlerine nazar olundukda milh-i mezbûru cânib-i mîrîden zabt ve değer bahâsıyla ve iktizâ ederse esnâfa tevzî' ile füruht ve defteriyle Dersa'âdetime irsâl olunmak üzre Mâliye câniblerinden emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed olmağla bu sûretde merkûm Hacı İbrahim'in bî-vech habs ve tazyîki lâzım gelmeyüp husûs-ı mezbûr bu vechile idüği mevsûku'l-kalem kimesneler taraflarından sahîhan ihbâr ve inhâ ve tahkîk-i müdde'â olmağla zikr olunan iki bin guruş ihrâc ve merkûm el-Hâc İbrahim'e teslîm olunup mâ'adâsı mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince değer bahâsıyla tüccâra ve iktizâ iderse esnâfa tevzî' ile füruht ve hâsıl olan esmânı bir kıta mümzâ defteriyle Der'aliyyeme irsâl ve Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Muallâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında sene-i mâzıye evâhır-ı Zi'l-hiccesinde sâdır olan emr-i şerîfim lede'l-vusûl bundan akdem milh-i mezbûr merkûmun mezkûrü'l-

mikdâr deyni mukâbelesinde merhûn olduğu tâcir-i mersûmun dellâlı **maktûl** Kara Eli oğlu Yasef'in takrîrine binâ'en bâ-i'lâm ifâde olunmuş olup ancak dellâl-ı mersûm tahlîs-i girîbân zu'muyla bu mâddede ve mevâdd-ı sâ'irede defterde tahrîr olunduğu vechile ihbâr etmiş olduğu ve ol vakt merkûm İbrahim nâ-mevcûd olduğundan husûs-ı mezkûrun tahrîri mümkün olmamağla milh-i mezbûr fi'l-hakîka merhûn olmayup tâcir-i mersûmun merkûm el-Hâc İbrahim'e emti'a bahâsından elli bin guruş deyni olduğunu dâyin-i mezbûrdan nakden ve bi'l-poliçe yalnız otuz beş bin dokuz yüz altmış altı guruş on beş para ve semen-i milhden iki bin iki yüz elli iki guruş yedi para edâ eylediğini ve zimmetinde bâkî kalan on iki bin guruşunu istîfâ içün milh-i mezbûrun bey' semeninin kabzına merkûm el-Hâc İbrahim'i[n] tevkîl olduğu yedinde olan temessükden ve zahriyesinden ve sikât-ı Müslimîn ihbârlarından tevâtüren ma'lûm ve mahall-i merkûmdan olan milh-i mezbûrdan ancak beş bin beş yüz guruş kıymetlü beş bin altı yüz Halebî setîl milh olduğu erbâb-ı vukûf tahmîniyle meczûm idüği derc ü tastîr olunmuş [ve] milh-i mezkûrun mevcûdu mukaddem sâdır olan emr-i münîfim mûcebince, matlûbu olan mârru'z-zikr on iki bin guruş mukâbili merkûm Hacı İbrahim'e teslîm olunup matlûbundan ziyâdesi zuhûr iderse cânib-i mîrîyçün ahz olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı R. Sene [1]214

Baş Muhâsebe'ye ve orduya ve Yusuf Âgâh Efendi'ye ilmühaberi verilmişdir.

286- ***Haleb kâdîsına ve Dergâh-ı Mu'allâm Kapucıbaşılarından Haleb muhassılına ve medîne-i Haleb'de Franselü emvâli zabt ve füruhtuna mu'ahharan mübâşir ta'yîn olunan Ömer*** *zîde-kadruhu****ya hüküm ki;***

[Sadr-ı] a'zamım tarafından rikâb-ı müstetâbıma vârid olan tahrîrât mefhûmunda Haleb'de kâ'in Francelülerin emlâkine bundan akdem mübâşir ta'yîn olunan Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan Mehmed Sâlih zîde-mecdühunun Ordu-yı Hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîri me'âlinde medîne-i mezkûrede Francelülerin mektûme olan emvâllerini sırren ve alenen tecessüs eyledikde bir şey zâhire ihrâc idemeyüp şeref-sudûr eden emr-i şerîfim mantûkunca gedikleri füruhtuna mübâşeret eylediğinde **havfa** teba'iyyet ile vilâyetleri tarafına tard olunuruz mülâhazasına mebnî vilâyetlerine azîmet bir vechile hâllerine elvermeyüp beynlerinde adâvet hâsıl olacağı **meczûmiyetiyle** mersûmlardan kimi kırk ve kimi yigirmi seneden berü Haleb'de mutavattın re'âyâdan

tezevvüc ile menzilesinde bulunup Haleb'den müfârakata râzı olmadıklarına binâ'en cerâ'im-i sâbıkaları afv ve evlâd u ıyâlleriyle te'ayyüş ve du'â-yı Devlet-i Aliyyeme muvâzabet etmek üzre gedikleri kendilere in'âm ve birer himâye tahtına idhâl olunmak recâsıyla nısfı sene-i âtiye Şevvâlinde ve nısf-ı âharı dahı sene-i âtiye derûnunda edâ olunmak üzre yetmiş beş bin guruş Darbhâne-i Âmireme edâ olunmasına mu'temed kefîl irâ'esiyle tahvîl kabûl ve ol vechile afv ve ıtlâk olunmaları muharrer ve mastûr olup meblağ-ı mezbûr üzerine yigirmi beş bin guruş zamm birle yüz bin guruşa iblâğı ve ber-vech-i peşîn edâ ve teslîm olunmak şartıyla sûret-i nizâmı sadr-ı a'zamım tarafına ifâde olunmuş olduğu derc ü tastîr olunmuş olmağla lâkin meblağ-ı mezbûru irsâle mürâca'at olunması müşârun-ileyhe tahrîr ber-vech-i muharrer meblağ-ı mezbûrun cânib-i mîrîyçün ahzı ve tüccâr-ı mersûmûnun afv u ıtlâkları ve ahz etdikleri gediklerinin reddi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Yusuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre [amel] olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, siz ki mevlânâ muhassıl-ı mûmâ-ileyhimsiz; keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûrların bedel-i afvları olan yüz bin guruşı mübâşir olan mûmâ-ileyh ma'rifetiyle tahsîl ve cânib-i Darbhâne-i Âmire[me] teslîm içün sevk ve tesyîre ihtimâm ve dikkat ve ol mukâbelede mutasarrıf oldukları gedikleri mesfûrlara redd ve teslîme mübâderet ve hilâf-ı fermân vaz'ı tecvîzden ittikâ mübâ'adet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir olan mûmâ-ileyhsin; sen dahı mazmûn-ı emr-i şerîfimle amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhır-ı R. Sene [1]214

Baş Muhâsebe'ye ve Yusuf Âgâh Efendi'ye başka başka ilmühaberleri verilmişdir.

287- İzmir mollâsına ve İzmir voyvodasına hüküm ki;

Sen ki mollâ-yı mûmâ-ileyhsin; rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan i'lâmında İzmir'de kâ'in olan [ve] hiç birinin tebe'a ve himâyesinde olmayan Cizvid kenîsesi yüz altmış altı senesinde muhterık olmağla binâsına ruhsat verilmediğinden arsası ol vaktden beri hâlî ve muhterık olmayan mahzenleri sırf mahlûl olup cânib-i mîrîden zabtı lâzım gelmekle bu bâbda düvel-i âharın medhali olmadığı zâhir iken Nemçe ile düvel-i sâ'ire konsoloslarının müdâhale ve ta'arruzları ne sebebe ve ne senede mebnîdir? Tahkîk ve fî

mâ ba‘d bî-vech müdâhale ve ta‘arruz olunmayup arsa-i mezkûre ile mahâzin-i mezbûre cânib-i mîrî içün zabt ve değer bahâsına iblâğ olunarak füruht ve hâsıl olan esmânı Darbhâne-i Âmire'ye irsâl olunmak bâbında sâdır olan emr-i âlî-şânım mahalline vârid ve husûs-ı mezkûra müdâhalesi olan Nemçe konsolosu muvâcehesinde kırâ’et ve olundukda konsolos-ı mesfûr ol tarafda husûs-ı mezkûr içün bir cevâb vermeyüp ancak Dersa‘âdetime takdîm edeceği Frengiyü'l-ibâre bir kıt‘a takrîr kağıdında ifâde edeceğini beyân etmekle takrîr-i mezkûr bu def‘a Dersa‘âdetime irsâl olunduğu egerçi tahrîr olunmuş olup ancak kağıd-ı mezkûr Cizvid papaslarının olup yüz elli sene mukaddem mersûmların icrâ-yı feŝâda mübâşeretleri tahkîkine mebnî mersûmlar Franse ve İspâniye'ye celb ve katl ve helâk ile munkarız olduklarında zikr olunan kilise beytü'l-mâl-ı Müslîmîne âid olmuş iken Devlet-i Aliyye'ye ihbâr olunmayarak Franselü ber-takrîb gelüp giderek yüz altmış altı senesinde muhterık olup binâsına ruhsat verilmediğinden arsası ol vaktden berü hâlî ve muhterık olmayan mahzenlerinin icâresini bilâ sened Fransız papasları ahz idegeldikleri ve şimdiye dek Devlet-i Aliyye'den bir sened verilmeyüp bu def‘a Fransız vak‘ası zuhûrunda papaslarının firârına mebnî arsa-i mezbûre ile mahâzin-i mezkûre sırf mahlûl ve cânib-i mîriden zabtı lâzım gelüp gerek Fransalının ve gerek düvel-i âharın alâka ve medhali olmadığı zâhir olduğuna ibtinâ’en cânib-i mîrîden zabt ve füruhtu lâ-büdd olmakdan nâşî değer bahâlarına iblâğ olunarak füruht birle hâsıl olan esmânı teslîm-i Darbhâne-i Âmire olunmak içün işbu sene-i mübâreke evâhır-ı Saferinde emr-i şerîfim sâdır olduğu mastûr ve mukayyed olmağın bu sûretde arsa-i mezbûre ile mahâzin-i mezbûre **[*Shf. 48*]** cânib-i mîrîden zabt ve zabt ve icâre-i senevîsi olan bin guruş iktizâ eden müste’cirlerden tahsîl birle ahz u kabz ve Darbhâne-i Âmire'ye irsâl ve teslîm olunarak şimdiki hâlde idâre ve her zaman değer bahâsıyla tâlib-i zuhûrunda bil-istîzân* füruhtuna mübâderet bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yusuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız; keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh arsa-i mezkûre ile mahâzin-i merkûmeyi cânib-i mîriden zabt ve icâre-i senevîsi olan bin guruşu iktizâ eden müste’cirlerinden tahsîl birle Darbhâne-i Âmireme irsâl ve teslîm olunarak şimdiki

* Orijinal metinde "*bilâ senedât*" şeklindedir.

hâlde idâre ve her ne zamân değer bahâsıyla tâlibi zuhûrunda bil-istîzân füruhta ikdâm ve mübâderet olunmak ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i tenbîhât-ı şâhânem hâlât tecvîz olunmamak bâbında.

Fî Evâhır-ı R. Sene [1]214

288- ***Mora Vâlisi vezîre ve Balyabadra Kâdîsına ve vacûh-ı memlekete hüküm ki;***

İngiltere ilçîsinin rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir takrîri mefhûmunda Mora Cezîresi'nda Balyabadra Fransız konsolosu olan Matsobilan nâm Fransız bin iki yüz yedi senesi evâhırinde yine kazâ-i mezbûrda mukîm İngiltere konsolosu Nikolo Esterdi'ye beher kîsesi beşer buçuk guruşdan olarak iki bin sekiz yüz guruş istidâne edüp şuhûd mahzarında sâkin olduğu hânesini rehn ve bir kıt‘a Efrenciyü'l-ibâre sened i‘tâ etmiş olduğu ve Fransızların hıyâneti zuhûrunda mersûm Fransız konsolosu meblağ-ı mezbûru kable'l-edâ ber-takrîb firâr edüp hâne-i mezbûre İngiliz konsolosuna rehn olmuş olmağla meblağ-ı mezbûr güzeştesiyle edâ oluncaya kadar konsolos-ı mersûm tarafından âhara îcâr yâhûd kendisi sâkin olmak üzre emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve mâdde-i mezbûru[n] minvâl-i muharrer üzre olduğunu mübeyyin mevlânâ-yı mûmâ-ileyh tarafından verilen i‘lâm ibrâz ve inbâ ve kuyûda lede'l-havâle Balyabadra kazâsında sâkin Francelülerin mutasarrıf oldukları iki bâb hânelerinin füruhtu bâbında mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince müzâyede olundukda hâne-i sagîr içün bin beş yüz guruşü müşterileri zuhûr edüp hâne-i kebîr içün iştirâsına muktedir kimesne olmadığı sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; tarafından mukaddemce bâ-tahrîrât ve bâ-i‘lâm inhâ olunduğuna mebnî hâne-i sagîri ber-vech-i muharrer bin beş yüz guruşa füruht ve hâne-i kebîri dahı memlekete voyvoda konağı yâhûd mahkeme olmak üzre değer bahâsıyla ahâlîye füruht olunmak üzre işbu sene-i mübâreke evâ’il-i Rebî‘u'l-evvelinde emr-i şerîfim verilmiş olduğu mastûr ve mukayyed bulunup ancak İngiltere ilçîsi mûmâ-ileyhin istid‘â eylediği hâne-i merkûme işbu hânelerin birisimidir, yoksa bunlardan başkamıdır? Mahallinden tefahhus [ve] Der‘aliyyeme tahrîre mübâderet ve iktizâsı üzre faysal verilmek içün France konsolosunun hâne-i hâne-i mezbûre içün verdiği Efrenciyü'l-ibâre senedi dahı irsâl olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi olup Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yusuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım

olmağın isti‘lâmı hâvî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi, siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ev sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh ilçî-i mûmâ-ileyhin istid‘â eylediği menzil mârru'z-zikr hânelerin birisimidir, onlardan başkamıdır? Gereği gibi tashîh ve tahkîk ve keyfiyeti alâ-vechi's-sıhha Dersa‘âdetime tahrîr ve i‘lâma ikdâm-ı dikkat ve ba‘dehu muktezâsı üzre faysal verlmek üzre konsolos-ı mesfûrun menzil-i mezbûr içün verdiği Efrenciyü'l-ibâre senedi dahı irsâle mübâderet ve taksîr ve tehâvün misillü vaz‘dan mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i Ca. Sene 1214

289- ***Selânîk Sancağı Mutasarrıfı vezîre ve Selânîk mollâsına hüküm ki;***

France tâ’ifesinden Revaslem Jam nâm Francelü Selânik'de kendi hâlinde olarak ikâmet ve yazıcılık ile meşgûl iken France üzerine sefer-i hümâyûm vukû‘una mebnî ol cânibde sâ’ir Francelüler misillü ahz u habs olunduğu ve mesfûr ehl-i ırz makûlesinden idüği bi'l-ihbâr tahkîk olunmuş olmakdan nâşî siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; mesfûr Revaslem Jam'ın sebîli tahliye olunmak ve Selânîk'de mukîm Dubrevnik konsolosu himâyesinde olarak kemâ fî's-sâbık ırz u edebiyle Selânîk'de ikâmetine mümâna‘at olunmamak fermânım olmağın imdi mesfûrun sebîli tahliyesine ve Dubrevnik konsolosu himâyesinde kemâ fi's-sâbık Selânîk'de meks ü ikâmetine ruhsat-ı seniyyem erzânî kılındığı ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûrun sebîli tahliye olunmak ve Dubrevnik konsolosu himâyesinde olarak ol cânibde meks ü ikâmetine kimesne tarafından mümâna‘at olunmamak bâbında.

Fî Evâ’il-i Ca. Sene 1214

Mersûmân mübâşirine teslîmen irsâl olunduklarını mübeyyin Hanya kâdîsının vârid olan i‘lâmının mefhûmu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 19 Ca. Sene 1214

290- ***Hanya Muhâfızı ( ) ve Hanya Kâdîsına hüküm ki;***

Hanya'da olan Fransız konsolosu Korkad ile karındaşı diğer Korkad'ın ber-muktezâ-yı vakt ü hâl bu tarafda ikâmeti münâsib olduğundan bu tarafda Fransız tüccârının mahbûs oldukları sarayda ikâmet etdirilmek üzre Der‘aliyyeme celb ve ihzârı lâzım gelmekden nâşî siz ki mîr-i mîrân [ve] mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhimâsız; konsolos-ı mersûm ile büyük oğlunu ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle Der‘aliyyeme ihzâr ve irsâle ikdâm ve

mübâderet olunmak ve bu vesîle ile mukaddemce sudûr eden emr-i şerîf vilâyetlerine avdetlerine ruhsat verilen zevcesi ve beş yaşında olan sagîr evlâdının azîmetlerine mümâna‘at olunmamak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur. İmdi, konsolos-ı mersûm ile karındaşı masfûrun Der‘aliyyeme ihzâr u irsâli matlûb idüği ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh konsolos-ı mersûm ile karındaşı mesfûru mübâşir-i mûmâ-ileyhe terfîkan Dersa‘âdetime ihzâr ve irsâle ihtimâm ve dikkat ve ser-i mû kusûr u tehâvünden ve bu bahâne ile azîmetlerine ruhsat verilen zevcesi mesfûre ile beş yaşında olan küçük evlâdının vilâyetlerine gitmelerine mümâna‘at misillü vaz‘dan ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1214

[*Shf. 49*]

291- ***Atina kâdîsıyla Atina'dan Der‘aliyye'ye gelince esnâ-yı râhda vâki‘ olan kuzât ve nüvvâbına ve a‘yân ve zâbitân*** *zîde-kadruhum***a hüküm ki;**

Atina kazâsında mütemekkin Franselü Kasbovirci Novil bundan akdem ol tarafda olan sâ’ir Franselüler ile habs olunmuş iken sebîli tahliyesini Dersa‘âdetimde mukîm dost olan düvel ilçîleri taraflarından iltimâs olunduğuna binâ’en mersûmun sebîli tahliyesi husûsuna mukaddemâ irâde-i aliyyem ta‘alluk etmişidi. Ancak mersûm erbâb-ı hünerden idüğine ibtinâ’en Der‘aliyyeme gelmesi bu def‘a yine ilçî-i mûmâ-ileyhim taraflarından iltimâs olunmakdan nâşî mersûmun âminen Dersa‘âdetime azîmetine muhâlefet olunmamak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyunumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi, sen ki Atina kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûrun ol tarafdan Dersa‘âdetime azîmetine muhâlefet olunmayup esbâb-ı emniyet ve selâmetine ihtimâm ve dikkat eyleyesin. Ve siz ki esnâ-yı râhda vâki‘ mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; mesfûr her kankınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dâhil olur ise muhâfazasına dikkat olunarak âminen ve sâlimen Dersa‘âdetime irsâl ve tesyâra ikdâm-ı tâm ve hilâf-ı fermân bîhûde bir mahalde meks ü tevkîfden mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i C. Sene [1]214

292- ***İzmir mollâsına hüküm ki;***

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan i‘lâmında medîne-i İzmir'de düvelden birinin tebe‘a ve himâyesinde olmayan Cizvid kenîsesi mukaddemâ muhterık olup binâsına ruhsat verilmediğinden ol vaktden berü arsası hâlî ve muhterık olmayan mahzenleri sırf mahlûl olduğuna binâ’en cânib-i mîrîyçün zabt ve füruht ve hâsıl olan esmâ[nı] Darbhâne-İ Âmireme teslîm olunmak bâbında mu’ahharan sâdır olan emr-i şerîfim mahalline lede'l-vürûd husûs-ı mezkûra müdâhalesi olan Nemçe konsolosu muvâcehesinde feth u kırâ’et olundukda Frengiyü'l-ibâre bir kıt‘a takrîr kağıdıyla Dersa‘âdetime ifâde edeceği cevâbı lede'l-inhâ mezkûr kenîse içün şimdiye dek Dersa‘âdetimden bir sened verilmeyüp arsa-i mezkûre mahâzin-i mezbûre ile sırf mahlûl ve cânib-i mîrîden zabtı lâ-büd olmağla değer bahâlarına iblâğ olunarak füruht ve esmânı Dersa‘âdetime gönderilmek üzre şimdiki hâlde îcâr ile cânib-i mîrîyçün zabt ve idâre ve değer bahâsıyla tâlibi zuhûrunda bi'l-istibdâl füruht olunmak bâbında mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim konsolos-ı merkûm muvâcehesinde kırâ’et olundukda husûs-ı mezkûru der‘aliyyemde ilçîsi istid‘â eylediğini ifâde edüp müsâ‘ade olur me’mûlden olduğundan bahsle bahsle ilçî-i mûmâ-ileyh tarafından cevâb zuhûruna değin konsolos-ı merkûm zabtına muhâlefet üzre olduğu tahrîr ve iş‘âr ve kuyûda lede'l-havâle kenîse-i mezbûr ve mahâzin-i mezkûr sırf mahlûl olup kimesnenin hiç alâka ve medhali olmayup Nemçe konsolosunun bu bâbda müdâhale ve mu‘ârazası emr-i vâhî olduğu kuyûdâtdan zâhir ü bedîdâr olmakdan nâşî mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince arsa-i mezkûre ile mahâzin-i mezbûre tâlibi zuhûruna değin senevî hâsıl olan bin guruş icâresi cânib-i mîrîyçün müste’cirlerinden tahsîl ve tâlibi zuhûrunda bi'l-istîzân füruhtuna mübâderet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yusuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi, keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh arsa-i mezkûr ile mahâzin-i merkûmeyi tâlibi zuhûruna değin senevî hâsıl olan bin guruş icâresini cânib-i mîrîyçün tahsîl ve tâlibi zuhûrun[d]a bi'l-istibdâl füruhtuna ikdâm ve mübâderet olunmak [ve hilâf-ı] fermân ve vaz‘ u hâlât tecvîz olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]214

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

293- ***İzmir mollâsına ve İzmir voyvodası ( ) zîde-mecdühuya hüküm ki;***

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin; bu def‘a tarafından rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtda Cizvid kenîsesine Nemçe konsolosu tarafından müdâhale olduğundan takdîm olunan icârâtın bir vechile tahsîli mümkün olmadığından alâ-hâlihi terk olunduğu ve konsolos-ı mesfûr ba‘zı büyûtlar çün dahı; "Bana istiklâldür ve kimesnenin medhali yokdur." Deyü gûnâ gûn güt ü gû ile tasaddî ve sâ’ir Efrenc tâ’ifesi dahı kezâlik zikr olunan büyâtlar içün müdâhaleden hâlî olmadıklarını beyân birle fî mâ ba‘d zuhûr eden müdâhalelerinin men‘u def‘i ve derûnlarında sâkin olanlar icârâtlarını edâda mümâna‘atları zuhûr ider ise tard ve ihrâc olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru tahrîr ve istid‘â olunmuş [olup] kuyûda lede'l-mürâca‘a medîne-i mezbûrede kâ’in Fransız emvâlinden ber-mantûk-ı defter-i mümzâ cânib-i mîîden zabt olunan emlâk ve gediklerin tedrîcî füruhtunda cânib-i mîrîye nef‘i olacağı beyânıyla zikr olunan emlâk ve gediklerin tâlibi zuhûrunda değer bahâlarıyla füruht olunmak üzre şimdilik îcâr ile idâresi husûsu ve yerlüden birine ihâle olunması ve sâlifü'z-zikr emlâk ve gediklerin ber-vech-i tahmîn icârât-ı seneviyyeleri ma‘rifet-i şer‘ ve erbâb-ı vukûf ma‘rifetleriyle rü’yet ve icâre-i seneviyyeleri on dört bin beş yüz on guruşa bâliğ ve emlâk-i mezkûrenin ba‘zılarında nizâ‘-ı küllî olduğundan kat‘â ????? olunmayıp bir nesne vaz‘ olunmadığı ve defter-i mezkûr ib‘âs olunduğu medîne-i mezkûrede mukaddemâ Francelü emvâli zabtına me’mûr Dergâh-ı Mu‘allâm kapucıbaşılarından Süleyman dâme-mecdühu tarafına vârid olan tahrîrâtda iş‘âr olunduğuna binâ’en defter-i mezkûr Baş Muhâsebe'ye kayd olunup bir kıt‘a sûreti ihrâc ve tarafına irsâl olunmağla ber-mentûk-ı defter bi'lcümle emlâk ve gedikleri münâza‘alı olanları dahı vech-i şer‘î üzre tahkîk olununcaya dek şimdilik cümlesi cânib-i mîrîyçün zabt ve îcâb eden îcârâtı müste’cirlerinden cem‘ ve tahsîl ve ve ahz u kabza mübâderet ve bundan böyle tâlibleri zuhûr etdikce değer bahâlarına iblâğ olunarak füruht ve hâsıl olan esmânı Dersa‘âdetime irsâl ve Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak ve bu bâbda hâtır ve gönüle ri‘âyet veyâhûd tama‘-ı hâma teba‘iyyet ile cânib-i mîrinin hasârını mûcib olur ednâ mertebe vaz‘ u hareketden tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağla bu sûretde takdîr olunan icârâtın müste’cirlerinden her kim mümâna‘at ider ise sâkin

olduğu büyût ve gediklerden ihrâc ve îcâb ve iktizâ eden icâreleri alâ eyyi hâl tahsîl olunmak bâbında te'kîdi hâvî emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Fransızlu emvâli taharrîsine me'mûr Yusuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi, siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız; keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer emlâk ve gediklerin takdîr olunan icârâtı[nı]n alâ-eyyi hâl tahsîline ikdâm ve dikkat ve müste'cirlerinde[n] edâda her kim mümâna'at ider ise sâkin oluduğu büyût ve gediklerden tard ve ihrâca mübâderet olunmak ve hilâf-ı fermân vaz' u hâlâtı tecvîz olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]214

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

[*Shf. 50*]

294- ***Kandiye Muhâfızı vezîrim el-Hâc Mehmed Hakkı Paşa*** *iclâlühu****ya hüküm ki;***

Hanya civârında vâki' Halipa karyesinde Francelü Makalon nâm tâcirin konağı değer bahâsıyla tâlibine füruht olunmak bâbında evvelce evâmir-i aliyyem sâdır olup ancak tâcir-i mersûm Dubrevnik himâyesinden olup mahbûsdan halâs olduğuna binâ'en zuhûr eden tâlibi keff-i yed ve hîn-i musâlahada gerüye redd olunur mülâhazasına mebnî kimesne tarafından dahı iştirâsına rağbet olunmadığı ve bundan böyle dahı füruhtu adîmü'l-imkân olduğunu beyân birle konak-ı mezkûr on beş bin guruşa Hanya mütemevvilîninden ismî tasrîh olun[may]arak bir kimesneye verilmek bâbında emr-i şerîfim sudûru sen ki vezîr-i müşârun-ilyehsin; tarafından vârid olan tahrîrâtda derc ü iş'âr olunmuş [olmağla] kuyûda lede'l-mürâca'a Magabon nâm tâcirin Halipa karyesinde müceddeden inşâ eylediği bir bâb hânesi hâric ez defter olduğuna ve dûn bahâ ile almağa sa'y eylediklerinde dellâl yedinde kalmağla hâne-i mezkûrun ıcâleten füruht olunması Hanya muhâfızı esbak tarafından mukaddemâ tahrîr ve ifâde olundukda Francelülerin cânib-i [mîriden] zabt olunan emvâl ü eşyâsı ma'rifet-i şer'le füruht olunmakk içün egerçi sûret ve emr-i şerîfim verilmiş olup lâkin mesfûrun hânesi hâric ez defter olduğundan cânib-i mîrîden zabt olunmak bâbında sene-i sâbıka Evâhır-ı Zi'l-ka'desinde emr-i şerîfim sudûrundan sonra hâne-i mezkûrun füruhtu haber zuhûr etmediğine mebnî mahallinde değer bahâsına iblâğ olunarak füruht ve hâsıl olan esmânı

eşyâ-yı sâ'iresiyle ma'an Darbhâne-i Âmire'ye irsâl olunmak bâbında tekrâr te'kîd ve isti'câli hâvî Mâliye cânibinden evâmir-i şerîfem sâdır olduğu kuyûdâtdan müstebân olmağla bu sâretde konak-ı mezkûr Hanya vücûhundan Köse Ağa-zâde Emîn zîde-kadruhu on beş bin guruş mu'accele ile verilmek bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Yusuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. imdi, keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh konak-ı mezkûru mûmâ-ileyhe on beş bin guruş mu'accele ile i'tâya mübâderet olunmak ve hilâf-ı fermân hâlât tecvîz olunmamak bâbında.

Fî Evâ'il-i B. Sene [1]214

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

295- ***Haleb Kâdîsına ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Mu'allâ erkânımdan zikri âtî husûsa mukaddemâ mübâşir ta'yîn olunan Sâlih*** *zîde-mecduhu***ya hüküm ki;**

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, bu def'a bu def'a tarafından rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan i'lâmında mûmâ-ileyhin muhâsebesi ma'rifet-i şer' ve mu'ahharan mübâşir ta'yîn olunan Ömer *zîde-kadruhu* ma'rifeti ve Haleb muhassılı nezâretiyle rü'yet ve yedinde olan mümzâ ve mahtûm defâtir mûceblerince Francelü ve tercümân ve etbâ'îlerinin füruht olunan emvâllerinden ba'de'l-masârıf ve Haleb vâlîsi sâbık düstûr vezîrim Şerîf Mehmed Paşa *edâma'llâhu te'âlâ iclâlehu*nun aldığı on bin guruşdan mâ'adâ yalnız on beş bin dört yüz seksen guruş zimmeti zuhûr edüp meblağ-ı mezbûrun beş bin guruşunu mübâşir olan Ömer'e merkûm teslîm ve kusûru zimmet-i sahîhası olduğun i'tirâf ve edâsına müte'ahhid ve bundan akdem ahz eylediği rüşvet tefahhus ve henüz zâhire bir nesne ihrâc olunamayup Francelülerin mahfî ve mektûme emvâlleri sırren ve alenen teftîş ve tefahhus üzre iken mübâşir-i lâhık merkûm mahbûs olan Francelüleri tazyîk ve mübâşir-i sâbık mûmâ-ileyhe muhâsebe teklîf etmekde olduğu sadr-ı a'zamım tarafından vürûd eden tahrîrâta mebnî mübâşir-i lâhıkın o makûle tazyîk ve muhâsebe teklîfi men' mâdde-i merkûm alâ-hâlihi terk ve tevkîf olunup bundan böyle ne vechile emr-i şerîfim sudûr ider ise ana göre amel ve hareket olunacağı derc ü tastîr ve mübâşir-i lâhık-ı merkûmun mûmâ-ileyhden ahz eylediği beş bin guruşdan bu def'a iki bin beş yüz elli guruşu iki kıt'a poliçe ile Dersa'âdetime irsâl ve Darbhâne-i

Âmireme teslîm ve Haleb'de olan Fransız gedik ve emvâlleri bundan akdem mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle sadr-ı a‘zamım tarafından yüz bin guruş kat‘ olunmuş olup ve bu sûretde Francelülerin tazyîki lâzım olmamağla mârru'l-beyân yüz bin guruş mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle tahsîle mübâderet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yusuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfm ısdâr ve irsâl olunmuşdur. imdi, keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh meblağ-ı mezbûru ma‘rifetin ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle tahsîle ikdâm ve dikkat ve taksîr ü tehâvünden ittikâ mübâ‘adet eyleyesin. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin; sen dahı mûceb-i emr-i şerîfimle hareket ve meblağ-ı mezbûru tamâmen tahsîle mübâderet ve hilâfı hareketden mücânebet eylemen bâbında. ***Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]214***

296- Bir Sûreti;

Yine mevlânâ-yı mûmâ-ileyhve ve mübâşir-i lâhık merkûm ( ) aslda olan emr-i âlî hikâye olunarak mübâşir-i lâhık-ı merkûmun fî mâ ba‘d ol tarafda meks ü ikâmetini mûcib hâlet kalmamağla avdet etdirilmesiyçün iktizâsına göre.

[*Shf. 51*]

Mu’ahharan emr-i âlî yazılup

Cezâyir-i Sefîd defterinde mukayyeddir.

Fî Evâ’il-i B. Sene [1]220

297- ***Mora vâlisine ve Kalevarta kâdîsına hüküm ki;***

Âstâne-i Sa‘âdetimde mukîm Zenta vekîllerinin rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arzuhâllerined Zanta Adası mütemekkinlerinden Corci Patrino nâm zimmîyi *"Fransızdır"* deyü Kalaverta kazâsında habs ve emvâl ü eşyâsı zabt olunduğu beyânıyla Korfu ve cezâyir-i sâ’ire ahâlîsi haklarında erzânî kılınan şefkat ve merhamet-i şâhânem Zentalı hakkında dahı pezîr ve sebîli tahliyesiyle emvâl ü eşyâsının kendüye redd ve teslîm olunmasını istid‘â ve kuyûda lede'l-havâle mesfûrun emvâli zabtına dâir mahallinden gelen defterlerde bir kayd bulunmadığına ve mesfûrun hâli bu tarafdan tahkîki mümkün olmadğına binâ’en mahallinde ma‘rifet-i şer‘le erbâb-ı vukûfdan su’âl

ve tahkîk olunup fi'l-hakîkâ Franselü ve himâyesinde olmayıp inhâ olunduğu üzre Zentalı ise sebîli tahliye ve zabt olunmuş emvâli var ise kendüye redd ve teslîm ve keyfiyeti alâ vechi's-sıhha Der‘aliyyeme i‘lâma mübâderet olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; Size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yusuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfm ısdâr ve irsâl olunmuşdur. imdi, keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le mesfûrun hâlini erbâb-ı vukûfdan taharrî ve tahkîk edüp fi'l-hakîka Franselü ve himâyesinde olmayup fi'l-vâki‘ Zentalı olduğu hâlde sebîlini tahliye birle zabt olunmuş emvâli var ise kendüye redd ve teslîme ihtimâm ve ve dikkat ve keyfiyetini sıhhat ve hakîkati üzre Dersa‘âdetime i‘lâm ve inhâya müsâra‘at ve hilâf-ı fermân vaz‘ı tecvîzden ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]214

298- ***İzmir kâdîsına ve İzmir voyvodasına hüküm ki;***

Bundan akdem medîne-i İzmir'de kâ’in Fransız emvâlinden ber-mantuûk-ı defter-i mümzâ cânib-i mîrîden zabt olunan emvâl ve gediklerin tedrîcî füruhtunda cânib-i mîrîye nef‘i olacağı beyânıyla zikr olunan emlâk ve gediklerin tâlibleri zuhûrunda değer bahâlarıyla füruht olunmak üzre şimdilik îcâr ile idâresi husûsu ve yerliden birine ihâle olunması ve sâlifü'z-zikr emlâk ve gediklerin ber-vech-i tahmîn icârât-ı seneviyyeleri ma‘rifet-i şer‘ ve erbâb-ı vukûf ma‘rifetleriyle rü’yet ve icârât-ı seneviyyeleri dahı on dört bin beş yüz guruşa bâliğ ve emlâk-i mezkûrenin ba‘zılarında nizâ‘-ı küllî olduğundan kat‘â ta‘arruz olunmayup bir nesne vaz‘ olunmadığı ve defter-i mezkûr ib‘âs olunduğu medîne-i mezkûrede mukaddemâ France emlâki zabtına me’mûr Dergâh-ı Mu‘allâm kapucıbaşılarından Süleyman dâme-mecdühu tarafından vârid olan tahrîrâtda iş‘âr olunduğuna binâ’en defter-i mezkûr Baş Muhâsebe'ye kayd olunup bir kıt‘a sûreti ihrâc ve irsâl olunmağla ber-mantûk-ı defter bi'l-cümle emlâk ve gedikleri ile münâza‘alı olanları dahı vech-i meşrûh üzre tahkîķ oluncayadek şimdilik cümlesi cânib-i mîrîden zabt ve îcâb eden icârâtı müste’cirlerinden cem‘u tahsîl ve ahz u kabza mübâderet ve bundan böyle tâlibleri zuhûr etdikce değer bahâlarına iblâğ olunarak füruht ve hâsıl olan esmânı Dersa‘detime irsâl ve Darbhâne-i Âmire'me teslîm olunmak

bâbında sâdır olan emr-i şerîfim Dîvân-ı Hümâyûnumdan âlât-ı sefâyin tüccârı Frnansuva Eta nâm Fransız Cizvid kilisesi kurbünde arsası ve arsa-i mezkûre derûnunda fevkânî ve tahtânî iki bâb mahâzin ve bir harâb Fırın İzmir Kâdîsı sâbık Gülzamânî-zâde Mehmed Sâdık Efendi'nin ib‘âs eylediği memhûr ve mümzâ defterinde Francelü mâlı olmak üzre tahrîr ve cânib-i mîrîden zabt olunduğu dahı Baş muhâsebe'den başka başka ihrâc olunmağla sen ki Voyvoda-i mûmâ-ileyh es-Seyyid Ahmed *zîde-mecdühusun* bu def‘a tarafından rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtının hülâsasında hemşîre-i muhterememem Şah Sultân dâmet-ismetühânın ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Şebre Cezîresi re‘âyâlarından Fransuva Kapudân veled-i Simon'un ve hâlik olan karındaşı oğullarının mutasarrıf oldukları iki bâb mahâzin ve bir harâb fırın bundan akdem Francelü hakkında ber-vech-i muharrer sudûr eden emr-i münîfim mûcebince cânib-i mîrîden zabt olunup keff-i yed olunması bâbında emr-i şerîfim sudûru tahrîr ve istid‘â ve husûs-ı mezbûr Dergâh-ı Mu‘allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Francelü emvâli tahrîrine me’mûr Yusuf Âgâh *dâme-mecdühu*dan isti‘lâm olundukda keyfiyet bu tarafda mübâşiri mûmâ-ileyh Süleyman dâme-mecdühudan su’âl ve istintâk olundukda mesfûrlar egerçi Francelü olmayup ancak Francelü himâyesinde olduğu tahkîk olunduğuna ibtinâ’en mutasarrıf oldukları sâlifü'z-zikr mahâzin ve fırın cânib-i mîrîyçün zabt olunduğunu ihbâr etmekle redd ve i‘tâsını mûmâ-ileyh i‘lâm etmekle i‘lâmı mûcebince redd ve i‘tâ olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız; iki mahâzin ve bir harâb fırını mahallinde ashâbı mesfûrlara redd ve teslîmi husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk eylediği ve Baş Muhâsebe'ye dahı ilmü haberi verildiği ma‘lûmunuz oldukda mârru'z-zikr iki bâb mahâzin ve bir harâb fırını mahallinde ashâbı olan mesfûrlara redd ve teslîme mübâderet ve hilâf-ı fermân vaz‘ı tecvîzden [ittikâ ve mübâ‘adet] eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]214

299- ***Atina kazâsı nâ’ibine ve Atina voyvodasına hüküm ki;***

Hassa silahşörlerimden olup Franselü emvâli zabtına me’mûriyetle ol tarafda olan Gördoslu Nûri Beğ *zîde-mecdühu* tarafından rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtda kazâ-i mezkûrda kâ’in Franselülerin menâzil ve emlâk-ı sâ’ireleri ber-mûceb-i emr-i âlî sûk-ı sultânîde müzâyede olundukda Franselü mesfûrlar; *"Hîn-i musâlaha[da] emlâkimizin istirdâdı emr-i mukarrerdür."* diyerek ba‘zı kimesneleri dahı tahvîf ve

hâ'in-i mesfûrların takrîrlerini tasdîk birle emlâk ve menâzillerinin müşterîlerine havf u haşyet târî olduğundan başka bu esnâda Mebsokoz nâm hâ'inin ıtlâkı bâbında emr vür[û]du bir kat dahı vesveselerinin tezâyüdünü mûcib olduğundan bahsle fî mâ ba'd iştiyâkları men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve kuyûd lede't-tetebbu' ve mersûm-ı mesfûr Francelünün afv u ıtlâkına dâ'ir kayd bulunmadığına binâ'en mahallinde ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle mersûmun ibrâz eylediği fermâna im'ân-ı nazar-ı dikkat ve Ordu-yı Hümâyûnum tarafından dahı verilmiş olmadığı sûretde emr-i mezkûru yedinden ahz ve Dersa'âdetime irsâl ve mesfûru kemâ kân habsde ibkâ edüp mukaddem mahallinden vürûd eden defterde yedi bin guruşluk mikdârı tahrîr olunan zimemâtı dahı iktizâ edenlerden alâ eyyi hâl bir kadem akdem tahsîl ve teslîm-i Darbhâne-i Âmire olunmak ve bundan başka mersûmun emvâl-i mektûmesi dahı gereği gibi taharrî olunup ve bu bâbda hâtır ve gönüle bakılmayıp zâhire ihrâc olunmasına dikkat ve ığmâz ve müsâmahadan be gâyet mücânebet olunmak bâbında siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâ-ileyhimâsız; size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Kâtibi ve Franselü emvâli taharrîsine me'mûr Yusuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfm ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. imdi, keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûrun ibrâz eylediği fermâna im'ân-ı nazar-ı dikkat birle emr-i mezkûr Ordu-yı Hümâyûnum tarafından dahı verilmiş olmadığı takdîrce emr-i mezkûru yedinden ahz ve Dersa'âdetime irsâl ve mesfûru yine habsde ibkâ edüp ve mukaddem gelen defterde muharrer ol mikdâr guruşluk zimemâtı yerli yerinden alâ-eyyi hâl tahsîl ve Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün Dersa'âdetime tesyîre ihtimâm ve dikkat ve andan mâ'adâ emvâl-i mektûmesi var ise gereği gibi taharrî ederek ve hâtır ve gönüle ri'âyet etmeyerek tamâmen zâhire ihrâca mübâderet ve ser-i mû taksîr ve tehâvün misillü vaz'dan mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhır-ı N. Sene [1]214 **[*Shf. 52*]**

300- ***Selânîk mollâsına hüküm ki;***

France tâ'ifesinden Polon nâm Francelü Selânîk'de kendi hâlinde olarak mukîm iken Franve üzerine sefer-i hümâyûnum vukû'una mebnî ol cânibde sâ'ir Francelüler misillü ahz u tevkîf ve habs olunduğu ve mesfûr fukarâ ve ehl-i ırz makûlesinden idüği bi'l-

ihbâr tahkîk olunmuş olmakdan nâşî sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; Mesfûr Polon'un sebîli tahliye olunmak ve Selânîk'de mukîm Danimarka konsolosu himâyesinde mahmî olarak kemâ fi's-sâbık ırz ve edebiyle Selânîk'de ikâmetine mümâna'at olunmamak fermânım olmağın imdi, mesfûrun sebîli tahliyesi ve Danimarka konsolosu himâyesinde olarak kemâ fi's-sâbık Selânîk'de meks ü ikâmetine ruhsat-ı seniyyem erzânî kılındığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mesfûrun sebîli tahliye olunmak ve Danimarka konsolosu himâyesinde olarak ol cânibde meks ü ikâmetine kimesne tarafından mümâna'at olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı N. Sene [1]214

301- Bir Sûreti;

Yine mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe; Mote nâm Franceliyçün, ber-vech-i meşrûh.

302- Bir Sûreti;

Yine mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe Olman nâm Franceliyçün, ber-vech-i sâbık.

O misillü hâlât vâki' olmayup muhâfazalarına

dikkat üzre olduklarını ifâde bâbında ( )

ve dizdârının bi'l-iştirâk vârid olan

arzları bâ-fermân-ı âlî şerh verilmişdir.

Fî 27 Za. Sene [1]214

303- ***Amasra kâdîsına ve Amasra Kal'ası dizdârı ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri zîde-kadruhuma hüküm ki;***

France üserâsından olup bundan akdem bâ-emr-i âlî Amasra Kal'ası'na kal'a-bend olunan ma'lûmü'r-re's üserâdan on altı yaşında Lero nâm Francelü esîr şâbb-ı emred olduğundan kazâ-i mezbûr sükkânından a'yânlık iddi'âsında ma'lûmü'l-ism kimesne zuhûr birle; "*Esîr-i mesfûru elbette bana verirsiz. Vermez iseniz cebren alırım!*" deyü müdâhale ve ta'arruzdan hâlî olmadığı bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şehr-yârânem olup mesfûrlar Devlet-i Aliyyem esîrleri olmağla taraf-ı âhardan ta'arruz olunduğuna bir vechile rızâ-yı pâdişâhânem olmamağla siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; vusûl-

i emr-i şerîfimde bu def‘a mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunan kapu kethudâsına mersûm Lero nâm Francelüyi teslîm ve Der‘aliyyeme irsâle dikkat ve ve fî mâ ba‘d sâ’ir mevcûd olan üserâya bir vechile müdâhale ve ta‘arruz vukû‘a gelmemek üzre oldukları mahalde emîn ü sâlim olarak muhâfazaları husûsuna sa‘y ü gayret ve hilâfından ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve kapu kethudâsı merkûm ile irsâl olunmuşdur. İmdi, bu makûle Devlet-i Aliyyem esîrlerinin mübtelâ-yı cevr ü ta‘addî olunduklarına bir vechile rızâ-yı mülûkânem olmadığı ve mersûm Edo nâm Francelünün alâ eyyi hâl kapu kethudâsı merkûma teslîmen Der‘aliyyeme irsâli matlûb-ı dâverânem olduğu ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh esîr-i mersûmu kapu kethudâsı mersûma teslîmen alâ eyyi hâl Der‘aliyyeme irsâli husûsuna dikkat ve îrâd-ı özr ü illet ederek te’hîr u tevakkufunu mûcib olur hareketden mübâ‘adet ve fî mâ ba‘d sâ’ir mevcûd olan üzerâya dahı bir vechile ta‘arruz ve müdâhale olunmaması husûsuna nezâret ve hilâfından mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i L. Sene [1]214

Fermân olunduğu üzre sebt olundu.

304- ***Amasra kâdîsına ve Amasra Kal‘ası dizdârı ve a‘yân ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki;***

France tâ’ifesinden Jozef Mişel Nerodet nâm Francelü mukaddemâ Franse memleketinde vukû‘ bulan ihtilâl akîbinde ol tarafdan firâr ve Der‘aliyyeme gelüp kendi hâliyle meşgûl iken Franse Cumhûru üzerine sefer-i hümâyûnum vukû‘una mebnî sâ’ir Fransızlar ile ma‘an mesfûr dahı ahz olunup bundan akdem bâ-emr-i âlî Amasra Kal‘ası'na kal‘a-bend olunmuş idi. Ancak mesfûr ehl-i ırz gürûhundan olduğu bâ-takrîr ifâde olunmağla siz ki mevlânâ ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; mesfûru ta‘yîn olunan harbeciye teslîmen Dersa‘âdetime irsâle mübâderet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi, keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh üserâ-yı mesfûreden mersûm Jozef'i harbeci-i merkûma tarfîkan Âstâne-i Aliyyeme ihzâr ve irsâle mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı N. Sene [1]214

Tashîh olunduğu vechile tebdîl olunmuşdur. ***Fî Evâ'il-i Za. [1]214***

Merkûm Sâlih mukaddem Kandiye'ye vardıkda

Laderdo nâm cerrâhı gümrükcüye verüp

andan mâ'adâ olmadığını ahâlî ihbâr

eyledikleri beyânıyla yalnız cerrâh-ı mesfûr

mübâşire teslîmen irsâl eylediğini mübeyyin

muhâfız-ı müşârun-ileyhin vârid

olan tahrîrâtı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 13 M. Sene [1]215

305- ***Kandiye muhâfızı vezîre ve Kandiye kâdîsına ve zâbitân ve iş erlerine hüküm ki;***

Bundan bir sene mukaddem Girid Cezîresi'nden bir kıt'a korvete râkiben korsanlığa çıkıp geşt ü güzâr üzre olan Sâlih nâm kimesne Kıbrıs sevâhilinde su almak zımnında bulunan bir kıt'a İspânya sefînesini ahz ve derûnunda çend nefer İspânyalı ile beş nefer Franselüyü esîr edüp Girid Cezîresi'ne avdetinde Laderdo nâm Cerrah ve Nifrine nâm Kıbrıslı ve Zebirod nâm mahzenci cem'an üç nefer Franselüyü ba'zı kimesnelere füruht eylediği bâ takrîr ifâde olunmağla siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; üserâ-yı mesfûrenin cümlesini buldurup vâzı'u'l-yed olanlardan ahz ve ta'yîn olunan harbeci Tersâne-i Âmirem zindânına vaz' olunmak içün Dersa'âdetime irsâle ihtimâm ve ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın imdi, keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh zikr olunan üç nefer Franselüyü alâ eyyi hâl buldurup vâzı'u'l-yed olanlardan ahz ve harbeci-i merkûma terfîkan Tersâne-i Âmirem zindânına vaz' olunmak içün Âstâne-i Sa'âdetime ib'âs ve isrâya ikdâm ve mübâderet olunmak ve ığmâz ve müsâmaha gûne hâlât tecvîz olunmamak bâbında.

Fî Evâhır-ı N. Sene [1]214

[*Shf:53*]

306- ***Mîr-i Mîrândan Hanya Muhâfızı*** *dâme-ikbâlühu****ya ve Hanya kâdîsına hüküm ki;***

Hanya civârında vâki‘ Halipa karyesinde Francelü Makalon nâm tâcirin konağı füruht olunmak bâbında egerçi evâmir-i şerîfem sâdır olup ancak tâcir-i mersûm Dubrevnik himâyesinde [olmak] mülâbesesiyle halâs olduğuna binâ’en zuhûr eden tâlibi keff-i yed ve kimesne tarafından iştirâsına rağbet olunmadığı ve bundan böyle dahı füruhtu adîmü'l-imkân olduğunu beyân birle konak-ı mezkûr on beş bin guruşa Hanya mütemevvilîninden ismi tasrîh olunmayarak bir kimesneye verilmesiyçün emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Kandiye Muhâfızı düstûr Vezîrim el-Hâc Mehmed Hakkı Paşa iclâlühu tarafından mukaddemâ Hanya muhâfızlığı evânında bâ-tahrîrât inhâ olunduğuna ibtinâ’en Hanya vücûhundan Köse Ağa-zâde Emîn zîde-kadruhuya mu‘accele-i mezkûre ile verilmek bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Lâkin mûmâ-ileyhin bu def‘a vürûd eden tahrîrâtından müstebân olduğu üzre erbâb-ı vukûfdan dahı tahkîk olundukda fî nefsi'l-emr hâne-i mezkûre ?? Îseviyye ve üslûb-ı Frengâne üzre binâ olunup makarr-ı ehl-i İslâm olmağa nâ-revâ olmağla mûmâ-ileyhe bu vechile tarh ve tahmîli ağrâza mebnî idüği zâhir ve gadr-ı küllî olduğu beyânıyla emr-i mezkûrun kaydı terkîn birle fî mâ ba‘d mûmâ-ileyh bu vechile rencîde ve remîde olunmamak içün başka ve cânib-i mîrî dahı sıyânet ve lâzıme-i zimmet olmakdan nâşî hâne-i mezkûre değer bahâsıyla âhar tâlibine füruht ve mu‘accelesi Darbhâne-i Âmireye teslîm olunmak içün başka siz ki muhâfız ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; size hitâben evâmir-i şerîfem ısdârını Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yeniçeri Kâtibi sâbık Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi, mukaddemâ verilen emr-i merkûmun kaydı ref‘ u ilgâ olunup mûmâ-ileyh ol vechile rencîde ve remîde olunmamak içün diğer emr-i şerîfim ısdâr kılındığı ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh hâne-i mezkûru değer bahâsıyla âhar tâlibine bey‘ ve füruht birle mu‘accelesini Darbhâne-i Âmireme teslîm olunmak içün Dersa‘âdetime irsâl ve isbâle ikdâm ve mübâderet olunmak ve ığmâz ve tesâmüh gûne hâlât tecvîz olunmamak bâbında.

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1214

307- ***Mîr-i Mîrândan Hanya Muhâfızına ve Hanya kâdîsına hüküm ki;***

Hanya civârında vâki‘ Halipa karyesinde Francelü Makalon nâm tâcirin konağı füruht olunmak bâbında egerçi evâmir-i şerîfem sâdır olup ancak tâcir-i mersûm Dubrevnik himâyesinde olmak mülâbesesiyle halâs olduğuna binâ’en zuhûr eden tâlibi keff-i yed ve kimesne tarafından iştirâsına rağbet olunmadığı ve bundan böyle dahı füruht adîmü'l-imkân olduğunu beyân birle konak-ı mezkûr on beş bin guruşa Hanya mütemevvilîninden ismi tasrîh olunmayarak bir kimesneye verilmesiyçün emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Kandiye Muhâfızı düstûr Vezîrim el-Hâc Mehmed Hakkı Paşa iclâlühu tarafından mukaddemâ Hanya muhâfızlığı evânında bâ-tahrîrât inhâ olunduğuna ibtinâ’en Hanya vücûhundan Köse Ağa-zâde Emîn zîde-kadruhuya mu‘accele-i mezkûre ile verilmek bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Lâkin mûmâ-ileyhin bu def‘a vârid olan tahrîrâtından müstebân olduğu üzre erbâb-ı vukûfdan dahı tahkîk olundukda fî nefsi'l-emr hâne-i mezkûre ?? Îseviyye ve üslûb-ı Frengâne üzre binâ olunup makarr-ı ehl-i İslâm olmağa nâ-revâ olmağla mûmâ-ileyhe bu vechile tarh ve tahmîli ağrâza mebnî idüği zâhir ve mûcib-i gadr-ı küllî olduğu beyânıyla emr-i mezkûrun kaydı terkîn birle fî mâ ba‘d mûmâ-ileyh bu vechile rencîde ve remîde olunmamak bâbında siz ki muhâfız ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız; size hitâben emr-i şerîfim ısdârını Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yeniçeri Kâtibi sâbık Yûsuf Âgâh dâme-mecdühu bâ-takrîr ifâde etmekle vech-i meşrûh üzre verilen emrin kaydı [ref‘] olunmağla i‘lâmen ve ifhâmen işbu emri şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuş idi. İmdi, ber vech-i muharrer merkûmun kaydı ref‘ ve ilgâ olunduğu ma‘lûmunuz oldukda kaydı terkîn [ve] emr-i mezkûra mebnî konak-ı mezkûru mûmâ-ileyhe tarh ve tahmîl dâ‘iyesiyle kimesne tarafından rencîde ve remîde etdirilmemek bâbında.

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1214

Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi verilmişdir.

308- ***Atina kazâsı nâ’ibine ve Atine Voyvodası Hasan*** *zîde-mecdühu****ya hüküm ki;***

Medîne-i Atina'da mahbûs Francelülerin emvâl ve eşyâları bâ-fermân-ı âlî bi'l-müzâyede bey‘ olunup ancak iştirâ edenlere "*hîn-i musâlahada istirdâdı emr-i mukarrerdir*" deyü ba‘zı kimesneler tahvîf eylediklerinden başka bu esnâda Mesokor nâm hâ’inin ıtlâkı bâbında sudûr ve vürûd eden emr-i âlî bir kat dahı müşterîsinin

vesveselerinin tezâyüdünü mûcib olduğundan fî mâ ba‘d iştibâhları men‘ u def‘ ve mesfûrun ibrâz eylediği emri yedinden ahz ve Dersa‘âdetime irsâl olunmak bâbında mu’ahharan sudûr eden emr-i şerîfim tatar yediyle lede'l-vusûl emr-i mezkûr mersûmun yedinden ahz ve tatar-ı merkûma teslîmen irsâl olunduğu vârid olan i‘lâmda derc ü iş‘âr olunmuş olup emr-i mezkûra nazar olundukda Kasdirci Fodil nâm Francelünün yol hükmü olup mersûmun ıtlâkına dâ’ir emr olmadığı âşikâr ve bu makûle hilâf-ı vâki‘ mevâddı lisâna getürmek ve kaleme almak hâkim ve me’mûrların **[*Shf:54*]** icrâ-yı te’dîblerini mûcib olup lâkin sehv ve hatâ olmak dahı mülâhazadan ba‘îd olmadığın bedîdâr olduğu beyânıyla mukaddem sudûr eden emr-i şerîfim mûcebince mesfûrun emlâk ü eşyâsı bahâsından Nuri Beğin tahsîl ve ahz eylediği akçadan başka sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin; tahsîli sana ihâle olunan üç bin sekiz yüz doksan altı buçuk guruşu bir kadem akdem tahsîl ve Darbhâne-i Âmireme tesbîl ve bundan böyle hilâf-ı vâki‘ mevâddı kaleme almakdan mücânebet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Franselü emvâli taharrîsine me’mûr Yeniçeri Kâtibi sâbık Yûsuf Âgâh *dâme-mecdühu* bâ-takrîr ifâde ve vech-i meşrûh üzre Dîvân-ı Hümâyûnumdan emr-i şerîfim ısdâr ve Baş Muhâsebe'ye ilmühaberi i‘tâ olunması hâlâ rikâb-ı müstetâbımda Baş Defterdârım olan Seyyid Feyzullâh *dâme ulüvvuhu* i‘lâm etmeğin, i‘lâmı mûcebince amel olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber vech-i meşrûh mîr-i merkûmun tahsîl ve ahz eylediği akçeden mâ‘adâ tahsîli sana ihâle olunan üç bin sekiz yüz doksan altı buçuk guruşu bir an akdem tahsîl ve Darbhâne-i Âmireme sevk ve tesbîle ikdâm ve dikkat ve taksîr ü tehâvünden ve ba‘d ezîn o makûle hilâf-ı vâki‘ mevâddı tahrîrden mübâ‘adet eyleyesin. Ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin; sen dahı mazmûn-ı emr-i şerîfimle amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-ı M. Sene [1]215

309- ***Ümerâ-i deryâdan Rodos Sancağıbeği Murâbıt-zâde Hasan Beğ*** *dâme-ızzühu****ya hüküm [ki];***

Bu def‘a Dersa‘âdetimde havuz içinde üç anbarlı inşâsına me’mûr İsveçlü Flanberik nâm mühendis mukaddemâ Rodos'da kalyon inşâ eder iken hasta bulunduğu hâlde Rodos'da olan Franselü mahbûslarından Şeniye tabîb kendüye usûl ve kavânîn-i tıb üzre mu‘âlece verdiğinden sebeb-i hayâtı olduğunu beyân birle mesfûrun Dersa‘âdetime

celbi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mühendis-i mersûm istid‘â eylediği bâ-takrîr ifâde olunmağla sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin; mesfûr Galata'da Francelülere tahsîs kılınan hânede ikâmet etdirilmek üzre ber vech-i meşrûh mesfûru habsden ihrâc ve yanına mu‘temed âdem terfîkıyla Dersa‘âdetime irsâle mübâderet eylemen fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber vech-i meşrûh tabîb-i mesfûru habsden ihrâc ve yanına mu‘temed âdem ta‘yîn ile Dersa‘âdetime irsâle müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1215

310- ***Sakız Cezîresi nâ’ibine ve Sakız muhassılına hüküm ki;***

Sakız Cezîresinde kâ’in France konsolosunun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i ahd mâlik ve mutasarrıf olduğu, büyût-ı adîdeyi müştemil konak ve kule ve bağçe ve tarlanın yigirmi bin guruş kadar değer bahâsı olduğu ihbâr olunduğuna binâ’en cezîre-i mezbûre re‘âyâ ve kocabaşılarına vilâyetce yigirmi bin guruşa kabûl ve bey‘ etdirilmesi bâbında sâdır olan emr-i şerîfim sâdır ve sadr-ı a‘zamım çukadârlarından İbrahim *zîde-kadruhu* ile mûcebince konak ve emlâk-i sâ’ire-i mezkûre sâlifü'z-zikr yigirmi bin guruşa kocabaşılara bey‘ ve kabûl ve meblağ-ı mezkûru işbu bin iki yüz on (hüküm yarım bırakılmıştır.)

[*Shf. 55*]

Kal‘a-i merkûmeden dokuz re’s üserâ Edirne'ye

vâsıl ve sarayda me’men mahalle vaz‘ olunduğunu

nâtık Edirne kâdîsının vârid olan i‘lâmı ve bostancıbaşının

tahrîrâtı bâ-fermân-ı âlî şerh verildi. Fî 9 Ca. Sene [1]215

311- ***Edirne mollâsına ve Dergâh-ı Mu‘allâm Kapucıbaşılarından Edirne Bostancıbaşısı ( )*** *dâme-mecdühu****ya ve Dimetoka Kazâsı nâ’ibine ve a‘yân ve zâbitân ve Dimetoka Kal‘ası Dizdârına hüküm ki;***

Franse üserâsından olup mukaddemâ bâ-emr-i âlî Dimetoka Kal‘ası'na kal‘a-bend olunan ma‘lûmü'r-re’s esîrlerin Dimetoka Kal‘ası'nda mübtelâ-yı meşakkat oldukları beyânıyla Dimetoka kal‘ası'ndan ihrâc ve Edirne'de vâki‘ mahbeshâneye nakl ve anda

habs olunmaları bâ-takrîr istid‘â olunmağla siz ki Dimetoka nâ’ibi ve a‘yân ve dizdârı mûmâ-ileyhimsiz; üserâ-yı mesfûrenin Edirne'de kâ’in mahbese vaz‘ u hıfz olunmalarıyçün mesfûrların yanlarına kadr-ı kifâye âdemler ta‘yîniyle muhâfaza etdirilerek Edirne'ye irsâl ve îsâle ihtimâm ve dikkat olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve te’kîden rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, üserâ-yı mersûme mahbeslerinin Edirne'ye tahvîl olunması husûsuna irâde-i hümâyûnum ta‘alluk eylediği ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer mesfûrların yanlarına muhâfazaya kâfî âdemler terfîkıyla Edirne'ye irsâl ve tesyîre mezîd-i sa‘y u gayret ve esnâ-yı râhda firârları gâ’ilesi çek[il]meyecek ve rencîde olunmayacak vechile muhâfazalarına mübâderet ve taksîr ü tehâvünden mübâ‘adet eyleyesiz. Şöyle ki; üserâ-yı mesfûrenin Edirne'ye nakli vesîlesiyle fukarâdan akçe tahsîl olunmak lâzım gelür ise o makûleleri lede't-tahkîk mazhar-ı akîb-i mülûkânem olacağı mukarrerdür. Ana göre amel ve hareket ve hilâfından ittikâ ve mübâ‘adet eyleyesiz. Ve siz ki Edirne kâdîsı ve Bostancıbaşı ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz; vusûllerinde üserâ-yı mesfûreyi Edirne'de vâki‘ mahbese vaz‘ ve muhâfaza olunmaları husûsuna ikdâm ve dikkat ve Mâliye cânibinden sudûr eden emr-i şerîfim mûcebince iktizâ eden ta‘yînâtlarını i‘tâya mübâderet ve muhâfazalarında ser-i mû tekâsül ve rehâvetle mübtelâ-yı nedâmet olmakdan ittikâ mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1215

312-Bir Sûreti;

Sinob ve Amasra kâdîlarına ve a‘yân ve zâbitân ve Sinob ve Amasra kal‘aları dizdârlarına Amasra Kal‘ası'nda olan esîrler, Sinob kal‘ası'na nakl ve anda habs olunmak içün. Ber vech-i muharrer.

313- ***Sinob ve Amasra kâdîlarına ve a‘yân ve zâbitân ve Sinob ve Amasra kal‘aları dizdârlarına hüküm ki;***

Franse üserâsından olup mukaddemâ bâ-emr-i âlî Sinob ve Amasra kal‘alarına kal‘a-bend olunan ma‘lûmü'r-re’s esîrlerin Amasra Kal‘ası'nda mübtelâ-yı meşakkat oldukları beyânıyla Amasra **K**al‘ası'ndan ihrâc Sinob Kal‘ası'na nakl olunmaları bâ-takrîr istid‘â olunmağla siz ki Amasra kâdîsı ve a‘yân ve zâbitân ve dizdârı mûmâ-ileyhimsiz; üserâ-yı mesfûrenin Sinob Kal‘ası'na vaz‘ u hıfz olunmalarıyçün mesfûrların yanlarına kadr-ı

kifâye âdemler ta‘yîniyle Sinob'a irsâl ve îsâle ihtimâm ve dikkat olunmak olunmak içün işbu sene-i mübâreke evâsıt-ı Rebî‘u'l-evvelinde rikâb-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuş iken ilâ hâze'l-ân tenfîz ve icrâ olunmadığı bu def‘a ifâde olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, Amasra Kal‘ası'nda mahbûs olan üserâ-yı mesfûrenin Sinob Kal‘ası'na tahvîl olunması husûsuna irâde-i hümâyûnum ta‘alluk eylediği ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer mesfûrların yanlarına muhâfazaya kâfî âdemler terfîkıyla Sinob'a irsâl ve tesyîre mezîd-i sa‘y u gayret ve esnâ-yı râhda firârları gâ’ilesi çekilmeyecek ve rencîde olunmayacak vechile muhâfazalarına mübâderet ve taksîr ü tehâvünden mübâ‘adet eyleyesiz. Şöyle ki; üserâ-yı mesfûrenin Sinob'a nakli vesîlesiyle fukarâdan akçe tahsîl olunmak lâzım gelür ise o makûleleri lede't-tahkîk mazhar-ı akîb-i mülûkânem olacağı mukarrerdür. Ana göre amel ve hareket ve hilâfından ittikâ ve mübâ‘adet eyleyesiz. Ve siz ki Sinob kâdîsı ve a‘yân ve dizdârı mûmâ-ileyhimsiz; üserâ-yı mesfûre vusûllerinde Sinob Kal‘ası'na vaz‘ ve muhâfaza olunmaları husûsuna ikdâm ve dikkat ve Mâliye cânibinden sudûr eden emr-i şerîfim mûcebince iktizâ eden ta‘yînâtlarını i‘tâya mübâderet ve muhâfazalarında ser-i mû tekâsül ve rehâvetle mübtelâ-yı nedâmet olmakdan ittikâ mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı Ca. Sene 1215

314- ***Ümerâ-i deryâdan Rodos Sancağıbeği Murâbıt-zâde Hasan Beğ*** *dâme-ızzühu****ya hüküm [ki];***

Bu def‘a Dersa‘âdetimde havuz içinde üç anbarlı inşâsına me’mûr İsveçlü Flanberik nâm mühendis mukaddemâ Rodos'da kalyon inşâ eder iken hasta olduğu hâlde Rodos'da mahbûs olan Franse Konsolosu Şeli kendüye kemâliyle hüsn-i iltifât ve küllî i‘ânet etmiş olduğunu beyân birle mesfûrun Dersa‘âdetime celbi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mühendis-i mersûm bâ arzuhâl istid‘â etmekden nâşî sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin; mesfûr Galata'da Francelülere tahsîs kılınan hânede ikâmet etdirilmek üzre mesfûr[u] habsden ihrâc ve yanına mu‘temed âdem terfîkıyla Dersa‘âdetime irsâle mübâderet eylemen fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ( ) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, keyfiyet ma‘lûmun oldukda ber vech-i meşrûh konsolos-ı mesfûru

bu tarafda kule-i merkûmede meks ve ikâmet etdirmen içün habsden ihrâc ve yanına mu‘temed âdem ta‘yîniyle Dersa‘âdetime irsâle müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]215

KAYNAKÇA

ARMAOĞLU, Fahir, *19. Yüzyıl Siyasi Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2003

PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Yayınevi, İstanbul, 1993

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, İstanbul, 1988

AKSUN, Ziya Nur, *Osmanlı Tarihi*, Ötüken yayınevi, İstanbul 1994

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul, 2000

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katolokları Rehberi, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1995

ÇETİN, Atilla, *Başbakanlık Arşivi Klavuzu*, Enderun Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1979

ÇETİN, Atilla, *Kavalalı Mehmed Ali Paşanın Mısır Valiliği*, İstanbul 1998

DEVELİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara, 1998

Diyanet İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, Çağ Yayınları, İstanbul 1993

EMECEN, Feridun M., *Osmanlı Divanının Ana Defter serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikayet*, Türkiye Araştırmaları Literatür dergisi, c. 3, sayı 5, s. 107-139.

HEKİMOĞLU, İsmail, *İslam Tarihi*, Feza Gazetecilik Yayınları, İstanbul 2001

İslam Ansiklopedisi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1960

KILIÇ, Mustafa, *Osmanlı Tarih Araştırmalarında Mühime Defterinin Yeri ve 107 Numaralı Mühime Defteri*, Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi , 2003, c. VII / 2, s. 249-260

Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat, Türdav Yayınları, İstanbul, 1992

ÖZTUNA, Yılmaz, *Büyük Osmanlı Tarihi*, Ötüken yayınevi, İstanbul 1994

SOYSAL, İsmail, *Fransız ihtilali ve Türk-Fransız Diplomasi Münasbetleri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları**,** Ankara, 1999

EKLER

208
مهمه دفتری
من اواخر ربیع الاول الی اواسط رجب
سنه ۱۲۱۳
سنه ۱۲۱۵
۲۰۸

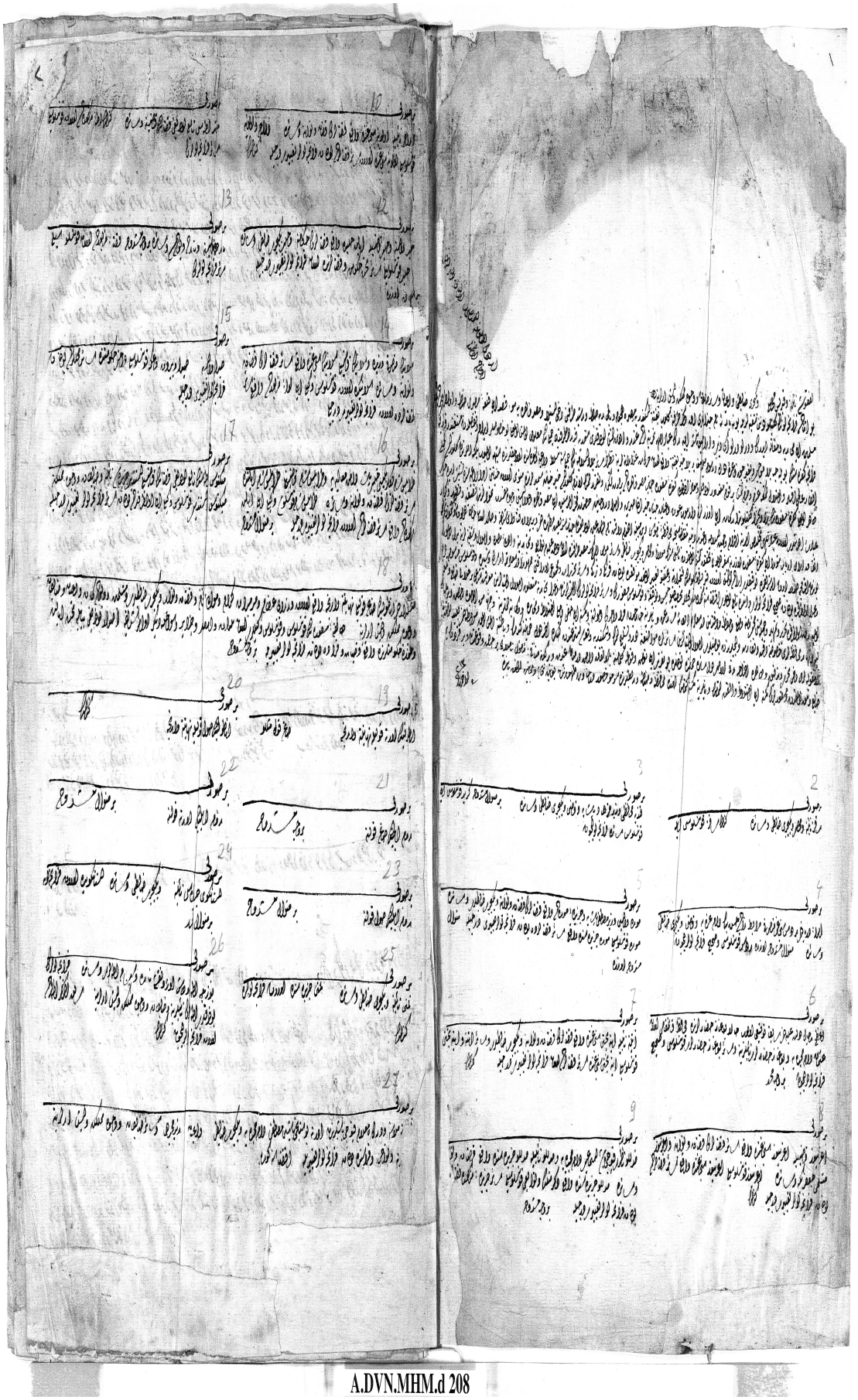

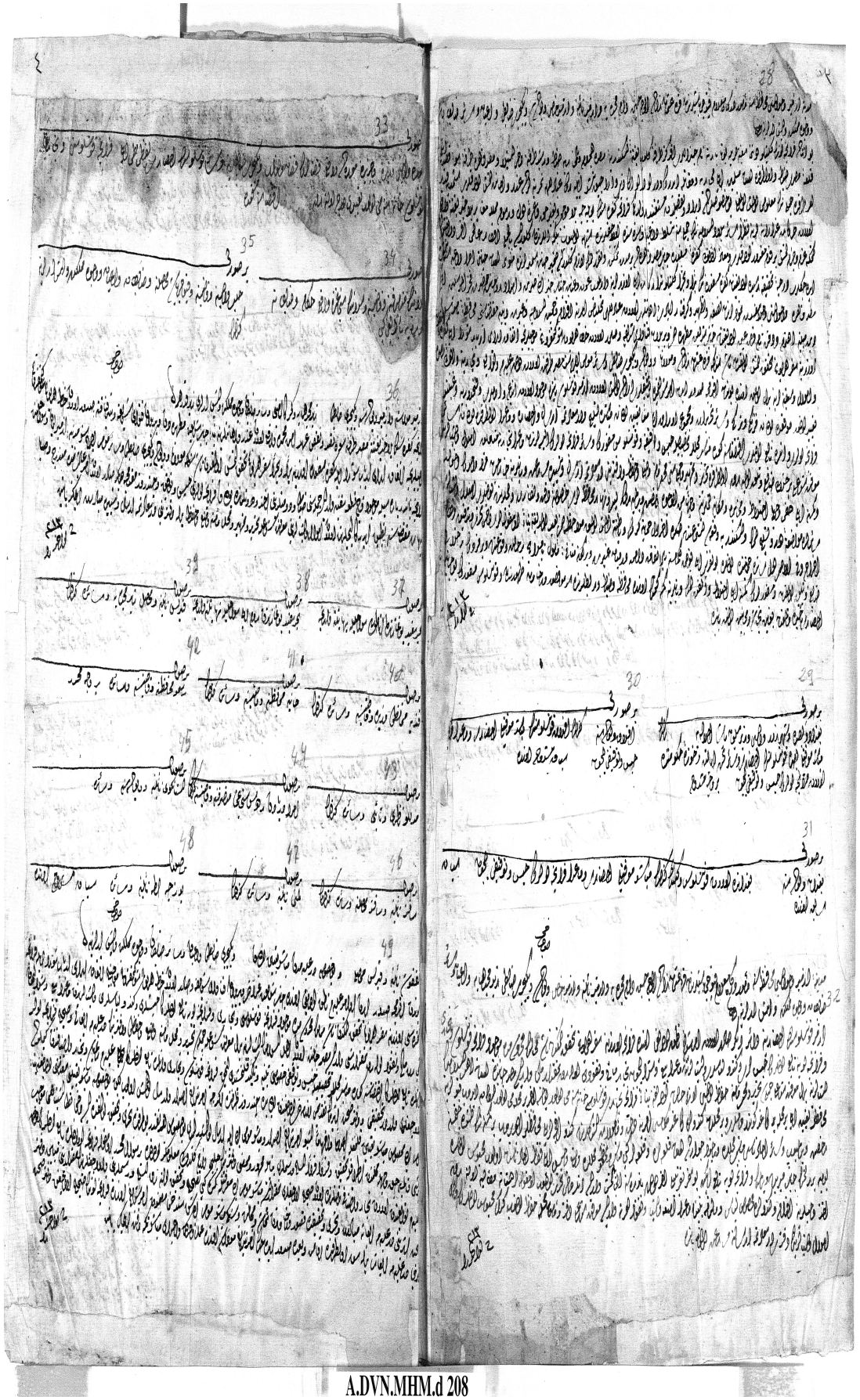

A.DVN.MHM.d 208

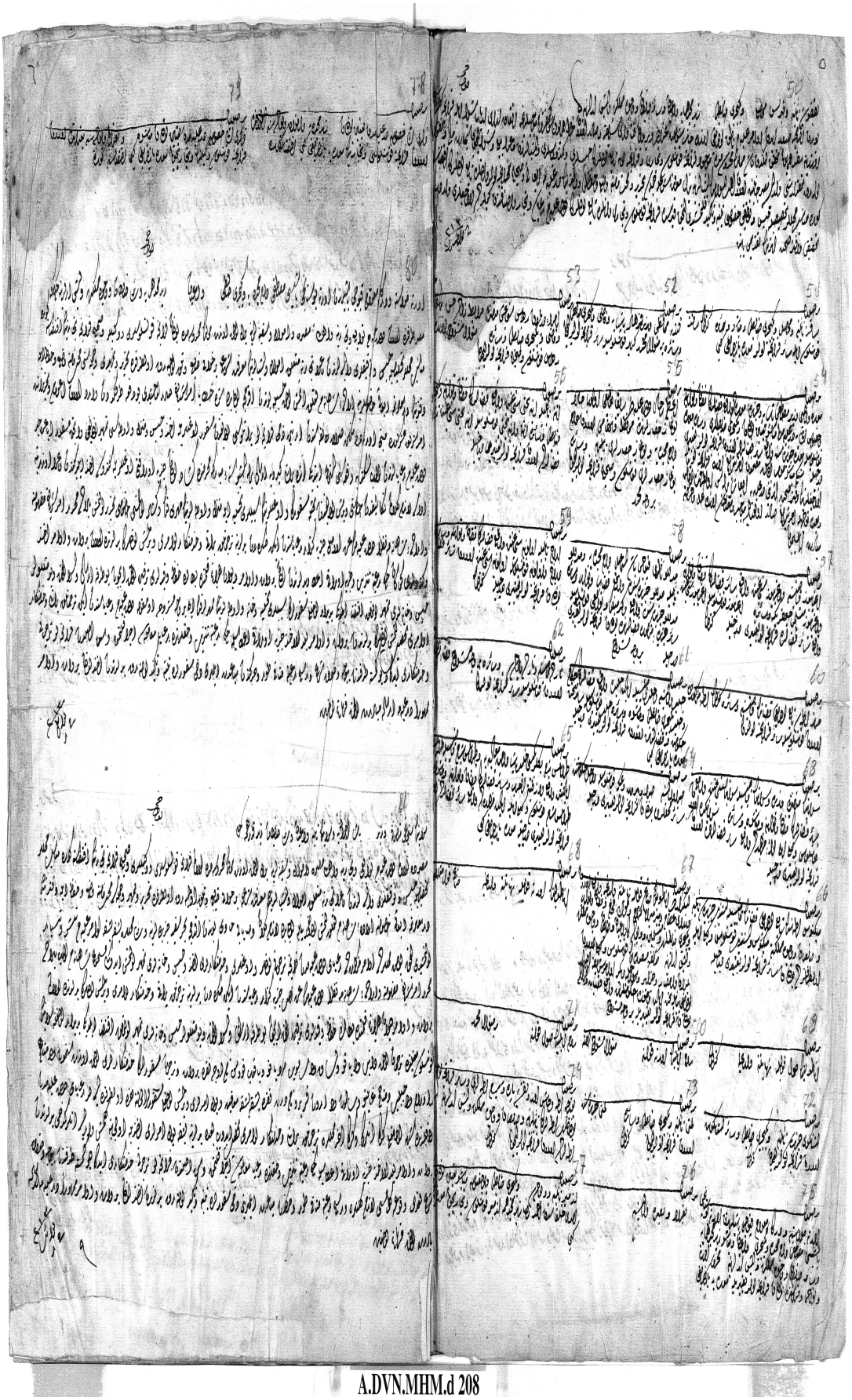

A.DVN.MHM.d 208

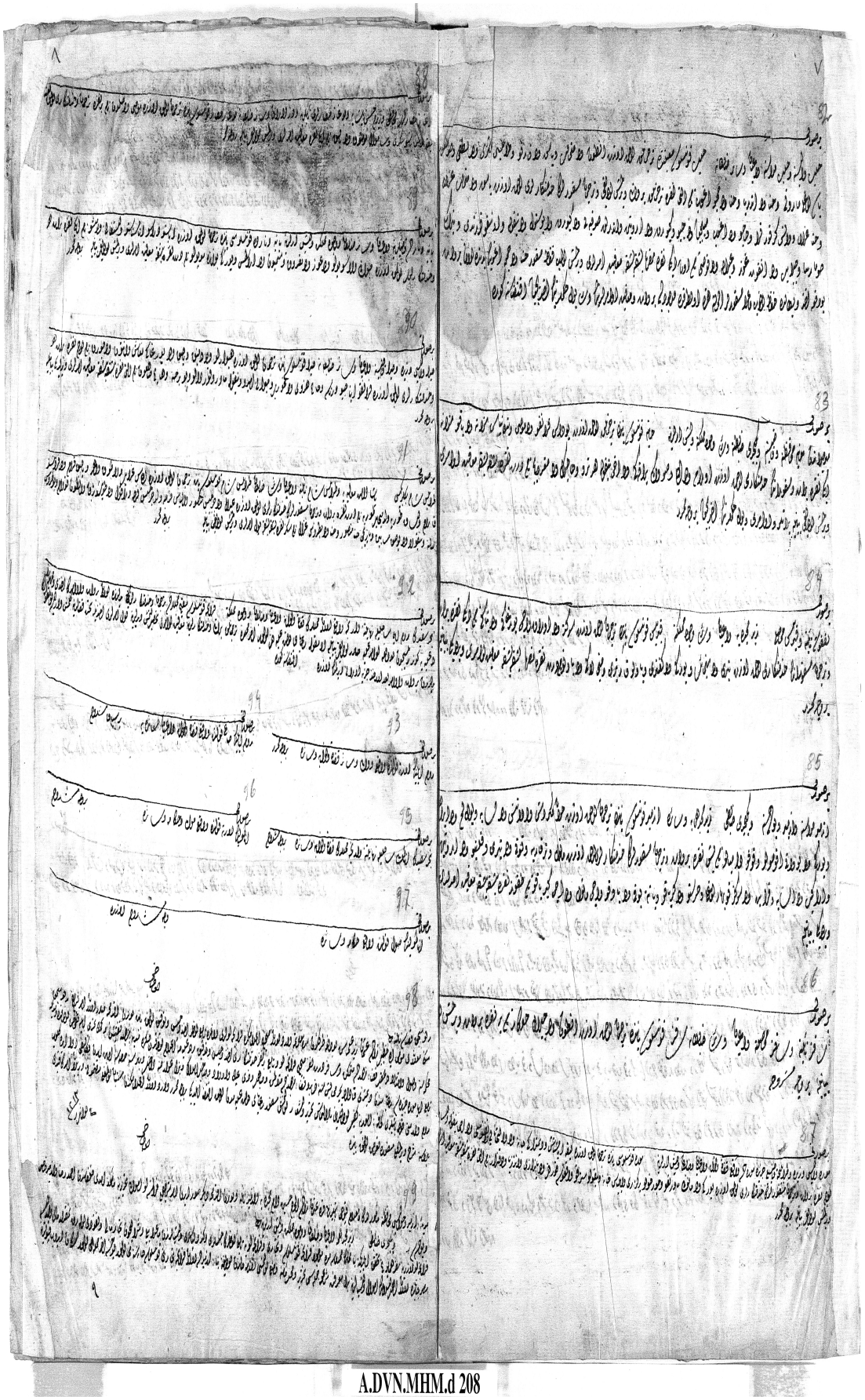

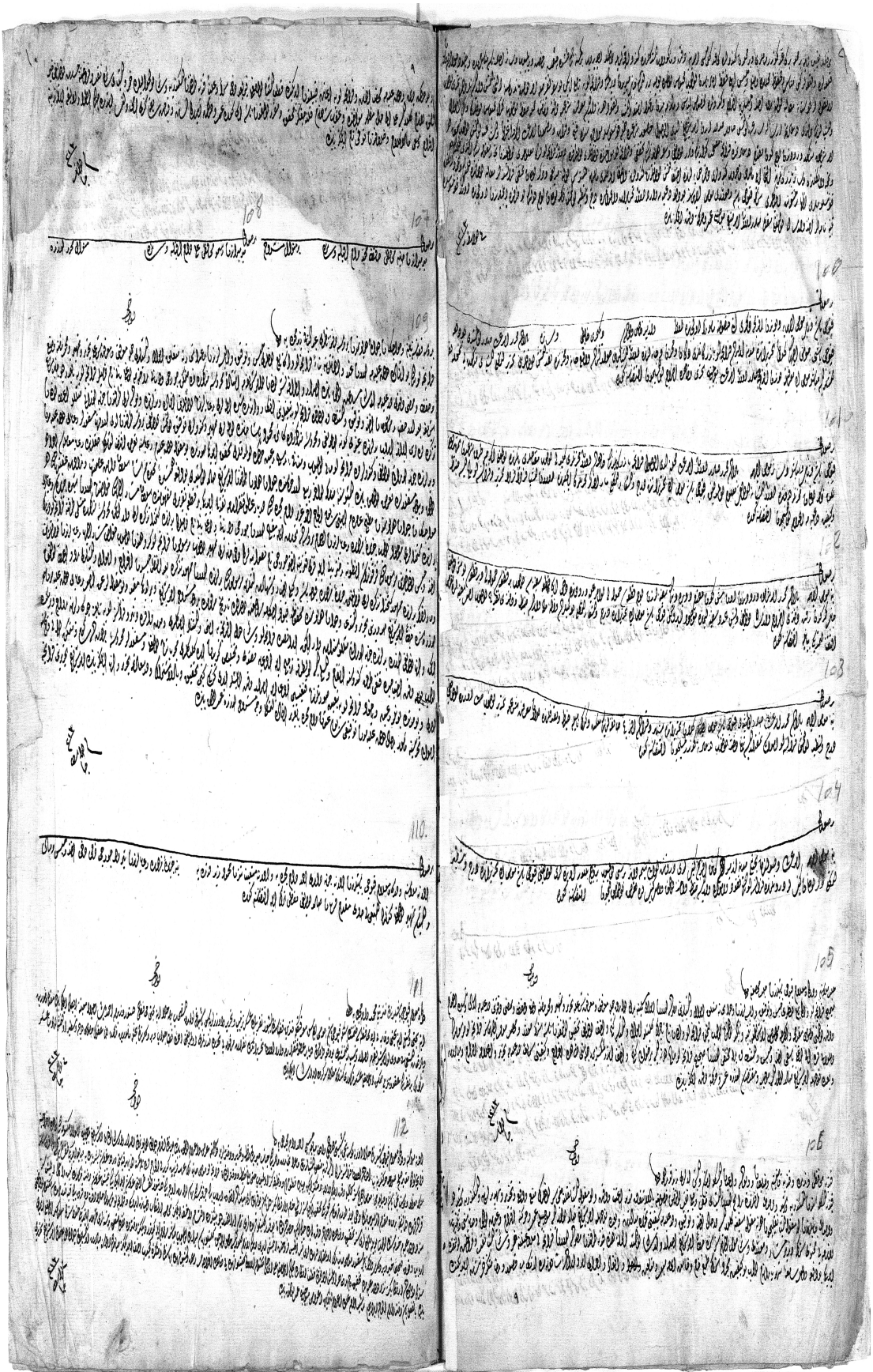

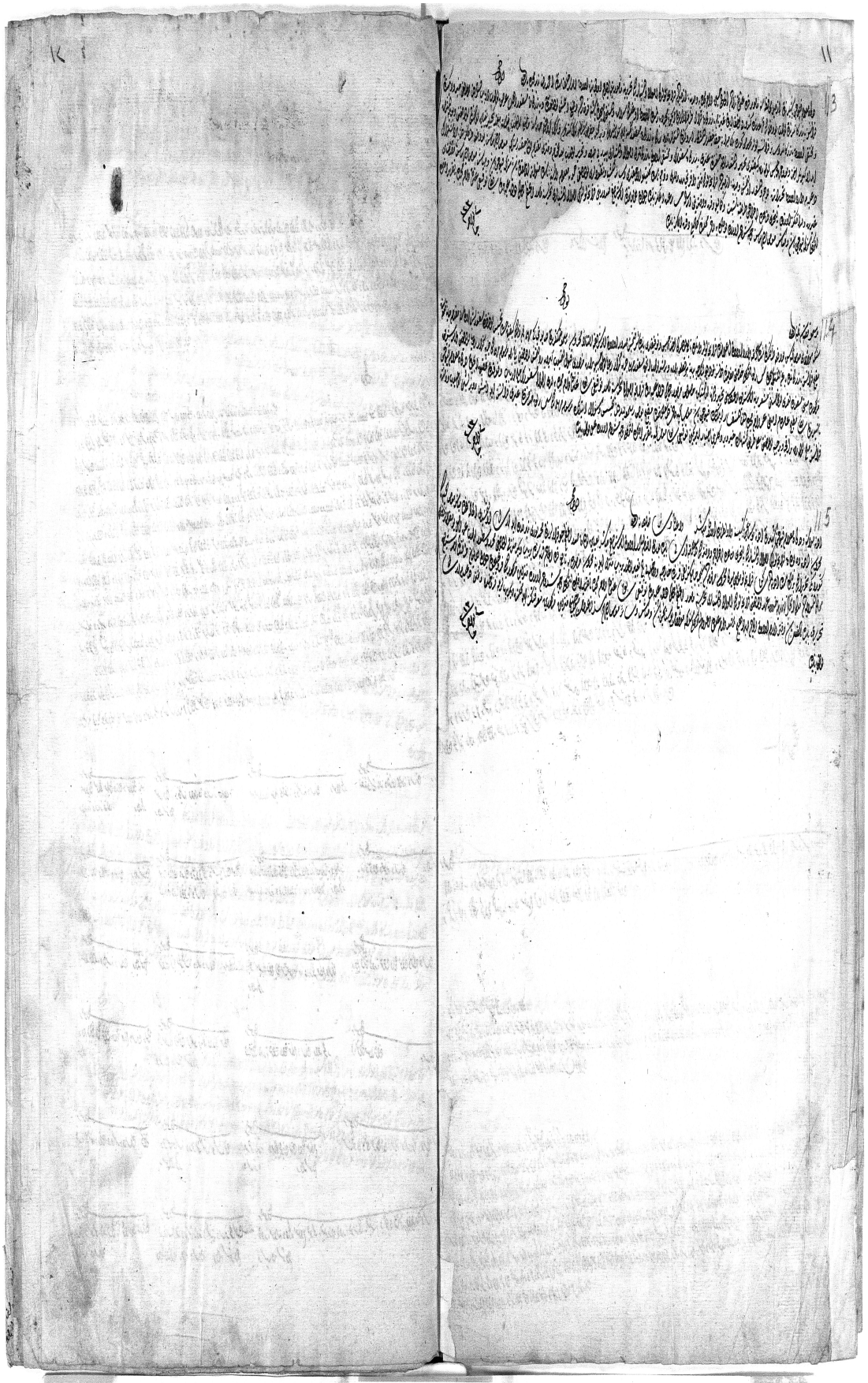

A.DVN.MHM.d 208

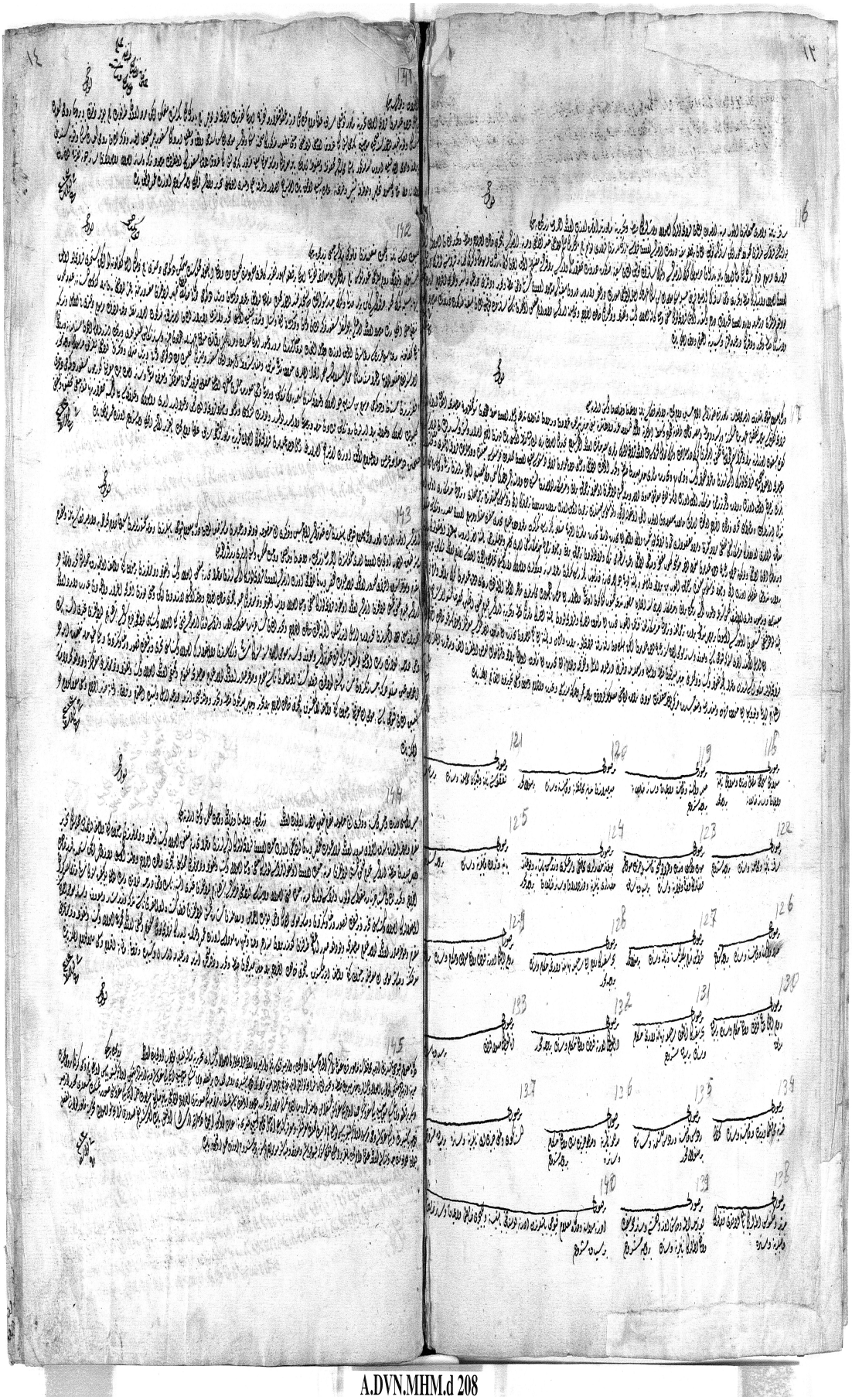

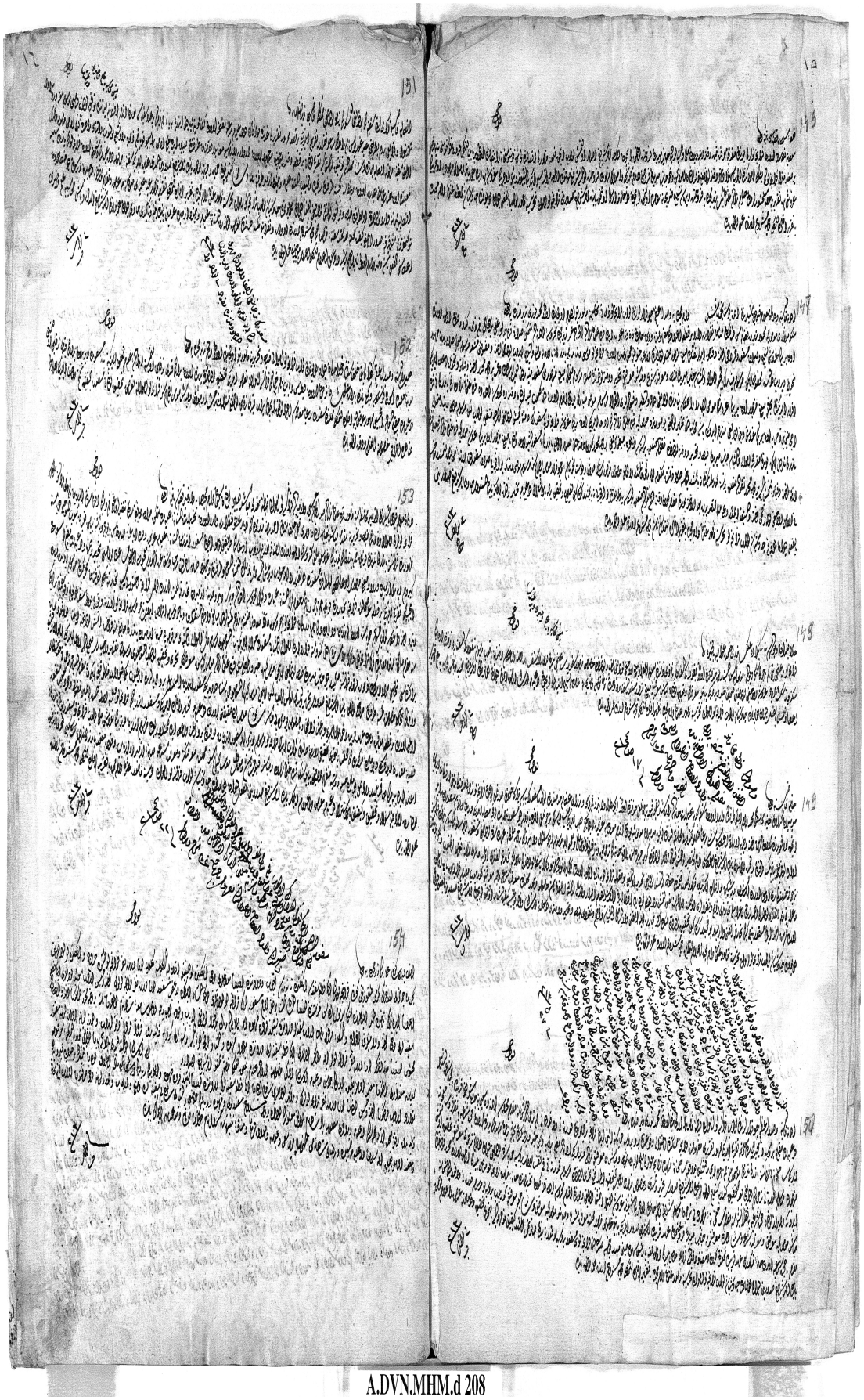

A.DVN.MHM.d 208

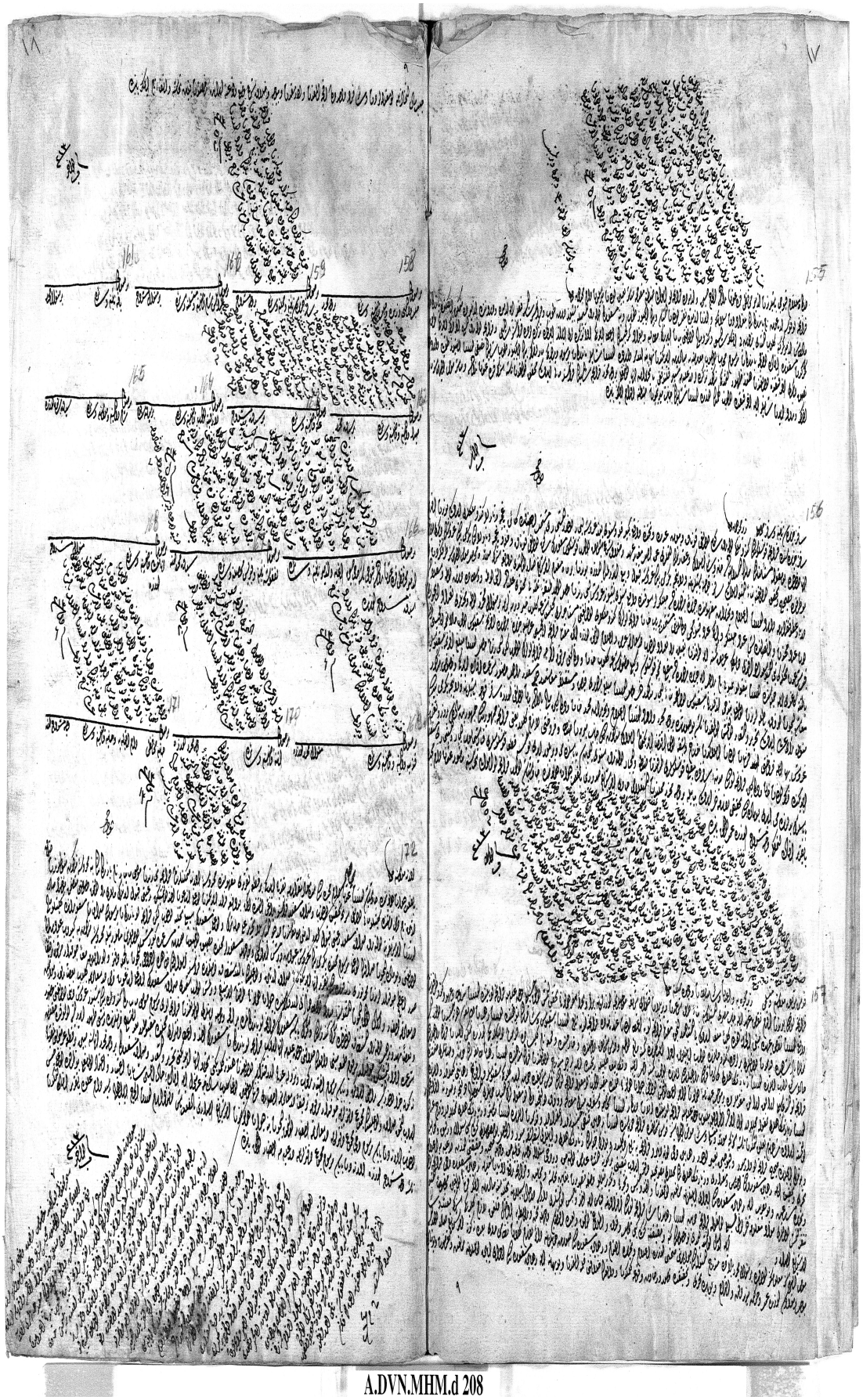

A.DVN.MHM.d 208

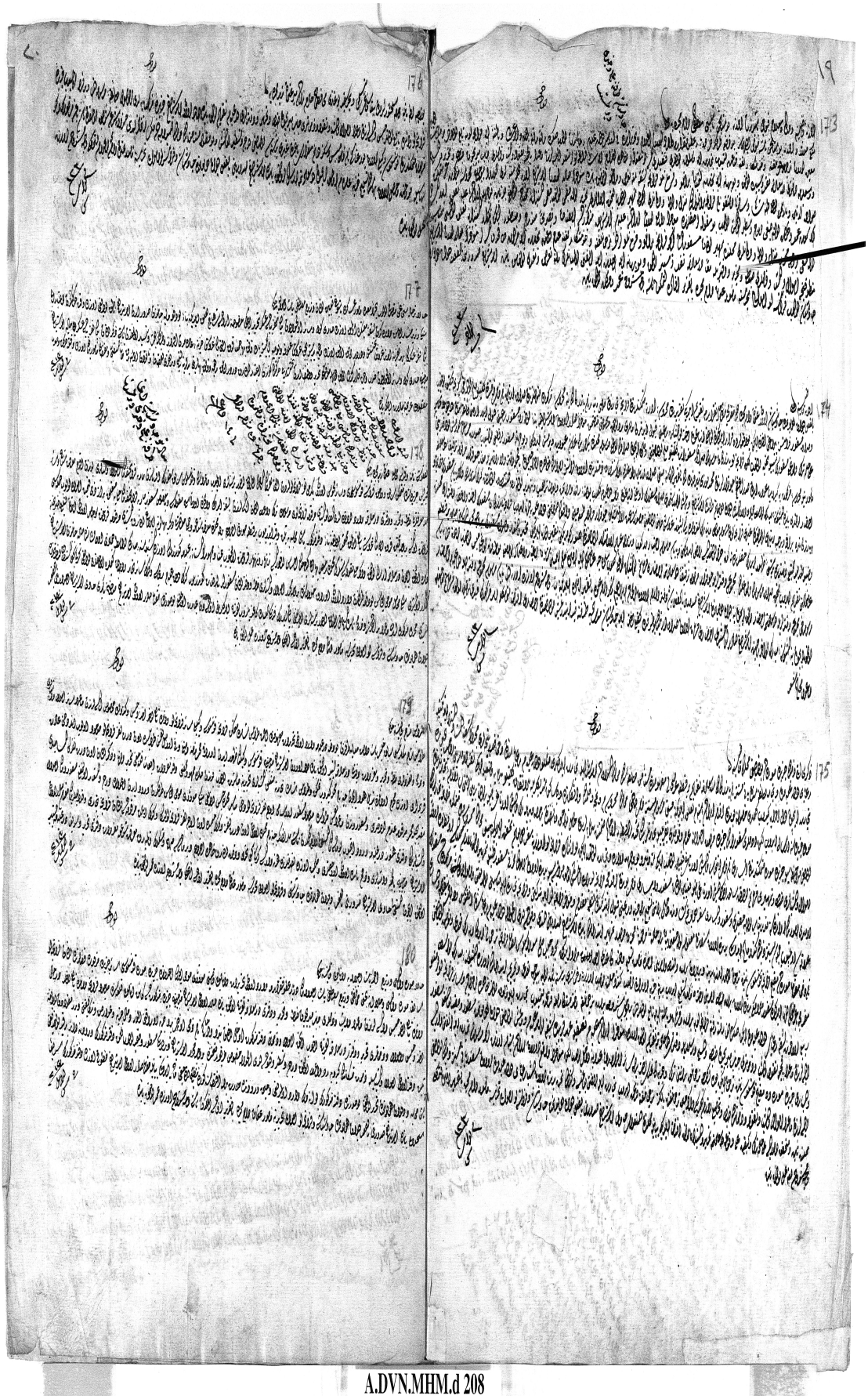

A.DVN.MHM.d 208

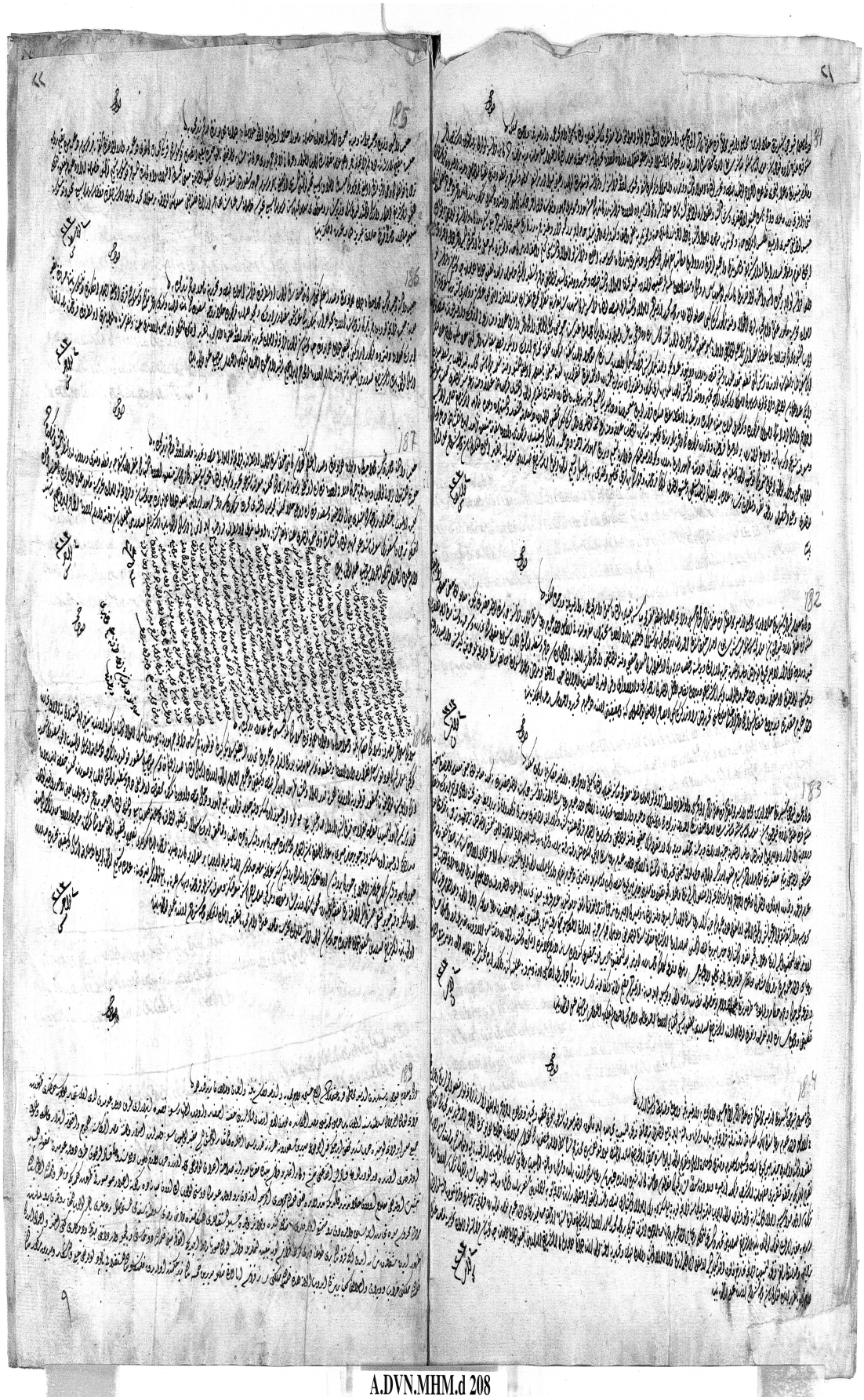

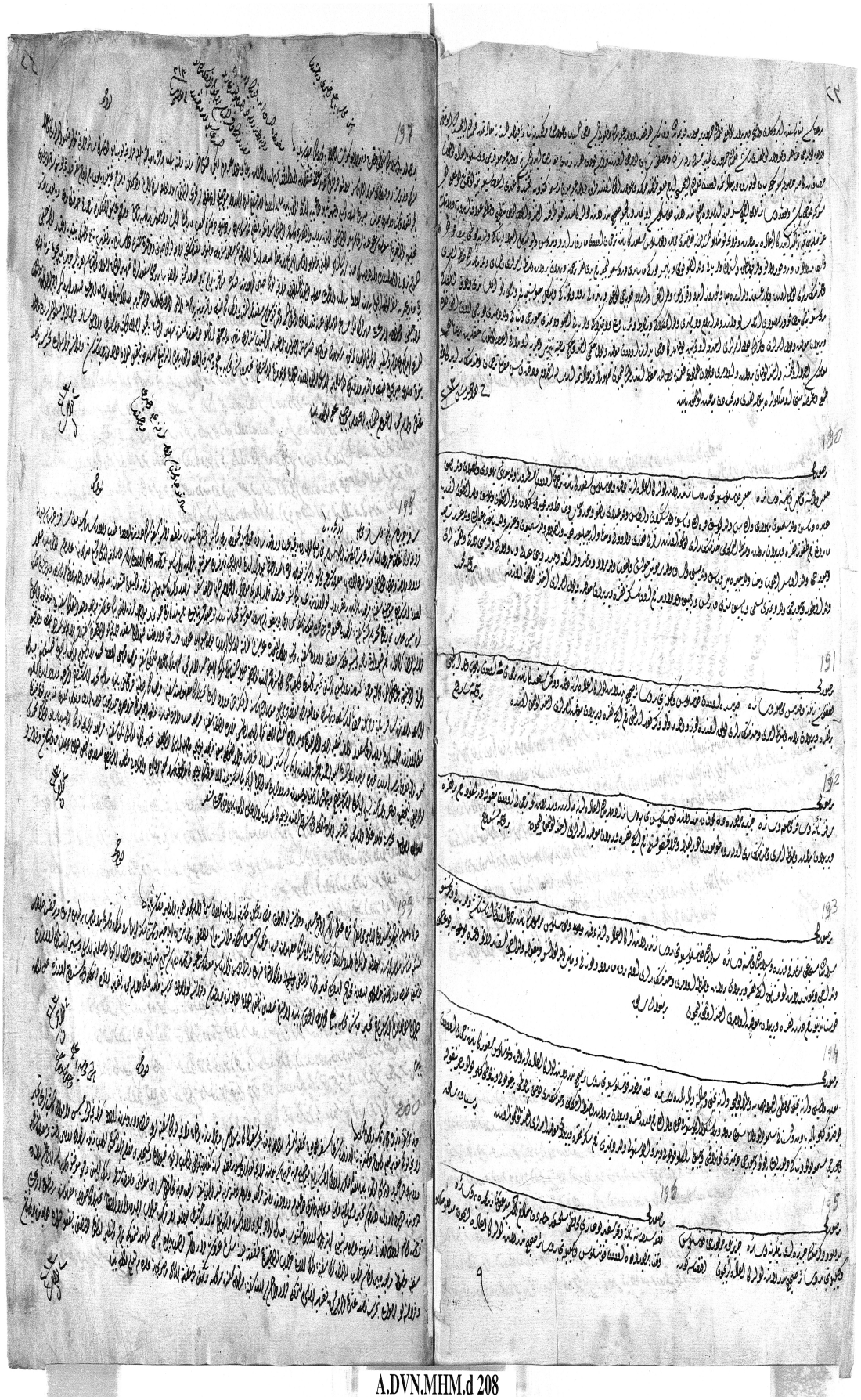

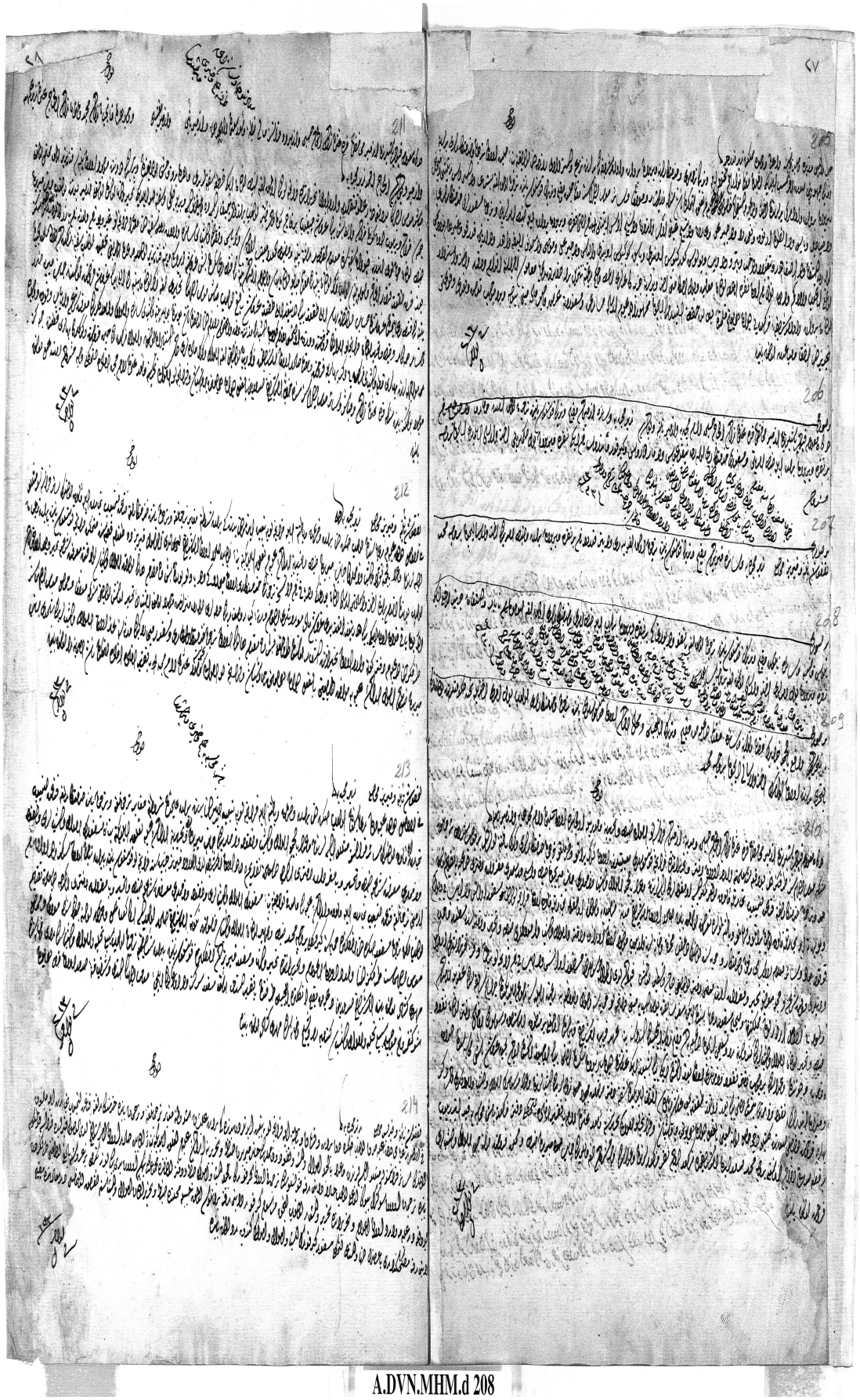

A.DVN.MHM.d 208

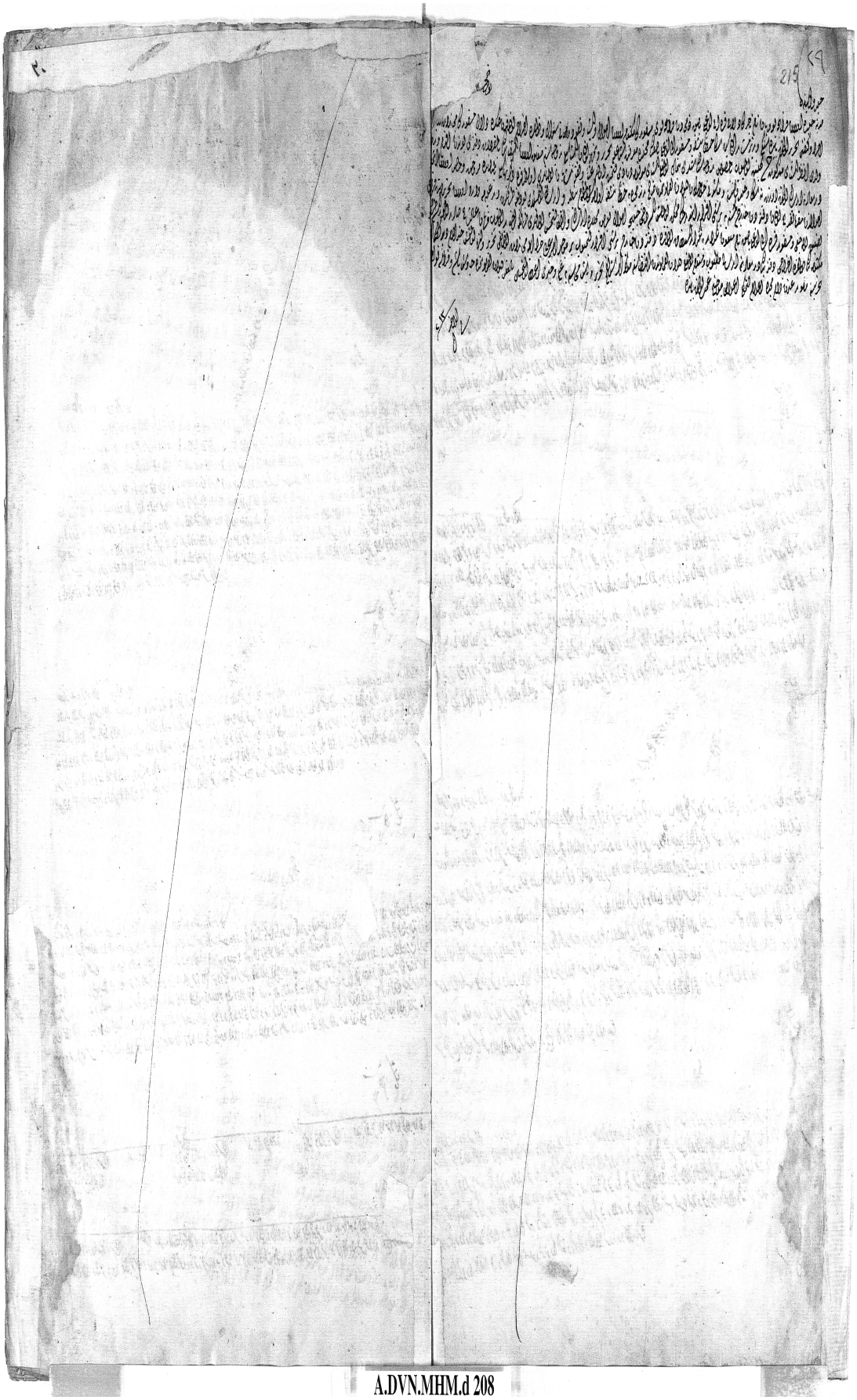

A.DVN.MHM.d 208

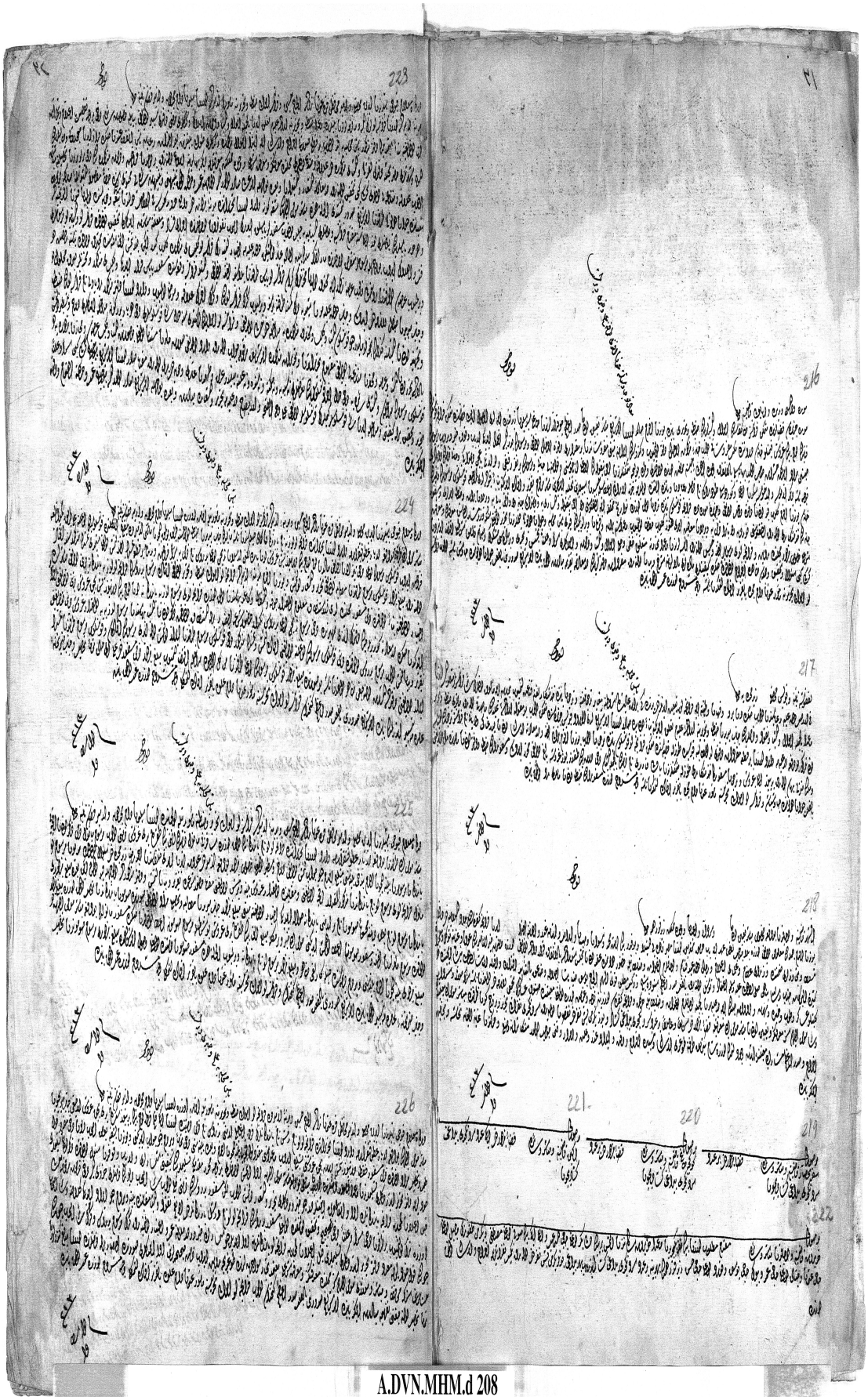

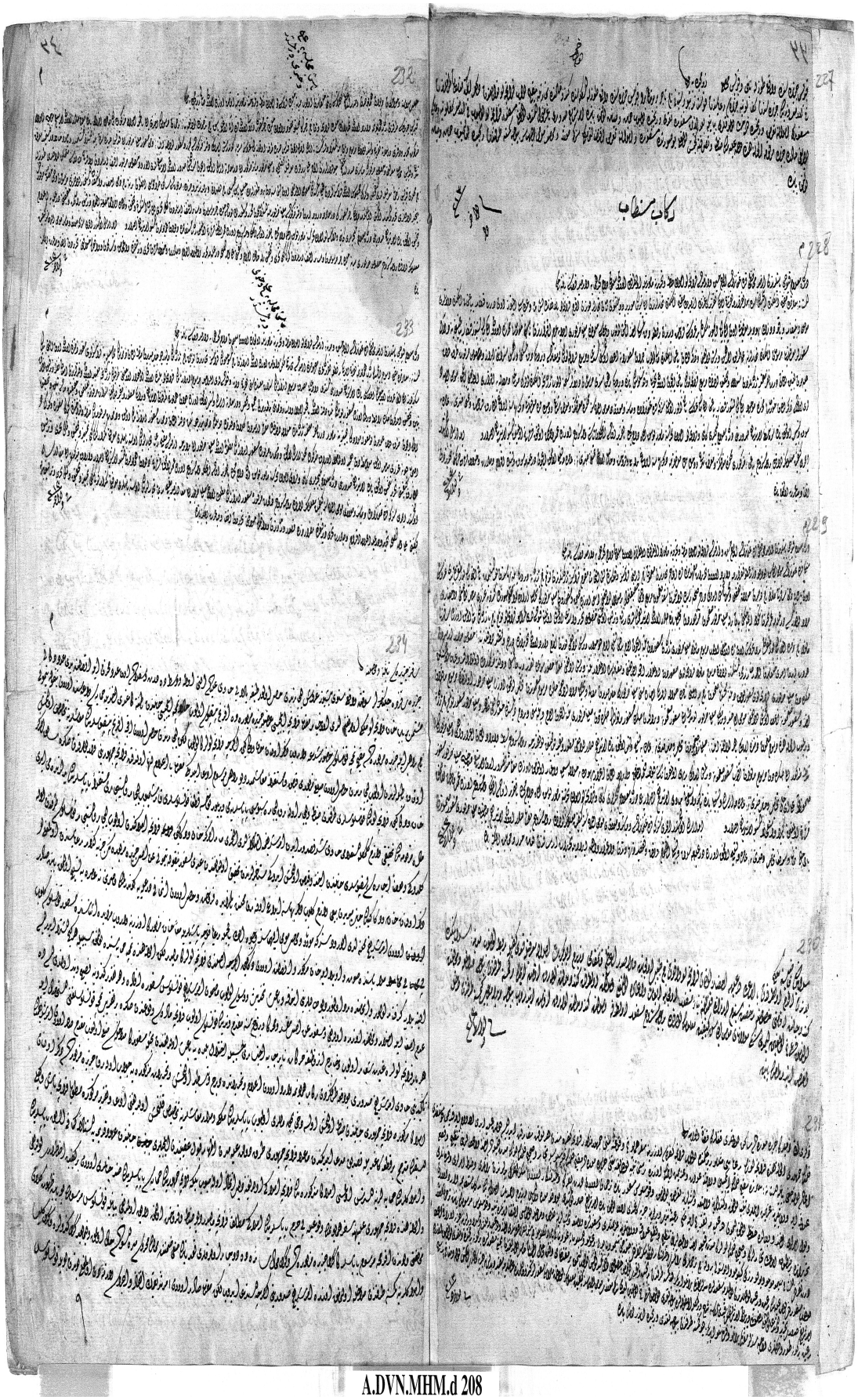

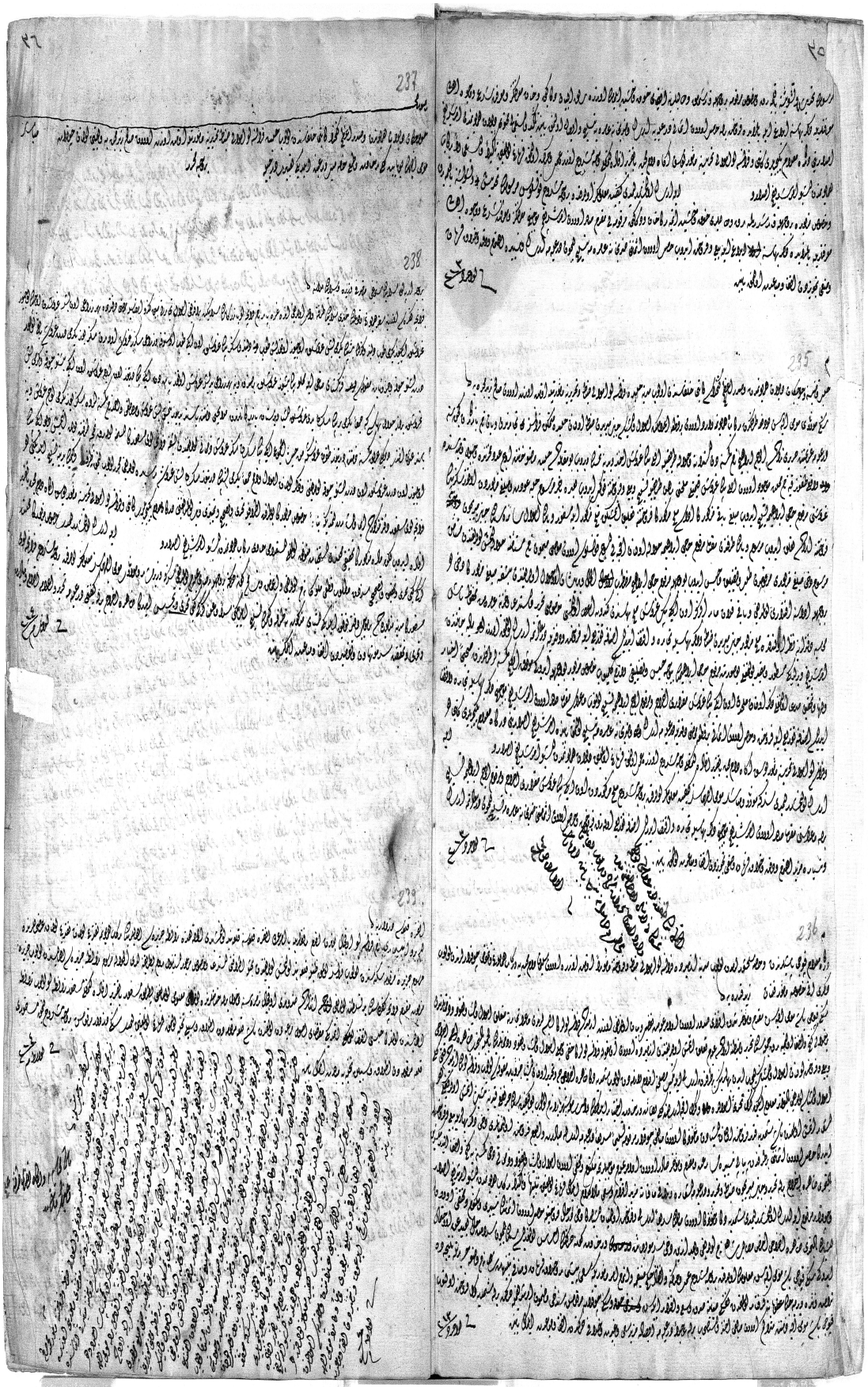

A.DVN.MHM.d 208

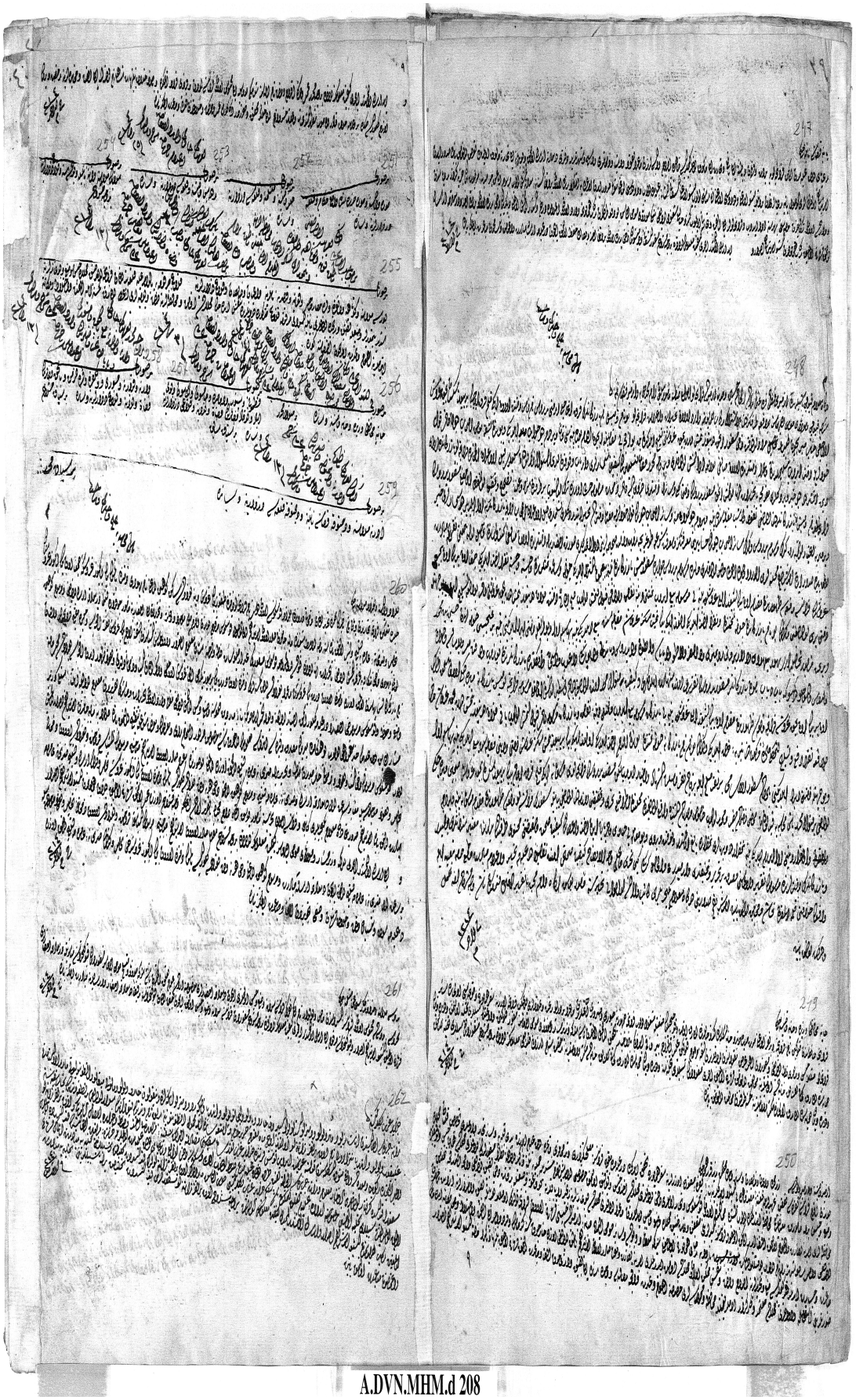

A.DVN.MHM.d 208

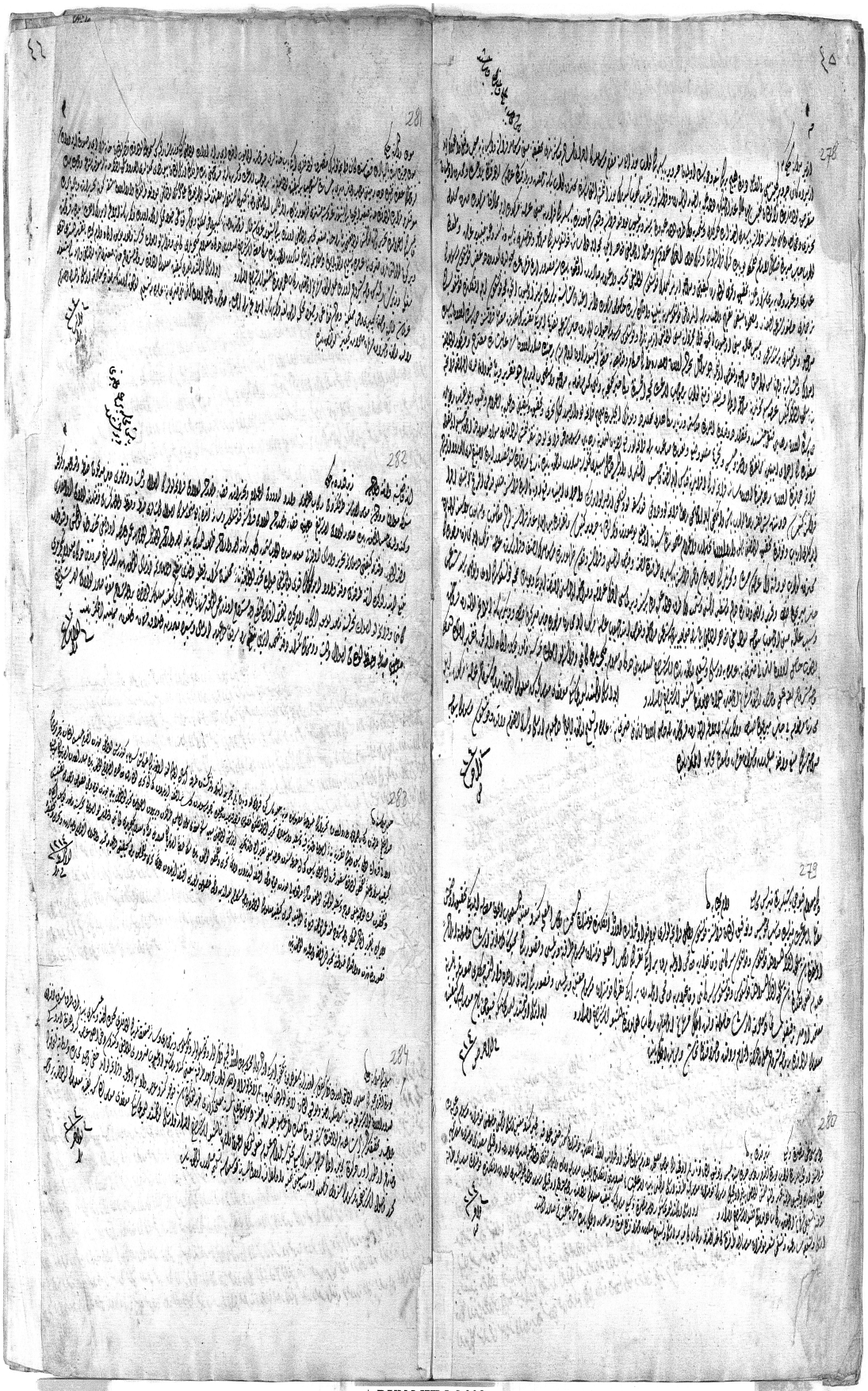

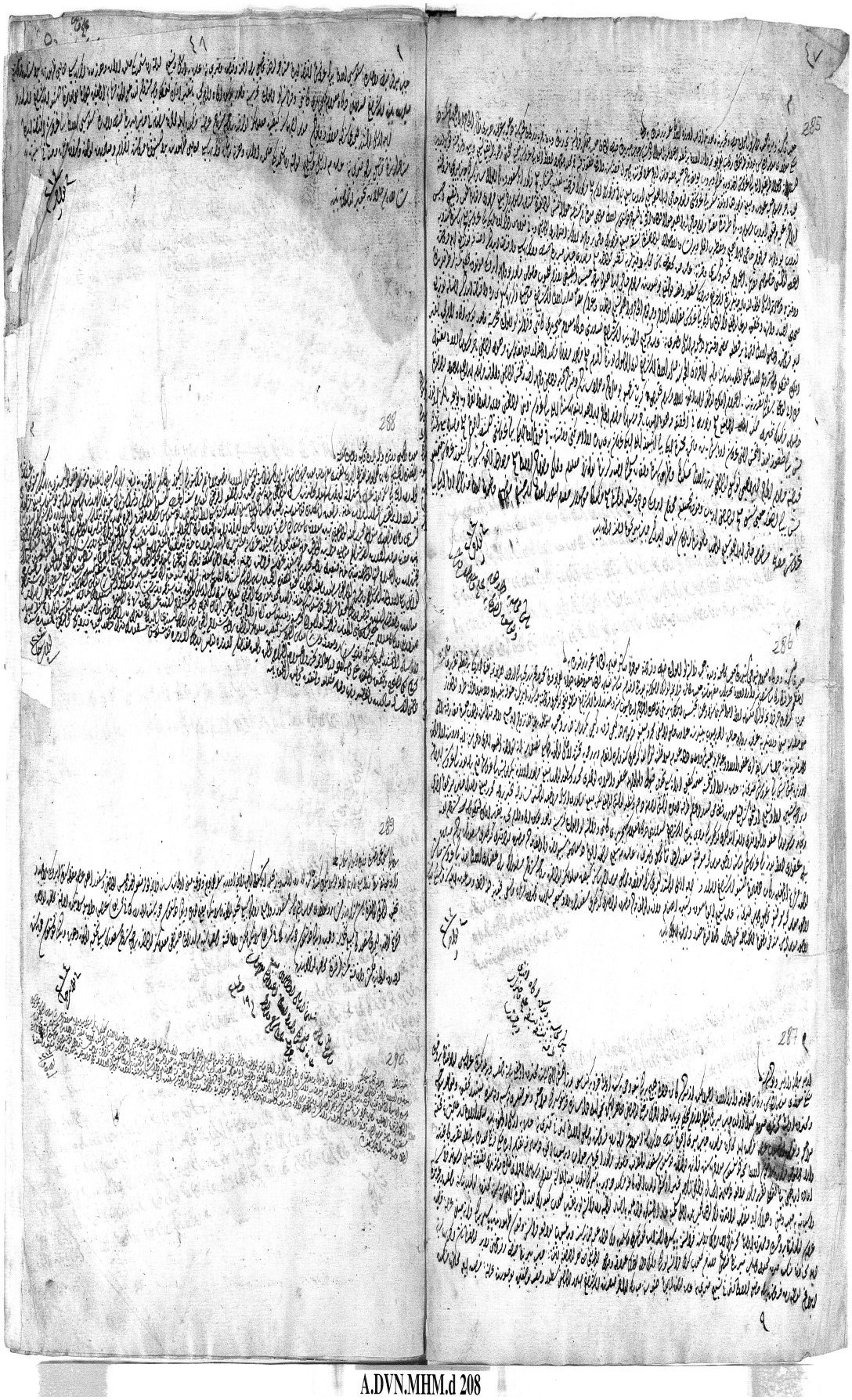

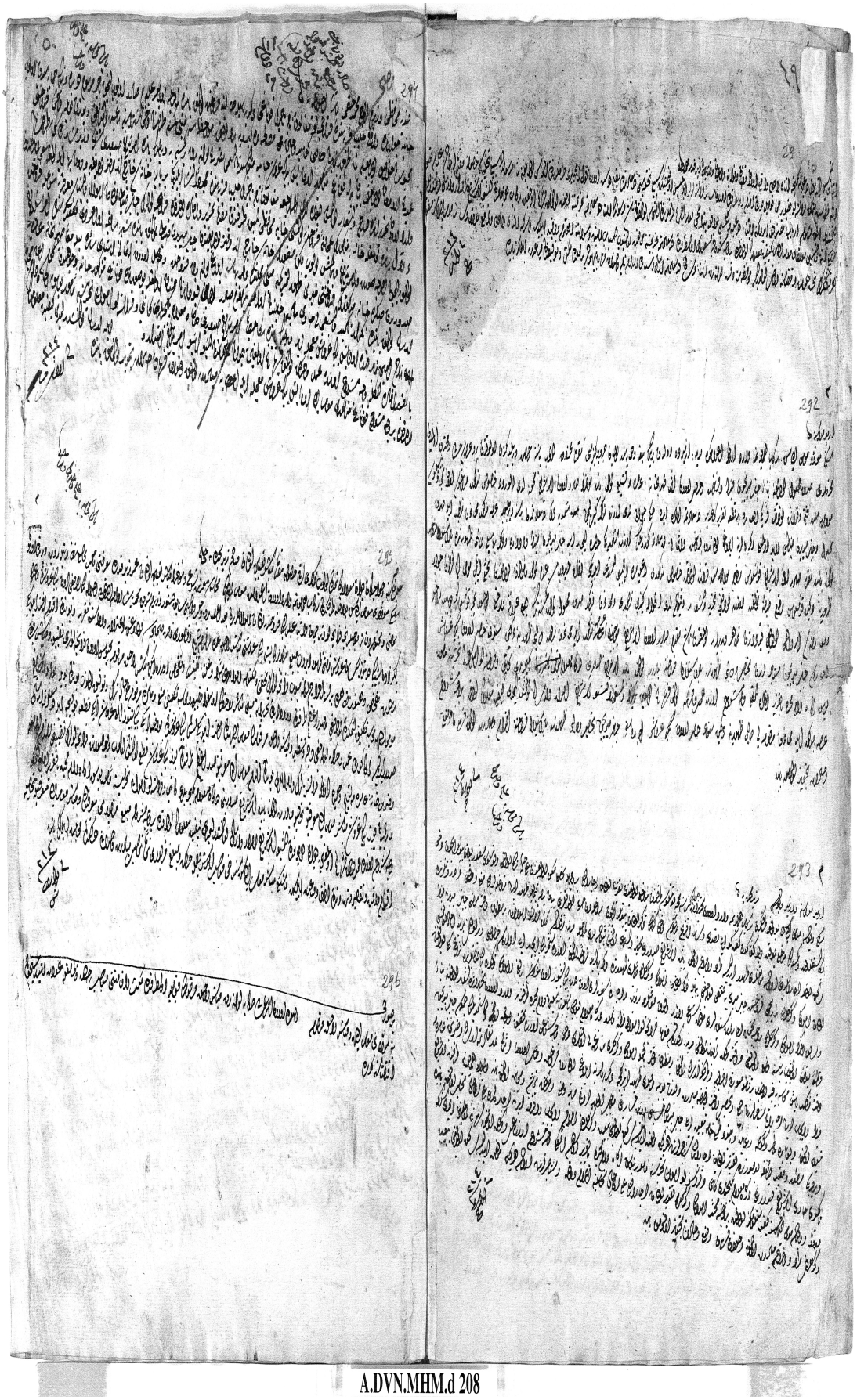

A.DVN.MHM.d 208

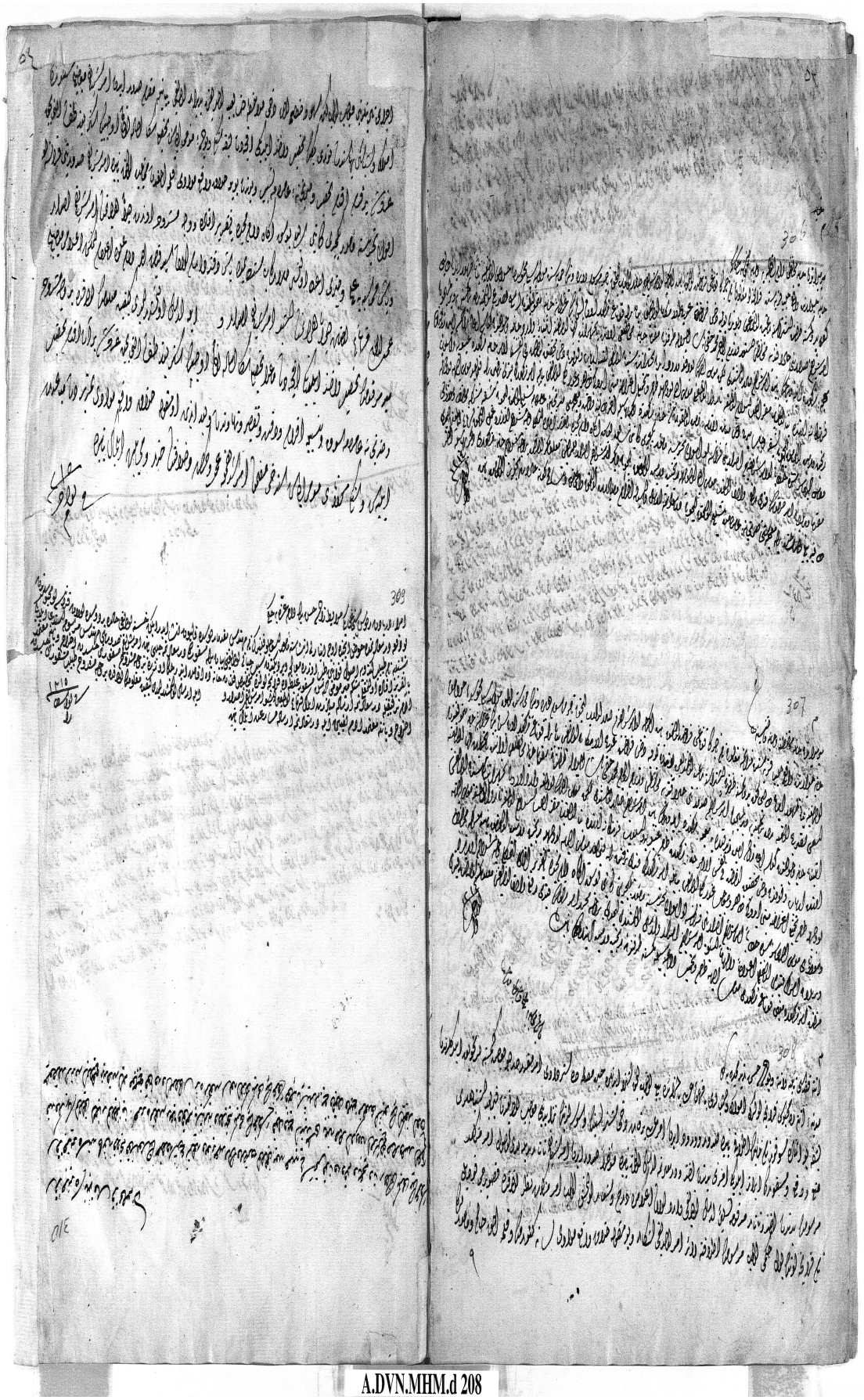

A.DVN.MHM.d 208

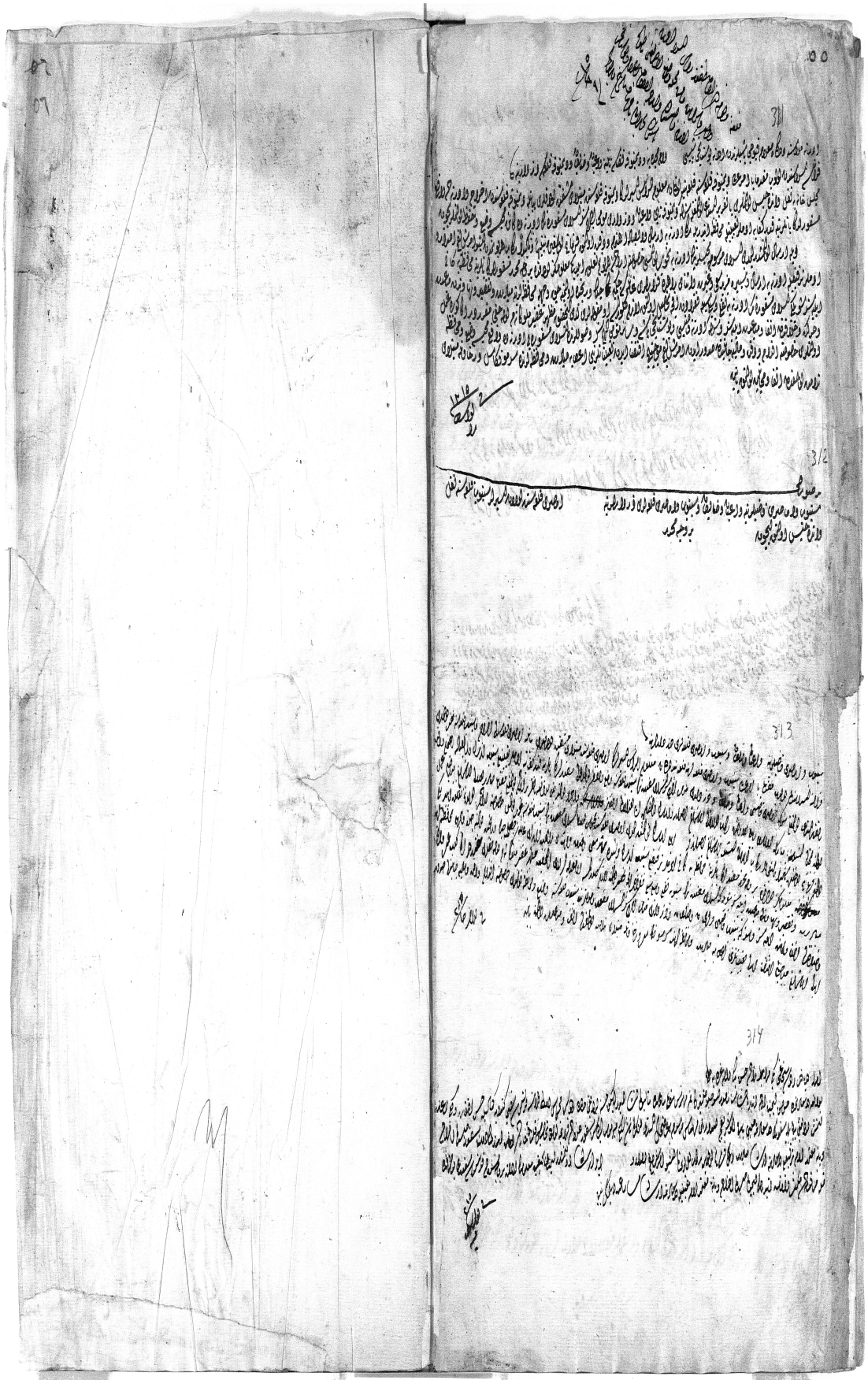

A.DVN.MHM.d 208

ÖZGEÇMİŞ

01.01.1980 yılında İstanbul'un Şile İlçesine bağlı Ömerli köyünde doğdu. İlk ve orta öğrenimini aynı yerde tamamlandıktan sonra lise öğrenimini Ümraniye Süper Lisesi'nde 1998 yılında bitirdi. 1999 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nü 2003 yılında tamamladı. Aynı yıl başladığı Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim dalı Yakınçağ Tarihi bölümüne halen devam etmekte ve 2005 yılından beri Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Arşiv Dairesinde Tapu Tetkik memuru olarak çalışmaktadır.